GENE WOLFE

CARTEA SOAARELUI NOU

Volumul II

GHEARA CONCILIATORULUI

CARTEA SOARELUI NOU

GENE WOLFE s-a născut în 1931 la New York şi a crescut în Houston, Texas. După doi ani şi jumătate petrecuţi la Universitatea Texas A&M, a renunţat la studii şi a fost recrutat în armată. A servit în Războiul din Coreea, pentru serviciile sale primind decoraţia Combat Infantry Badge. A urmat apoi cursurile Universităţii din Houston, absolvind Facultatea de Mecanică. Din 1984 s-a consacrat exclusiv scrisului.

S-a afirmat ca scriitor de science-fiction odată cu publicarea în 1972 a romanului *The Fifth Head of Cerberus*, iar în 1973 a primit Nebula Award pentru cea mai bună nuvelă (*The Death of Doctor Island*). În 1977 i s-a decernat Chicago Foundation for Literature Award, urmat de Rhysling Award pentru poezie science-fiction.

Tetralogia *Cartea Soarelui Nou* şi-a câştigat rapid titlul de operă clasică în domeniu şi i-a adus autorului şase premii prestigioase: World Fantasy Award, British SF Association Award, Nebula Award, Locus Award, John W. Campbell Memorial Award, Prix Apollo.

Multiplu laureat pentru scrierile sale (romane, culegeri de povestiri, poezii), Gene Wolfe mai este autorul tetralogiei *Cartea Soarelui Lung*, care, împreună cu *Cartea Soarelui Nou* şi trilogia *The Book of the Short Sun* (*Cartea Soarelui Scurt*), *formează*, aşa-numitul „Ciclu solar”.

„Cartea Soarelui Nou *conţine elemente din alegoria spenseriană*, *satira swiftiană*, *conştiinţa socială dickensiană şi mitologia wagneriană*. *Wolfe creează o ordine socială cu adevărat nepământeană*, *pe care cititorul ajunge s-o cunoască dinăuntrul ei*... *iar odată pătruns în această lume*, *nu mai are cum să se oprească din drum*.”

The New York Times Book Review

GENE WOLFE

CARTEA SOARELUI NOU

GHEARA CONCILIATORULUI

VOLUMUL II

Dar ghimpii tăi mai au putere,
Abisurile tale cântă;
Îţi culci pe inima mea umbra,
Asemeni unui trandafir
Prin nopţi ca vinu-mbătătoare.[1]

[1] Traducere de Ion Horea (n. red.).

I

Satul Saltus

Chipul Morwennei plutea în singura rază de lumină, minunat, încadrat de părul la fel de întunecat ca mantia mea; sângele ţâşnea din gâtul ei, împroşcând pietrele. Buzele ei se mişcau fără să scoată un sunet. În loc de vorbe, am zărit conturându-se în cadrul lor (ca şi când eu aş fi fost Increatul, trăgând cu ochiul printr-o crăpătură în Eternitate, pentru a vedea Lumea Timpului) ferma, soţul ei Stachys zvârcolindu-se în agonie pe patul său, micul Chad la iaz, udându-şi faţa arsă de febră.

Afară, Eusebia, cea care o acuza pe Morwenna, urla ca o vrăjitoare. Am încercat să ajung la zăbrele, să-i spun să tacă, şi-ntr-o clipă m-am pierdut în întunericul celulei. Când am dat în sfârşit peste lumină, era drumul verde care se întindea de la umbra Porţii Îndurătoare. Sângele ţâşnea din obrazul lui Dorcas şi, deşi erau atâtea ţipete şi strigăte în jur, îl auzeam picurând pe pământ. Zidul era o construcţie atât de urieşească, încât împărţea lumea, la fel cum sunt despărţite două cărţi de simpla linie dintre cotoarele lor; în faţa noastră se afla acum o pădure asemenea celor care creşteau poate încă de când a fost întemeiat Urth-ul, copaci la fel de înalţi ca stâncile, înveliţi în verde pur. Între ei se întindea drumul, tăiat

în iarba proaspătă, şi pe el se găseau trupuri de bărbaţi şi femei. O caryotă arzândă mânjea cu fum văzduhul limpede.

Cinci călăreţi stăteau cocoţaţi pe destrieri ai căror dinţi ca nişte cârlige erau încrustaţi cu lazurit. Bărbaţii purtau coifuri şi cape de un albastru indantren şi duceau lănci ale căror vârfuri împroşcau focuri albastre; chipurile lor semănau între ele mai mult decât dacă ar fi fost fraţi. În faţa acestor călăreţi, mulţimea călătorilor se spărgea ca un val de o stâncă, unii luând-o la dreapta, alţii la stânga. Dorcas mi-a fost smulsă din braţe, iar eu am scos-o pe *Terminus Est* din teacă pentru a-i spinteca pe cei care se puseseră între noi, şi m-am pomenit că eram cât pe ce să-l lovesc pe Maestrul Malrubius, care stătea calm în mijlocul întregului tumult, avându-l alături pe Triskele, câinele meu. Văzându-l astfel, am ştiut că visez, şi de aici am înţeles, chiar în timp ce dormeam, că viziunile cu el pe care le avusesem înainte nu fuseseră vise.

Am azvârlit păturile la o parte. Zvonul clopotelor din turn îmi răsuna în urechi. Era timpul să mă scol, timpul să dau fuga la bucătărie, îmbrăcându-mă din goană, timpul să amestec în oala Fratelui Bucătar şi să fur de pe grătar un cârnat – un cârnat cu pieliţa plesnită, savuros, aproape ars. Era timpul şi mă spăl, să servesc calfele la masă, să-mi repet lecţiile ca pe o incantaţie, înainte să răspund întrebărilor Maestrului Palaemon.

M-am trezit în dormitorul ucenicilor, dar nimic nu părea să fie la locul ştiut: un perete gol acolo unde ar fi trebuit să se afle o deschidere rotundă, o fereastră pătrată care ar fi trebuit să fie un perete despărţitor. Rândul de priciuri tari, înguste, dispăruse, tavanul era prea jos.

Apoi m-am trezit de tot. Prin fereastră pătrundeau mirosuri de la ţară – asemănătoare cu aromele plăcute ale florilor şi copacilor ce pluteau odată peste curtina ruinată din necropolă, dar amestecate acum cu miasma caldă a unui grajd. Şi din nou dangătul clopotelor, răsunând într-o campanilă, nu foarte departe, chemându-i pe puţinii ce-şi mai păstraseră credinţa să se roage pentru venirea Soarelui Nou. Deşi încă era foarte devreme, vechiul soare nu apucase să-şi lepede de pe chip vălul Urth-ului, şi în afară de clopote în sat era linişte.

După cum descoperise Jonas cu o noapte înainte, urciorul nostru de apă era plin cu vin. Am luat o înghiţitură, ca să-mi clătesc gura, şi gustul stifos al licorii a făcut-o chiar mai bună decât apa; dar tot aveam nevoie de apă, ca să-mi stropesc faţa şi să-mi netezesc părul. Înainte să mă culc, împăturisem mantia – punând Gheara la mijloc – ca s-o folosesc drept pernă. Acum am netezit-o şi, amintindu-mi cum încercase Agia odată să-şi strecoare mâna în sabretaşul ce-l ţineam prins la brâu, am vârât Gheara în tureatca cizmei.

Jonas încă dormea. După experienţa mea, oamenii arată mai tineri când dorm decât când sunt treji, dar Jonas părea mai bătrân – sau doar dintr-un alt timp; cu nasul acela drept şi fruntea lată, avea un chip pe care-l zărisem adesea în vechile picturi. Am îngropat focul mocnit sub propria lui spuză şi am ieşit fără să-l trezesc pe Jonas.

Până să termin cu spălatul – găsisem o găleată la fântâna din curte –, uliţa din faţa hanului nu mai era liniştită, ci răsuna de copitele care nimereau în băltoacele rămase după ploaia de cu o noapte înainte şi de pocnetul coarnelor încovoiate care se loveau unele de altele. Dobitoacele, negre sau bălţate, erau mai înalte de-un stat de om şi-şi roteau în cap ochii pe jumătate orbiţi de părul ce le cădea pe faţă. Din câte îmi aminteam, tatăl Morwennei fusese văcar; poate că cireada asta era a lui, deşi probabil că nu. Am aşteptat până a trecut şi ultimul animal greoi şi m-am uitat în urma călăreţilor. Erau trei, plini de colb şi fără a avea nimic deosebit în înfăţişare; învârteau în aer nişte bâte cu vârfuri de fier, mai lungi decât ei; îi însoţeau nişte câini din cei mai obişnuiţi, dar fioroşi şi pânditori.

Am intrat înapoi în han şi am cerut să mi se aducă micul dejun – am fost servit cu pâine caldă, abia scoasă din cuptor, unt proaspăt, ouă de raţă marinate şi spumă de ciocolată cu piper. (Cea din urmă fiind un semn limpede – cu toate că la acea vreme nu ştiam asta – că mă aflam printre oameni care-şi trăgeau obiceiurile de la miazănoapte.) Gazda noastră, un gnom chelbos – care fără îndoială mă zărise stând de vorbă, cu o noapte înainte, cu alcaldele – se tot învârtea în jurul mesei mele, îşi ştergea nasul de mânecă şi la fiecare fel pe care mi-l servea mă întreba dacă-mi place – adevărul e că

toate erau foarte bune –, promiţându-mi ceva şi mai bun la cină şi dând vina pe bucătăreasă, care era soţia lui. Mi se adresa cu *Sieur*, nu pentru că mă credea un exultant incognito, cum crezuseră unii despre mine în Nessus, ci pentru că aici un torţionar, ca braţ eficient al legii, era o persoană sus-pusă. Asemenea celor mai mulţi peoni, nu putea concepe decât existenţa unei singure clase sociale mai presus de a sa.

— Patul a fost comod? Cuverturile destule? Mai aducem.

Aveam gura plină, aşa că am încuviinţat din cap.

— O s-aducem. Trei vor fi de-ajuns? Domnia Voastră şi celălalt Sieur, vă simţiţi bine împreună?

Am dat să spun că aş prefera camere separate (nu credeam că Jonas era hoţ, dar mă temeam că Gheara era o tentaţie mult prea mare pentru oricine şi, în plus, nu eram obişnuit să dorm cu cineva în pat), când mi-a trecut prin cap gândul că Jonas s-ar putea să nu poată plăti o cameră separată.

— O să fiţi acolo azi, Sieur? Când sparg zidul? Un zidar ar putea să scoată pietrele una câte una, dar lumea l-a auzit pe Barnoch mişcându-se înăuntru, e posibil să-i mai fi rămas ceva vlagă. O fi găsit vreo armă. Păi, ar putea să-l muşte pe zidar de degete, zău aşa!

— N-o să fiu în calitate oficială. Dar dacă pot, o să privesc.

— Toată lumea o să se strângă acolo, zise chelbosul şi-şi frecă mâinile, care alunecau una peste alta ca unse cu ulei. O să fie şi iarmaroc, să ştiţi. Aşa a zis alcaldele. Are cap bun pentru afaceri, alcaldele ăsta al nostru. Să luăm, bunăoară, un om obişnuit – vă vede aici în sala mea şi habar n-are cine sunteţi. Sau ştie doar că sunteţi ăla care-o va scurta de cap pe Morwenna. Alta-i treaba cu alcaldele nostru! El vede lucrurile. Vede ce poate face cu ele. Ai zice că numa' ce clipeşti din ochi şi tot iarmarocul ţâşneşte din capul lui, corturi colorate, panglici, carne rumenită şi vată de zahăr, toate-toate. Azi? Păi, azi deschidem casa zăvorâtă şi-l tragem pe Barnoch afară ca pe-un bursuc din bârlogul lui. Asta o să-i învioreze pe oameni, o să-i atragă încoace de la multe leghe depărtare. Apoi o să vă vedem pe Domnia Voastră cum îi executaţi pe Morwenna şi pe ţăranul ăla. Iar mâine o să vă ocupaţi de

Barnoch – de obicei începeţi cu fier înroşit, nu-i aşa? Şi toată lumea o să vrea să fie acolo. Şi peste încă o zi, îl daţi gata şi corturile or să fie strânse. Nu se face să fie lăsaţi să mai zăbovească pe-aici după ce şi-au cheltuit banii, pentru că or să se apuce de cerşit, or să se încaiere şi alte de-astea. Totul e pus la punct, totul a fost gândit în amănunt! Ăsta da, alcalde!

După micul dejun am ieşit din nou afară şi am urmărit cum prind viaţă minunatele gânduri ale alcaldelui. Ţăranii veneau în sat aducând poame, animale şi baloturi de ţesături făcute în casă, pentru a le vinde; printre aceştia se numărau şi câţiva localnici, ce duceau blănuri sau şiruri de păsări negre şi verzi omorâte cu sarbacana. Îmi doream să mai fi avut mantaua pe care mi-o vânduse fratele Agiei, căci mantia mea fuliginoasă atrăgea priviri ciudate. Tocmai voiam să intru înapoi în han, când am auzit zgomot de paşi mărşăluind grăbit, un sunet familiar mie de la instrucţiile din garnizoana Citadelei şi pe care nu-l mai auzisem de când plecasem de-acolo.

Vitele zărite de mine în acea dimineaţă coborâseră la râu, unde urmau să fie încărcate pe barje şi duse mai departe, până la abatoarele din Nessus. Soldaţii veneau însă în sus, dinspre apă. Poate că ofiţerii lor socoteau că marşul îi va fortifica, ori ambarcaţiunile care-i aduseseră erau de trebuinţă în altă parte, sau poate că soldaţii înşişi aveau de îndeplinit vreo misie în vreun ţinut departe de Gyoll – eu unul nu ştiam pricina. Când s-au apropiat de mulţimea tot mai deasă, am auzit cum li se dă ordin să cânte, şi aproape odată cu acest strigăt au răsunat şi loviturile pe care le aplicau vingtnerii cu biciuştile lor, şi urletele nefericiţilor asupra cărora se abăteau.

Soldaţii erau kelau, fiecare dintre ei înarmat cu o praştie cu mâner lung de doi coţi şi ducând cu sine un săculeţ de piele pictată, plin cu proiectile incendiare. Puţini păreau mai mari în vârstă decât mine, cei mai mulţi arătau mai tineri, dar brigandinele lor strălucitoare ca aurul, centurile bogat lucrate şi tecile arătoase ale pumnalelor lor lungi îi trădau ca făcând parte din trupele de elită ale erentariilor. Cântecul lor nu vorbea despre bătălii sau femei, aşa cum o fac cele mai multe cântece soldăţeşti, ci era un adevărat cântec de aruncător cu praştia. Iată care sunt stihurile sale, aşa cum le-am auzit în

acea zi:

„Când eram băietan, mama-mi spunea, venind lângă mine:
«Lasă, nu plânge, hai la culcare mai bine;
Viaţa-i va fi cu drumuri şi depărtări datoare
Fiului meu, născut sub o stea căzătoare.»

Peste ani, tata părea să-mi spună şi el adevărul,
Când mă bătea, smulgându-mi câteodată şi părul:
«Nu mori de-o zgârietură, ce te mai plângi că doare,
Tu, cel născut sub o stea căzătoare!»

Un mag, ieşit în cale, mi-a spus parcă-nadins:
«Te-aşteaptă vremuri grele, un viitor încins,
De foc şi de răscoale, războaie-ngrozitoare,
Pe tine, o, născutul sub o stea căzătoare!»

Cândva, un păstor mi-a spus cu vorbe foarte ciudate:
«Noi, oile, ne ducem unde suntem mânate,
Spre Poarta Aurorei, acolo unde îngeri stau să zboare
Urmând şi ei în stoluri o stea căzătoare!»”[1]

Şi tot aşa, vers după vers, unele criptice (aşa mi se păreau mie), altele caraghioase de-a dreptul, iar altele vădit puse laolaltă doar de dragul rimelor, care se repetau iară şi iară.

— Frumoasă privelişte, nu-i aşa?

Vocea era a hangiului, al cărui cap chel era chiar lângă umărul meu.

— Sudişti, a continuat el, priviţi câţi au părul blond şi pielea pistruiată! Sunt obişnuiţi cu frigul acolo jos, şi-or să fie trimişi la munte. Dar când îi auzi cum cântă, mai că-ţi vine să li te alături. Câţi or fi, după socoteala Domniei Voastre?

Tocmai apăreau în raza privirilor noastre catârii cărăuşi, deşelaţi de provizii şi mânaţi de la spate cu ascuţişul săbiilor.

— Două mii. Poate două mii cinci sute.

— Mulţumesc, Sieur. Îmi place să le ţin socoteala. Nu m-aţi crede dacă v-aş spune câţi au străbătut drumul ăsta al nostru. Aşa-i războiul, n-ai ce face, gândesc eu. Mereu încerc să-mi

[1] Traducere de Ion Horea (n. red.).

spun că încă sunt acolo – adică acolo unde s-or fi dus –, dar şi Domnia Voastră ştiţi, şi ştiu şi eu că mulţi n-or să se mai întoarcă niciodată. Da' cântecul ăsta al lor zău că te face să li te alături.

L-am întrebat dacă avea veşti despre război.

— O, da, Sieur. De ani de zile tot urmăresc ce se întâmplă, cu toate că bătăliile pe care le duc ei par cam toate la fel, dacă mă-nţelegeţi ce vreau să spun. S-ar zice că nu se apropie de noi, dar nici nu se îndepărtează. Bănuiala mea din totdeauna e că Autocratul nostru şi al lor aleg un loc unde să se bată şi, când ia sfârşit bătălia, fiecare pleacă acasă. Nevastă-mea, săracă cu duhul cum e, nici nu crede că-i război.

Mulţimea strânsese din nou rândurile în urma ultimului conducător de catâri şi devenise tot mai compactă cât stătusem noi de vorbă. Cuprinşi de agitaţie, bărbaţii înălţau tribune şi pavilioane, îngustând uliţa şi sporind astfel înghesuiala; măşti fioroase, prinse de pari înalţi, apăruseră ca din senin şi din pământ, asemenea unor copaci.

— Atunci unde-şi închipuie soţia dumitale că se duc soldaţii? l-am întrebat pe hangiu.

— Să-l caute pe Vodalus, aşa zice ea. Ca şi când Autocratul – ale cărui mâini întorc aurul ca lopeţile şi ai cărui duşmani îi sărută călcâiele – şi-ar trimite întreaga oaste să prindă un bandit!

Abia dacă am mai auzit cuvintele ce urmaseră după *Vodalus*.

Aş da tot ce am ca să fiu ca voi, care vă plângeţi cât e ziua de lungă că vă pierdeţi ţinerea de minte. Eu nu mi-o pierd niciodată pe-a mea. Amintirile îmi sunt mereu la fel de vii ca în prima clipă, încât, de cum le invoc, ele mă învăluie în vraja lor. Îmi amintesc că m-am depărtat de hangiu şi m-am amestecat în mulţimea de ţărani băgăcioşi şi negustori gălăgioşi, dar nu vedeam mulţimea şi nici pe hangiu. Eu simţeam sub tălpi potecile pavate cu oase ale necropolei şi zăream prin ceaţa mişcătoare a râului silueta zveltă a lui Vodalus care tocmai îi dădea iubitei sale pistolul şi trăgea sabia din teacă. Acum (ce trist e când devii bărbat în toată

firea) eram surprins de extravaganţa gestului său. El, care în sute de afişe clandestine îndemna la lupta pentru tradiţie, pentru străvechea şi nobila civilizaţie pe care Urth o pierduse, tocmai el abandona arma cea mai eficientă a acelei civilizaţii.

Dacă amintirile mele despre trecut rămân intacte, poate că asta se datorează faptului că trecutul există numai în memorie. Vodalus, care a dorit, ca şi mine, să-l reînvie, a rămas totuşi o fiinţă a prezentului. Putem fi numai ce suntem – iată păcatul nostru de neiertat.

Fără îndoială că, dacă aş fi unul dintre voi aceştia care vă pierdeţi memoria, l-aş fi alungat din gândurile mele în acea dimineaţă în timp ce-mi croiam drum prin mulţime, şi astfel, într-un fel, aş fi scăpat de moartea asta vie care mă apucă strâns chiar în vreme ce scriu aceste cuvinte. Sau poate că nu aş fi scăpat defel. Da, mai curând n-aş fi scăpat. Şi oricum, vechile emoţii, retrăite, erau prea puternice. Eram prizonierul admiraţiei pe care o nutream faţă de ceea ce admirasem odată, aşa cum rămâne o muscă prizonieră în chihlimbarul unui pin de mult dispărut.

II

Omul din întuneric

Casa banditului nu se deosebea prin nimic de casele obişnuite din sat. Era construită din piatră neşlefuită din mină, cu un singur cat, un acoperiş aproape plat, făcut din lespezi din aceeaşi piatră, care dădea impresia de trăinicie. Uşa şi singura fereastră pe care o zăream din stradă fuseseră acoperite cu zidărie făcută de mântuială. Vreo sută de oameni veniţi la iarmaroc se strânseseră în faţa casei, vorbind între ei şi arătând cu degetul; dinăuntrul casei nu se auzea nici un zgomot, iar pe horn nu ieşea fum.

— Aşa-i obiceiul prin părţile astea? l-am întrebat pe Jonas.

— Da, aşa-i tradiţia. Cunoşti vorba aia: „O legendă, o minciună şi-o asemănare fac o tradiţie”?

— Mie mi se pare că de-acolo se poate ieşi uşor. Ar putea sparge o fereastră sau chiar zidul în timpul nopţii, sau ar putea săpa un tunel. Bineînţeles, dacă ar fi bănuit una ca asta – iar dacă aşa e tradiţia şi el chiar era iscoada lui Vodalus, nu văd de ce n-ar fi bănuit-o – ar fi putut să-şi facă rost de unelte şi de mâncare şi băutură.

Jonas a clătinat din cap.

— Înainte să zidească uşa şi ferestrele, cercetează casa de sus până jos şi iau tot ce găsesc de-ale gurii, unelte, lămpi şi

lumânări, şi tot ce e de valoare.

Am auzit deodată o voce răsunătoare:

— De bună seamă că aşa facem, pentru că suntem oameni cu scaun la cap, după cum ne place să credem.

Era alcaldele, care se apropiase pe la spate, fără ca vreunul din noi să-l observe în mulţime.

L-am salutat, iar el m-a salutat la rândul său. Era un bărbat solid, spătos, a cărui faţă deschisă era urâţită de o viclenie anume a ochilor.

— Mi-a făcut mie impresia că te cunosc, Maestre Severian, cu sau fără haine colorate. Astea-s noi? Aşa arată. Dacă nu-s pe gustul dumitale, nu te sfii să-mi spui. Încercăm să aducem la iarmarocul nostru numai negustori cinstiţi. Doar aşa se face treabă bună. Dacă nu face straie care să-ţi placă, oricare ar fi croitorul cu pricina ajunge hrană la peşti, fii sigur de-asta. Unu' sau doi trimişi pe fundul apei e de-ajuns ca ceilalţi să nu se simtă tocmai cu boii acasă. Alcadele s-a oprit din vorbit ca să facă un pas îndărăt şi să mă cerceteze mai cu luare-aminte, dând din cap ca pentru a zice că e teribil de impresionat. Apoi spuse: Îţi vin bine. Trebuie să recunosc că ai o siluetă de invidiat. Şi un chip frumos, poate că puţin prea palid, dar vremea asta caldă de la noi, aici, în nord, o să-ţi aducă în curând culoarea în obraji. Oricum, straiele astea-ţi vin ca turnate şi par să ţină la tăvăleală. Dacă te întreabă careva de unde le ai, ai putea spune că le ai de la iarmarocul din Saltus. O minciunică din asta nu face nici un rău.

I-am promis că aşa voi face, deşi mai mare grijă aveam pentru siguranţa spadei *Terminus Est*, lăsată ascunsă în camera noastră, la han, decât pentru înfăţişarea mea ori trăinicia veşmintelor de mirean pe care le cumpărasem de la un negustor de bulendre.

— Dumneata şi ajutorul dumitale aţi venit să vedeţi cum îl scoatem afară pe răufăcător, aşa presupun. Ajungem la el acuşica, numai să aducă Mesmin şi Sebald parul. I-am zis berbece parului, când am lăsat să se-nţeleagă ce-avem de gând să facem, dar mă tem că nu-i decât un trunchi de copac, şi nici măcar mare – altfel satul ar fi fost nevoit să plătească prea mulţi bărbaţi ca să-l mânuiască. Dar ar trebui să-şi facă treaba. Nu cred că aţi auzit despre ce s-a petrecut aici acum

optsprezece ani?

Am clătinat amândoi din cap.

Alcaldele şi-a împins pieptul în afară, aşa cum fac politicienii când prind vreo ocazie să rostească mai mult de câteva fraze.

— Eu îmi amintesc bine, cu toate că nu eram decât un ţângău. O femeie. Nu mai ştiu cum o chema, dar noi îi spuneam Mama Pyrexia. Casa i-a fost zidită, aşa cum vedeţi aici, căci sunt cam aceiaşi care fac treaba asta, şi au făcut-o la fel şi atunci. Doar că era cândva la celălalt capăt al verii, la vremea când se culeg merele, şi de lucrul ăsta îmi aduc bine aminte, pentru că oamenii beau cidru nou când se strânseseră să privească, iar eu ţineam un măr în mână, ca să-l mănânc în vreme ce mă uitam. Anul următor, când porumbul era deja crescut, cineva a vrut să cumpere casa. Proprietatea condamnatului devine proprietatea târgului, înţelegeţi. Aşa răsplătim noi treaba asta, cei care-o fac îşi iau drept plată ce găsesc înăuntru, iar târgul se alege cu pământul şi casa. Ce s-o mai lungesc, a continuat alcaldele, ne-am făcut un berbece şi am străpuns uşa cu mare artă, gândind să măturăm oasele bătrânei şi să dăm casa noului proprietar.

Alcaldele s-a oprit şi a izbucnit în râs, răsturnându-şi capul pe spate. Era ceva ca de pe altă lume în râsul acela, poate doar pentru că se împletea cu zgomotele hoardei, ceea ce-l făcea să pară mai degrabă mut.

— Nu murise? am întrebat.

— Depinde ce înţelegi dumneata prin asta. Eu zic atâta – o femeie închisă în întuneric vreme îndelungată se poate transforma în ceva foarte ciudat, asemenea ciudăţeniilor pe care le găseşti în lemnul putrezit într-o pădure cu arbori măreţi. Aici, în Saltus, suntem mineri cei mai mulţi dintre noi, deprinşi să găsim tot felul de lucruri sub pământ, dar atunci am făcut stânga-mprejur şi ne-am întors cu torţe. Nu-i plăcea lumina şi nici focul.

Jonas m-a atins pe umăr şi a arătat spre o tulburare în mijlocul mulţimii. O ceată de bărbaţi pe ale căror chipuri se citea hotărârea îşi croia drum de-a lungul străzii. Nici unul nu avea coif ori armură, dar câţiva duceau cu ei nişte drugi de lemn cu vârfuri ascuţite de metal, iar ceilalţi, doage legate în alamă. N-

am putut să nu-mi amintesc de străjerii voluntari care ne lăsaseră pe Drotte, Roche, Eata şi pe mine în necropolă, cu atât de multă vreme în urmă. În spatele acestor oameni înarmaţi veneau alţi patru care aduceau trunchiul despre care ne spusese alcaldele, un buştean de vreo două palme în diametru şi lung poate de şase cubiţi.

La ivirea lor, mulţimea şi-a ţinut răsuflarea, ca la un semn; apoi însă oamenii s-au dezlănţuit în strigăte şi chiuituri binedispuse. Alcaldele ne-a părăsit ca să preia comanda, instruindu-i pe cei câţiva cu doagele alămite să elibereze un spaţiu în preajma uşii zidite a casei, şi folosindu-şi autoritatea pentru a convinge mulţimea să ne facă loc atunci când eu şi Jonas ne-am împins în faţă să vedem mai bine.

Crezusem că, după ce demolatorii îşi vor fi ocupat poziţiile, vor trece la treabă fără să mai stea pe gânduri. Cu alte cuvinte, fără prezenţa alcaldelui. Dar iată-l pe alcalde, chiar în ultima clipă, urcând pe treapta casei zidite, fluturându-şi pălăria ca să facă linişte şi adresându-se mulţimii:

— Bine aţi venit, oaspeţi şi consăteni! Până să vă trageţi de trei ori răsuflarea, ne veţi vedea sfărâmând această barieră şi târându-l afară pe banditul Barnoch. Fie că-i mort, fie că-i viu – după cum avem toate motivele să credem, deoarece nu e-nchis acolo de prea multă vreme. Ştiţi ce-a făcut. A lucrat mână în mână cu toţi cultelarii ăia ai trădătorului de Vodalus, informându-i despre sosirile şi plecările celor care ar putea deveni victimele lor! Domnule Voastre gândiţi acum – şi mare dreptate aveţi! – că o asemenea fărădelege ticăloasă nu merită clemenţă. Da, zic eu! Da, zicem cu toţii. Sute, chiar mii zac în morminte fără piatră la căpătâi din pricina acestui Barnoch. Sute, chiar mii au avut parte de o soartă mult mai rea. Şi totuşi, înainte ca pietrele acestea să fie doborâte, vă rog să cumpăniţi. Vodalus a pierdut o iscoadă. O să-şi caute alta. Aş zice că nu peste mult timp de acum încolo, într-o noapte liniştită, va veni vreun străin la unul dintre voi. Cu siguranţă va avea multe de spus...

— Ca şi matale! a strigat cineva, stârnind hohote în mulţime.

— Încă şi mai multe, şi mai iscusit zise – eu sunt doar un miner necioplit, după cum ştiţi mulţi dintre Domniile Voastre.

Vorbă mieroasă, stăruitoare – aşa trebuia să spun – şi poate pe lângă ea vor fi şi nişte bani. Înainte să încuviinţaţi dând din cap, vreau să vă aduceţi aminte această casă a lui Barnoch, aşa cum arată acum, cu pietrele astea în locul uşii. Gândiţi-vă la propria voastră casă fără uşi şi ferestre, dar cu voi înăuntru. Apoi, a continuat alcaldele, gândiţi-vă la ceea ce veţi vedea că va păţi Barnoch după ce-l vom fi scos de-acolo. Pentru că vă spun, mai ales celor străini de aceste locuri: ce urmează să vedeţi aici este doar începutul a ceea ce veţi vedea la iarmarocul nostru din Saltus! Pentru tot ce se va petrece în următoarele zile l-am angajat pe unul dintre cei mai pricepuţi din Nessus! Veţi vedea *cel puţin* două persoane executate aici în stilul oficial, prin retezarea capului dintr-o singură lovitură. Una este o femeie, aşa că vom folosi scaunul! Asta e ceva ce o mulţime de oameni care se laudă că-s umblaţi şi se umflă-n pene cu spoiala cosmopolită a învăţăturii lor n-au văzut nicicând. Şi-o să-l vedeţi pe omul ăsta – oprindu-se din vorbit, alcaldele a lovit cu palma pietrele luminate de soare ce astupau uşa –, Barnoch ăsta, pe care o călăuză destoinică îl va conduce spre Moarte! Poate că şi-o fi scobit până acum o găurică în zid. Cei mai mulţi aşa fac; prin urmare, dacă şi-a săpat-o, mă poate auzi.

A urmat un moment de tăcere. Pe mine mă chinuia gândul că în curând voi fi nevoit să-mi demonstrez Arta asupra unui discipol al lui Vodalus. Alcaldele şi-a înălţat braţul drept deasupra capului, apoi l-a coborât cu o mişcare hotărâtă:

— În regulă, băieţi, la treabă fără şovăire!

Cei patru care aduseseră berbecele au numărat *unu*, *doi*, *trei*, toţi într-un glas, ca şi când aşa se înţeleseseră dinainte, şi s-au repezit spre uşa zidită, pierzând puţin din avânt când primii doi au urcat singura treaptă. Berbecele s-a izbit de pietre cu o bufnitură răsunătoare, dar fără alt rezultat.

— În regulă, băieţi, a repetat alcaldele. Să încercăm din nou. Arătaţi-le ce flăcăi se nasc în Saltus!

Cei patru au atacat a doua oară. La această încercare, primii doi s-au descurcat mai bine cu treapta; pietrele zidite peste uşă au părut să se cutremure sub lovitură şi din mortar s-a ridicat un praf fin. Un voluntar din mulţime, un ins voinic, cu barbă neagră, s-a alăturat celor patru şi împreună s-au

repezit a treia oară; nu s-ar fi zis că bufnitura berbecelui a răsunat mai tare, în schimb a fost însoţită de o trosnitură, parcă se frânseseră nişte oase.

— Încă o dată doar, a strigat alcaldele.

A avut dreptate. Următoarea lovitură a trimis pietrele izbite drept în casă, căscând o gaură de mărimea unui cap de om. După care mânuitorii berbecelui nu s-au mai ostenit să-şi ia avânt; ci au dărâmat pietrele rămase prin simpla balansare a berbecelui, până când deschizătura s-a lărgit cât să poată pătrunde un om înăuntru.

Cineva pe care nu-l observasem până atunci adusese torţe, iar un băietan a dat fuga la casa vecină ca să le aprindă de la focul din bucătărie. Apoi bărbaţii cu drugi şi doage au luat torţele. Dovedind mai mult curaj decât aş fi crezut că are dacă-l judecam după ochii aceia vicleni, alcaldele a scos o măciucă scurtă de sub cămaşă şi a intrat primul. Noi, spectatorii, ne-am înghesuit în spatele oamenilor înarmaţi şi, întrucât ne aflasem în primul rând al privitorilor, Jonas şi eu am ajuns la spărtură aproape imediat.

Înăuntru puţea îngrozitor, mai cumplit decât mă aşteptasem. De jur împrejur zăcea mobilă făcută bucăţi, ca şi când Barnoch îşi încuiase scrinurile şi dulapurile când veniseră cei care aveau să-l zidească în casă, iar aceştia făcuseră ţăndări totul ca să pună mâna pe bunurile sale. Pe o masă rămasă fără un picior am văzut ceara scursă a unei lumânări care arsese până la tăblie. Oamenii din spatele meu mă împingeau ca să intre mai în adâncul casei; eu însă împingeam îndărăt – lucru care m-a surprins oarecum.

Din fundul casei s-a auzit zarvă – paşi grăbiţi, nehotărâţi, un strigăt – apoi un ţipăt ascuţit, neomenesc.

— L-au prins! a zis cineva în spatele meu, iar vestea s-a răspândit iute la cei rămaşi afară.

Un grăsunel – după înfăţişare ai fi zis că e un sătean ceva mai înstărit – a venit în fugă din întunericul casei, cu o torţă într-o mână şi o doagă în cealaltă.

— Daţi-vă la o parte! La o parte, toţi! Îl scot de-acolo!

Nu ştiu ce mă aşteptam să văd... Poate o creatură jegoasă, cu păr vâlvoi, încâlcit. Dar ceea ce-a apărut de-acolo era o stafie. Barnoch fusese un om înalt; şi acum era înalt, dar

îndoit de spate şi foarte slab, iar pielea îi era atât de palidă încât părea să lucească dinlăuntru, la fel cum luceşte lemnul putrezit. Ţeasta pleşuvă, obrazul spân; în acea după-amiază am aflat de la cei care-l păzeau că singur îşi smulsese părul. Dar cel mai rău arătau ochii: holbaţi, aparent orbi, întunecaţi ca şi abcesele negre din gura lui. M-am răsucit cu spatele, să nu-l mai văd. Iar când am auzit o voce, am ştiut că e a lui:

— O să fiu liber, spunea vocea. Vodalus! Vodalus o să vină!

Cât mi-am dorit atunci să nu fi fost nicicând întemniţat eu însumi, căci vocea lui mi-a readus în minte toate acele zile lipsite de aer când aşteptasem în oubliette, sub Turnul Matachin. Şi eu visasem să fiu salvat de Vodalus, visasem la o revoluţie care să măture duhoarea de animal şi degenerarea epocii prezente şi să restaureze cultura înaltă, strălucitoare, pe care a avut-o odată Urth.

Şi iată că fusesem salvat, nu de Vodalus şi de armata sa spectrală, ci de pledoaria Maestrului Palaemon – şi fără îndoială a lui Drotte şi Roche şi a altor câtorva prieteni – care-i convinsese pe fraţi că ar fi prea primejdios să mă omoare şi prea nedemn să mă aducă în faţa unui tribunal.

Barnoch nu avea să fie salvat. Eu, care ar fi trebuit să fiu tovarăşul său, aveam să-l ard cu fierul roşu, să-i zdrobesc oasele pe roată şi în cele din urmă să-i retez capul. Am încercat să-mi spun că poate făcuse ceea ce făcuse doar ca să câştige bani; dar în timp ce-mi spuneam asta, un obiect metalic, probabil vârful oţelit al unui drug, s-a lovit de piatră şi parcă am auzit clinchetul monedei pe care mi-o dăduse Vodalus, clinchetul ei atunci când o lăsasem să cadă în gaura de sub podeaua de piatră a mausoleului ruinat.

Uneori, când toată atenţia ne este concentrată asupra amintirilor, ochii noştri, care nu mai sunt călăuziţi de noi, disting dintr-o multitudine de detalii câte un singur obiect, prezentându-l cu o claritate pe care n-o ai niciodată când te concentrezi. Aşa s-a întâmplat şi cu mine. Dintre toate chipurile care se-nghesuiau şi se agitau dincolo de uşă, am văzut unul anume, ridicat în sus, luminat de soare. Era al Agiei.

III

Cortul măscăriciului

Clipa aceea a îngheţat, ca şi când noi doi şi toţi cei din jurul nostru făceam parte dintr-un tablou. Chipul ridicat al Agiei, ochii mei larg deschişi; aşa am rămas în mijlocul norului aceluia de săteni cu veşmintele şi sarsanalele lor viu colorate. Apoi eu m-am mişcat, iar ea a dispărut. Aş fi fugit după ea dacă aş fi putut; dar tot ce-am reuşit să fac a fost să-mi croiesc cu greu drum printre privitori şi după vreo sută de bătăi ale inimii să ajung în locul unde stătuse ea.

Dar între timp ea se făcuse nevăzută, iar mulţimea se unduia şi se muta din loc asemenea apei sub prora bărcii. Barnoch fusese dus de acolo, ţipând înspre soare. L-am apucat pe un miner de umăr şi, strigând, i-am pus o întrebare, dar el nu băgase de seamă că lângă el se aflase o tânără şi prin urmare nu observase încotro o luase. M-am lăsat şi eu dus de mulţimea ce-l urma pe prizonier, până când m-am convins că femeia nu se afla acolo, apoi, neştiind ce altceva să fac, am început s-o caut prin iarmaroc, uitându-mă în corturi şi la tarabe, luându-le la întrebări pe nevestele fermierilor, care veniseră să-şi vândă aromata pâine cu nucşoară, şi pe tarabagiii care vindeau carne prăjită.

Toate aceste acţiuni – în vreme ce scriu, depănând încet

firul de cerneală stacojie a Casei Absolute – par calme şi chiar metodice. Nici că se poate ceva mai departe de adevăr. Gâfâiam, eram scăldat în sudoare în timp ce făceam ce am povestit mai sus, strigând întrebări ale căror răspunsuri n-aveam răbdare să le-ascult. Asemenea unui chip văzut în vis, al Agiei îmi plutea în faţa ochilor minţii: lătăreţ, cu pomeţii turtiţi şi o bărbie uşor rotunjită, pielea pistruiată, bronzată, ochii prelungi, râzători, batjocoritori. De ce anume venise nu puteam pricepe; ştiam doar că era acolo şi faptul că o zărisem o clipă îmi readusese dureros aminte de ţipătul ei.

— *Aţi văzut o femeie atât de înaltă*, *cu păr castaniu?* întrebam eu şi-n stânga, şi-n dreapta, asemenea duelistului ăluia care strigase: „*Cadroe de la Şaptesprezece Pietre*”, până când întrebarea şi-a pierdut sensul, sunând mai curând a ţârâit de cicadă.

— Da. Toate ţărăncuţele care vin aici aşa arată.

— Cum o cheamă?

— O femeie? De bună seamă că-ţi pot da una.

— Unde-ai pierdut-o?

— Nu-ţi face griji, o s-o găseşti curând. Iarmarocul nu-i chiar atât de mare încât să te pierzi în el prea multă vreme. Nu v-aţi dat un loc de întâlnire? Ia, serveşte-te din ceaiul meu – arăţi istovit.

M-am scotocit în buzunar să găsesc o monedă.

— Nu trebuie să-mi plăteşti, am dever bun aici. Mă rog, dacă insişti. Te costă un aes. Poftim.

Bătrâna şi-a vârât mâna în buzunarul şorţului şi a scos-o plină de mărunţiş, apoi din oală a turnat într-o cană de lut ceaiul care încă mai clocotea şi mi-a dat un pai dintr-un metal ce părea argintat. L-am refuzat.

— E curat. Îl clătesc după fiecare client.

— Nu-s obişnuit să beau cu aşa ceva.

— Atunci fii atent la buza canei – o să fie fierbinte. Ai căutat la masa juriului? Acolo se strâng mulţi oameni.

— Acolo unde-s vitele? Da.

Ceaiul era maté, condimentat şi puţin amar.

— Ştie că o cauţi?

— Nu cred. Chiar dacă m-a văzut, nu m-ar fi recunoscut. Nu... nu-s îmbrăcat aşa cum mă îmbrac de obicei.

Bătrâna a pufnit pe nas şi şi-a ascuns sub năframă o şuviţă rebelă de păr cărunt.

— La iarmarocul din Saltus? De bună seamă că nu. Toată lumea poartă cele mai bune straie pe care le are, şi orice fată isteaţă ar trebui să ştie asta. Dar jos, pe malul apei, unde l-au dus pe prizonier în lanţuri, ai căutat?

Am clătinat din cap:

— Parcă a intrat în pământ.

— Însă dumneata n-ai renunţat. Am ghicit asta după cum te uiţi la oamenii care trec, în loc să te uiţi la mine. Bravo, ce să zic. O s-o găseşti, deşi lumea vorbeşte că în ultima vreme s-au întâmplat tot felul de ciudăţenii prin părţile locului. Au prins un om verde, ştiai? Acolo-l ţin, unde-i cortul ăla. Verzuliii ăştia ştiu totul, aşa zice lumea, numa' să izbuteşti să-i faci să vorbească. Apoi mai e povestea cu catedrala. Cred c-ai auzit despre asta?

— Catedrala?

— Am auzit lumea vorbind că nu e chiar ceea ce oamenii numesc catedrală – ştiu că eşti de la oraş, după cum bei ceaiul – dar e singura catedrală pe care cei mai mulţi dintre noi ăştia din Saltus au văzut-o vreodată, şi una chiar frumoasă, cu toate lămpile alea atârnate şi ferestrele de pe laturi, făcute din mătase colorată. Eu una nu cred – sau mai curând cred că dacă Pancreatorului nu-i pasă de mine, n-are de ce să-mi pese nici mie de el. Şi de ce mi-ar păsa? Dar e o ruşine ce-au făcut, dacă într-adevăr au făcut ce se zice. Cică i-au dat foc.

— Vorbeşti de Catedrala Pelerinelor?

Bătrâna a dat din cap cu înţelepciune.

— Poftim, ai zis-o chiar mata. Faci aceeaşi greşeală ca şi ei. Nu era Catedrala Pelerinelor, ci Catedrala Ghearei. Carevasăzică nu era a lor, ca s-o ardă cum poftesc ele.

Ca pentru mine, am murmurat:

— Au reaprins focul.

— Poftim? Bătrâna şi-a dus mâna la ureche: N-am auzit.

— Am spus că i-au dat foc. Probabil că au aprins podeaua de paie.

— Aşa am auzit şi eu. Ele au stat cu mâinile-n sân şi s-au uitat cum arde. Catedrala s-a ridicat spre Pajiştile Infinite ale

Soarelui Nou, să ştii.

Pe partea cealaltă a aleii, un om a început să bată într-o tobă. Când s-a oprit din bubuit, am zis:

— Ştiu că anumite persoane s-au jurat că au văzut-o înălţându-se în văzduh.

— Oho, şi ce s-a mai înălţat! Când nepotu-meu a auzit povestea asta, a stat ca lovit de dambla o jumate de zi. Apoi a făcut din hârtie un fel de pălărie şi a ţinut-o deasupra sobei mele, şi pălăria s-a înălţat, apoi şi-a zis că înălţarea în văzduh a catedralei n-a fost mare scofală, nici vorbă de miracol. Asta-nseamnă să fii neghiob – nu i-a trecut nici o clipă prin cap că anume sunt lucrurile făcute astfel, pentru ca acea catedrală să se înalţe aşa cum s-a înălţat. El nu vede Mâna în natură.

— El n-a văzut-o? am întrebat. De Catedrală vorbesc.

Ea n-a priceput.

— O, ba da, a văzut-o când au trecut pe-aici, de cel puţin douăsprezece ori.

Incantaţia omului cu toba – asemănătoare cu aceea pe care o auzisem odată la Doctorul Talos, doar glasul era mai aspru, iar textul lipsit de inteligenţa maliţioasă a doctorului – ne-a întrerupt dialogul:

— *Ştie tot! Ştie pe toată lumea! Verde ca agrişa! Veniţi să-l vedeţi cu ochii voştri!*

(Şi chemarea insistentă a tobei: BUM! BUM! BUM!)

— Crezi că omul verde poate şti unde-i Agia?

Bătrâna a zâmbit:

— Prin urmare, ăsta i-e numele, aşa-i? Acum o să ştiu dacă-l va pomeni cineva. Poate că da. Ai bani, de ce nu te duci să-l întrebi?

Chiar aşa, de ce nu? mi-am zis eu.

— *Adus din jun-glele de la Miazănoapte! Nu mănâncă niciodată! Ru-bede-nie cu tu-fele şi ier-burile!*

BUM! BUM!

— *Viitorul şi trecutul îndepărtat sunt totuna pentru el!*

Când m-a văzut apropiindu-mă de intrarea în cortul lui, toboşarul şi-a oprit hărmălaia.

— Doar un aes ca să-l vezi. Doi ca să-i vorbeşti. Trei ca să rămâi singur cu el.

— Cât pot rămâne singur? l-am întrebat în timp ce număram trei aeşi de cupru.

Un rânjet pocit a traversat chipul toboşarului:

— Cât vrei.

I-am dat banii şi am păşit înăuntru.

Este limpede că nu se gândise că voi sta mult, iar eu mă aşteptasem la o miasmă sau ceva la fel de neplăcut Dar m-a întâmpinat doar un miros uşor de fân. În mijlocul cortului, într-o rază de soare în care dansa praful şi care pătrundea printr-o deschizătură în acoperişul cortului, stătea înlănţuit un bărbat de culoarea jadului palid. Purta o fustanelă de frunze veştede; lângă el, o oală de lut plină până-n buză cu apă limpede.

Preţ de o clipă am rămas tăcuţi amândoi. Eu stăteam uitându-mă la el. El îşi ţinea privirile-n pământ.

— Nu-i vopsea, am zis eu. Nici colorant nu-mi vine să cred că e. Şi n-ai mai mult păr decât omul pe care l-am văzut târât afară din casa lui zidită.

Şi-a ridicat privirile, apoi le-a coborât din nou. Chiar şi albul ochilor avea o tentă verzuie.

Am încercat să-l încolţesc:

— Dacă eşti ceva vegetal, aşa cum se zice, mă gândesc că părul tău ar trebui să fie iarbă.

— Ba deloc.

Avea vocea moale şi doar faptul că era adâncă o salva de la a fi vocea unei femei.

— Chiar eşti ceva vegetal? Un fel de plantă-vorbitoare?

— Nu eşti de la ţară.

— Am părăsit Nessusul acum câteva zile.

— Şcolit într-o anumită măsură.

M-am gândit la Maestrul Palaemon, apoi la Maestrul Malrubius şi la sărmana mea Thecla, şi am dat din umeri:

— Ştiu să scriu şi să citesc.

— Dar nu ştii nimic despre mine. Nu sunt o vegetală vorbitoare, după cum ar trebui să vezi şi singur. Chiar dacă o singură plantă din câteva milioane ar urma o cale evolutivă care duce la inteligenţă, ar fi imposibil să imite în lemn şi frunze forma unei fiinţe umane.

— Acelaşi lucru s-ar putea spune despre pietre, şi totuşi

există statui.

Cu tot aerul său disperat (chipul lui era cu mult mai trist decât al prietenului meu Jonas), ceva îi juca la colţurile gurii.

— Bine spus. N-ai nici o pregătire ştiinţifică, dar ai mai multe cunoştinţe decât îţi dai seama.

— Dimpotrivă, toată pregătirea mea a fost ştiinţifică, deşi nu are nimic în comun cu toate aceste fantasmagorii. Ce eşti tu?

— Un mare văzător. Un mare mincinos, asemenea oricărui bărbat care a căzut într-o capcană.

— Dacă-mi spui ce eşti, o să încerc să te ajut.

M-a privit şi parcă o plantă înaltă făcuse ochi şi primise o faţă umană.

— Te cred, a zis el. Oare de ce tocmai tu, dintre sutele care vin în acest cort, ştii ce înseamnă mila?

— Nu ştiu ce e mila, dar mi-a intrat în sânge respectul pentru dreptate, şi îl cunosc bine pe alcaldele acestui sat. Un om verde tot om rămâne; iar dacă e sclav, stăpânul său trebuie să arate cum de-a ajuns în starea asta şi cum el însuşi a devenit stăpânul lui.

Omul verde a spus:

— Oi fi nebun de-mi pun toată încrederea în tine. Şi totuşi o fac. Sunt om liber şi am venit din viitorul vostru ca să vă cercetez epoca.

— Nu-i cu putinţă.

— Culoarea verde care vă uimeşte atât de mult este doar cea ce voi numiţi mătasea-broaştei. Am modificat-o astfel încât a ajuns să trăiască în sângele nostru şi cu ajutorul ei am făcut în sfârşit pace în lungul război al umanităţii cu soarele. Micile plante trăiesc şi mor în noi, iar trupurile noastre se hrănesc din ele şi din cele care mor şi nu au nevoie de altă hrană. Toată foametea şi toată truda de a creşte şi cultiva cele trebuincioase hranei au luat sfârşit.

— Dar ai nevoie de soare.

— Da, a zis omul verde. Iar aici nu am destul. Ziua e mai luminoasă în epoca mea.

Această simplă observaţie mi-a produs o tulburare cum nu mai simţisem de când dădusem cu ochii de capela fără acoperiş în Curtea Spartă din Citadela noastră.

— Înseamnă că Soarele Nou vine întocmai cum s-a profeţit, am spus eu, şi că există cu adevărat o a doua viaţă pentru Urth – dacă ceea ce spui e adevărat.

Omul verde şi-a dat capul pe spate şi a izbucnit în râs. Mult mai târziu aveam să aud zgomotul pe care îl face alzaboul când străbate platourile înzăpezite ale zonei muntoase; râsul său este îngrozitor, dar cel al omului verde era cu mult mai cumplit, încât m-am dat câţiva paşi îndărăt.

— Nu eşti fiinţă omenească, am spus eu. Acum în nici un caz, dar mă întreb dacă ai fost vreodată.

A râs din nou:

— Şi când mă gândesc că mi-am pus speranţa în tine. Ce creatură jalnică sunt. Credeam că mă resemnasem să mor aici, printre oameni care nu sunt altceva decât praf umblător; dar la cea mai mică scăpărare, m-am depărtat de toată resemnarea mea. Sunt om adevărat, prietene. Tu însă nu eşti, şi în câteva luni voi fi mort.

Mi-am adus aminte de ceea ce era înrudit cu el. De nenumărate ori văzusem tulpinile îngheţate ale florilor văratice măturate de vânt lângă soclurile mausoleelor din necropola noastră.

— Te înţeleg. Vin zilele calde ale verii, dar când vor fi trecut acestea, şi tu te vei duce cu ele. Împrăştie-ţi sămânţa cât mai poţi.

A devenit dintr-odată serios.

— Nu mă crezi, nici măcar nu înţelegi că sunt un om ca tine, şi cu toate acestea ţi-e milă de mine. Poate ai dreptate, şi pentru noi a venit un soare nou, şi tocmai pentru că a venit am uitat de el. Dacă voi izbuti vreodată să mă întorc în evul meu, o să le povestesc celor de-acolo despre tine.

— Dacă într-adevăr vii din viitor, de ce nu poţi merge înainte, acolo la tine, şi să scapi de-aici?

— Pentru că sunt legat în lanţuri, după cum poţi vedea.

Şi-a întins piciorul, ca să-i văd cătuşa prinsă de gleznă.

Carnea lui ca beriliul se umflase în jurul metalului, aşa cum am văzut coaja umflată pe un copac crescut printr-un inel de fier. Pânza de la intrarea în cort s-a dat la o parte şi toboşarul şi-a vârât capul înăuntru.

— Tot aici eşti? Mai am şi alţii care-aşteaptă.

I-a aruncat o privire plină de înţeles omului verde şi s-a retras.

— Vrea să spună că trebuie să te alung, altfel închide ferestruica prin care intră soarele. Îi trimit la plimbare pe cei care plătesc să mă vadă, prezicându-le viitorul, aşa că o să ţi-l prezic şi ţie. Acum eşti tânăr şi viguros. Dar înainte ca această lume să se fi învârtit încă de zece ori în jurul soarelui, vei fi mai puţin viguros şi n-o să-ţi mai recapeţi niciodată vigoarea pe care o ai acum. Dacă vei aduce pe lume băieţi, îţi vei prăsi propriii duşmani. Dacă...

— Destul! am zis. Ce-mi spui acum este soarta fiecărui bărbat. Răspunde-mi la o singură întrebare, dar sincer, şi plec. Caut o femeie, pe nume Agia. Unde o pot găsi?

Preţ de o clipă ochii i s-au rostogolit în sus, până când printre pleoape nu s-a mai zărit decât o semilună îngustă de verde palid. L-a cuprins un tremur abia vădit; s-a ridicat, şi-a întins braţele şi şi-a fluturat degetele ca pe nişte aripi. Încet a zis:

— Deasupra pământului.

Tremurul a încetat, şi el s-a aşezat pe locul său, arătând mai bătrân şi mai palid ca înainte.

— Înseamnă că eşti un şarlatan, i-am spus eu, întorcându-i spatele. Iar eu un nătâng că m-am încrezut în tine, chiar şi numai cât negrul sub unghie.

— Nu, a şoptit omul verde. Ascultă. Venind aici, am trecut prin întreg viitorul tău. Unele părţi ale lui rămân cu mine, oricât de nebuloase sunt. Ţi-am spus numai adevărul – şi dacă eşti într-adevăr prieten cu alcaldele acestui loc, îţi voi spune încă ceva ce ai putea să-i zici lui, ceva ce am aflat din întrebările celor care au venit să mi le adreseze mie. Oameni înarmaţi caută să-l elibereze pe unul care se numeşte Barnoch.

Mi-am scos cutea din sabretaşul de la brâu, am frânt-o de vârful parului ce ţinea lanţul şi i-am dat jumătate omului verde. În primul moment n-a priceput ce ţinea în mână. Apoi am văzut cum i se luminează chipul a înţelegere, încât părea să înflorească, atât de mare îi era bucuria, ca şi când se desfăta în lumina mai puternică a zilei din evul său.

IV

Buchetul

Părăsind eu cortul măscăriciului, mi-am înălţat ochii spre soare. Orizontul apusean urcase între timp mai mult de jumătate pe cer; într-un rond, poate mai puţin, urma să-mi fac apariţia. Agia dispăruse şi orice speranţă de a-i da de urmă se risipise în acel răstimp hăbăuc în care mă repezisem de la un capăt la altul al iarmarocului; măcar m-am simţit mângâiat de profeţia omului verde, pe care am descifrat-o ca însemnând că mă voi mai întâlni cu Agia înainte să moară unul dintre noi, şi de gândul că, deoarece venise să-l vadă pe Barnoch tras afară la lumină, la fel ar putea veni şi să vadă execuţia Morwennei şi a hoţului de vite.

Asemenea socoteli se învârteau în capul meu în timp ce mă întorceam la han. Dar înainte să ajung în odaia pe care o împărţeam cu Jonas, în locul lor s-au strecurat amintirile legate de Thecla şi înălţarea mea la rangul de calfă, amândouă izvorând din nevoia de a-mi lepăda noile straie şi a îmbrăca veşmântul fuliginos al ghildei. Într-atât de puternică e forţa asociaţiei, încât a putut fi stârnită de mantia ce încă nu se zărea, fiind agăţată în cuiul din cameră, şi de *Terminus Est*, care stătea ascunsă sub saltea.

Pe vremea când încă mai aveam grijă de Theda, mă amuza să descopăr că pot anticipa multe din cele ce avea să-mi zică, mai cu seamă primele ei vorbe, judecând numai după natura darului pe care-l aveam asupra mea când intram în celula ei. Dacă, bunăoară, îi aduceam mâncarea preferată, furată de la bucătărie, o provocam să descrie mâncărurile servite la Casa Absolută, iar felul de mâncare pe care-l aduceam determina natura mesei descrise: carnea, un dineu cu vânat, ţipetele şi mugetele sălbăticiunilor prinse vii răzbătând din abatoarele de dedesubt, şi multe vorbe despre ogarce, şoimi şi leoparzi vânători; dulciurile, un dejun intim oferit de o Chatelaine din cele mari câtorva prietene, minunat de intim şi bine stropit cu bârfuliţe; fructele, o petrecere la iarbă vede, în amurg, în parcul imens al Casei Absolute, luminat de o mie de torţe şi animat de jongleri, actori, dănţuitori şi spectacol pirotehnic.

Thecla mânca fie aşezată, fie în picioare, fie străbătând dintr-o parte în alta cei trei paşi cât măsura celula, în vreme ce ţinea farfuria cu mâna stângă şi gesticula cu dreapta.

„Uite-aşa, Severian, aşa ţâşnesc toate în văzduhul răsunător, împroşcând scântei verzi şi albastre, iar pocnitorile bubuie ca tunetul.”

Dar biata ei mână nu prea putea arăta cum ţâşneau rachetele mai sus de capul ei, căci tavanul însuşi nu era cu mult mai înalt decât ea.

„Te plictisesc, văd. Acum câteva clipe, când mi-ai adus piersicile alea, arătai atât de fericit, iar acum ţi-a pierit zâmbetul. Treaba e că mie, aici, îmi prinde bine să-mi amintesc de lucrurile astea. Cât o să mă bucur când o să le văd din nou!”

De bună seamă că nu eram plictisit. Ci doar mă întrista s-o văd astfel întemniţată pe ea, o femeie încă tânără şi dăruită cu o frumuseţe nemaivăzută...

Când am intrat în cameră, Jonas tocmai o scotea pe *Terminus Est* de sub saltea, pregătindu-mi-o. Mi-am turnat o cupă de vin.

— Cum te simţi? m-a întrebat el.

— Dar tu? Pentru tine e prima oară.

El a dat din umeri:

— Eu nu trebuie decât să iau şi să duc. Tu ai mai făcut-o? Mă-ntreb doar pentru că arăţi atât de tânăr.

— Da, am mai făcut-o. Dar nu asupra unei femei.

— Crezi că e nevinovată? m-a întrebat, în timp ce-mi dezbrăcăm cămaşa.

După ce mi-am eliberat braţele, mi-am şters faţa cu ea şi am clătinat din cap.

— Sunt sigur că nu e, am zis. M-am dus la ea aseară şi-am stat de vorbă – au pus-o în lanţuri la marginea apei, acolo-s musculiţe foarte afurisite. Ţi-am povestit despre asta.

Jonas s-a întins după vin, iar mâna lui de metal a clincănit când a atins cupa.

— Mi-ai spus că e frumoasă şi că are păr negru la fel ca...

— Thecla. Dar al Morwennei este drept. Al Theclei era ondulat.

— La fel ca Thecla, pe care se pare că ai iubit-o aşa cum o iubesc eu pe prietena ta Jolenta. Recunosc că tu ai avut mai mult răgaz decât mine să te îndrăgosteşti. Şi mi-ai spus că ea zicea că soţul şi copilul ei muriseră de un fel de boală, poate din pricina apei rele. Soţul fusese ceva mai în vârstă decât ea.

— Cam de vârsta ta, aşa cred, am zis eu.

— Şi mai fusese acolo o femeie, şi ea mai în vârstă, care şi ea îl dorise, iar acum o chinuie pe prizonieră.

— Doar cu vorba.

În ghildă, singurii care poartă cămăşi sunt ucenicii. Am îm-brăcat pantalonii şi mi-am pus mantia (mantia fuliginoasă, mai neagră decât negrul) peste umerii goi.

— Clienţii care sunt daţi astfel în vileag de autorităţi sunt de obicei bătuţi cu pietre. Când ajung la noi, sunt plini de vânătăi şi cel mai adesea le lipsesc câţiva dinţi. Uneori au oase frânte. Iar femeile sunt violate.

— Zici că e frumoasă. Poate că oamenii cred că-i nevinovată. Poate că le e milă de ea.

Mi-am luat spada şi-am tras-o din teaca moale, pe care am lăsat-o să cadă.

— Nevinovaţii au duşmani. Se tem de ea.

Am ieşit împreună.

Când intrasem în han, fusesem nevoit să-mi croiesc drum

prin mulţimea de băutori. Acum calea mi se deschidea de la sine. Purtam masca şi o duceam pe *Terminus Est* agăţată de umăr, fără teacă. Afară, zarva iarmarocului se domolea pe măsură ce înaintam, până n-a mai rămas decât un murmur, de-aş fi zis că străbăteam un loc pustiu, plin de frunze.

Execuţiile urmau să aibă loc în miezul festivităţilor, unde se şi strânsese o masă compactă de oameni. Un caloger îmbrăcat în roşu stătea lângă eşafod, strângând în mână cărţulia cu textul de ceremonie; era un om bătrân, aşa cum sunt mai toţi din ghilda lui. Cei doi prizonieri stăteau lângă el, înconjuraţi de oamenii care-l scoseseră afară pe Barnoch şi-l duseseră de-acolo. Alcaldele purta veşmântul galben al rangului său şi colanul de aur.

După cum cere datina străveche, nu avem voie să folosim treptele (deşi pe Maestrul Gurloes îl văzusem ajutându-se cu spada ca să sară pe eşafod). Se prea poate ca eu să fi fost singura persoană acolo de faţă care cunoşteam datina; dar n-am încălcat-o, şi un urlet nemaipomenit, ca al unei fiare neştiute, a scăpat din piepturile celor prezenţi când am sărit sus, cu mantia înfoindu-se în jurul meu.

— *Increatule,* a citit calogerul*, ne este ştiut că aceia care pier aici nu-s mai plini de păcate în faţa ochilor tăi decât noi. Mâinile lor sunt mânjite cu sânge. Ale noastre aşijderea.*

Am cercetat butucul. Toată lumea ştie că butucii folosiţi în afara ghildei noastre nu sunt buni când nu sunt pregătiţi de noi: „Lat precum şezutul scaunului, tare precum capul neghiobului, găunos precum judecata domnului”. Cel de-acum îndeplinea peste măsură primele două persiflări din descrierea proverbială, dar, slavă Sfintei Katharine, era doar uşor scobit şi, chiar dacă lemnul ăla afurisit de tare avea să bontească puţin tăişul pe care urma să-l abat asupra bărbatului, mă găseam în situaţia norocoasă de a avea în faţa mea doi condamnaţi de ambele sexe, încât fiecare urma să fie executat cu un tăiş proaspăt.

— *...prin voia ta, la acel ceas îşi vor fi purificat într-atât spiritele încât se vor putea bucura de graţia ta. Ci noi asupră-le osânda o vom împlini, şi sângele li-l vom vărsa azi...*

Mi-am luat poziţia, cu picioarele depărtate şi sprijinit în spadă, ca şi când eu aş fi controlat deplin întreaga ceremonie.

— Tu, etoule care vei distruge viermele negru ce devorează soarele; tu, pentru care cerurile se desfac asemenea unei perdele; tu, a cărui răsuflare îi va veşteji pe uriaşii Erebus, Abaia şi Scylla care se bălăcesc sub valuri; tu, care vieţuieşti aşijderea în învelişul celei mai mici seminţe din cea mai îndepărtată pădure, sămânţa ce s-a rostogolit în întunecime, unde ochiul omenesc nu străpunge.

Femeia Morwenna urca treptele, precedată de alcalde şi urmată de-un bărbat cu o ţepuşă de fier, pe care o folosea ca s-o împingă pe condamnată. Cineva din mulţime a făcut o sugestie obscenă.

— *...ai milă de cei care nu au milă. Ai milă de noi care nu vom avea milă acum.*

Calogerul a isprăvit, aşa că a început alcaldele:

— Cel mai neplăcut şi mai nefiresc...

Vocea îi era stridentă, neasemănându-se câtuşi de puţin cu vocea lui când vorbea şi cu tonul retoric pe care-l adoptase când se adresase mulţimii în faţa casei lui Barnoch. După ce am ascultat absent câteva momente (mă uitam după Agia în mulţime), mi-am dat seama că alcaldelui îi e frică. Era nevoit să fie martor la tot ce urma să se întâmple cu ambii prizonieri, şi-ncă de aproape. Am zâmbit, dar masca mi-a acoperit zâmbetul.

— ... din respect pentru sexul tău. Dar tu vei fi însemnată cu fierul roşu pe obrazul drept şi pe cel stâng, picioarele îţi vor fi rupte, iar capul despărţit de trup.

(Speram să fi avut destulă minte să-şi amintească faptul că era nevoie de un vas pentru jăratic.)

— Prin puterea înaltei judecăţi ce a fost încredinţată braţului meu nevolnic prin bunăvoinţa Autocratului – ale cărui gânduri sunt ca o muzică pentru supuşii săi – declar acum... declar acum...

Uitase cuvintele. I-am şoptit eu:

— Că a sosit clipa pentru tine.

— Declar acum că a sosit clipa pentru tine, Morwenna.

— Dacă vrei să invoci clemenţa Conciliatorului, fă-o în inima ta.

— Dacă vrei să invoci clemenţa Conciliatorului, fă-o.

— Dacă ai sfaturi pentru copiii femeilor, nu-ţi vor mai auzi

vocea după această clipă.

Alcaldele îşi recâştiga stăpânirea de sine, aşa că a repetat cuvânt cu cuvânt ce-i spusesem:

— Dacă ai sfaturi pentru copiii femeilor, nu-ţi vor mai auzi vocea după această clipă.

Cu voce limpede însă stinsă, Morwenna a spus:

— Ştiu că dintre voi cei mai mulţi mă socotesc vinovată. Sunt nevinovată. N-aş face niciodată faptele oribile de care m-aţi acuzat.

Mulţimea s-a apropiat ca s-o audă mai bine.

— Mulţi dintre voi au fost martori că l-am iubit pe Stachys. L-am iubit pe copilul pe care mi l-a dat Stachys.

O pată de culoare mi-a prins privirea, ceva negru-purpuriu în soarele acela puternic de primăvară. Era un buchet de trandafiri mortuari, din cei pe care o persoană mută i-ar duce la o înmormântare. Femeia care-i ţinea în braţe se numea Eusebia, o întâlnisem când o chinuise pe Morwenna pe malul râului. În timp ce o priveam, ea a inspirat cu voluptate parfumul lor, apoi s-a folosit de cozile lor spinoase ca să-şi taie drum prin mulţime şi astfel a ajuns la picioarele eşafodului.

— Ăştia sunt pentru tine, Morwenna. Să mori înainte să se ofilească ei.

Am bătut în scândurile eşafodului cu vârful bont al spadei mele, cerând astfel să se facă linişte.

— Omul bun care mi-a citit litania, a zis Morwenna, şi care mi-a vorbit înainte să fiu adusă aici m-a rugat să te iert dacă voi cunoaşte extazul înaintea ta. Până acum nu mi-a stat în putere să împlinesc o rugăminte, dar pe aceasta o pot împlini. Te iert acum.

Eusebia a dat să mai spună ceva, dar privirea mea a făcut-o să-şi înghită vorba. Bărbatul de lângă ea, care rânjea cu o gură ştirbă, mi-a făcut semn cu mâna; cu o tresărire l-am recunoscut pe Hethor.

— Eşti gata? m-a întrebat Morwenna. Eu sunt.

Jonas tocmai pusese pe eşafod găleata cu jăratic încins. Din găleată ieşea ceea ce bănuiam a fi mânerul fierului de însemnat; dar nu vedeam nicăieri scaunul. I-am aruncat alcaldelui o privire din care el să înţeleagă ce voiam.

Dacă m-aş fi uitat la un stâlp, tot aia ar fi fost. În cele din urmă am spus:

— Putem avea un scaun, Înălţimea Voastră?

— Am trimis doi oameni să aducă unul. Şi nişte funie.

— Când?

(Mulţimea începuse să se foiască şi să murmure.)

— Acum câteva clipe.

Cu o seară înainte mă asigurase că totul va fi pregătit ca la carte, dar nu avea rost să-i amintesc acest lucru acum. Experienţa mi-a dovedit că nimeni nu se tulbură mai tare pe eşafod ca mai-marele unui sat. Pe de o parte, îl arde dorinţa de a fi în centrul atenţiei (o poziţie ce nu-i este hărăzită la o execuţie), iar pe de alta îl macină teama, aş zice îndreptăţită, că îi lipsesc capacitatea şi pregătirea ce l-ar putea ajuta să se comporte bine. În nouăsprezece cazuri din douăzeci, cel mai laş client, atunci când urcă treptele ştiind prea bine că ochii îi vor fi scoşi din orbite, se comportă cu mult mai bine. Până şi pe-un cenobit sfiicios, nedeprins cu gălăgia oamenilor şi temător până la lacrimi, poţi să pui mai mult temei.

— Hai, isprăveşte odată! s-a auzit un glas.

M-am uitat la Morwenna. Cu chipul acela supt de foame, cu pielea deschisă, zâmbetul gânditor, ochii mari şi negri, era o prizonieră care putea stârni sentimente de simpatie în rândul mulţimii, ceea ce nu era de dorit.

— Putem s-o aşezăm pe butuc, i-am spus eu alcaldelui şi nu m-am putut abţine să nu adaug: Oricum, aşa ar fi mai potrivit.

— N-avem cu ce s-o legăm.

Şi-aşa îmi îngăduisem o observaţie nepermisă, încât mi-am muşcat limba ca să nu spun ce credeam despre cei care cer ca prizonierii lor să fie legaţi.

M-am mulţumit s-o pun pe *Terminus Est* culcată pe jos, în spatele butucului, i-am făcut semn Morwennei să se aşeze, mi-am ridicat braţele în salutul străvechi, am apucat fierul cu mâna dreaptă şi, prinzându-i Morwennei încheieturile mâinilor cu stânga, i-am lipit fierul întâi pe-un obraz, apoi pe celălalt, după care am ridicat fierul ce încă lucea aproape alb. Ţipătul a amuţit mulţimea preţ de-o clipă; dar acum spectatorii urlau.

Alcaldele s-a îndreptat de spate, cu gestul celui care vrea

să devină un om cu totul nou.

— Lasă-i s-o vadă, mi-a zis el.

Sperasem să pot evita acest lucru. Am ajutat-o pe Morwenna să se ridice. Ţinând-o de mâna dreaptă, ca şi când luam parte la un dans popular, am înconjurat încet platforma, ca într-o prezentare ceremonioasă. Hethor era încântat peste poate şi, cu toate că am încercat să-i ignor vocea, tot l-am auzit lăudându-se în jur că mă cunoaşte. Eusebia şi-a ridicat buchetul către Morwenna, strigându-i:

— Ia-le, or să-ţi trebuiască în curând.

După încheierea unui tur, m-am uitat la alcalde şi, după câteva momente care i-au trebuit ca să se lămurească de ce mă oprisem, am primit semnalul să continui.

Morwenna m-a întrebat şoptit:

— Cât e până se termină?

— Aproape că am terminat. O aşezasem din nou pe butuc, iar acum îmi luam de jos spada. Închide ochii. Încearcă să-ţi aminteşti că aproape toţi cei care au trăit odată au şi murit, chiar şi Conciliatorul, care se va înălţa sub înfăţişarea Soarelui Nou.

Pleoapele ei palide, cu gene lungi, s-au închis, încât Morwenna nu a văzut spada ridicată. Scăpărarea oţelului a amuţit încă o dată mulţimea şi, când tăcerea a fost deplină, am repezit latul spadei peste coapsele ei; plesnetul metalului pe carne a fost acoperit de trosnetul femururilor care se rupeau, crac, crac, asemenea sunetului pe care-l scot croşeurile unui boxer. Preţ de o clipă, Morwenna a rămas nemişcată pe butuc, leşinată, însă fără să se răstoarne; în aceeaşi clipă am făcut un pas îndărăt şi i-am retezat grumazul cu o lovitură perfectă, orizontală, care este cu mult mai greu de executat decât cea verticală.

Sincer să fiu, abia când am văzut sângele ţâşnind ca jetul unei fântâni şi am auzit bufnetul capului căzut pe scândurile eşafodului am înţeles că dusesem treaba la bun sfârşit. Fără să-mi dau seama, fusesem la fel de tulburat ca şi alcaldele...

Acela e momentul în care, conform aceleiaşi tradiţii străvechi, sobrietatea cerută de ghilda noastră poate fi dată uitării. Îmi venea să râd şi să dănţuiesc. Alcaldele mă scutura de umăr şi bolborosea ceva, aşa cum bolboroseam şi eu în

sinea mea; n-am crezut ce mi-a spus – o prostie glumeaţă. Mi-am ridicat spada, am apucat capul de chică şi l-am înălţat şi pe acesta, şi am făcut turul eşafodului. Nu o singură dată, ci de două, de trei, de patru ori. Vântul începuse să sufle; mi-a mânjit cu stropi purpurii masca, braţele, pieptul dezgolit. Din mulţime răsunau glumele inevitabile: „Vrei să retezi şi chica soţiei mele (soţului meu)?” „Îţi dau juma de livră de cârnaţi când isprăveşti.” „Îmi dai mie pălăria ei?”

Am râs de glumele lor şi m-am prefăcut că azvârl capul spre ei, când cineva m-a prins de gleznă. Era Eusebia, şi încă înainte de a-i ieşi primul cuvânt pe gură, am ştiut că simte acea nevoie să vorbească pe care o resimt – din câte am băgat eu de seamă – clienţii din turnul nostru. Ochii îi sclipeau de agitaţie, chipul îi era pocit de efortul de a-mi atrage atenţia, încât apărea mai bătrână şi totodată mai tânără decât înainte. N-am desluşit ce voia să-mi zică, aşa că m-am aplecat spre ea.

— *Nevinovată! Era nevinovată!*

Nu era momentul să-i desluşesc că nu eu judecasem faptele Morwennei. M-am mărginit să dau din cap.

— *Ea mi l-a luat... pe Stachys! Acum e moartă. Înţelegi? Ea n-a fost vinovată, dar mă bucur!*

Am încuviinţat iarăşi din cap şi am făcut încă un tur al eşafodului, ţinând ţeasta ridicată.

— *Eu am omorât-o!* a ţipat Eusebia. *Nu tu...!*

— Fie cum zici! i-am strigat la rândul meu.

— *Nevinovată! O cunoşteam... era atât de grijulie. Ar fi păstrat ceva asupra ei... Otravă pentru sine! Ar fi murit înainte să apuci tu s-o omori.*

Hethor a prins-o de mână şi a arătat spre mine:

— *Stăpânul meu! Al meu! Al meu şi numai al meu!*

— *Aşa că altcineva a ucis-o. Sau boala...*

Am strigat:

— Dreptatea este doar a Demiurgului!

Mulţimea era încă zgomotoasă, totuşi se mai potolise întrucâtva.

— *Dar ea mi l-a furat pe Stachys, şi-acum s-a stins şi ea.* Şi cu un strigăt şi mai răsunător: *Ah, ce minunat! S-a stins!*

Zicând acestea, Eusebia şi-a cufundat faţa în buchet, ca

pentru a-şi umple cât mai mult plămânii cu parfumul săţios al trandafirilor. Eu am aruncat capul Morwennei în coşul care-l aştepta şi am şters tăişul cu o pânză roşie pe care mi-o dăduse Jonas. Când m-am uitat din nou la Eusebia, zăcea fără suflare, răstignită pe jos, în mijlocul unui cerc de curioşi.

La vremea respectivă, n-am zăbovit cu gândul asupra acestei întâmplări, bănuind doar că inima ei nu îndurase atâta bucurie. Însă mai târziu în acea după-masă, alcaldele a cerut ca buchetul să fie cercetat de un spiţer, care a descoperit între petale o otravă puternică dar subtilă, pe care el unul n-o putea identifica. Presupun că Morwenna o avusese în mână când urcase treptele şi probabil că o aruncase între florile buchetului când am încercuit împreună eşafodul, după însemnarea cu fierul roşu.

Dă-mi voie, cititorule, să mă opresc aici din povestit şi să-ţi vorbesc aşa, ca de la o minte la alta, cu toate că fără doar şi poate ne desparte un abis de eoni. Deşi ceea ce am scris până acum – de la poarta încuiată până la iarmarocul din Saltus – cuprinde cea mai mare parte din viaţa mea adultă, iar ceea ce rămâne de înfăţişat acoperă numai câteva luni, simt că n-am ajuns nici măcar la jumătate cu povestea mea. Pentru a nu umple o bibliotecă la fel de mare ca aceea a bătrânului Ultan, voi sări (iată că ţi-o spun pe şleau) peste multe lucruri. Am descris executarea lui Agilus, fratele Agiei, dat fiind însemnătatea acestui fapt în naraţiune, iar pe a Morwennei datorită împrejurărilor neobişnuite în care s-a petrecut. Nu voi mai relata despre altele asemenea decât dacă prezintă vreun interes special. Dacă eşti amator de suferinţele şi moartea vreunui semen de-al tău, ei bine, de la mine n-o să primeşti prea multă satisfacţie. E de-ajuns să spun că am îndeplinit aceleaşi operaţiuni asupra hoţului de vite, încheindu-le cu execuţia finală; în viitor, când îmi voi descrie călătoriile, trebuie să înţelegi că am practicat tainele ghildei noastre acolo unde aveam şi un câştig din asta, dar voi trece sub tăcere unde şi când anume.

V

Tărâmul

În acea seară, am cinat împreună cu Jonas în camera noastră, numai noi doi. Am descoperit că e foarte plăcut să fii îndrăgit de gloată şi toată lumea să te cunoască; dar este şi obositor, şi după o vreme te saturi să răspunzi aceloraşi întrebări naive şi să refuzi politicos invitaţii la un pahar de vorbă.

Am avut o mică neînţelegere cu alcaldele în legătură cu plata pe care urma s-o primesc pentru munca mea, căci la început ne tocmisem să-mi dea, pe lângă sfertul din toată suma primit la angajare, plata datorată după executarea fiecărui client, în vreme ce alcaldele voia – zicea el – să-mi plătească suma întreagă doar după ce-i executam pe toţi condamnaţii. Nici în ruptul capului nu m-aş fi învoit cu o asemenea târguială, mai ales dacă puneam la socoteală avertismentul pe care mi-l dăduse omul verde (pe care, din loialitate faţă de Vodalus, nu-l dezvăluisem nimănui). Dar după ce-am ameninţat că nu mă voi înfăţişa a doua zi după-masă, mi-am primit plata şi totul s-a rezolvat prin bună învoială.

Acum Jonas şi eu şedeam în faţa unui castron aburind şi a

unei sticle de vin. Uşa era încuiată şi zăvorâtă, iar hangiul primise poruncă să nege că eu m-aş găsi în stabilimentul lui. Şi m-aş fi simţit pe deplin în apele mele dacă vinul din pocal nu mi-ar fi amintit cu atâta intensitate de vinul cu mult mai bun pe care Jonas îl descoperise în urciorul nostru cu o seară înainte, după ce în taină privisem cu atenţie Gheara.

Bănuiesc că Jonas mi-a văzut chipul în timp ce mă holbam la lichidul de un roşu palid; şi-a umplut şi el pocalul şi a zis:

— Nu trebuie să uiţi că nu tu eşti răspunzător de sentinţele date. Dacă nu ai fi venit tu aici, ei tot ar fi fost pedepsiţi, şi poate că mâini mult mai puţin pricepute le-ar fi pricinuit chinuri mai mari.

I-am spus că nu înţeleg despre ce vorbeşte.

— Văd că te frământă... ce s-a petrecut astăzi.

— Eu cred că totul a mers bine, am zis.

— Ştii ce-a spus octopodul când a coborât din patul de varec al Sirenei: „Eu nu-ţi pun la îndoială măiestria – dimpotrivă. Ci ai aerul că nu ţi-ar strica să te-nveseleşti puţin.”

— După ce se săvârşeşte totul, suntem întotdeauna puţin abătuţi. Aşa ne spunea Maestrul Palaemon şi am descoperit că, în ceea ce mă priveşte, este adevărat. El o numea o funcţie psihologică pur mecanică, ceea ce, la vremea respectivă, mi s-a părut un oximoron, dar acum nu sunt convins că nu avea dreptate. Ai văzut ce s-a întâmplat, sau ţi s-a dat prea multă treabă de făcut?

— Am stat pe trepte în spatele tău aproape tot timpul.

— Înseamnă că ai văzut bine, că ai văzut cum s-a petrecut – totul a decurs fără nici o problemă după ce am hotărât să nu mai aşteptăm scaunul. Măiestria cu care mi-am îndeplinit datoria a fost aplaudată şi toată lumea m-a admirat. După care apare un sentiment de moleşeală. Maestrul Palaemon ne vorbea adesea despre melancolia mulţimii şi melancolia curţii, şi spunea că unii dintre noi le resimţim pe amândouă, alţii nu sunt cuprinşi de nici una, şi sunt din cei care simt ori una, ori cealaltă. Ei bine, eu sufăr de melancolia mulţimii; nu cred că în Thrax o să am vreodată şansa să descopăr dacă sufăr şi de melancolia curţii sau nu.

— Asta ce înseamnă? m-a întrebat Jonas, cu privirile

aţintite în fundul pocalului său.

— Un torţionar, să zicem un maestru din Citadelă, intră uneori în contact cu exultanţi de cel mai înalt rang. Să zicem că un prizonier extrem de sensibil este bănuit a deţine informaţii preţioase. Este posibil ca o oficialitate din vârful ierarhiei să fie delegată să asiste la interogarea acestui prizonier. Foarte adesea, această oficialitate n-a avut cum să afle despre operaţiunile mai delicate, prin urmare îi va pune maestrului întrebări şi poate îi va mărturisi anumite temeri ale sale privitoare la temperamentul sau la sănătatea supusului. În atare împrejurări, torţionarul se simte în miezul lucrurilor…

— Apoi se simte dezamăgit, ca să zic aşa, când totul se termină. Da, cred că înţeleg.

— Ai văzut vreodată o asemenea treabă când lucrurile au fost făcute de mântuială rău de tot?

— Nu. Nu vrei să mănânci din carnea asta?

— Nici eu n-am văzut, dar mi s-a povestit şi de aceea eram încordat. Au fost cazuri când clientul a luat-o la fugă prin mulţime. Sau când a fost nevoie de mai multe lovituri pentru a despărţi capul de trup. Ori când torţionarul s-a pierdut cu firea şi nu şi-a mai făcut treaba. Când am sărit pe eşafod, n-aveam de unde şti că nu mi se va întâmpla ceva asemănător. Iar dacă s-ar fi întâmplat, aş fi fost terminat pentru tot restul vieţii.

— „Totuşi, e cumplit să-ţi câştigi astfel traiul” – aşa i-a spus scaietele sfrânciocului, ştii vorba.

— Chiar nu...

M-am întrerupt pentru că zărisem o mişcare în capătul celălalt al camerei. Întâi am crezut că e un şobolan, o specie care-mi provoacă o silă cumplită; prea mulţi clienţi am văzut muşcaţi în subterana de sub tumul nostru.

— Ce-i?

— Ceva alb.

Am dat ocol mesei, ca să mă uit.

— O foaie de hârtie. Cineva a strecurat un bilet pe sub uşa noastră.

— Încă o femeie care vrea să se culce cu tine, a zis Jonas, dar eu apucasem să ridic foaia.

Era într-adevăr caligrafia delicată a unei femei, scrisă cu

cerneală cenuşie pe pergament. M-am apropiat de lumânare, ca s-o citesc.

Preaiubitul meu Severian,

De la unul dintre oamenii buni care mă ajută am aflat că te găseşti în satul Saltus, oarecum în apropiere. E o veste mult prea minunată ca să fie adevărată, dar acum trebuie să descopăr dacă mă poţi ierta.

Îţi jur că orice suferinţă ai îndurat de dragul meu nu cu voia mea ţi-a fost pricinuită. Din prima clipă am vrut să-ţi spun totul, dar ceilalţi nici n-au vrut s-audă de-aşa ceva. Au socotit că nimeni nu trebuia să ştie, afară de aceia care trebuiau să ştie (cu alte cuvinte, nimeni altcineva în afară de ei înşişi), şi în cele din urmă mi-au spus pe şleau că, dacă nu mă supun vrerii lor *în tot şi-n toate*, vor abandona planul şi mă vor lăsa să mor. Ştiam că ţi-ai fi dat viaţa pentru mine, astfel că am îndrăznit să sper că, dacă ţi-ar fi fost dat să alegi, ai fi ales şi să suferi pentru mine. Iartă-mă.

Dar acum am scăpat de acolo şi sunt aproape liberă – propria mea stăpână atâta vreme cât mă supun ordinelor simple şi umane ale bunului Părinte Inire. Aşa că îţi voi spune tot, în speranţa că atunci când vei fi aflat totul, mă vei ierta cu adevărat.

Ştii despre arestarea mea. Îţi aminteşti, cu siguranţă, şi cât de preocupat era Maestrul Gurloes al vostru pentru confortul meu, şi cât de adesea venea în vizită la mine în celulă, ca să stăm de vorbă, sau cerea să fiu dusă la el pentru ca el şi ceilalţi maeştri să mă supună la interogatorii. Aceasta deoarece protectorul meu, bunul Părinte Inire, îl însărcinase să fie extrem de atent cu mine.

Cu timpul, când a devenit limpede că Autocratul nu mă va elibera, Părintele Inire a aranjat lucrurile în aşa fel încât să mă elibereze el. Nu ştiu în ce fel a fost ameninţat Maestrul Gurloes sau cum a fost mituit. Dar a avut efect şi, cu câteva zile înainte să mor – aşa cum ai crezut tu, preaiubitul meu Severian –, mi-a explicat care era planul. De bună seamă că nu era de ajuns să fiu eliberată. Trebuia să fiu eliberată în aşa fel încât nimeni să nu mă caute. Ceea ce înseamnă că trebuia să pară că murisem; dar Maestrul Gurloes primise poruncă să

nu care cumva să mă lase să mor.

Acum poţi să-ţi închipui şi singur cum ne-am strecurat prin această plasă de piedici. Au ticluit în aşa fel încât să fiu pusă într-o maşinărie care avea efect numai asupra interiorului trupului, iar Maestrul Gurloes a aranjat-o înainte astfel încât să nu mă rănească în nici un fel. Apoi, când tu aveai să crezi că mă aflam în agonie, urma să-ţi cer ceva ca să-mi curm suferinţa şi viaţa nenorocită. Totul a mers după plan. Tu mi-ai dat cuţitul, eu mi-am făcut o tăietură mică în braţ, m-am ghemuit lângă uşă ca să se scurgă un fir de sânge pe sub ea, apoi m-am mânjit pe gât şi m-am trântit de-a latul patului, ca să mă vezi dacă te-ai fi uitat prin geamlâc.

Te-ai uitat? Am zăcut nemişcată ca moartă. Ochii îmi erau închişi, dar parcă ţi-am simţit durerea când m-ai văzut acolo. Îmi venea să plâng şi-mi amintesc ce speriată eram că ai putea să-mi vezi lacrimile curgând. Apoi ţi-am auzit paşii îndepărtându-se, mi-am bandajat braţul, mi-am spălat faţa şi gâtul. După o vreme, a venit Maestrul Gurloes şi m-a luat de-acolo. Iartă-mă.

Acum aş vrea să te văd din nou, şi dacă Părintele Inire obţine iertarea pentru mine, aşa cum mi-a promis solemn că va face, nu văd de ce ne-am mai despărţi tu şi cu mine. Dar vino la mine neîntârziat – eu îi aştept solul, iar dacă acesta soseşte, va trebui să zbor la Casa Absolută, să mă arunc la picioarele Autocratului, fie-i numele binecuvântat de trei ori şi balsam pe frunţile pârjolite ale sclavilor săi.

Nu vorbi *nimănui* despre asta, însă din Saltus apuc-o spre nord-est, până dai de un pârâu care curge şerpuit spre Gyoll. Ia-o de-a lungul lui în sens opus şi-o să vezi că izvorăşte din gura unei mine.

Acum trebuie să-ţi împărtăşesc o taină mare, pe care cu nici un chip să n-o dezvălui altora. Această mină este o vistierie a Autocratului, în care el a pus la păstrare mormane de monede, lingouri şi nestemate, pentru a le avea atunci când va fi poate obligat să părăsească Tronul Phoenix. Este păzită de câţiva servitori ai Părintelui Inire, dar tu n-ai de ce te teme de ei. Au primit poruncă să mi se supună, iar eu le-am spus de tine şi le-am poruncit să te lase să treci fără să-ţi stea în cale. Prin urmare, după ce intri în mină, urmează cursul

apei până la capăt, adică acolo unde izvorăşte ea dintr-o piatră. Aici te aştept eu, aici îţi scriu, în speranţa că o vei ierta pe a ta

Thecla.

Nu pot să descriu valul de bucurie pe care l-am simţit în timp ce citeam şi reciteam această scrisoare. Văzându-mi chipul, Jonas întâi a sărit de pe scaun – o fi gândit că îmi vine să leşin – apoi însă s-a retras ca din faţa unui lunatic. Când, în sfârşit, am împăturit scrisoarea şi am pus-o în sabretaş, el nu mi-a adresat nici o întrebare (căci Jonas era un prieten adevărat), ci mi-a dat de înţeles, după cum mă privea, că era gata să mă ajute.

— Am nevoie de iapa ta, am zis. Pot s-o iau?

— Bucuros. Dar...

Dintr-un pas am fost la uşă şi-am tras zăvorul.

— Nu poţi veni. Dacă totul merge bine, o să am grijă să se întoarcă la tine.

Am alergat pe scări în jos, am ieşit în curtea interioară şi-n tot acest timp textul scrisorii îmi răsuna în urechi, citit cu vocea Theclei; iar când am intrat în grajd, eram nebun de-a binelea. M-am uitat după mericipul lui Jonas, însă în locul iepuşoarei m-am pomenit în faţă cu un destrier din cei mari, a cărui spinare se desena mai sus de ochii mei. N-aveam idee cine ar fi putut veni călare pe-un asemenea armăsar de luptă în satul ăsta, aşa că n-am zăbovit cu gândul. Fără să mai pierd vremea, am sărit în şa, am scos-o pe *Terminus Est* din teacă şi cu o lovitură am retezat hamul ce-l ţinea priponit.

În viaţa mea nu văzusem un armăsar mai grozav. Dintr-un salt a ieşit din grajd, iar din alte două a ajuns în uliţa principală. Preţ de-o răsuflare m-am temut că o să se împiedice de frânghia vreunui cort, dar avea călcătura la fel de sigură ca paşii unui dansator. Uliţa se îndrepta la răsărit spre râu; de cum am lăsat casele în urma noastră, l-am mânat spre stânga: a sărit peste un gard, ca un băietan care sare peste un băţ, şi m-am pomenit galopând ca vântul peste o pajişte unde taurii îşi înălţau coarnele în lumina verde a lunii.

Nu mă prea pricep la călărie, iar atunci mă pricepeam încă

şi mai puţin. În ciuda şeii înalte, cred că aş fi căzut de pe spinarea unui animal de rând înainte să fi străbătut jumătate de leghe; dar destrierul meu furat alerga, chiar şi la acea viteză, la fel de lin ca o umbră. Şi cu adevărat ca o umbră trebuie să fi şi arătat amândoi, el cu pielea lui neagră, eu cu mantia mea fuliginoasă. În acelaşi galop am trecut împroşcând peste pârâul pomenit în scrisoare. Acolo l-am strunit – pe jumătate trăgând de căpăstru, pe jumătate cu vorba, căreia i-a dat ascultare asemenea unui frate. Potecă nu se zărea pe nici un mal şi, în curând, fără să fi apucat să înaintăm prea mult, copacii crescuţi aproape de apă ni s-au pus în cale. L-am mânat pe destrier prin albie (cu toate că n-a făcut-o cu tragere de inimă) şi am înaintat urcând terase înspumate, ca şi când am fi urcat trepte, şi am înotat în ochiuri de apă adânci.

Mai mult de-un rond ne-am luptat cu pârâul acesta printr-o pădure ce semăna mult cu aceea prin care trecusem cu Jonas după ce ne rătăcisem de Dorcas, de Doctorul Talos şi de ceilalţi, la Poarta Îndurătoare. Apoi malurile au devenit mai înalte şi mai gloduroase, copacii mai mici, contorsionaţi. Pârâul era presărat cu bolovani; muchiile lor drepte îmi dădeau de înţeles că erau tăiaţi cu mâna şi că ne aflam în ţinutul minelor, iar undeva mai jos de noi se găseau ruinele unui oraş mare. Drumul era tot mai abrupt şi, cu toată îndrăcirea lui, bidiviul îşi pierdea pasul pe pietrele alunecoase, încât am fost nevoit să descalec şi să-l duc de căpăstru. Astfel am trecut prin mai multe vâlcele mici, aproape ireale, cufundate în umbrele întunecate aruncate de malurile înalte, dar stropite din loc în loc de lumina verde a lunii, fiecare răsunând de murmurul apei – singurul zgomot de altfel, restul fiind numai tăcere.

Într-un târziu am intrat într-o văioagă mai mică şi mai îngustă decât toate celelalte; la capătul ei, cam la un lanţ distanţă, unde lumina lunii se revărsa peste un perete prăpăstios, am văzut o deschizătură întunecată. De acolo izvora pârâul, scurgându-se afară precum saliva printre buzele unui titan împietrit. Am găsit un petic de pământ lângă apă, suficient de neted pentru ca armăsarul meu să poată sta acolo, şi am reuşit chiar să-l priponesc, înnodând ce mai

rămăsese din hamul lui în jurul unui copac pitic.

Fără doar şi poate că, odată, în mină se ajungea pe o estradă de lemn, dar aceasta putrezise de mult şi se făcuse praf şi pulbere. Cu toate că în lumina lunii urcuşul până la deschizătură părea imposibil, am izbutit să găsesc nişte prize în peretele străvechi, astfel că m-am căţărat de-a lungul jetului căzător.

Tocmai mă prinsesem de buza deschizăturii, când am auzit, sau mi s-a părut că aud, un zgomot în valea de sub mine. M-am oprit şi mi-am răsucit capul ca să mă uit peste umăr. Vuietul apei ar fi înăbuşit orice alt zgomot mai slab decât un sunet de goarnă sau o explozie, şi acoperise şi ceea ce auzisem eu, cu toate acestea percepusem ceva – poate ecou de piatră căzând pe piatră ori plescăitul a ceva azvârlit în apă.

Văioaga părea liniştită şi tăcută. Apoi mi-am zărit destrierul schimbându-şi poziţia, capul lui mândru cu urechile ciulite apărând o clipită în lumină. Mi-am zis totuşi că ceea ce auzisem nu fusese altceva decât copita lui cu potcoavă de oţel, care lovise stânca, semn că era nemulţumit pentru că-l priponisem atât de strâns. M-am săltat în deschizătura minei şi, făcând aceasta – după cum aveam să aflu mai târziu –, mi-am salvat viaţa.

Un om cu mintea la cap, care s-a pornit la drum aşa ca mine şi ştia că va trebui să pătrundă într-un asemenea loc, şi-ar fi adus un felinar şi o provizie serioasă de lumânări. Dar eu fusesem atât de înnebunit de gândul că Thecla era încă în viaţă, încât nu luasem cu mine nimic de-acest soi. Astfel că m-am târât înainte, în întuneric, şi abia dacă făcusem vreo doisprezece paşi, când lumina lunii din văioagă a dispărut în urma mea. Cizmele îmi erau în pârâu, încât mergeam aşa cum mersesem şi când îl dusesem pe destrier în susul albiei. *Terminus Est* îmi atârna de umărul stâng şi nu mă temeam că vârful tecii s-ar uda în apă, pentru că tunelul era atât de jos încât mergeam îndoit de spate. Şi aşa am înaintat vreme îndelungată, temându-mă tot timpul că nu nimerisem unde trebuia, iar Thecla mă aştepta în altă parte şi va aştepta în van.

VI

Lumină albastră

Mă obişnuisem într-atât cu sunetul apei îngheţate, încât dacă Domniile Voastre m-aţi fi întrebat, v-aş fi răspuns că umblam în linişte deplină; dar nu era aşa, şi când, deodată, tunelul strâmt s-a deschis într-un spaţiu larg, la fel de întunecos, mi-am dat seama de acest lucru după cum se schimbase muzica pârâului. Am mai făcut un pas, încă unul, şi mi-am înălţat capul. Nici o piatră rugoasă de care să mă lovesc. Mi-am înălţat braţele. Nimic. Am prins-o pe *Terminus Est* de mânerul de onix şi am rotit-o fără să-i scot tăişul din teacă. Tot nimic.

Apoi am făcut ceva ce Domniile Voastre, care citiţi această mărturie, veţi socoti a fi prostesc într-adevăr, deşi vă veţi fi amintind că mi se spusese că aceia care păzesc mina fuseseră preveniţi de venirea mea şi li se poruncise să nu-mi facă nici un rău. Am strigat numele Theclei.

Iar ecourile au răspuns: *„Thecla... Thecla... Thecla...”*

Şi din nou liniştea. Mi-am adus aminte că ar fi trebuit să urmez albia până unde apa izvora dintr-o stâncă şi că nu făcusem acest lucru. Poate că aici se scurgea prin tot atâtea galerii prin câte vâlcele cursese în afara minei. Am început din nou să mă opintesc prin apă, pipăindu-mi fiecare pas, de frică

să nu cad în cap la următorul.

Abia dacă am făcut cinci paşi când am auzit ceva; departe, totuşi cu claritate, peste şopotul apei care acum curgea lin. Încă vreo cinci paşi, şi am zărit o lumină.

Nu era reflectarea de smaragd a legendarelor păduri de pe lună şi nici acea lumină pe care ar purta-o cu ei străjerii – flama roşie a torţei, strălucirea galbenă a lumânării sau chiar raza albă, străpungătoare, pe care uneori o zăream noaptea când navetele Autocratului se înălţau deasupra Citadelei. Mai curând era o ceaţă luminoasă, acum părând incoloră, acum de-un verde-gălbui murdar. Imposibil de spus cât era de departe, şi părea să n-aibă nici o formă. O vreme a tremurat în faţa ochilor mei, iar eu, urmând încă pârâul, plescăiam spre ea. Apoi i s-a mai alăturat una.

Îmi este greu să mă concentrez asupra evenimentelor ce au avut loc în următoarele câteva minute. Poate că fiecare ascunde în subconştient anumite clipe de groază, aşa cum tăinuia temniţa noastră subterană, în cel mai adânc nivel populat, pe acei clienţi ale căror minţi fuseseră de mult distruse ori transformate în stări de veghe ce nu mai aveau nimic omenesc în ele. Asemenea lor, aceste amintiri urlă şi izbesc în ziduri cu lanţurile lor, dar arar sunt aduse îndeajuns de sus pentru a vedea lumina.

Ceea ce am trăit sub munte a rămas cu mine, aşa cum fiinţele acelea au rămas cu noi, ceva ce mă străduiesc să zăvorăsc în cele mai îndepărtate codoane ale minţii, dar din când în când devin conştient de ele. (Nu cu mult timp în urmă, când *Samru* se găsea încă aproape de gura râului Gyoll, am privit noaptea peste parapetul de la pupa; şi-am văzut acolo cum fiecare cufundare a vâslelor apărea ca un strop de foc fosforescent şi, preţ de-o clipă, mi-am închipuit că aceia de sub munte veniseră în cele din urmă să mă înşface. Acum ei se află sub comanda mea, dar acest fapt mă linişteşte prea puţin.)

Luminii pe care o văzusem i s-a alăturat o a doua, aşa cum am mai spus, apoi o a treia, şi primelor trei o a patra, iar eu continuam să merg. Curând erau prea multe lumini ca să le mai număr; dar neştiind ce sunt, mă simţeam în fapt liniştit văzându-le, şi încurajat, imaginându-mi-o pe fiecare ca pe o

scânteie de la vreun soi de torţă necunoscut mie, o torţă ţinută de unul dintre paznicii despre care pomenea scrisoarea. După ce am mai făcut vreo doisprezece paşi, am văzut că petele astea de lumină se reuneau într-un desen şi că desenul era o javelină ori un vârf de săgeată îndreptat asupra mea. Şi am auzit, foarte slab, un muget din cele pe care le auzeam îndeobşte răsunând dinspre turnul numit al Urşilor, când fiarelor li se împărţea hrana. Chiar şi atunci – îmi vine să cred – aş fi putut scăpa dacă aş fi făcut stânga-mprejur şi aş fi fugit

Dar n-am fugit. Mugetul creştea – nici ca un zgomot de animal, dar nici ca urletul celei mai înnebunite gloate umane. Am văzut că picăţelele de lumină nu erau chiar lipsite de formă, aşa cum mi se păruse înainte. Ci fiecare avea acea formă care în artă se numeşte stea, cu cinci colţuri inegale.

Abia atunci, mult prea târziu, m-am oprit.

La momentul respectiv, lumina nesigură, lipsită de aură, pe care o aruncau stelele acelea sporise destul ca să văd formele din jurul meu, ca nişte umbre vagi. De-o parte şi de alta erau nişte suprafeţe ale căror laturi unghiulare sugerau că fuseseră dăltuite de oameni – părea că mă aflu în oraşul îngropat (aici anume nesurpat sub greutatea pământului aşezat peste el) din care minerii din Saltus îşi extrăgeau comorile. Printre aceste suprafeţe se aflau coloane scurte şi groase, de-o iregularitate ordonată, aşa cum am observat uneori la stivele de lemne de foc, din care fiecare băţ iese în afară şi totuşi compune cu celelalte întregul. Coloanele acestea luceau uşor, trimiţând înapoi lumina cadaverică a stelelor mişcătoare şi făcând-o să pară mai puţin sinistră sau cel puţin mai frumoasă decât cea pe care o primiseră.

O clipă m-am minunat de coloanele acelea; apoi m-am uitat din nou la formele stelare şi pentru prima oară le-am văzut cu adevărat. V-aţi îndreptat vreodată noaptea spre ceea ce pare să fie geamlâcul unei colibe, numai ca să descoperiţi că este focul de avertizare al unei mari fortăreţe? Sau urcând, alunecaţi, vă prindeţi şi, privind în jos, vedeţi hăul de o sută de ori mai adânc decât vi l-aţi închipuit? Dacă aţi păţit aşa ceva, veţi avea o oarecare idee despre ceea ce am simţit eu. Stelele nu erau scântei de lumină, ci forme asemănătoare cu oamenii, mici doar pentru că peştera în care mă aflam era mai

uriaşă decât îmi imaginasem vreodată că poate fi un asemenea loc. Iar oamenii, care nu păreau să fie oameni, fiind mai laţi în umeri şi mai cocârjaţi decât oamenii, se repezeau spre mine. Mugetul pe care-l auzeam era răsunetul vocilor lor.

M-am răsucit şi, când am văzut că nu pot fugi prin apă, am urcat malul spre locul unde se înălţau structurile întunecate. Creaturile aproape că mă încolţiseră şi unele îmi dădeau un ocol larg prin dreapta şi prin stânga, tăindu-mi calea spre lumea de afară.

Erau cumplite la vedere, într-un fel pe care nu-s sigur că-l pot explica – păreau nişte maimuţe, căci aveau trupuri păroase şi strâmbe, braţe lungi, picioare scurte şi gâturi groase. Dinţii ai fi zis că-s colţi de smilodon, curbaţi, cu margini zimţate, coborând de-un deget sub fălcile lor masive. Dar nimic din toate acestea şi nici lumina noctilucentă ce parcă stătea agăţată de blana lor nu-mi stârneau groaza pe care o resimţeam. Pricina era ceva de pe chipurile lor, poate din ochii uriaşi, cu irişi palizi, care îmi spunea că erau la fel de oameni ca şi mine. Aşa cum bătrânii sunt întemniţaţi în trupuri putrezinde şi femeile în trupuri neputincioase care le fac prăzi uşoare pentru poftele murdare ale multor altora, aşa şi oamenii aceştia erau înveşmântaţi în costume lugubre de maimuţe, şi erau conştienţi de asta. În timp ce strângeau cercul în jurul meu, le-am citit în ochi că ştiau, şi cel mai rău lucru dintre toate era că ochii aceia erau singura parte din întregul lor care nu lucea.

Am tras aer în piept ca să mai strig o dată *Thecla*. În clipa următoare am înţeles totul, am închis gura şi am scos-o din teacă pe *Terminus Est.*

O creatură, mai mare sau poate mai îndrăzneaţă decât celelalte, a înaintat spre mine. Avea în mână o ghioagă cu coadă scurtă, făcută dintr-un femur. Păstrându-se la o distanţă la care n-o putea atinge spada, m-a ameninţat cu ghioaga, mugind şi lovind capul de metal al armei sale de laba ei lungă.

Ceva a tulburat apa din spatele meu, şi m-am răsucit la timp să-l văd pe unul din oamenii-maimuţă lucitori înaintând prin pârâu. A sărit înapoi când am lovit cu spada spre el, dar vârful tăiat în muchii l-a atins chiar la subsuoară. Atât de fină

era lama, atât de magnific de călită şi de bine ascuţită, încât şi-a tăiat drum până în partea cealaltă a sternului.

S-a prăbuşit şi apa i-a dus leşul, dar înainte ca lovitura să-şi nimerească ţinta apucasem să bag de seamă că mergea prin apă cu scârbă şi că undele acelea îi încetiniseră mişcările cel puţin tot atât cât le încetiniseră pe ale mele. Răsucindu-mă ca să-i am sub ochi pe toţi atacatorii mei, m-am dat înapoi spre albie şi încet-încet am început să mă îndrept cu spatele spre locul unde pârâul ieşea în lumea de afară. Simţeam că, dacă aş putea ajunge la tunelul îngust, m-aş afla în siguranţă; dar ştiam şi că ei n-or să mă lase să fac acest lucru.

S-au strâns şi mai mulţi în jurul meu, până când s-au făcut câteva sute. Lumina pe care o răspândeau era atât de puternică, încât am putut vedea că suprafeţele acelea dreptunghiulare pe care le zărisem mai devreme erau într-adevăr clădiri, aparent extrem de vechi, construite fiecare dintr-un singur bloc de piatră cenuşie şi mânjite peste tot de scârna liliecilor.

Coloanele neregulate erau stive de lingouri în care fiecare strat era pus peste celălalt de-a curmezişul. Culoarea lor mă făcea să cred că era vorba de argint. Fiecare stivă avea o sută de lingouri, şi cu siguranţă în oraşul îngropat se găseau sute de stive.

Toate acestea le-am văzut cât am făcut şase paşi. La al şaptelea, s-au repezit spre mine, cel puţin douăzeci, şi din toate părţile. Nu era timp pentru lovituri curate la gât. Loveam în cercuri şi zbârnâitul lamei a umplut lumea aceea subpământeană, iar zidurile şi tavanul de piatră au răspuns cu ecou, care se auzea peste mugete şi ţipete.

Simţul timpului o ia cu totul razna în asemenea momente, îmi amintesc de iuţeala atacului şi de loviturile mele înnebunite, dar, gândindu-mă retrospectiv, totul pare să se fi petrecut dintr-o răsuflare. Doi, cinci, zece au căzut la pământ, până când apa din jurul meu apărea neagră de sânge în lumina leşurilor, aproape zăgăzuită de muribunzi şi morţi; dar ei veneau încă şi mai mulţi. O lovitură în umăr mi s-a părut ca izbitura unui pumn de uriaş. *Terminus Est* mi-a alunecat din mână şi greutatea trupurilor m-a împins în jos, până am ajuns

sub apă, orb, zbătându-mă. Colţii duşmanului meu mi-au sfâşiat braţul ca două suliţe, dar el s-a temut să se scufunde prea mult, aşa cred. Căci părea să nu mai poată lupta ca până atunci. Mi-am înfipt degetele în nările lui largi şi i-am răsucit grumazul, cu toate că părea mai solid decât al unui om.

Dacă mi-aş fi putut ţine atunci respiraţia cât să-mi croiesc drum până la tunel, aş fi reuşit să scap. Oamenii-maimuţă s-ar fi zis că nu mă mai vedeau, iar eu m-am lăsat dus de curent pe sub apă, la oarece distanţă de ei. Dar plămânii îmi stăteau gata să explodeze; mi-am scos faţa deasupra apei, şi-n clipa următoare s-au aruncat asupra mea.

Fără îndoială că fiecărui om îi vine vremea să moară. Aceea era vremea mea, aşa am gândit. Viaţa pe care am avut-o de atunci încoace o socotesc drept un chilipir, un dar nemeritat. Armă nu aveam, iar braţul drept mi-era inert şi sfâşiat. Oamenii-maimuţă prinseseră curaj. Curajul acela al lor mi-a mai dăruit o clipă de viaţă, pentru că atât de mulţi se îmbulzeau să mă omoare, încât se împiedicau unii de alţii. L-am pocnit pe unul în faţă. Un al doilea m-a prins de cizmă; o scăpărare de lumină, şi (împins de cine ştie ce instinct sau inspiraţie) am tras de ea. În mână ţineam Gheara.

Ca şi când ar fi strâns în ea toată lumina cadavrelor, vopsind-o în culoarea vieţii, Gheara a revărsat o rază de azur limpede care a umplut peştera. Preţ de o bătaie de inimă, oamenii-maimuţă s-au oprit ca la lovitura unui gong, iar eu am ridicat gema deasupra capului; ce groază speram (dacă speram ceva) să stârnesc nu mai ştiu acum.

Dar ceea ce s-a întâmplat a fost cu totul altceva. Oamenii-maimuţă n-au fugit ţipând şi nici nu şi-au înnoit atacul. Ci s-au retras până când cei aflaţi mai aproape de mine au ajuns la trei paşi distanţă, şi s-au ghemuit, cu feţele lipite de podeaua minei. Liniştea se înstăpânise din nou, aşa cum fusese la început, când intrasem în peşteră, singurul zgomot fiind susurul pârâului; doar că acum puteam să văd totul, de la stivele de lingouri de argint, mânjite, în apropierea cărora mă aflam, până la capătul îndepărtat unde oamenii-maimuţă coborâseră de pe un zid ruinat, apărând atunci în faţa ochilor mei ca nişte picăţele de foc palid.

Am început să mă retrag. Oamenii-maimuţă şi-au înălţat

feţele, care arătau acum ca ale fiinţelor umane. Văzându-le astfel, mi-am dat seama de eonii de lupte în întunecime, care făcuseră să apară acei colţi şi ochii mari cât farfuriile, şi urechile clăpăuge. Din câte spun magii, şi noi am fost maimuţe odată, maimuţe fericite în păduri înghiţite de deşerturi cu atât de multă vreme în urmă, încât nu li se mai ştiu numele. Bătrânii se întorc la deprinderi copilăreşti când anii le înnourează în cele din urmă minţile. Oare lumea nu se va întoarce (asemenea bătrânilor) la imaginea decăzută a ceea ce a fost odată, dacă va fi ca soarele cel bătrân să moară într-un târziu, şi noi vom rămâne să ne păruim pentru oase în întuneric? Am văzut viitorul nostru – în sfârşit viitorul nostru – şi am simţit mai multă tristeţe pentru cei care triumfaseră în bătăliile întunecate decât pentru cei care-şi vărsaseră sângele în acea noapte fără sfârşit.

M-am dat un pas în spate (aşa cum am spus), şi încă unul, dar oamenii-maimuţă n-au făcut nici o mişcare pentru a mă opri. Apoi mi-am amintit de *Terminus Est*. Dacă mi-aş fi găsit scăparea din cea mai cruntă bătălie, şi tot m-aş fi dispreţuit pentru că fugisem fără spadă. Să ies de-acolo nevătămat dar fără ea era mai mult decât puteam să îndur. Am început din nou să înaintez, căutând în lumina Ghearei să-i zăresc tăişul lucitor.

La aceasta, chipurile acelor oameni ciudaţi, cocârjaţi, au părut să se lumineze şi din înfăţişarea lor am înţeles că trăgeau nădejdea că aveam intenţia să rămân cu ei, astfel ca Gheara şi strălucirea ei albastră să fie a lor pentru totdeauna. Ce cumplit îmi pare acum când scriu aceste rânduri; deşi aş zice că în realitate nu ar fi fost atât de cumplit. Oricât ar fi arătat de animalici, citeam adoraţie pe chipul fiecărei brute, încât mi-am spus (aşa cred acum) că dacă sunt în multe privinţe mai răi decât suntem noi, oamenii aceştia din oraşele ascunse sub Urth sunt mai buni în alte privinţe, binecuvântaţi cu o inocenţă urâtă.

Am căutat în toate părţile, de la un mal la celălalt; dar n-am văzut nimic, deşi mi s-a părut că lumina Ghearei devenise mai puternică, şi tot mai puternică, până când, într-un târziu, fiecare colţ de piatră ce atârna de tavanul acelui spaţiu cavernos arunca în spatele său o umbră ascuţită,

neagră ca smoala. Aşa că am strigat oamenilor care stăteau înclinaţi până-n pământ:

— Spada mea... Unde mi-e spada? A luat-o vreunul dintre voi?

Nu le-aş fi vorbit dacă n-aş fi fost pe jumătate înnebunit de teama de-a nu o pierde; dar mi s-a părut că m-au înţeles. Au început să bolborosească între ei şi către mine şi să-mi facă semne – fără să-şi îndrepte spinările – ca să-mi dea de înţeles că nu mai voiau să se lupte, întinzându-mi ghioagele şi suliţele din oase ascuţite, ca să le iau eu.

Apoi, peste murmurul apei şi peste mormăielile oamenilor-maimuţă, am auzit un alt sunet, şi brusc oamenii aceia au amuţit. Dacă un căpcăun ar roade înşişi stâlpii lumii, scrâşnetul dinţilor săi ar scoate întocmai acest zgomot. Albia pârâului (în care încă stăteam) s-a cutremurat sub mine, iar prin apă, care fusese atât de limpede, a început să curgă un fuior de mâl fin, ca şi când o panglică de fum ar fi şerpuit prin ea. De undeva de jos, din depărtare, am auzit un pas ce ar fi putut fi mersul unui turn în Ziua de pe Urmă, când se zice că toate oraşele de pe Urth vor pomi să întâmpine zorii Soarelui Nou.

Şi apoi încă unul.

Într-o clipită, oamenii-maimuţă s-au ridicat şi, făcând stân-ga-mprejur, au rupt-o la fugă, mai mult în patru labe, spre capătul îndepărtat al galeriei, tăcuţi şi iuţi ca tot atâţia lilieci zburători. Lumina s-a dus odată cu ei, căci, din cât se părea, şi aşa cum mă şi temusem oarecum, Gheara se aprinsese pentru ei, nu pentru mine.

Un al treilea pas s-a auzit din adânc, şi-n aceeaşi clipă ultima scăpărare de lumină s-a stins; dar tot atunci, în acea ultimă scăpărare, am văzut-o pe *Terminus Est* zăcând pe fundul albiei, unde era apa mai adâncă. M-am aplecat în beznă şi, vârând Gheara în carâmbul cizmei, am apucat spada; iar când am făcut aceasta, am descoperit că neputinţa îmi părăsise braţul, care părea acum la fel de vânjos pe cât fusese înainte de luptă.

Un al patrulea pas a răsunat şi atunci, răsucindu-mă pe călcâie, am rupt-o la fugă, încercându-mi cu spada drumul dinainte. Cred că acum ştiu ce creatură chemasem de la

rădăcinile continentului. Atunci însă nu ştiam, şi nu ştiam nici dacă mugetul oamenilor-maimuţă, sau lumina Ghearei, sau o altă pricină o trezise la viaţă. Ştiam doar că departe în adânc, sub noi, era ceva din faţa căruia oamenii-maimuţă, cu toată spaima pe care-o stârneau înfăţişarea şi numărul lor, s-au risipit asemenea scânteilor la suflarea vântului.

VII

Asasinii

Când îmi amintesc a doua mea trecere prin tunelul ce ducea spre lumea de-afară, simt ca şi când mi-a luat mai bine de-un rond. N-am stat niciodată bine cu nervii, aş zice, chinuiţi cum sunt şi-au fost mereu de memoria mea fără sfârşit. La momentul acela erau întinşi la maximum, încât trei paşi păreau să-mi la o viaţă. De bună seamă că eram speriat. De când am fost băietan de-o şchioapă nu m-a făcut nimeni laş, iar în anumite împrejurări au fost unii care mi-au lăudat curajul. Mi-am îndeplinit obligaţiile de membru al ghildei fără să clipesc, m-am luptat şi în bătăliile mele personale, şi în război, am urcat steiuri şi de câteva ori aproape m-am înecat. Dar cred că nu există altă deosebire între cei care sunt numiţi curajoşi şi cei care sunt etichetaţi drept fricoşi decât aceea că ultimii se tem de pericol înainte, iar primii după ce acesta a trecut.

De bună seamă că nimeni nu poate fi foarte speriat într-un timp de mare şi inevitabilă primejdie – mintea e mult prea concentrată pe lucrul în sine şi pe acţiunile necesare pentru a-i face faţă ori a o evita. Înseamnă că laşul e laş în atare situaţie pentru că şi-a adus teama cu el; persoane despre care credem că-s laşe ne pot uimi uneori prin curajul lor, dacă n-au

fost prevenite asupra primejdiei.

Maestrul Gurloes, pe care, când eram băietan, îl crezusem a avea un curaj de neînfrânt, era fără doar şi poate un laş. În perioada în care Drotte era căpitanul ucenicilor, Roche şi eu obişnuiam să facem cu schimbul în a-i sluji pe Maestrul Gurloes şi Maestrul Palaemon; într-una din nopţi, după ce Maestrul Gurloes s-a retras în cabina lui, dar mi-a cerut să rămân ca să-i umplu cupa, a început să mi se destăinuie:

— Băiete, o ştii pe clienta ta? Fiica unui armiger, frumuşică aş zice.

Ca ucenic, aveam puţin de-a face cu clienţii; am clătinat din cap.

— Trebuie să fie necinstită.

Neavând habar ce voia să spună cu asta, am zis:

— Da, Maestre.

— Aceasta este cea mai mare dezonoare pentru o femeie. Sau pentru un bărbat. Să fie necinstită. De către un torţionar.

Şi-a atins pieptul şi şi-a dat capul pe spate, ca să mă privească. Avea un cap mult prea mic pentru un trup atât de mătăhălos; dacă ar fi purtat cămaşă ori jachetă (ceea ce desigur că nu purta niciodată), ai fi fost tentat să crezi că-i căptuşită.

— Da, Maestre.

— N-ai de gând să te oferi s-o faci în locul meu? Un tânăr aşa ca tine, plin de zeamă. Să nu-mi spui că încă nu ţi-au crescut perişorii.

În sfârşit am înţeles unde bătea şi i-am răspuns că nu crezusem că e îngăduit aşa ceva, căci încă eram ucenic; dar dacă-mi poruncea astfel, de bună seamă că aveam să mă supun.

— Mi-am închipuit eu. Nu-i rea, să ştii. Da-i înaltă, şi mie nu-mi plac înaltele. În familia aceea, acum o generaţie sau două a fost un bastard de exultant, bag mâna-n foc. Sângele apă nu se face, cum se zice, deşi numai noi ştim ce-nseamnă asta. Vrei s-o faci?

A ridicat cupa şi eu i-am umplut-o.

— Dacă aşa doriţi, Maestre.

Adevărul e că mă excitase gândul. Niciodată nu posedasem o femeie.

— Nu poţi. Eu trebuie s-o fac. Dacă o să fiu luat la întrebări? Apoi mai trebuie şi să adeveresc – să semnez documentele. Sunt maestru al ghildei de douăzeci de ani, şi niciodată n-am falsificat documente. Presupun că te gândeşti că n-o pot face.

Gândul nu-mi trecuse nici o clipă prin minte, aşa cum gândul opus (anume că ar mai avea ceva potenţă în el) nu-mi trecuse nicicând prin minte în ceea ce-l privea pe Maestrul Palaemon, care, cu părul lui alb, umerii căzuţi şi lentilele pentru văzut, părea ca un om care a fost întotdeauna decrepit.

— Ei bine, ia priveşte, a zis Maestrul Gurloes şi s-a ridicat din jilţ.

Era genul de om care poate merge drept şi vorbi limpede chiar când este foarte beat; s-a îndreptat spre un scrin, sigur pe sine, cu toate că preţ de-o clipă am crezut că avea să scape vasul din porţelan albastru pe care tocmai îl scotea de-acolo.

— Acesta este un leac rar şi puternic. A ridicat capacul şi mi-a arătat o pulbere maronie. Nu dă greş niciodată. Într-o bună zi va trebui să-l încerci şi tu, prin urmare trebuie să ştii de el. Iei pe vârful unui cuţit doar cât îţi încape sub unghie, înţelegi? Dacă iei prea mult, n-o să poţi să te înfăţişezi în faţa altor oameni câteva zile bune.

— O să ţin minte, Maestre.

— De bună seamă că e o otravă. Toate sunt, şi-asta-i cea mai bună – puţin mai mult decât *atât* te-ar omorî. Şi nu trebuie să iei altă porţie decât când se schimbă luna, pricepi?

— Poate că ar fi mai bine să-l rugaţi pe Fratele Corbinian să măsoare doza, Maestre.

Corbinian era spiţerul nostru; mă îngrozea gândul că Maestrul Gurloes ar putea înghiţi o lingură întreagă în faţa ochilor mei.

— Eu? N-am nevoie.

Dispreţuitor, a acoperit la loc vasul şi l-a izbit la locul lui pe raftul din scrin.

— Prea bine, Maestre.

— În plus (şi mi-a făcut semn cu ochiul) am şi asta.

Din sabretaşul de la brâu a scos un falus de fier. Era lung

de-o palmă şi jumătate şi avea o curea de piele petrecută prin capătul opus vârfului.

Poate vi se pare o prostie ce citiţi acum, dar pentru o clipă nu mi-am putut imagina la ce serveşte un asemenea obiect, în ciuda formei sale oarecum exagerat de realistă. Îmi spuneam cu disperare că poate vinul îl făcea să fie infantil, ca un băieţel care nu crede că există o deosebire fundamentală între calul de lemn şi unul adevărat. Îmi venea să şi râd.

— „A necinsti”, ăsta-i cuvântul lor. Şi astfel, înţelegi tu, ne-au lăsat o cale de ieşire.

Lovise falusul de fier de palmă – acelaşi gest, acum că mă gândesc la asta, pe care-l făcuse cu ghioaga sa omul-maimuţă, când mă ameninţase. Apoi am înţeles şi m-a cuprins greaţa.

Dar nici măcar acea greaţă nu este senzaţia pe care aş simţi-o acum dacă m-aş găsi în aceeaşi situaţie. Nu aveam nici o simpatie faţă de clientă, pentru că nu mă gândeam la ea câtuşi de puţin; ci numai un fel de scârbă faţă de Maestrul Gurloes, care, în ciuda masivităţii şi a forţei sale, era obligat să se bizuie pe pulberea aceea maronie şi, încă şi mai rău, pe falusul de fier pe care-l văzusem, un obiect care ar fi putut fi tăiat de la o statuie, şi poate că şi fusese. Şi totuşi, l-am văzut în altă împrejurare, când treaba trebuia să fie îndeplinită pe loc, de teamă că ordinul n-ar fi putut fi executat întocmai înainte să moară clienta, l-am văzut acţionând fără preget, şi fără pulberi sau falus, ba chiar fără dificultate.

Înseamnă că Maestrul Gurloes era laş. Totuşi, poate că laşitatea lui era mai bună decât curajul pe care l-aş fi dovedit eu în locul lui, căci curajul nu este întotdeauna o virtute. Fusesem curajos (cum sunt socotite asemenea atitudini) când mă luptasem cu oamenii-maimuţă, dar curajul meu nu era altceva decât un amestec de îndrăzneală nesăbuită, surprindere şi disperare; acum, în tunel, când nu mai aveam pricină a mă teme, m-a cuprins frica şi aproape că mi-am spart capul de tavanul jos; dar nu m-am oprit, nici nu mi-am domolit fuga înainte să văd deschizătura în faţa mea, pe care binecuvântata lumină strălucitoare a lunii o desena cu limpezime. Abia atunci m-am oprit; şi socotind că mă aflam în siguranţă, mi-am şters spada cât am putut mai bine, cu poala

zdrenţuită a mantiei, şi am vârât-o înapoi în teacă.

Isprăvind trebuşoara asta, mi-am atârnat-o de umăr, am ieşit şi-am început să cobor, pipăind cu vârfurile cizmelor ude ieşiturile care mă ajutaseră să urc. Tocmai ajunsesem la o a treia, când două săgeţi de arbaletă au lovit stânca exact deasupra capului meu. Una trebuie să-şi fi înfipt vârful în vreo crăpătură din străvechea scară, căci a rămas lipită de perete, arzând cu o flacără albă. Îmi amintesc cât de uimit am fost şi cum, în cele câteva clipe înainte ca a doua să lovească şi mai aproape, cât pe ce să mă orbească, am sperat ca arbaletierii să nu fie din acel soi care scot un nou proiectil în coardă când armează şi trag încă o dată aproape imediat.

Când o a treia săgeată s-a izbit de stâncă şi a explodat, am ştiut ce fel de arbaletieri erau şi m-am lăsat să cad înainte ca ţintaşii care mă rataseră să tragă a patra oară.

Era acolo, aşa cum probabil ştiam că trebuia să fie, un iaz adânc în care pârâul cădea din gura minei. M-am scufundat pentru a doua oară, dar oricum eram ud şi, în fapt, scufundarea a stins petele de flăcări ce mi se lipiseră de faţă şi braţe.

Era cu neputinţă să încerc viclenia de a rămâne sub apă. Căci undele m-au prins ca şi când aş fi fost un beţigaş şi m-au aruncat la suprafaţă, unde au vrut ele. Am avut mare noroc să mă împingă la oarece distanţă de faţa stâncii şi astfel să-mi văd atacatorii din spate, în timp ce mă căţăram pe mal. Era şi o femeie cu ei, stăteau toţi şi priveau la locul unde cădea cascada.

Scoţând-o pe *Terminus Est* pentru ultima oară în acea noapte, am strigat:

— Aici, Agia.

Ghicisem ceva mai înainte că ea era, dar când s-a răsucit (mai iute decât oricare dintre bărbaţii care-o însoţeau) i-am zărit chipul în lumina lunii. O faţă ce mie mi s-a părut cumplită (şi totuşi minunată, în ciuda părerii pe care Agia o avea despre sine), pentru că, văzând-o, am înţeles că Thecla era neîndoielnic moartă.

Bărbatul aflat cel mai aproape de mine s-a dovedit într-atât de nesocotit încât a încercat să-şi ducă arbaleta la umăr înainte să apese pe trăgaci. M-am aplecat în faţă şi i-am

retezat picioarele de sub el, în vreme ce săgeata celuilalt a zbârnâit pe deasupra mea ca un meteorit.

Până să apuc să mă îndrept de spate, al doilea bărbat şi-a aruncat arbaleta şi a scos sabia scurtă. Agia a fost mai rapidă, crestându-mă la gât cu o athame înainte ca sabia lui să iasă din teacă. M-am ferit de prima ei lovitură, am parat-o pe-a doua, deşi lama lui *Terminus Est* nu era potrivită pentru duel. Propriul meu atac a făcut-o pe Agia să se dea înapoi.

— Treci în spatele lui, i-a strigat celui de-al doilea arbaletier. Eu îl atac din faţă.

Bărbatul nu a răspuns. Dar gura lui s-a deschis larg şi sabia i s-a rotit în aer. Înainte să-mi dau seama că nu la mine se uita, ceva foarte strălucitor a trecut în salturi pe lângă mine. Am auzit sunetul urât al unei ţeste care se sparge. Graţioasă ca o pisică, Agia s-a răsucit şi cu siguranţă l-ar fi atins pe omul-maimuţă, dar eu i-am smuls cu o lovitură tăişul otrăvit din mână, care-a zburat în apă. Agia a dat să fugă, eu am prins-o de păr şi am trântit-o la pământ.

Omul-maimuţă bolborosea aplecat deasupra arbaletierului pe care-l omorâse – n-am aflat niciodată dacă voia să-l jefuiască ori pur şi simplu înfăţişarea acestuia îi stârnise curiozitatea. Eu i-am pus Agiei piciorul pe gât, iar omul-maimuţă s-a îndreptat de spate şi s-a răsucit spre mine, apoi a căzut la pământ, aşa cum îi văzusem pe fârtaţii lui făcând în peşteră, şi şi-a ridicat braţele. Nu mai avea o mână; am recunoscut tăietura curată făcută de *Terminus Est.* Omul-maimuţă a bolborosit ceva ce eu n-am priceput.

Am încercat să răspund:

— Da, eu am făcut asta. Îmi pare rău. Acum am căzut la pace.

Privirea rugătoare stăruia şi omul-maimuţă iar a bolborosit ceva. Sângele curgea încă din ciot, cu toate că specia lor trebuie să aibă un mecanism care închide venele, aşa cum se spune că li se întâmplă thylacodonilor; fără a fi îngrijit de un felcer, un om ar fi murit din pricina sângelui scurs dintr-o asemenea rană.

— Eu am tăiat-o, am zis. Dar s-a întâmplat când încă ne mai luptam, înainte ca voi să vedeţi Gheara Conciliatorului.

Atunci mi-a trecut prin cap că mă urmase afară ca să mai

vadă o dată gema, înfruntându-şi spaima stârnită de ceea ce trezisem în adâncul muntelui, orice o fi fost acel ceva. Am vârât mâna în tureatca cizmei şi-am scos Gheara, şi-n clipa în care am făcut acest lucru mi-am dat seama ce neghiob eram să-mi ţin cizma şi încărcătura sa preţioasă atât de aproape de Agia, căci ochii ei s-au căscat largi, plini de lăcomie, în vreme ce omul-maimuţă s-a ghemuit şi mai mult, întinzând spre mine ciotul său vrednic de milă.

O clipă am rămas toţi trei nemişcaţi în acele poziţii, iar cine ne-ar fi văzut astfel în lumina lugubră ne-ar fi socotit un grup tare ciudat. O voce uluită – a lui Jonas – a strigat „Severian!” de pe înălţimile de deasupra noastră. Asemenea răsunetului unei trompete într-o piesă de umbre, care dizolvă toată iluzia, strigătul său a pus capăt tabloului nostru vivant. Am lăsat Gheara în jos şi am ascuns-o în palmă. Omul-maimuţă s-a repezit spre peretele de stâncă, iar Agia a început să se zbată şi să blesteme sub talpa mea.

O lovitură uşoară cu latul spadei a potolit-o, dar mi-am ţinut cizma pe ea până când Jonas mi s-a alăturat, astfel că eram doi acum care-o puteam împiedica să scape.

— M-am gândit că s-ar putea să ai nevoie de ajutor, mi-a zis el. Văd că m-am înşelat.

Se uita la cadavrele bărbaţilor care veniseră cu Agia.

— Nu asta a fost lupta adevărată, am răspuns eu.

Agia se ridica în capul oaselor, frecându-şi gâtul şi umerii.

— Au fost patru, şi te-am fi învins, dar corpurile creaturilor ălora, oamenii-tigru, cu scăpărici, au început să se reverse din gaură, şi pe doi i-a apucat frica şi au fugit.

Jonas s-a scărpinat în creştet cu mâna lui de oţel, scoţând un sunet ca şi când ar fi ţesălat un cal de luptă.

— Înseamnă că într-adevăr am văzut ce-am crezut că văd. Începusem să mă îndoiesc.

L-am întrebat ce crezuse că vede.

— O fiinţă lucitoare într-un veşmânt de blană, înclinându-se în faţa ta. Tu ţineai în mână o cupă cu o licoare arzândă, aşa cred. Ori era tămâie? Asta ce-i?

S-a aplecat şi a cules ceva de pe buza malului, unde stătuse ghemuit omul-maimuţă.

— O măciucă.

— Da, văd.

La capătul mânerului de os era o buclă făcută dintr-un tendon, şi Jonas şi-a petrecut-o peste încheietura mâinii.

— Cine-s oamenii ăştia care-au încercat să te omoare?

— L-am fi ucis, a zis Agia, dacă n-ar fi avut mantia. L-am văzut ieşind din gaură, dar mantia l-a acoperit când a început să coboare, iar oamenii mei n-au mai văzut ţinta, doar pielea braţelor lui.

Am povestit cât mai scurt cu putinţă cum am intrat în cârdăşie cu Agia şi fratele ei geamăn, şi am descris moartea lui Agilus.

— Iar acum ea a venit să i se alăture, a spus Jonas, trecându-şi privirea de la Agia la lungimea purpurie a spadei mele şi ridicând din umeri. Mi-am lăsat iepuşoara ceva mai încolo, poate ar trebui să mă duc să văd ce face. Astfel o să pot spune mai târziu că n-am văzut nimic. Asta-i femeia care-a trimis scrisoarea?

— Ar fi trebuit să-mi dau seama. Îi povestisem despre Thecla. Tu nu ştii nimic despre Thecla, ea însă da, şi tocmai despre asta era vorba în scrisoare. I-am povestit în timp ce ne plimbam prin Grădinile Botanice din Nessus. Erau greşeli în scrisoare şi lucruri pe care Thecla nu le-ar fi spus niciodată, dar nu m-am oprit să cuget la ele când am citit-o. M-am îndepărtat câţiva paşi şi am pus Gheara înapoi în cizmă, vârând-o cât mai adânc. Mai bine te-ai duce să-ţi îngrijeşti animalul, cum ai spus. Al meu pare să-şi fi rupt legătura şi să fi fugit, aşa că mă tem că va trebui să călărim pe-al tău, cu schimbul.

Jonas a încuviinţat din cap şi a început să urce înapoi pe unde coborâse.

— Mă aşteptai, nu-i aşa? am întrebat-o pe Agia. Am auzit ceva, iar destrierul şi-a ciulit urechile la zgomot. Tu erai. De ce nu m-ai omorât atunci?

— Eram acolo sus – a arătat spre înălţimi – şi voiam ca oamenii pe care i-am plătit pentru asta să te omoare când te apropiai prin pârâu. Dar au fost proşti şi încăpăţânaţi, aşa cum sunt bărbaţii întotdeauna, şi-au spus că nu-şi irosesc săgeţile – că fiinţele alea dinăuntru or să te răpună. Am împins în jos un pietroi, cel mai mare pe care l-am putut urni din loc, dar a

fost prea târziu.

— Ei ţi-au spus despre mină?

Agia a dat din umeri, iar lumina lunii i-a preschimbat umerii goi în ceva mult mai nepreţuit şi mai frumos decât carnea.

— Acum o să mă omori, aşa că ce mai contează? Toţi localnicii spun tot felul de poveşti despre locul ăsta. Spun că fiinţele alea ies noaptea când e furtună şi fură animalele din staule, şi uneori pătrund în case, după copii. E şi o legendă care zice că păzesc o comoară acolo înăuntru, aşa că am pus şi asta în scrisoare. M-am gândit că, dacă nu pentru Thecla ta, măcar pentru comoară tot ai să vii. Pot să stau cu spatele la tine, Severian? Dacă e totuna, nu vreau s-o văd venind.

Când a spus acestea, am simţit cum mi se ridică o povară de pe suflet: nu eram sigur că o voi putea lovi dacă voi fi nevoit s-o privesc în faţă.

Mi-am înălţat propriul meu falus de fier şi, făcând aceasta, am simţit că mai era o întrebare pe care voiam să i-o pun Agiei, dar nu-mi aminteam care era.

— Loveşte, a zis ea. Sunt gata.

Am căutat un loc bun pentru picior, iar degetele mele au găsit capul de femeie de la un capăt al gărzii, capul care marca tăişul pentru femei.

Câteva clipe mai târziu, din nou:

— Loveşte!

Dar eu apucasem să ies din vale.

VIII

Cultelarii

Ne-am întors la han în tăcere şi atât de încet încât cerul de la răsărit era gri la ceasul la care am ajuns în sat. Jonas deşeua mericipul când i-am zis:

— N-am omorât-o.

A încuviinţat din cap fără să mă privească.

— Ştiu.

— Te-ai uitat? Ziceai că n-o să te uiţi.

— I-am auzit vocea când tu ajunseseşi lângă mine. O să încerce din nou?

Am rămas pe gânduri, în timp ce el a dus şaua mică în încăperea pentru harnaşamente. După ce a ieşit de-acolo, i-am spus:

— Da, sunt sigur că o să încerce. N-am smuls nici o promisiune de la ea, dacă la asta te gândeai. Oricum nu şi-ar fi ţinut-o.

— În locul tău aş fi omorât-o.

— Da, am spus. Asta ar fi trebuit să fac.

Am ieşit împreună din grajd. Era destulă lumină în ogradă ca să vedem fântâna şi porţile cele mari care dădeau spre han.

— Nu cred că ar fi fost bine – spun doar că aş fi făcut-o,

zise Jonas. Mi-aş fi imaginat că sunt înjunghiat în somn, că mor pe-un pat jegos cine ştie unde, şi i-aş fi retezat capul. Nu că aşa ar fi fost bine.

Jonas a ridicat ghioaga lăsată pe mal de omul-maimuţă şi a izbit cu ea, imitând, brutal şi fără graţie, lovitura unei spade. Capul ghioagei a prins lumina zilei şi amândoi am rămas cu gurile căscate.

Era făcută din aur masiv.

Nici unul dintre noi n-avea chef să participe la festivităţile pe care iarmarocul încă le oferea celor care benchetuiseră toată noaptea. Ne-am retras în odaia noastră şi ne-am pregătit pentru somn. Când Jonas mi-a propus să împartă aurul cu mine, am refuzat. Înainte avusesem eu bani cu ghiotura şi primisem şi o parte din plata ce mi se cuvenea, iar el trăise de pe urma dărniciei mele, ca să spun aşa. Acum eram fericit că n-o să se mai simtă îndatorat faţă de mine. Mi-era şi ruşine văzând câtă încredere avea în mine în privinţa aurului său şi mi-am amintit cum îi tăinuisem (şi, de fapt, încă îi tăinuiam) existenţa Ghearei. M-am simţit obligat să-i spun despre ea; totuşi nu i-am spus şi-am căutat să-mi scot piciorul din cizma udă în aşa fel încât Gheara să cadă până în vârful ei.

M-am trezit pe la prânz şi, după ce m-am asigurat că Gheara era tot la locul ei, l-am trezit pe Jonas, aşa cum mă rugase.

— Or fi la iarmaroc giuvaiergii care mi-ar da ceva pe aurul ăsta, mi-a spus el. Măcar mă pot târgui cu ei. Vrei să vii cu mine?

— Ar trebui să mâncăm ceva înainte şi, până isprăvim, se face vremea să mă duc la eşafod.

— Înapoi la treabă, prin urmare.

— Da.

Îmi luasem mantia. Era jalnic de sfâşiată, cizmele nu mai aveau glanţ şi încă erau jilave.

— Una din servitoarele de la han poate să ţi-o coasă. N-o să arate ca nouă, dar oricum mult mai bine ca acum. Jonas a deschis uşa. Haide odată, dacă eşti flămând. Ce faci mutra asta gânditoare?

În sala mare a hanului, cu bucate îmbelşugate între noi, şi în vreme ce într-o altă încăpere soţia hangiului îşi încerca acul pe mantia mea, i-am povestit ce se întâmplase sub munte, încheind cu paşii pe care-i auzisem în adâncul pământului.

— Eşti un ciudat, s-a mulţumit Jonas să-mi spună.

— Tu eşti mai ciudat decât mine. Nu vrei ca oamenii să afle asta, dar eşti un străin, nu ştiu de ce soi.

A zâmbit:

— Un cacogen?

— Un străin de pe alt meleag.

Jonas a clătinat din cap, apoi a încuviinţat.

— Da, poate că sunt. Dar tu – tu ai acest talisman care te-ajută să stăpâneşti coşmarurile, şi-ai descoperit o comoară de argint. Cu toate acestea, vorbeşti despre ea aşa cum altul ar vorbi despre vreme.

Am luat o îmbucătură de pâine şi i-am răspuns:

— E ciudat, recunosc. Dar ciudăţenia cea mare este Gheara, ea, şi nu eu. Cât despre faptul că ţi-am vorbit despre ea, de ce n-aş face-o? Dacă ţi-aş fura aurul, l-aş putea vinde şi-aş cheltui banii, dar nu cred că i-ar prii celui care ar fura Gheara. Nu ştiu de ce cred asta, dar aşa cred, şi de bună seamă Agia a furat-o. Cât despre argint...

— Şi ţi-a pus-o ţie în buzunar?

— În sabretaşul ce-mi atârnă la brâu. Credea că fratele ei o să mă omoare, ţi-am spus doar. Apoi urmau să-mi revendice cadavrul – aşa plănuiseră –, ca să-mi ia spada şi mantia. Ar fi primit astfel spada mea, hainele mele, gema de asemenea, iar dacă gema ar fi fost găsită între timp, eu aş fi fost învinovăţit, nu ea. Îmi amintesc...

— Ce?

— Pelerinele. Ne-au oprit când am încercat să ieşim. Jonas, crezi că-i adevărat că unii oameni pot citi gândurile altora?

— De bună seamă.

— Alţii nu sunt atât de siguri. Maestrul Gurloes obişnuia să vorbească de bine despre această idee, dar Maestrul Palaemon nici să n-audă de ea. Şi totuşi, eu cred că marea preoteasă a Pelerinelor avea această putere, măcar într-o oarecare măsură. Ştia că Agia luase ceva, şi nu eu. A pus-o pe Agia să se dezbrace, ca să o poată percheziţiona, pe mine

însă m-au lăsat în pace. Mai târziu şi-au distrus catedrala şi cred că asta a fost din pricină că dispăruse Gheara – la urma urmei, era Catedrala Ghearei.

Jonas a încuviinţat din cap gânditor.

— Dar nu despre toate astea voiam să te întreb, am continuat eu. Aş vrea să-ţi aflu părerea despre paşii aceia. Toată lumea ştie despre Erebus şi Abaia şi celelalte fiinţe din mare care într-o bună zi vor veni pe uscat. Cu toate acestea, simt că tu ştii mai multe despre ele decât oricare dintre noi.

Chipul lui Jonas, atât de deschis de felul său, arăta închis acum şi precaut.

— De ce crezi asta?

— Pentru că ai fost marinar, şi datorită poveştii despre fasole – cea pe care ne-ai spus-o la poartă. Trebuie să fi văzut cărţulia mea cafenie, din care am citit sus în cameră. Ea dezvăluie tainele lumii sau, să zicem, ceea ce au spus despre ele unii sau alţii dintre magi. N-am citit-o pe toată, nici măcar pe jumătate, cu toate că împreună cu Thecla obişnuiam să citim câte-un paragraf la câteva zile şi să petrecem timpul dintre lecturi certându-ne pe ceea ce se spunea acolo. Dar am băgat de seamă că toate lămuririle din cartea asta sunt simple şi aş zice copilăreşti.

— Ca şi povestea mea.

Am încuviinţat din cap.

— Povestea ta pare scoasă din cartea cafenie. Când i-am dus-o întâi şi-ntâi Theclei, am crezut că e pentru copii ori pentru adulţi cărora le plac copilăriile. Dar discutând noi despre unele cugetări cuprinse în ea, am înţeles că numai astfel ar fi putut fi exprimate, nicicum altfel. Dacă autorul voia să descrie un fel nou de a face vinul sau cel mai bun mod de a face dragoste, ar fi putut folosi un limbaj complex şi exact. Dar în carte a scris astfel: „La început a fost numai hexameronul” sau „Nu trebuie să vedem icoana stând nemişcată, ci însăşi nemişcarea.” Ceea ce am auzit sub pământ... era una dintre taine?

— N-am văzut cartea, a răspuns Jonas, ridicându-se. Mă duc să vând ghioaga, dar mai întâi vreau să-ţi spun ceea ce toate nevestele le spun bărbaţilor lor mai devreme sau mai târziu: „Înainte să mai pui întrebări, gândeşte-te dacă

într-adevăr vrei să afli răspunsurile.”

— O ultimă întrebare, am zis eu, şi apoi promit să nu te mai întreb nimic. Când treceam prin Zid, ai spus că ceea ce vedeam acolo înăuntru erau soldaţi şi ai dat de înţeles că erau încartiruiţi în acel loc ca să ţină piept lui Abaia şi altora asemenea. Oamenii-maimuţă sunt soldaţi de acest soi? Şi dacă sunt, ce pot face nişte războinici de statură omenească atunci când vrăjmaşii sunt mari cât munţii? Şi de ce n-au folosit vechii autocraţi soldaţi din spiţa oamenilor?

Jonas învelise ghioaga într-o zdreanţă şi acum stătea mutând-o dintr-o mână în cealaltă.

— Astea-s trei întrebări şi singura căreia îi pot da un răspuns lămurit este a doua. Am o bănuială în privinţa celorlalte două, dar te cred pe cuvânt: e ultima oară când vorbim despre asemenea lucruri... Întâi ultima întrebare. Vechii autocraţi, care nu erau autocraţi şi nici nu erau numiţi astfel, se foloseau de soldaţi-oameni. Dar războinicii pe care i-au creat dând alcătuire umană animalelor şi poate, în taină, dând alcătuire animalică oamenilor, erau mult mai loiali. Aşa trebuiau să fie, pentru că populaţia – care-şi ura conducătorii – îi ura pe servitorii ăştia neumani încă şi mai mult. Astfel, servitorii puteau fi făcuţi în aşa fel încât să îndure lucruri pe care soldaţii-oameni nu le îndurau. De aceea or fi fost folosiţi în Zid. Sau poate că explicaţia este cu totul alta. Jonas a tăcut şi s-a dus la drum, uitându-se nu la stradă, ci la norii de sus. Apoi a continuat: Nu ştiu dacă oamenii ăia maimuţă ai tăi sunt acelaşi soi de hibrizi. Cel pe care l-am văzut arăta destul de uman, doar că avea blană, prin urmare mă gândesc, la fel ca şi tine, că sunt fiinţe umane care au suferit nişte modificări în natura lor profundă, ca urmare a vieţii lor în mină şi a contactului cu relicvele oraşului îngropat acolo. Urth e foarte bătrân acum. E foarte bătrân şi fără doar şi poate multe comori au fost tăinuite în vremuri apuse. Aurul şi argintul nu se alterează, dar cei care le păzesc pot să sufere metamorfoze mai ciudate decât cele care preschimbă strugurii în vin şi nisipul în perle.

— Dar noi, afară, îndurăm întunericul în fiecare noapte, iar comorile scoase din mine la noi ajung. De ce nu ne-am schimbat şi noi?

Jonas n-a răspuns, iar eu mi-am amintit promisiunea de a nu-l mai întreba nimic. Cu toate acestea, când s-a întors spre mine era ceva în ochii lui care-mi spunea că sunt neghiob, că noi *ne-am schimbat*. S-a răsucit iarăşi spre fereastră şi şi-a îndreptat încă o dată privirile spre cer.

— Bun, am zis eu, nu trebuie să-mi răspunzi la întrebarea asta. Dar ce-i cu cealaltă întrebare la care ai făgăduit că-mi răspunzi? Cum pot soldaţii umani să ţină piept monştrilor din ape?

— Ai avut dreptate când ai spus că Erebus şi Abaia sunt mari cât munţii şi, sincer să fiu, am fost mirat că ştii acest lucru. Majoritatea oamenilor n-au destulă imaginaţie să conceapă ceva atât de uriaş, şi-şi închipuie că nu-s mai mari decât casele ori corăbiile. Dar sunt atât de uriaşi încât, cu toate că se află pe lumea asta, nu pot părăsi apa – propria lor greutate i-ar strivi. Să nu te gândeşti că vor veni să bată cu pumnii în Zid sau că vor arunca bolovani în dreapta şi-n stânga. Dar cu gândurile lor ei îşi atrag slujitori şi-i asmut împotriva tuturor cârmuitorilor care se împotrivesc mai-marilor lor.

Zicând acestea, Jonas a deschis uşa hanului şi s-a strecurat afară, în iureşul drumului; eu am rămas la locul meu, sprijinit într-un cot pe masa la care luasem micul dejun, şi mi-am amintit visul pe care-l avusesem când dormisem în acelaşi pat cu Baldanders. *Uscatul nu ne-a putut îndura*, spuseseră femeile acelea monstruoase.

Am ajuns la o parte a poveştii mele unde sunt nevoit să scriu despre ceva ce am evitat până acum. Domniile Voastre care citiţi nu se poate să nu fi observat că nu am avut reţineri să povestesc cu de-amănuntul despre lucruri care s-au petrecut cu mulţi ani în urmă şi să redau întocmai cuvintele celor care au vorbit cu mine, şi întocmai cuvintele mele când le-am răspuns; şi probabil că aţi gândit că era un procedeu convenţional pe care l-am adoptat pentru ca povestea mea să curgă mai lin. Ei bine, adevărul e că sunt unul dintre cei blestemaţi cu ceea ce se numeşte aducere-aminte perfectă. Nu ne putem aduce aminte totul – aşa am auzit pe unii spunând, ceea ce e o neghiobie. Mă rog, nu-mi amintesc

bunăoară ordinea cărţilor pe rafturile din biblioteca Maestrului Ultan. Dar îmi amintesc mult mai multe alte lucruri decât ar crede unii: poziţia fiecărui obiect pe o masă prin dreptul căreia am trecut în copilărie, şi chiar că mi-am amintit ceva înainte de a trece pe lângă ea, şi cum se deosebeşte acea întâmplare memorată de amintirea pe care o am acum despre ea.

Puterea ţinerii mele de minte a făcut din mine elevul preferat al Maestrului Palaemon, prin urmare cred că ea trebuie trasă la răspundere pentru existenţa acestei poveşti, căci dacă Maestrul nu m-ar fi îndrăgit, nu aş fi fost trimis la Thrax, purtându-i spada.

Unii spun că puterea aceasta e legată de-o gândire slabă – eu unul nu pot judeca o asemenea afirmaţie. Ceea ce nu înseamnă că nu e periculoasă într-alt fel, unul cu care m-am confruntat de multe ori. Când îmi îndrept mintea spre trecut, aşa cum fac acum şi am făcut atunci când am căutat să-mi amintesc visul, trecutul îmi vine în memorie atât de limpede, încât îmi pare că iarăşi retrăiesc acea zi de mult dusă, o zi veche-nouă şi neschimbată ori de câte ori o scot la suprafaţa minţii mele, cu nălucile sale la fel de reale ca şi mine. Chiar şi acum pot să închid ochii şi să intru în celula Thedei, aşa cum am făcut într-o noapte de iarnă; şi curând degetele mele vor simţi căldura veşmântului său, iar parfumul fiinţei ei îmi umple nările, asemenea parfumului crinilor încălziţi în faţa unui foc. Îi ridic veşmântul de pe trup şi-i îmbrăţişez trupul de fildeş, simţindu-i sfârcurile lipite de chipul meu...

Înţelegeţi? E foarte uşor să pierd ore şi zile cu asemenea amintiri, şi uneori mă cufund atât de adânc în ele, încât mă simt ca drogat, beat. Aşa era şi acum. Paşii pe care-i auzisem în peştera oamenilor-maimuţă încă îmi răsunau în minte şi, căutând o lămurire, m-am întors la visul meu, încredinţat acum că ştiam de unde venea şi trăgând nădejdea că mărturisea mai mult decât dorise cel care îl ţesuse.

Din nou călăresc armăsarul cu mitră şi aripi de piele. Sub noi, pelicani zboară cu lovituri de aripi puternice, măreţe, pescăruşi se rotesc şi ţipă a jale.

Cad din nou, rostogolindu-mă cu şuier prin abisul

văzduhului, spre mare, şi totuşi suspendat, o vreme, între val şi nor. Îmi arcuiesc trupul, mă răstorn cu capul în jos, îmi las picioarele să mă urmeze ca un stindard şi astfel spintec apa şi văd plutind în cel mai limpede azur capul cu păr de şerpi şi fiara cu multe capete, iar apoi grădina de nisip învârtejindu-se departe jos. Giganticele îşi ridică braţe groase cât trunchiurile de siconuri, fiecare deget având la vârf o unghie purpurie. Apoi, dintr-odată, eu care fusesem orb înainte am înţeles de ce-mi trimisese Abaia acest vis, încercând să mă înregimenteze în marele şi zdrobitorul război de pe Urth.

*

Dar acum tirania memoriei mi-a copleşit voinţa. Deşi vedeam odaliscele titanice şi grădina lor, şi ştiam că nu-s altceva decât alcătuiri morfeice rechemate în amintire, nu puteam scăpa de fascinaţia lor şi de amintirea visului. Mâini m-au apucat ca pe-o păpuşă şi, cum mă legănam eu aşa între meretricele lui Abaia, am fost ridicat de pe jilţul cu braţe late din hanul din Saltus; cu toate acestea, preţ de încă vreo sută de bătăi de inimă, nu mi-am putut elibera mintea de marea aceea şi de femeile ei cu păr verde.

— Doarme.

— Ochii îi sunt deschişi.

O a treia voce:

— Să aducem spada?

— Aduceţi-o – s-ar putea să aibă de lucru.

Titanicele au pălit. Bărbaţi îmbrăcaţi în piei de căprioară şi lână aspră mă ţineau fiecare de câte-un braţ, şi unul cu o faţă însemnată de cicatrice îşi înfipsese vârful stiletului în gâtul meu. Bărbatul din dreapta mea a apucat-o pe *Terminus Est* cu mâna liberă; era voluntarul cu barbă neagră care pusese umărul la spargerea casei zidite.

— Vine cineva.

Bărbatul cu faţa crestată s-a furişat de lângă mine. Am auzit uşa zăngănind şi exclamaţia lui Jonas când a fost tras înăuntru.

— Asta-i stăpânul tău, nu-i aşa? Ei bine, să nu te mişti, amice, şi să nu cumva să strigi. Vă omorâm pe amândoi.

IX

Liege al Frunzelor

Ne-au ţinut cu faţa la perete cât ne-au legat mâinile. Mantiile ne-au fost apoi legate pe umeri, ca să ascundă legăturile, încât păream că mergem cu mâinile împreunate la spate, şi astfel am fost scoşi în curtea hanului, unde un baluciter uriaş se legăna de pe-un picior pe celălalt sub un howdah simplu, făcut din fier şi os. Omul care mă ţinea de braţul stâng şi-a întins braţul celălalt şi l-a lovit pe animal cu coada unei ţepuşe în spatele încheieturii genunchiului, ca să-l facă să îngenuncheze, şi am fost puşi să ne urcăm pe spinarea lui.

Când venisem cu Jonas în Saltus, poteca pe care mersesem urca dealuri de sfărâmături din mine, dealuri făcute mai cu seamă din pietre şi cărămizi sparte. Când călărisem chemat de rugămintea mincinoasă din scrisoarea Agiei, trecusem în galop pe lângă alte multe dealuri asemenea, cu toate că drumul meu se aşternea mai ales prin pădure, în partea ei cea mai apropiată de sat. Acum eram duşi printre grămezi de tot felul de resturi, pe unde nu era nici o potecă. Aici, pe lângă sfărâmături, minerii azvârliseră tot ce aduseseră la lumină din trecutul îngropat, care altfel ar fi făcut de ruşine şi satul lor, şi meseria ce-o aveau. Spurcăciuni

zăceau de-a valma în mormane de zece ori mai înalte, dacă nu şi mai mult, decât spinarea colosală a baluciterului – statui obscene, sparte, fărâmându-se, oase umane de care încă stăteau lipite fâşii de carne şi jurubiţe de păr. Şi împreună cu acestea, zece mii de bărbaţi şi femei; cei care, căutând o înviere personală, ceruseră să li se îmbălsămeze leşurile pentru a fi veşnic nemuritoare, zăceau aici asemenea unor beţivi după orgie, cu sarcofagele lor de cristal sparte, cu mădularele atârnând în poziţii groteşti, cu veşminte putrezite sau putrezinde, şi ochii holbaţi goi către cer.

La început, Jonas şi cu mine încercasem să-i descoasem pe răpitori, dar ne amuţiseră cu lovituri. Acum, când baluciterul îşi croia drum prin acest tărâm sumbru, păreau şi ei mai împăciuitori, aşa că i-am întrebat din nou unde anume ne duceau. Omul cu faţa crestată a răspuns:

— În sălbăticie, unde trăiesc bărbaţi liberi şi femei minunate.

Gândul mi-a fugit la Agia şi l-am întrebat dacă pe ea o slujea; a râs şi a clătinat din cap.

— Stăpânul meu este Vodalus al Pădurii.

— Vodalus!

— Aha, a zis el. Înseamnă că-l cunoşti – şi l-a înghiontit pe omul cu barbă neagră, care călărea în acelaşi howdah cu noi. Tare frumos o să se poarte Vodalus cu tine, nu mă îndoiesc de asta, pentru că ai primit cu atâta bună dispoziţie să-l supui la cazne pe unul din servitorii lui.

— Într-adevăr îl ştiu, am spus şi am dat să-i povestesc omului cu faţa crestată despre legătura mea cu Vodalus, căruia îi salvasem viaţa în ultimul meu an înainte de a deveni căpitan al ucenicilor.

Dar dintr-odată m-a apucat îndoiala că Vodalus îşi amintea de întâmplare şi am zis că de-aş fi ştiut că Barnoch este servitorul lui Vodalus, n-aş fi primit cu nici un chip să duc la împlinire schingiuirea lui. De bună seamă minţeam; pentru că ştiusem şi îmi împăcasem cugetul că aveam să primesc o răsplată, gândindu-mă că voi reuşi să-l feresc pe Barnoch de şi mai multă suferinţă. Minciuna nu mi-a fost de nici un folos; toţi trei au râs în hohote, chiar şi dresorul care călărea pe grumazul fiarei.

Când veselia lor s-a potolit, am spus:

— Noaptea trecută am călărit afară din Saltus, spre nord-est. Într-acolo ne îndreptăm acum?

— Prin urmare, acolo ai fost. Stăpânul nostru a venit să te caute şi s-a întors cu mâna goală.

Omul cu faţa crestată a zâmbit şi am citit pe chipul lui că nu era câtuşi de puţin neplăcut gândul că se întorcea acum victorios acolo unde Vodalus însuşi dăduse greş.

Jonas mi-a şoptit:

— Mergem spre miazănoapte, se vede după soare.

— Da, a zis faţă-crestată, care pare-se că avea auzul ascuţit. Spre miazănoapte, dar nu pentru multă vreme.

Apoi, ca să treacă timpul mai iute, s-a apucat să-mi descrie cum se purta stăpânul său cu prizonierii, cei mai mulţi dintre aceştia fiind fiinţe cum nu se poate mai primitive, şi cum felul său de a se purta era mult mai bogat în efecte teatrale decât în agonie adevărată.

Ca şi când o mână invizibilă întinsese o cortină peste noi, umbrele copacilor au căzut peste howdah. Scăpărarea miriadelor de cioburi de sticlă a rămas în urmă, dimpreună cu privirile fixe ale ochilor morţi, iar noi am intrat în răcoarea şi umbra verde a pădurii înalte. Printre acele trunchiuri măreţe, chiar şi baluciterul, care era de trei ori mai înalt decât un stat de om, părea doar o jivină măruntă, tropăind din picioruşe; iar noi, care călăream pe spinarea lui, arătam ca nişte pigmei dintr-un basm pentru copii, îndreptându-ne spre fortăreaţa ca un muşuroi de furnici a unui monarh al spiriduşilor.

Şi mi-a venit gândul că aceşti copaci nu fuseseră cu mult mai mici nici înainte de-a mă naşte eu, şi că se înălţau la fel ca acum şi când eu eram un copilandru, jucându-mă printre chiparoşii şi mormintele liniştite ale necropolei noastre, şi încă vor mai sta în picioare ca şi acum, sorbind ultima rază a soarelui muritor, atunci când eu voi fi murit de tot atâta vreme cât şi cei care zăceau morţi acolo. Mi-am dat seama cât de puţin cântărea în balanţa lucrurilor dacă eu trăiam sau mueam, deşi viaţa îmi era nepreţuită. Şi din cele două gânduri mi-am făurit o stare de spirit ce mă pregătea pentru a mă agăţa de orice şansă, oricât de mică, de a trăi, dar în acelaşi timp să nu-mi pese prea mult dacă scăpam cu viaţă

sau nu. Datorită acestei stări de spirit am rămas în viaţă, aşa gândesc acum; mi-a fost un prieten atât de bun încât am încercat s-o port cu mine de atunci încoace, reuşind să fac asta, dacă nu întotdeauna, măcar adesea.

— Severian, ţi-e bine?

Jonas fusese cel care mă întrebase. L-am privit poate cu oarece uimire.

— Da. Arătam ca şi cum mi-era rău?

— Preţ de-o clipă.

— Mă gândeam doar cât de familiar îmi pare locul ăsta şi încercam să pricep de ce. Cred că-mi aminteşte de multe zile de vară în Citadela noastră. Copacii ăştia sunt aproape la fel de înalţi ca turnurile de-acolo, şi multe turnuri sunt acoperite de iederă, încât în zilele de vară cu vreme liniştită, lumina dintre ele are această nuanţă de smaragd. Şi aici e la fel de multă linişte ca şi acolo...

— Da?

— Trebuie că ai călătorit de multe ori în bărci, Jonas.

— Când şi când, da.

— E ceva ce mi-am dorit de mult să fac, şi am făcut-o întâiaşi dată când am fost dus, împreună cu Agia, pe insula pe care se află Grădinile Botanice, şi apoi încă o dată când am traversat Lacul Păsărilor. Mişcarea bărcii seamănă mult cu mişcarea acestui dobitoc, şi e la fel de tăcută, şi doar plescăitul acela se aude, uneori, când vâslele intră în apă. Mă simt acum ca şi când aş călători prin Citadelă pe un râu, iar cineva vâsleşte cu solemnitate.

La aceste vorbe, Jonas m-a privit atât de serios, încât am izbucnit în râs văzându-i faţa, şi m-am ridicat în picioare, vrând (cred acum) să mă uit peste marginea howdahului şi, spunând ceva despre solul pădurii, să-l las să înţeleagă că îmi dădusem frâu liber fanteziei, nimic altceva.

Dar abia m-am ridicat în picioare, că faţă-crestată s-a ridicat şi el şi, repezindu-şi stiletul la un deget de gâtul meu, mi-a spus să mă aşez la locul meu. În derâdere am clătinat din cap.

El şi-a agitat arma:

— Stai jos, sau îţi spintec maţele!

— Şi să nu te mai întorci glorios că m-ai adus? Nu cred că

asta vrei. Aşteaptă până ceilalţi îi vor spune lui Vodalus că m-ai avut şi că m-ai înjunghiat când aveam mâinile legate.

Şi-acum urmează răsturnarea de soartă. Bărbosul, care o ţinea pe *Terminus Est*, a încercat s-o scoată din teacă şi, neştiind cum se mânuieşte o spadă atât de lungă – anume, cu o mână prinzi spada de mâner, cu cealaltă prinzi teaca de capătul de sus şi, deschizându-ţi larg braţele spre dreapta şi spre stânga, tragi spada afară – a încercat s-o scoată trăgând-o în sus, ca şi cum ar fi smuls o buruiană din pământ. În această trebuşoară stângace a fost surprins de un pas rostogolit al baluciterului şi s-a prăbuşit peste omul cu faţa crestată. Muchiile tăişului, destul de subţiri cât să despice un fir de păr, i-au tăiat pe amândoi; faţă-crestată s-a aruncat pe spate, iar Jonas, vârându-şi un picior în dosul piciorului omului şi împingându-i acelaşi picior cu călcâiul celuilalt picior al său, a reuşit să-l răstoarne peste marginea howdahului.

Între timp, bărbatul cu barbă neagră o scăpase pe *Terminus Est* din mână şi se holba la rana căpătată, foarte lungă dar câtuşi de puţin adâncă. Îmi ştiam arma la fel de bine cum îmi ştiu propria mână, încât nu mi-a trebuit decât o secundă ca să mă răsucesc, să mă ghemuiesc, să o apuc de plăsele şi apoi, strângând-o între călcâie, să-mi tai legăturile de la mâini. Barbă-neagră a scos un pumnal şi m-ar fi omorât fără doar şi poate dacă Jonas nu l-ar fi izbit între picioare.

Barbă-neagră s-a îndoit de mijloc şi, cu mult înainte să izbutească să se îndrepte de spate, eu eram în picioare, cu *Terminus Est* pregătită.

Contracţia musculaturii sale i-a ridicat brusc trupul, aşa cum se întâmplă îndeobşte când omul nu e pus să îngenuncheze; cred că stropii de sânge au fost primul semn pentru dresor (atât de repede se petrecuse totul) că ceva nu era în regulă. S-a uitat la noi peste umăr, iar eu, aplecându-mă peste marginea howdahului, am reuşit să-l execut foarte curat, avântând, în lovitura orizontală, spada cu o singură mână.

Abia apucase capul lui să atingă pământul, că baluciterul a păşit printre doi copaci uriaşi care crescuseră atât de apropiaţi încât animalul părea să se strecoare asemenea unui şoarece printr-o crăpătură din zid. Dincolo de copaci se afla o

poiană mai mare decât tot ce-mi fusese dat să văd în pădurea aceea – în care creştea şi iarbă, şi ferigă, iar petele de lumină solară, neadumbrite de verde şi la fel de strălucitoare ca auripigmentul, dansau pe brazdele de iarbă. Aici pusese Vodalus să i se ridice tronul, sub un baldachin împletit din viţe înflorate; şi întâmplarea făcea ca, tocmai când am intrat noi, el să şadă acolo, cu Chatelaine Thea lângă el, împărţind sentinţe şi răsplăţi ciracilor săi.

Jonas n-a văzut nimic din toate acestea, fiind încă ghemuit pe jos în howdah, chinuindu-se să-şi taie legăturile de la mâini cu pumnalul. Am privit eu şi-n locul lui, deoarece stăteam în picioare, căutând să-mi ţin echilibrul, din pricină că spinarea baluciterului se înclina în faţă, şi ridicându-mi spada în aer, roşie acum până la plasele. O sută de chipuri s-au răsucit spre noi, al exultantului de pe tron aşijderea, ca şi cel în formă de inimă al consoartei lui; şi în ochii lor am văzut ceva ce probabil vedeau ei în acea clipă: uriaşul animal călărit de un om fără cap, cu toată partea sa din faţă mânjită cu sânge; eu în picioare pe spinarea animalului, purtând spada şi mantia fuliginoasă.

Dacă m-aş fi lăsat să alunec în jos pe pământ şi să fug ori să mân baluciterul să o ia la picior, cu siguranţă aş fi murit. În loc de asta, prin virtutea stării de spirit ce se formase în mine când văzusem leşurile de mult moarte printre rămăşiţele scoase din galeriile minelor, şi copacii veşnici, am rămas unde eram; iar baluciterul, care nu mai avea dresor care să-l strunească, înainta cu pas neabătut (discipolii lui Vodalus dându-i-se la o parte din drum, ca să-i facă loc), până când platforma pe care se aflau tronul şi baldachinul au ajuns în faţa lui. Abia acolo s-a oprit şi decapitatul a fost azvârlit în faţă, prăvălindu-se pe platformă, la picioarele lui Vodalus; iar eu, întinzându-mă mult peste marginea howdahului, am lovit fiara cu latul spadei, în dosul unui picior şi al celuilalt, făcând-o să îngenuncheze.

Vodalus a schiţat un zâmbet subţire ce mărturisea multe lucruri, printre care şi amuzament, şi poate că acesta în primul şi în primul rând.

— Mi-am trimis oamenii să-l aducă pe gâde, a zis el. Văd că au izbutit.

Am salutat cu spada, ţinând plăselele în dreptul ochilor, aşa cum fusesem învăţaţi să facem când un exultant venea să ia parte la o execuţie în Curtea cea Mare.

— Sieur, vi l-am adus pe antigâde – cândva, capul Domniei Voastre s-ar fi rostogolit pe pământul proaspăt săpat dacă n-aş fi fost eu.

Atunci m-a privit mai îndeaproape, cercetându-mi chipul şi nu spada sau mantia, şi după o clipă a spus:

— Da, tu ai fost tânărul. Atâta a trecut de-atunci?

— Destul, Sieur.

— O să vorbim despre asta între patru ochi, dar acum am treburi obşteşti de orânduit. Stai aici.

Şi a arătat spre pământ, la stânga platformei.

Am coborât de pe baluciter, cu Jonas urmându-mă, şi doi rândaşi au dus fiara de-acolo. Am aşteptat în locul arătat, şi l-am auzit pe Vodalus împărţind porunci, vorbind despre planurile sale, pedepsind şi răsplătind, vreme de aproape un rond. Toată mult lăudata panoplie de pilaştri şi arce făcute de mâna omului sunt doar o imitaţie în piatră seacă a trunchiurilor şi rămurişurilor boltite ale pădurii, iar în acel loc mi se părea a nu exista aproape nici o deosebire între cele două, doar că una era cenuşie sau albă, iar cealaltă cafenie sau de un verde palid. Şi am crezut că înţeleg atunci de ce toţi soldaţii Autocratului şi toate suitele numeroase ale exultanţilor nu puteau să-l îngenuncheze pe Vodalus – el ocupa cea mai măreaţă fortăreaţă de pe Urth, mai mare cu mult decât Citadela noastră pe care eu o asemănasem cu aceasta.

În sfârşit, a făcut semn mulţimii să plece, fiecare bărbat şi fiecare femeie la locul său, iar el a coborât de pe platformă ca să stea de vorbă cu mine, aplecându-se asupra mea ca şi când s-ar fi aplecat asupra unui copil.

— Mi-ai fost de ajutor odată, a spus el. Pentru aceasta îţi voi cruţa viaţa, orice s-ar întâmpla, cu toate că s-ar putea să fie nevoie să rămâi oaspetele meu o vreme. Ştiind că viaţa nu-ţi mai este în primejdie, mă vei sluji din nou?

Jurământul făcut Autocratului atunci când fusesem înălţat în rang nu avea puterea să înfrângă amintirea acelei seri ceţoase cu care mi-am început povestea vieţii. Jurămintele

sunt doar însemne slabe ale onoarei, în comparaţie cu beneficiile pe care le oferim altora, care ţin de spirit; dacă salvăm o dată viaţa cuiva, ai acelei fiinţe vom rămâne pentru totdeauna. Am auzit adesea spunându-se că nu există gratitudine. Ceea ce nu e adevărat – cei care spun aşa ceva au căutat gratitudinea acolo unde nu trebuia. Cel care face un bine cuiva este, preţ de o clipă, egal Pancreatorului, şi în semn de recunoştinţă pentru această egalitate îl va sluji pe celălalt până la capătul zilelor sale; astfel i-am răspuns lui Vodalus.

— Bine! a zis el şi m-a bătut pe umăr. Vino. Nu departe de aici ni s-a pregătit masa. Dacă tu şi prietenul tău veţi şedea şi veţi mânca împreună cu mine, îţi voi spune ce e de făcut.

— Sieur, mi-am dezonorat ghilda o dată. Nu cer decât să nu fiu silit s-o dezonorez încă o dată.

— Nimic din ce vei face nu se va afla, a spus Vodalus.

Vorbele lui m-au mulţumit.

X

Thea

Împreună cu alţi doisprezece am plecat pe jos din poiană şi, la o jumătate de leghe depărtare, am găsit o masă pregătită între copaci. Am fost aşezat în stânga lui Vodalus şi, în timp ce alţii se înfruptau, eu m-am prefăcut doar a face acelaşi lucru, dar ochii mei se desfătau privind la el şi la doamna lui, pe care mi-o amintisem adesea când zăcusem întins pe priciul meu, printre ucenici, în turnul nostru.

Când îi salvasem lui viaţa, încă eram un băietan, cel puţin mental, şi unui băietan toţi oamenii mari îi par înalţi, chiar dacă sunt foarte mici de statură. Acum vedeam că Vodalus era la fel de înalt ca Thecla, poate chiar mai înalt, şi că sora vitregă a Theclei, Thea, era la fel de înaltă ca ea. Şi am ştiut, fără urmă de îndoială, că erau de sânge de exultant, nu doar de armiger, aşa cum fusese Sieur Racho.

De Thea mă îndrăgostisem întâi şi-ntâi, venerând-o pentru că era femeia bărbatului pe care-l salvasem. Pe Thecla o iubisem, la început, pentru că îmi amintea de Thea. Acum (aşa cum toamna e pe sfârşite, şi urmează iarna, şi primăvara, şi apoi vara, sfârşitul anului ca şi începutul lui), o iubeam din nou pe Thea – pentru că îmi amintea de Thecla.

— Eşti un admirator al femeilor, a spus Vodalus, iar eu

mi-am plecat ochii.

— Am fost necuviincios într-o adunare cuviincioasă, Sieur. Rog să fiu iertat.

— Îţi împărtăşesc admiraţia, aşa că nu am ce ierta. Dar trag nădejde că nu cercetai acel gât zvelt cu gândul de a-l reteza?

— Nicidecum, Sieur.

— Sunt încântat să aud asta.

A luat un platou cu sturzi, a ales unul şi mi l-a pus în farfurie. Era un semn de favoare deosebită.

— Dar trebuie să recunosc, a continuat el, că sunt puţin surprins. Aş fi crezut că un om cu îndeletnicirea ta se uită la noi, bieţii oameni, mai curând aşa cum se uită un măcelar la vite.

— Despre aceasta nu ştiu ce să vă spun, Sieur. N-am fost crescut ca măcelar.

Vodalus a izbucnit în râs.

— *Touché!* Aproape că-mi pare rău că ai consimţit să intri în slujba mea. Dacă ai fi ales să rămâi prizonierul meu, am fi avut multe conversaţii minunate în timp ce eu te-aş fi folosit – aşa cum intenţionasem – ca să plăteşti astfel pentru viaţa nefericitului de Barnoch. Dar aşa, până mâine-dimineaţă vei fi plecat de-aici. Cred totuşi că am o misie pentru tine, care se va potrivi de minune cu înclinaţiile tale.

— Dacă misia vine de la Domnia Voastră, Sieur, se va împlini.

— Te iroseşti pe eşafod. A zâmbit şi a continuat: Nu peste mult o să-ţi găsim o slujbă mai acătării. Dar dacă vrei să mă slujeşti bine, trebuie să înţelegi câte ceva despre poziţia pieselor pe tablă şi despre ţinta jocului pe care-l jucăm. Să spunem că cele două tabere sunt una albă şi una neagră, şi în onoarea veşmintelor tale – ca să ştii de partea cui trebuie să fii –, noi vom fi cei negri. Fără îndoială că ţi s-a spus că noi, negrii, suntem doar bandiţi şi trădători, dar oare ştii ce ne străduim noi să facem?

— Să daţi şah mat Autocratului, Sieur?

— Bun răspunsul, dar este doar un pas şi câtuşi de puţin ţinta noastră finală. Tu vii din Citadelă – vezi bine că ştiu câte ceva despre drumurile şi povestea vieţii tale –, acea mare

fortăreaţă din zilele de odinioară, prin urmare trecutul nu-ţi este indiferent. Ţi-a trecut vreodată prin minte că, în urmă cu o mie de ani, omenirea a fost cu mult mai bogată şi mai fericită decât e acum?

Iar eu am răspuns:

— Toată lumea ştie că am decăzut mult faţă de zilele glorioase din trecut.

— Aşa cum a fost atunci, va fi din nou. Oamenii de pe Urth, navigând printre stele, sărind dintr-o galaxie în alta, stăpânii fiicelor soarelui.

Chatelaine Thea, care probabil ascultase tot ce spusese Vodalus, deşi n-o arătase, s-a uitat la mine pe după umărul lui şi a spus cu o voce dulce, gângurită:

— Ştii care este numele nou al lumii noastre, torţionarule? Oamenii răsăritului s-au dus pe Verthandi cel roşu, care apoi a fost numit *Războiul.* Şi pentru că au socotit că numele nu suna bine şi-i va descuraja pe alţii să-i urmeze, i-au pus un alt nume, botezându-l *Prezentul*. Era o ironie în limba lor, căci acelaşi cuvânt însemna şi *Acum*, şi *Darul*. Sau cel puţin aşa ne-a explicat odată mie şi surorii mele unul dintre tutorii noştri, cu toate că nu înţeleg cum poate o limbă să îndure o asemenea confuzie.

Vodalus o asculta ca şi când era nerăbdător să vorbească el însuşi, dar era prea manierat s-o întrerupă.

— Apoi alţii – care, din pricini numai de ei ştiute, ar fi atras un popor în cea mai străfundă lume locuibilă – au intrat şi ei în joc, numind lumea aceea Skuld, Lumea Viitorului. Astfel, a noastră a devenit Urth, Lumea Trecutului.

— Mă tem că aici greşeşti, i-a spus Vodalus. Am aflat de la cineva care cunoaşte bine aceste lucruri că lumea asta a noastră şi-a căpătat numele în cele mai îndepărtate evuri ale antichităţii. Şi totuşi, greşeala ta este atât de fermecătoare, încât prefer să spun că tu ai dreptate şi eu greşesc.

Thea a zâmbit la vorbele lui, iar Vodalus s-a întors din nou spre mine.

— Deşi nu explică de ce Urth se numeşte astfel, povestea dragei mele Chatelaine pune punctul pe i, anume că în acele timpuri omenirea călătorea cu propriile ei nave dintr-o lume în alta, o stăpânea pe fiecare şi zidea pe ele oraşele Omului.

Acelea au fost marile zile ale rasei noastre, când părinţii părinţilor părinţilor noştri doreau să stăpânească universul.

S-a oprit şi, pentru că părea să aştepte ca eu să spun ceva, am zis:

— Sieur, înţelepciunea noastră s-a împuţinat mult de-atunci încoace.

— Aha, acum loveşti chiar în inimă. Dar, în ciuda perspicacităţii tale, greşeşti. Nu, nu suntem mai puţin înţelepţi. Puterea ni s-a împuţinat. Învăţătura a progresat fără întrerupere, dar în timp ce oamenii au învăţat tot ceea ce e trebuincios pentru a deveni stăpâni, puterea lumii a slăbit de tot. Existăm acum, în nesiguranţă, pe ruinele celor care au trăit înaintea noastră. În vreme ce unii străbat văzduhul în navetele lor, câte zece mii de leghe pe zi, noi ceilalţi ne târâm pe scoarţa lui Urth, fără să fim în stare să mergem de la un orizont la altul înainte ca apusul cel mai apusean să se înalţe ca să acopere Soarele. Ziceai mai adineaori să dăm şah mat neghiobului ăluia miorlăitor, Autocratul. Acum vreau să-ţi închipui doi autocraţi – două mari puteri care se luptă pentru supremaţie. Albul caută să păstreze starea de lucruri aşa cum este, negrul – să pună din nou piciorul Omului pe drumul puterii. N-am zis „negru” la întâmplare, dar e bine de ţinut minte că noaptea vedem stelele strălucind, stele care sunt îndepărtate şi nevăzute în lumina roşie a zilei. Acum, din cele două puteri, pe care ai sluji-o?

Vântul tulbura copacii şi mie mi s-a părut că toată lumea de la masă amuţise, ca să-l asculte pe Vodalus şi să aştepte acum un răspuns de la mine. Drept care am zis:

— Negrul, de bună seamă.

— Bun! Dar ca om cu judecată, trebuie să înţelegi că drumul spre recucerirea puterii nu este uşor. Cei care nu doresc schimbarea vor ţine etern cu dinţii de scrupulele lor. *Noi* trebuie să facem totul. *Noi* trebuie să încercăm totul!

Ceilalţi se reapucaseră de mâncat şi de vorbit. Eu mi-am coborât vocea, ca numai Vodalus să mă poată auzi:

— Sieur, e ceva ce nu v-am spus. Nu îndrăznesc să tăinuiesc prea multă vreme, de teamă să nu mă socotiţi necredincios.

La intrigi pricepându-se mai bine decât mine, s-a răsucit

spre farfuria lui, prefăcându-se a mânca, înainte să-mi răspundă:

— Şi care poate fi taina? S-o aud.

— Sieur, am o relicvă, aceea care se spune că este Gheara Conciliatorului.

Când spuneam acestea, el tocmai muşca din pulpa rumenită a unei bibilici. L-am văzut oprindu-se; ochii i s-au îndreptat spre mine, fără să-şi mişte capul.

— Vreţi s-o vedeţi, Sieur? E foarte frumoasă şi o am aici, în carâmbul cizmei.

— Nu, a şoptit el. Da, poate, dar nu aici... Nu, mai bine deloc.

— Atunci cui ar trebui s-o dau?

Vodalus a mestecat şi a înghiţit.

— Am auzit de la prieteni de-ai mei din Nessus că a dispărut. Vasăzică e la tine. Trebuie s-o păstrezi până vei putea s-o dai înapoi. Nu încerca s-o vinzi – ar fi imediat recunoscută. Ascunde-o undeva. Dacă n-ai de ales, arunc-o într-un hău.

— Dar, Sieur, fără doar şi poate este foarte preţioasă.

— Este dincolo de orice valoare, ceea ce înseamnă că nu are valoare. Tu şi cu mine suntem oameni cu judecată.

În ciuda cuvintelor sale, în vocea lui era o vibraţie de teamă.

— Norodul însă o crede sacră, făcătoare de tot felul de minuni. Dacă ar fi s-o am eu asupră-mi, m-ar socoti un pângăritor şi-un duşman al Teologumenonului. Mai-marii noştri ar crede că am devenit un trădător. Trebuie să-mi spui...

Chiar în clipa aceea, un bărbat pe care nu-l văzusem până atunci s-a apropiat în fugă de masă, cu o privire ce arăta că avea veşti importante. Vodalus s-a ridicat şi s-a dus câţiva paşi mai încolo cu mesagerul, şi mi-a făcut impresia că semăna foarte mult cu un dascăl de şcoală chipeş împreună cu un şcolar, deoarece capul mesagerului nu-i trecea de umăr.

Am continuat să mănânc, gândindu-mă că se va întoarce curând; dar după ce l-a descusut îndelung pe mesager, Vodalus a plecat împreună cu acesta, dispărând printre

trunchiurile groase ale copacilor. Unul câte unul s-au ridicat şi ceilalţi meseni, până n-am mai rămas decât frumoasa Thea, Jonas şi eu, şi încă un bărbat.

— O să vă alăturaţi nouă, a spus Thea la un moment dat, cu vocea ei gângurită. Dar nu ne ştiţi obiceiurile. Aveţi nevoie de bani?

Eu am ezitat, Jonas însă a spus:

— Banii sunt întotdeauna bine-veniţi, Chatelaine, asemenea nenorocirilor unui frate mai mare.

— Vi se va pune deoparte ceea ce vi se cuvine din tot ceea ce luăm noi, începând cu această zi. Când vă veţi întoarce la noi, vi se va da partea voastră. Până atunci, am o punguliţă pentru fiecare dintre voi, ca să aveţi de cheltuială pe drum.

— Prin urmare, plecăm? am întrebat eu.

— Încă nu vi s-a spus? Vodalus o să vă instruiască la cină.

Crezusem că mâncarea din care ne înfruptam era ultima în acea zi, şi probabil că acest gând mi se citea pe chip.

— O să fie o cină în seara asta, când luna va fi sus pe cer, a spus Thea. O să vină cineva să vă ia.

Apoi a recitat câteva stihuri:

„În zori să mănânci, ochii să ţi se limpezească,
La prânz să mănânci, puterea să-ţi crească,
La apus să mănânci, vorba să-ţi sporească,
Noaptea să mănânci, înţelepciunea să-ţi înflorească...”

— Iar acum servitorul meu Chuniald o să vă ducă într-un loc unde vă veţi odihni după călătoria voastră.

Omul, care până atunci tăcuse, s-a ridicat şi a spus:

— Veniţi cu mine.

Eu m-am adresat Theei:

— Aş dori să-ţi vorbesc, Chatelaine, când vom avea puţin răgaz. Ştiu ceva privitor la colega de şcoală a Domniei Tale.

A văzut că nu glumesc în ceea ce spun, iar eu am văzut că ea văzuse. Apoi l-am urmat pe Chuniald printre copaci – după socoteala mea, să tot fi mers mai bine de-o leghe – şi la un moment dat am ajuns la un mal ierbos, lângă un pârâu.

— Aşteptaţi aici, a zis el. Dormiţi dacă puteţi. Nimeni nu va veni să vă tulbure înainte de lăsarea întunericului.

— Şi dacă plecăm? l-am întrebat eu.

— Pădurea e plină de aceia care ştiu de orânduiala seniorului în ceea ce vă priveşte, a spus el şi, făcând stânga-mprejur, s-a îndepărtat.

Apoi i-am spus lui Jonas ce văzusem lângă mormântul deschis, întocmai aşa cum am scris aici.

— Înţeleg acum de ce vrei să i te alături lui Vodalus, a zis el după ce mi-am încheiat povestea. Dar trebuie să înţelegi şi tu că eu sunt prietenul tău, nu al lui. Ceea ce doresc eu este s-o găsesc pe femeia numită Jolenta. Tu vrei să-l slujeşti pe Vodalus şi să te duci în Thrax, să începi o viaţă nouă în exil, şi astfel să ştergi pata pe care spui că ai adus-o onoarei ghildei tale – deşi, mărturisesc, nu înţeleg cum aşa ceva poate fi pătat –, s-o găseşti pe femeia numită Dorcas şi să faci pace cu femeia numită Agia şi, nu în ultimul rând, să duci înapoi femeilor numite Pelerine ceva despre care amândoi ştim. Zâmbea când a încheiat această înşiruire, iar eu râdeam în hohote. Şi, continuă el, deşi îmi aminteşti de vânturelul-roşu al bătrânului din poveste, care a stat cocoţat pe stinghie timp de douăzeci de ani şi apoi şi-a luat zborul în toate direcţiile, eu trag nădejde că vei duce la bun sfârşit toate aceste lucruri. Dar sunt încredinţat că îţi dai seama că este cu putinţă – foarte mică putinţă, e adevărat, şi totuşi putinţă – ca unul sau două dintre ele să se pună în drumul a patru sau cinci dintre celelalte.

— Ceea ce spui tu este întru totul adevărat, am recunoscut eu. Mă străduiesc să le împlinesc pe toate cele şi, deşi n-ai să mă crezi, îmi pun întreaga putere şi mare parte din atenţia mea în slujba tuturor acestor lucruri. Deşi trebuie să spun că treaba nu merge chiar atât de bine pe cât mi-aş fi dorit. Ambiţiile mele împărţite în atâtea părţi m-au adus doar până la umbra acestui copac, unde nu-s altceva decât un rătăcitor fără acoperiş deasupra capului. În vreme ce tu, care ai o singură ţintă şi toată puterea asupra ei ţi-e îndreptată... poftim unde-ai ajuns.

Astfel vorbind, ne-am petrecut rondurile după-amiezii târzii. Păsările ciripeau în văzduh şi era foarte plăcut să ai un prieten ca Jonas, loial, chibzuit, plin de înţelepciune, umor şi prevedere. La vremea respectivă habar n-aveam de povestea

vieţii lui, dar simţeam că era ceva necurat cu originile sale şi am căutat, fără a-i pune întrebări directe, să-l descos. Am aflat (sau, mai corect, aşa credeam) că tatăl său fusese meşteşugar; că fusese crescut de ambii părinţi, aşa cum cresc toţi copiii, cum s-a exprimat el, ceea ce în fapt e un lucru cu totul rar; şi că era de loc dintr-un oraş de coastă, din sud, dar când fusese acolo ultima oară îl găsise atât de schimbat, încât n-a mai vrut să rămână acasă.

Când îl întâlnisem întâiaşi dată lângă Zid, înfăţişarea lui mă făcuse să cred că era cu zece ani mai mare decât mine. Dar din ce spunea acum (şi în mai mică măsură din alte discuţii pe care le avusesem înainte) m-am convins că era mult mai în vârstă; dădea de înţeles că citise multe cronici din trecut, iar eu eram încă prea naiv şi necitit, în ciuda atenţiei cu care Maestrul Palaemon şi Thecla îmi modelaseră mintea, să-mi închipui că o persoană care nu atinsese încă mijlocul vieţii putea să aibă erudiţia lui. Arăta o detaşare uşor cinică faţă de omenire, care sugera că văzuse o mare parte a lumii.

Încă mai vorbeam când am desluşit silueta graţioasă a lui Chatelaine Thea mişcându-se printre copaci, la o oarecare depărtare. L-am înghiontit pe Jonas şi am tăcut amândoi, ca să o privim. Venea spre noi fără să ne fi văzut, ceea ce înseamnă că umbla orbeşte, aşa cum merg oamenii care urmează instrucţiuni. Când şi când, o săgeată de lumină cădea pe faţa ei care, când se întorcea în profil, semăna atât de mult cu a Theclei, încât la vederea ei simţeam o sfâşiere în piept. Chiar şi mersul îi semăna cu al Theclei, pasul mândru al phorusracosului care n-ar trebui niciodată închis în colivie.

— Pare într-adevăr să se tragă dintr-o familie foarte veche, i-am şoptit lui Jonas. Uită-te la ea! Ca o driadă. Parcă e o trestie umblătoare.

— Acele familii străvechi sunt cele mai noi dintre toate, a răspuns el. În vremurile de demult nu exista aşa ceva.

Nu cred că se apropiase destul cât să ne audă vorbele, dar vocea părea să i-o fi auzit şi s-a uitat către noi. I-am făcut semn cu mâna şi ea a grăbit pasul, fără să alerge, apropiindu-se iute, pentru că pasul ei era foarte mare. Ne-am ridicat şi, după ce ea a ajuns la noi şi s-a aşezat pe eşarfa ei, cu faţa spre pârâiaş, ne-am aşezat şi noi.

— Ziceai că ai să-mi spui ceva despre sora mea?

Vocea o făcea să pară mai puţin impresionantă, iar aşezată abia dacă mă întrecea în înălţime.

— Am fost ultimul ei prieten, i-am spus. Mi-a zis că aveau de gând să încerce să te facă să-l convingi pe Vodalus să se predea, ca să o salvezi pe ea. Ştiai că era ţinută prizonieră?

— Ai fost servitorul ei? Thea părea să mă cântărească din priviri. Da, am auzit că au dus-o în locul ăla îngrozitor din mahalaua oraşului Nessus, unde am înţeles că a murit curând după aceea.

Mi-am amintit de timpul pe care îl petrecusem în dreptul uşii de la celula Theclei, până când firul roşu de sânge se strecurase pe sub uşă, dar am încuviinţat din cap.

— Cum a fost arestată – ştii cumva?

Thecla îmi spusese detaliile şi le-am redat acum întocmai cum le aflasem de la ea, fără să las nimic deoparte.

— Înţeleg, a zis Thea, şi câteva clipe a rămas tăcută, uitându-se la apa mişcătoare. Curtea mi-a lipsit, desigur. Auzind despre oamenii aceia şi despre cum au înfăşurat-o într-o tapiserie – cât de caracteristic! – îmi amintesc de motivele pentru care am plecat de-acolo.

— Cred că uneori şi ei îi lipsea, am zis eu. Cel puţin vorbea despre curte foarte mult. Dar mi-a spus că, dacă ar fi scăpat din temniţă, nu s-ar mai fi întors acolo. Mi-a povestit despre casa de la ţară, de la care şi-a primit şi titul, şi mi-a zis că voia s-o repare şi să organizeze dineuri acolo pentru mai-marii ţinutului, şi să vâneze.

Chipul Theei s-a schimonosit într-un zâmbet amar.

— M-am săturat de vânătoare cât pentru zece vieţi. Dar când Vodalus va deveni Autocrat, eu voi fi consoarta lui. Atunci mă voi plimba din nou pe lângă Fântâna Orhideelor, de data aceasta cu fiicele a cincizeci de exultanţi în suita mea, ca să mă binedispună cu cântecul lor. Gata cu asta; mai sunt câteva luni până atunci. Deocamdată am... ce am.

S-a uitat înnegurată la Jonas şi la mine, s-a ridicat foarte graţioasă, indicând cu un gest că noi trebuia să rămânem pe loc.

— Sunt fericită că am auzit câte ceva despre sora mea vitregă. Casa aceea despre care ai vorbit este a mea acum, să

ştii, deşi nu pot să mi-o revendic. Ca să te răsplătesc, vreau să te previn asupra cinei la care ne vom găsi împreună. N-ai părut deschis la aluziile pe care ţi le-a făcut Vodalus. Le-ai înţeles?

Cum Jonas tăcea, eu am clătinat din cap. Ea a continuat:

— Dacă este să izbândim noi şi aliaţii şi stăpânii noştri care aşteaptă în ţările de sub valuri, trebuie să învăţăm tot ce se poate despre trecut. Ai auzit vreodată de alzaboul analeptic?

— Nu, Chatelaine, am zis eu, dar am auzit povestindu-se despre un animal purtând acest nume. Se zice că poate vorbi şi că vine noaptea la casa în care a murit un copil şi plânge să fie lăsat înăuntru.

Thea a încuviinţat din cap.

— Animalul acela a fost adus din stele acum mult timp, aşa cum au fost aduse multe alte lucruri, de pe urma cărora Urth a avut de câştigat. E o fiară care nu e mai inteligentă decât un câine, poate chiar mai puţin. Dar devorează leşuri şi scurmă mormintele cu ghearele, şi dacă apucă să se înfrupte din carne de om, ştie, cel puţin pentru o vreme, vorbirea şi obiceiurile oamenilor! Alzaboul analeptic este preparat dintr-o glandă aflată la baza craniului animalului. Mă înţelegi?

După ce ea a plecat, Jonas nu s-a uitat la mine şi nici eu nu i-am căutat chipul; amândoi am înţeles la ce fel de banchet aveam să mergem în noaptea aceea.

XI

Thecla

După ce am stat o vreme îndelungată – aşa mi s-a părut (deşi poate că nu trecuseră mai mult de câteva clipe) –, n-am mai putut îndura ceea ce simţeam. M-am dus pe malul pârâiaşului, am îngenuncheat acolo pe pământul moale şi-am dat afară din mine tot ce mâncasem cu Vodalus; şi când n-am mai avut ce scoate, am rămas acolo, cu spasme şi tremurând din tot corpul, clătindu-mi chipul şi gura, în vreme ce apa rece şi limpede a dus la vale vinul şi carnea doar pe jumătate digerată pe care le vomitasem.

Într-un târziu am reuşit să mă ridic în picioare, m-am întors la Jonas şi i-am spus:

— Trebuie să plecăm.

Mi-a aruncat o privire ca şi când îi era milă de mine, şi chiar cred că-i era.

— Luptătorii lui Vodalus sunt peste tot în jurul nostru.

— Din câte văd, ţie nu ţi s-a făcut rău aşa ca mie. Doar ai auzit cine le sunt aliaţii. Chuniald poate că minţea.

— I-am auzit pe gardienii noştri mişunând printre copaci – nu sunt chiar silenţioşi. Tu ai o spadă, Severian, eu un cuţit, dar oamenii lui Vodalus or fi având arcuri. Am băgat de seamă că mai toţi cei care au şezut cu noi la masă aveau. Putem să

încercăm să ne ascundem în spatele copacilor, ca nişte alouatte…

Am înţeles unde bătea şi i-am zis:

— Alouattele sunt vânate în fiecare zi.

— Dar nimeni nu le vânează noaptea. Peste un rond sau chiar mai curând va fi întuneric.

— Mergi cu mine dacă aşteptăm până atunci? l-am întrebat şi i-am întins mâna.

Jonas mi-a strâns-o într-a sa.

— Severian, bietul meu prieten, mi-ai povestit că l-ai văzut pe Vodalus – şi pe această Chatelaine Thea, şi încă un om – lângă un mormânt pângărit. Nu ştiai ce aveau de gând cu ceea ce-ar fi găsit înăuntru?

Ştiusem desigur, însă la vremea respectivă ce ştiam era ceva îndepărtat şi aparent irelevant. Acum m-am pomenit că nu aveam ce să spun, şi aproape nici un gând în afară de speranţa că noaptea va coborî cât mai iute.

Dar oamenii trimişi de Vodalus să ne ia au venit mai curând decât noaptea: patru matahale, ţărani după înfăţişare, înarmaţi cu barde, şi un al cincilea, având ceva de armiger în ţinută, care purta o sabie de ofiţer. Se prea poate ca oamenii aceştia să se fi aflat în mulţimea din faţa platformei şi ne văzuseră venind; fapt e că păreau hotărâţi să nu-şi pună pielea în joc cu noi, astfel că ne-au înconjurat cu armele pregătite, chiar dacă ne-au salutat prieteneşte, ca pe nişte vechi camarazi. Jonas şi-a luat un aer cât mai curajos cu putinţă şi a pălăvrăgit cu ei tot timpul cât ne-au escortat pe cărările pădurii; eu nu mă puteam gândi la altceva decât la greaua încercare ce ne aştepta şi mergeam ca şi când era sfârşitul lumii.

Între timp, Urth şi-a întors faţa de la soare. Nici o scăpărare de lumină stelară nu părea să pătrundă prin desişul de frunze, dar călăuzele noastre cunoşteau drumul atât de bine, încât n-au încetinit nici o clipă. Cu fiecare pas pe care-l făceam, inima îmi dădea ghes să-ntreb dacă vom fi siliţi să luăm parte la festinul spre care eram duşi, dar, fără să întreb, am ştiut că, dacă refuzam – sau măcar dădeam semne că doresc să refuz –, aş fi spulberat bruma de încredere pe care

mi-o arătase Vodalus, primejduindu-mi libertatea şi poate chiar viaţa.

Cei cinci paznici ai noştri, care se arătaseră scumpi la vorbă la început, tăcând la toate glumele şi iscodirile lui Jonas, s-au binedispus pe măsură ce eu eram cuprins de o tot mai mare disperare, bârfind de-ai fi zis că merg la chermeză ori la bordel. Şi cu toate că recunoşteam acea notă de nerăbdare din vocile lor, le înţelegeam zeflemelile la fel de puţin ca un copilandru care aude clevetelile unor desfrânaţi:

— Mergi până departe azi? Mergi până te-neci din nou?

(Vorbise omul din coada şirului, o voce fără trup în întuneric.)

— Pe Erebus, o să mă scufund atât de departe, încât n-o să mă mai vezi până-n iarnă.

O voce pe care am recunoscut-o ca fiind a armigerului a întrebat:

— A văzut-o careva dintre voi?

Ceilalţi păruseră să se laude doar, însă în vorbele simple ale armigerului descifram o foame cu totul nouă pentru mine. Parcă auzeam un călător rătăcit care întreabă de casa lui.

— Nu, Waldgrave.

(O altă voce.)

— Alcmund zice că-i bună, nici bătrână, nici prea tânără.

— Să nu fie tot o tribadă.

— Nu şt...

Vocea a tăcut, sau poate că n-am mai fost eu atent la ceea ce a răspuns. Văzusem o strălucire printre copaci.

După alţi câţiva paşi, am desluşit torţele şi am auzit zvon de multe glasuri. Cineva din faţă ne-a strigat să ne oprim, iar armigerul a luat-o înainte şi a şoptit o parolă.

Curând şedeam pe covorul de frunze al pădurii, cu Jonas în dreapta mea şi un jilţ din lemn sculptat în stânga. Armigerul se postase în dreapta lui Jonas, şi ceilalţi aflaţi de faţă (care parcă aşteptaseră sosirea noastră) formaseră un cerc în mijlocul căruia se găsea un felinar portocaliu-fumuriu, atârnat de crengile unui copac.

Nu mai mult de o treime din cei care fuseseră prezenţi în poiană erau acum aici, dar după veşminte şi arme îmi păreau a fi dintre cei de rang foarte înalt şi, pe lângă aceştia, câţiva

dintre războinicii de frunte aflaţi cu osebire în graţii. Bărbaţii erau de patru sau cinci ori mai mulţi decât femeile; dar femeile păreau la fel de războinice ca bărbaţii, şi chiar mai nerăbdătoare decât ei să înceapă petrecerea.

Aşteptam de ceva vreme când Vodalus şi-a făcut o apariţie impresionantă din întuneric şi a traversat cu paşi mari cercul. Toţi cei de faţă s-au ridicat în picioare şi nu şi-au reluat locurile decât după ce el s-a aşezat în jilţul sculptat de lângă mine.

Aproape imediat, un bărbat îmbrăcat cu o livrea de servitor superior într-o casă de viţă nobilă a înaintat până în centrul cercului, sub lumina portocalie. Ducea un platou pe care se aflau o sticlă mare, una mică şi un pocal de cristal. S-a stârnit un murmur – nu neapărat vorbe desluşite, ci sunetul a o sută de zgomote mici de satisfacţie, gâfâieli scurte şi limbi care lingeau buze. Bărbatul cu platoul a stat nemişcat până s-a stins murmurul, apoi a înaintat spre Vodalus, cu paşi măsuraţi.

În spatele meu, am auzit vocea gângurită a Theei:

— Alzaboul de care ţi-am vorbit se află în sticla mică. Cealaltă conţine un amestec de ierburi care astâmpără stomacul. Să iei o înghiţitură plină din mixtură.

Vodalus s-a răsucit să se uite la ea cu o privire surprinsă.

Ea a păşit în cerc, trecând printre Jonas şi mine, apoi printre Vodalus şi bărbatul care purta platoul, şi în sfârşit s-a oprit în stânga lui Vodalus. Vodalus s-a aplecat spre ea şi a dat să-i spună ceva, dar bărbatul cu platoul începuse să amestece în pocal conţinutul sticlelor, încât Vodalus a părut să socotească nepotrivit momentul.

Platoul a fost rotit în cercuri mici, pentru ca lichidul să se învârtă încet în pocal.

— Foarte bine, a spus Vodalus.

Cu ambele mâini a luat pocalul de pe platou şi l-a ridicat la buze, apoi mi l-a dat mie.

— Aşa cum ţi-a spus Chatelaine, trebuie să iei o înghiţitură plină. Dacă iei mai puţin, cantitatea va fi neîndestulătoare şi înseamnă că nu va fi împărtăşire. Dacă iei mai mult, ţie nu-ţi va fi mai de folos, iar drogul, care este foarte preţios, se va irosi.

Am luat din pocal o înghiţitură întocmai cum mi se spusese. Amestecul era îngrozitor de amar, ca pelinul, şi părea rece şi fetid, amintindu-mi de o zi de iarnă de demult când mi se poruncise să curăţ canalul exterior prin care curgeau zoaiele din cartierul ucenicilor. O clipă am crezut că mi se răscoală măruntaiele, cum mi se întâmplase la pârâu, cu toate că nu mai aveam nimic în stomac ce ar fi putut să iasă. M-am înecat, am înghiţit, i-am trecut pocalul lui Jonas, apoi mi-am dat seama că salivez din abundenţă.

Nici lui nu i-a fost mai uşor decât mie, ba aş zice dimpotrivă, dar a reuşit până la urmă şi i-a dat pocalul lui Waldgrave, căpitanul paznicilor noştri. Apoi am urmărit pocalul care făcea încet înconjurul cercului. Părea să aibă destul amestec pentru zece degustători; când s-a golit, omul în livrea a şters buza pocalului, l-a umplut din nou din sticlele de pe platou şi degustarea a continuat de unde rămăsese.

Treptat, bărbatul a părut să-şi piardă consistenţa firească pentru un corp compact, devenind doar o siluetă, o simplă figură colorată, tăiată în lemn. Mi-am amintit de marionetele pe care le văzusem în vis, în noaptea în care dormisem în acelaşi pat cu Baldanders.

Cercul însuşi în care stăteam cu toţii, deşi ştiam că număra treizeci sau patruzeci de persoane, parcă fusese tăiat din hârtie şi îndoit ca o coroană de jucărie. Vodalus, în stânga mea, şi Jonas, în dreapta, arătau încă normali; dar armigerul parcă nu se mai vedea decât pe jumătate, la fel şi Thea.

Când omul în livrea a ajuns la Thea, Vodalus s-a ridicat şi, mişcându-se cu atâta uşurinţă de-ai fi zis că e împins de adierea nopţii, a plutit spre felinarul portocaliu. În lumina aceea galben-roşiatică, părea foarte departe, cu toate acestea îi simţeam privirea, aşa cum simţi căldura de la vasul pentru jăratic pe care se încing fiarele.

— E un jurământ ce trebuie făcut înainte de împărtăşire, a spus el, şi copacii de deasupra noastră şi-au înclinat vârfurile a consfinţire. Juraţi pe a doua viaţă ce urmează s-o primiţi, că nu-i veţi trăda niciodată pe cei adunaţi aici? Şi că veţi consimţi să vă supuneţi, fără ezitare sau scrupule, chiar să vă daţi viaţa de va fi nevoie, lui Vodalus cel al vostru ales cârmuitor?

Am încercat să dau din cap la fel ca şi copacii, dar am avut

simţământul că nu-i destul doar atât, şi am zis: „Jur”, şi Jonas, „Da”.

— Şi că veţi da ascultare, aşa cum îi veţi da ascultare lui Vodalus, oricărei persoane alese de Vodalus a vă fi mai-marele?

— Da.

— Da.

— Şi că veţi pune acest jurământ mai presus de orice alt jurământ, făcut până acum ori după?

— Aşa vom face, a zis Jonas.

— Da, am zis şi eu.

Adierea dispăruse, ca şi când un duh fără linişte bântuise conclavul şi apoi pierise dintr-odată. Vodalus şedea la locul său în jilţ, în stânga mea. S-a aplecat către mine. Dacă vocea lui era nedesluşită, n-am băgat de seamă; dar ceva în ochii lui mi-a spus că era sub influenţa alzaboului, poate la fel de profund cum eram şi eu.

— Nu sunt un învăţat, a început el, dar ştiu că se spune despre cele mai înalte cauze că sunt adesea însoţite de cele mai josnice mijloace. Naţiunile sunt unite prin negoţ, frumosul fildeş şi esenţele rare de lemn ale altarelor şi relicvariilor – prin hoiturile fierte ale unor vietăţi ignobile, bărbaţii şi femeile – prin organele eliminării. Astfel suntem uniţi şi noi – tu şi eu. Astfel noi doi vom fi uniţi, peste câteva clipe, de o făptură omenească moartă care va trăi din nou – cu putere, o vreme – în noi, prin efluviile stoarse din momiţele uneia dintre cele mai murdare fiare. Astfel apar florile din mocirlă.

Am încuviinţat din cap.

— Am învăţat aceasta de la aliaţii noştri, cei care aşteaptă ca omul să se purifice din nou şi să fie pregătit să li se alăture în cucerirea universului. Ceilalţi au fost cei care au adus-o, pentru rosturi mârşave pe care nădăjduiau să le ţină tăinuite. Îţi spun toate acestea pentru că tu, atunci când te vei duce la Casa Absolută, se prea poate să-i întâlneşti pe aceia pe care oamenii de rând îi numesc cacogeni, extrasolarieni cultivaţi sau hieroduli. Trebuie să fii cu grijă să nu le atragi atenţia cu nici un chip, pentru că, dacă te scrutează, vor şti, după anumite semne, că ai folosit alzabo.

— Casa Absolută?

Chiar şi numai pentru o clipă, gândul a risipit ceaţa drogului.

— Întocmai. Am pe cineva acolo căruia trebuie să-i transmit anumite instrucţiuni, şi am aflat că trupa de actori din care ai făcut parte la un moment dat va fi primită acolo peste câteva zile, la un thias. Te vei alătura lor şi vei profita de ocazie să dai ce-ţi voi da eu – şi s-a scotocit în tunică – celui care îţi va spune: „Argosia pelagică vede pământ.” Şi dacă-ţi încredinţează vreun mesaj drept răspuns, îl vei transmite mai departe celui ce-ţi va spune: „Eu sunt din altarul de stejar.”

— Liege, i-am spus eu, capul mi-e cuprins de ameţeală. (Apoi, minţind:) Nu pot ţine minte asemenea cuvinte – ba chiar le-am şi uitat. Am auzit bine când aţi spus că Dorcas şi ceilalţi vor fi în Casa Absolută?

Vodalus mi-a apăsat în palmă un obiect mic, nu un cuţit şi totuşi având această formă. M-am holbat la el; o bucată de oţel, ca un amnar cu care loveşti cremenea ca să aprinzi focul.

— O să-ţi aminteşti, a zis el. Şi nu vei uita niciodată jurământul ce mi l-ai făcut. Mulţi din cei pe care-i vezi aici şi-au închipuit că vin doar o dată.

— Dar, Sieur, Casa Absolută...

Notele suave ale unei upanga au răsunat dinspre copacii din partea cealaltă a luminişului, în spatele cercului.

— Curând trebuie să plec, s-o escortez pe mireasă, dar tu să nu te temi. Cu ceva timp în urmă, ai întâlnit un viezure de-al meu...

— Hildegrin! Sieur, nu mai înţeleg nimic.

— E un nume pe care-l foloseşte, printre altele câteva. I s-a părut destul de neobişnuit să vadă un torţionar atât de departe de Citadelă – şi pomenind de mine – ca să considere că merită osteneala să te pună sub urmărire, cu toate că habar n-avea că în noaptea aceea îmi salvaseşi viaţa. Din nefericire, urmăritorii ţi-au pierdut urma la Zid; de atunci au pândit mişcările tovarăşilor tăi de călătorie, în speranţa că li te vei alătura. Bănuiam că un surghiunit ar alege să ni se alăture şi să cruţe viaţa bietului meu Barnoch până când vom reuşi noi să-l eliberăm. Noaptea trecută, eu însumi am plecat călare spre Saltus, ca să-ţi vorbesc, dar, drept răsplată pentru

strădania mea, cineva mi-a furat calul şi altceva n-am izbândit. Astfel că azi a fost nevoie să punem mâna pe tine, prin orice mijloace, pentru a te împiedica să-ţi exersezi îndemânarea asupra servitorului meu; încă mai trăgeam nădejde că ne vei sprijini cauza, şi din această pricină i-am instruit pe oamenii pe care i-am trimis după tine să mi te aducă viu. Ceea ce m-a costat trei şi am câştigat doi. Întrebarea acum e dacă cei doi vor cântări mai mult decât cei trei.

Zicând acestea, Vodalus s-a ridicat, cam nesigur pe picioare; eu i-am mulţumit Sfintei Katharine că nu trebuia să mă ridic, fiind convins că picioarele nu m-ar fi ţinut. Ceva palid, alb şi de două ori mai înalt de-un stat de om plutea printre copaci, pe trilurile upangăi. Toate grumazurile s-au întins să privească, şi Vodalus a pornit, ca purtat de vânt, în întâmpinarea formei. Thea s-a aplecat peste jilţul lui gol, ca să-mi vorbească:

— E minunată, nu-i aşa? Au făcut adevărate minuni.

Era o femeie, aşezată pe o lectică de argint, purtată pe umeri de şase bărbaţi. O clipă am crezut că e Thecla – într-atât semăna cu ea în lumina aceea portocalie. Apoi mi-am dat seama că mai curând era o statuie înfăţişând-o pe ea, făcută probabil din ceară.

— Se spune că e periculos, a gângurit Thea, dacă l-ai cunoscut pe cel împărţit când era în viaţă; amintirile comune te ameţesc de cap. Dar eu, care am iubit-o, îmi asum acest risc şi, înţelegând din privirea ta, când ai vorbit despre ea, că ţi-ai dori şi tu acelaşi lucru, nu i-am spus nimic lui Vodalus.

Acesta se întinsese ca să atingă braţul statuii care era purtată înăuntrul cercului; odată cu ea s-a insinuat şi o mireasmă dulce, de neconfundat. Îmi amintea de agoutii serviţi la banchetele noastre de primire a măştii, cu blana lor din nucă de cocos condimentată şi ochii din fructe conservate, şi am ştiut atunci că ceea ce vedeam era întocmai o asemenea recreare a unei fiinţe umane în carne rumenită.

Cred că aş fi înnebunit pe loc de n-ar fi fost alzaboul. Stătea între simţurile mele şi realitate, asemenea unui uriaş de ceaţă, prin care puteai vedea totul, dar nu pricepeai nimic. Mai aveam un aliat: ştiam cu tot mai multă certitudine că

dacă acum consimţeam să înghit o parte din trupul Theclei, urmele minţii ei, care altfel ar fi trebuit să se şteargă cu totul în curând, aveau să pătrundă în mine şi să dăinuiască, oricât de firave, atât cât trăiam şi eu.

Şi am consimţit. Ceea ce urma să fac nu mi se mai părea scârbavnic sau înspăimântător. Ci m-am deschis cu totul în faţa Theclei şi cu bucurie mi-am pregătit esenţa fiinţei pentru a o primi. Dorinţa s-a făcut şi ea simţită, stârnită de drog, o foame pe care nici o hrană n-o putea ostoi, şi, uitându-mă la cei care alcătuiau cercul, am văzut aceeaşi foame întipărită pe fiecare chip în parte.

Servitorul cu livrea – îmi vine să cred că era unul dintre foştii servitori ai lui Vodalus plecaţi în exil împreună cu el – s-a alăturat celor şase care o aduseseră pe Thecla înăuntrul cercului şi i-a ajutat să pună lectica pe pământ. Preţ de câteva răsuflări, spinările lor mi-au ascuns-o vederii. Când s-au dat la o parte, ea dispăruse; tot ce mai rămăsese erau cărnuri fumegânde aşezate pe ceva ce aducea a faţă de masă albă…

Am mâncat şi am aşteptat, implorând iertare. Ea merita cel mai magnific sepulcru, din marmură nepreţuită, îmbinată într-o armonie desăvârşită. În loc de asta, avea să fie înmormântată în camera de lucru a unui torţionar, acela fiind eu, cu pardoseală frecată şi instrumentele de tortură pe jumătate ascunse sub ghirlande de flori. Aerul nopţii era rece, dar eu transpiram. Am aşteptat-o să vină, simţind cum mi se preling broboanele pe pieptul gol şi ţinându-mi privirile pironite în pământ pentru că mi-era frică să n-o văd pe chipurile celorlalţi înainte să-i simt prezenţa în mine.

Şi tocmai când începusem să disper – numai ce o simt acolo, umplându-mă ca o melodie ce umple o colibă. Eram cu ea, alergând de-a lungul râului Acis, când eram amândoi un singur copil. Ştiam vila străveche, împrejmuită de un lac întunecat, priveliştea ce se vedea prin ferestrele prăfuite ale belvederii şi spaţiul tainic în acel ungher ciudat dintre două încăperi, unde şedeam amândoi la ceasul prânzului, ca să citim la lumânare. Cunoşteam viaţa la curtea Autocratului, unde otrava aştepta într-o cupă de diamant. Am aflat ce însemna pentru acela care nu văzuse niciodată o celulă şi nu simţise pleasna biciului să fie prizonier la torţionari, am aflat

ce însemna să fii pe moarte şi să mori.

Am aflat că am însemnat mai mult pentru ea decât îmi închipuisem vreodată şi, într-un târziu, am căzut într-un somn în care nu am visat-o decât pe ea. Nu erau amintiri – din acestea avusesem din belşug înainte. Îi ţineam bietele ei mâini reci într-ale mele şi nu mai purtam zdrenţele de ucenic, nici negrul fuliginos al calfelor. Eram, ea şi eu, o singură fiinţă, despuiată, fericită, curată, şi ştiam că ea nu mai era şi că eu încă trăiam, dar nu ne împotriveam acestei stări de lucruri, ci, cu pletele amestecate unele în altele, citeam din aceeaşi carte şi vorbeam şi cântam despre cu totul altceva.

XII

Notulii

M-am trezit din visele cu Thecla în plină dimineaţă. Adineaori ne plimbam tăcuţi amândoi prin ceea ce negreşit era paradisul deschis, din câte se spune, de Soarele Nou tuturor celor care, în clipele de pe urmă, îl invocă; şi cu toate că înţelepţii ne învaţă că este închis celor ce-şi sunt propriii călăi, nu pot să nu mă gândesc că acela care iartă atât de multe trebuie uneori să uite şi acest lucru. Iar în clipa următoare am simţit lumina rece, deloc bine-venită, şi am auzit ciripitul păsărilor.

M-am ridicat. Mantia îmi era îmbibată de rouă, şi tot rouă mi se aşternuse pe faţă, parcă eram asudat. Lângă mine, Jonas începea să se mişte. Zece paşi mai încolo, doi destrieri mari – unul, de culoarea vinului alb, celălalt, negru din cap până-n picioare – îşi muşcau zăbalele şi loveau cu copitele a nerăbdare. Din tot banchetul şi din benchetuitori nici o urmă, cum nu rămăsese vreo urmă nici din Thecla, pe care n-am mai văzut-o niciodată, iar acum nici nu mai am speranţa s-o mai văd în această viaţă.

Terminus Est zăcea în iarbă, lângă mine, pusă în siguranţă în teaca ei tare şi bine unsă. Am luat-o de-acolo şi am pornit la vale, până am găsit un pârâu, unde am făcut ce era de făcut

ca să mă împrospătez. Când m-am întors, Jonas se trezise. L-am îndrumat spre apă şi, cât a lipsit el, mi-am luat rămas-bun de la Thecla cea moartă.

Dar o parte din ea este şi acum cu mine; uneori, eu cel care îmi amintesc nu sunt Severian, ci Thecla, ca şi când mintea mi-ar fi un tablou înrămat sub sticlă, iar Thecla stă în faţa acelei sticle şi se reflectă în ea. Şi mai e ceva: din acea noapte, când mă gândesc la ea fără să mă gândesc şi la un anumit moment şi un anumit loc, Thecla cea care apare în imaginaţia mea stă în faţa unei oglinzi, într-un veşmânt licăritor, de un alb de promoroacă, ce abia îi acoperă sânii, dar cade în cascade mereu schimbătoare de la talie în jos. O văd oprită acolo preţ de-o clipă; amândouă mâinile sunt ridicate pentru a ne atinge chipul.

Apoi e luată ca de-un vârtej şi dusă într-o cameră ai cărei pereţi, tavan şi pardoseală sunt numai oglinzi. Fără îndoială că ceea ce văd eu este amintirea ei despre propria imagine în acele oglinzi, dar după un pas sau doi, ea dispare în întuneric şi n-o mai văd.

Când s-a întors Jonas, izbutisem să-mi stăpânesc durerea şi acum mă prefăceam a cerceta îndeaproape caii.

— Cel negru e-al tău, a zis el, iar albiciosul pentru mine, desigur. Oricum amândoi arată cu mult mai de preţ decât oricare dintre noi, cum i-a spus marinarul felcerului care i-a retezat picioarele. Încotro mergem?

— Spre Casa Absolută. I-am citit neîncrederea pe chip. L-am întrebat: M-ai auzit vorbind cu Vodalus noaptea trecută?

— Am prins numele, dar nu şi că mergem într-acolo.

Eu nu sunt călăreţ, după cum v-am mai spus, dar mi-am băgat un picior în scara negrului şi m-am aburcat pe spinarea lui. Armăsarul pe care i-l furasem lui Vodalus cu două nopţi înainte purtase o şa de război, înaltă, duşmănos de incomodă, însă din care nu aveai cum să cazi; calul negru era înşeuat cu o şa aproape plată, din catifea vătuită, care era şi luxoasă, şi înşelătoare. Abia am apucat să-l încalec şi să-l strâng între pulpe, că armăsarul a şi-nceput să danseze de nerăbdare.

Poate că momentul era cel mai nefericit cu putinţă; dar nici n-aş fi avut altul. Aşa că am întrebat:

— Cât îţi aminteşti?

— Despre femeia de noaptea trecută? Nimic.

A ocolit armăsarul negru, a dezlegat hăţurile celui alb-gălbui şi a sărit în şa.

— Eu n-am mâncat. Vodalus era cu ochii pe tine, dar după ce-au înghiţit drogul, nimeni nu se mai uita la mine, şi oricum am deprins arta de-a mă preface că mănânc fără a şi mânca în fapt.

M-am uitat uimit la el.

— Am făcut-o de câteva ori şi cu tine – bunăoară ieri, la micul dejun. Nu prea am poftă de mâncare, încât prefăcătoria asta este utilă în societate. Mânându-şi alb-gălbuiul la vale pe o potecă din pădure, mi-a aruncat peste umăr: Se întâmplă să ştiu drumul destul de bine, în cea mai mare parte în orice caz. Dar te-ar supăra să-mi spui de ce mergem acolo?

— Acolo sunt Dorcas şi Jolenta, i-am răspuns eu. Şi trebuie să împlinesc o solie pentru seniorul nostru, Vodalus.

Fiind aproape sigur că eram supravegheaţi, m-am gândit că e mai bine să nu-i spun că nu aveam de gând s-o duc la îndeplinire.

Ajuns aici, dacă nu vreau ca povestea cursului vieţii mele să dureze la nesfârşit, trebuie să trec foarte iute peste întâmplările petrecute de-a lungul mai multor zile. În timp ce călăream, i-am povestit lui Jonas tot ceea ce-mi spusese Vodalus, şi încă şi mai multe. Ne-am oprit în sate şi oraşe întâlnite pe drum, şi unde am poposit mi-am făcut meseria după cum era cazul – nu pentru că am fi avut trebuinţă de banii pe care-i câştigam (căci aveam pungile dăruite de Chatelaine Thea, o bună parte din plata primită la Saltus precum şi banii luaţi de Jonas pentru aurul omului-maimuţă), ci pentru a nu stârni bănuieli.

În a patra dimineaţă, încă ne îndreptam spre miazănoapte. Gyollul se însorea în dreapta noastră, asemenea unui dragon leneş care păzea drumul interzis ce se lăsase înghiţit de iarbă în apropierea malului. Cu o zi înainte, văzusem ulani patrulând, oameni călare, aşa cum eram şi noi, purtând lănci, ca aceia care-i uciseseră pe drumeţi la Poarta Îndurătoare.

Jonas, care nu prea fusese în apele sale de când plecasem la drum, a mormăit:

— Trebuie să ne grăbim dacă vrem să ajungem la Casa Absolută până diseară. Ar fi fost bine ca Vodalus să-ţi fi spus când anume începe thiasul şi cât o să dureze.

— Mai e mult până la Casa Absolută? am întrebat eu.

Mi-a arătat cu degetul o insulă pe râu.

— Parcă mi-o amintesc, şi a treia zi după ce-am trecut de ea, nişte pelerini mi-au spus că undeva în apropiere se găseşte Casa Absolută. M-au avertizat asupra pretorienilor, şi păreau să ştie despre ce vorbesc.

Urmându-i exemplul, îmi lăsasem calul la trap.

— Mergeai pe jos, am zis eu.

— Călăream pe mericipul meu – presupun că niciodată n-o să-mi mai văd biata iepuşoară. Când gonea cu toată puterea, era mai înceată decât armăsarii ăştia când nu-şi dau nici un pic de osteneală, poţi să mă crezi pe cuvânt. Dar nu cred că ăştia doi sunt în stare să alerge mai repede decât o fac acum.

Am dat să-i spun că nu credeam că Vodalus ne-ar fi trimis la drum în acea dimineaţă dacă n-ar fi socotit că putem ajunge la Casa Absolută la timp, când ceva ce semăna cu un liliac uriaş a trecut razant la o palmă de capul meu.

Eu nu ştiam ce putea fi zburătoarea aceea, dar Jonas ştia. A strigat nişte vorbe pe care nu le-am priceput şi mi-a biciuit armăsarul cu capătul hamului său. Armăsarul a ţâşnit înainte, aproape azvârlindu-mă din şa, şi-n clipa următoare goneam amândoi ca nebunii. Îmi amintesc că am trecut ca fulgerul printre doi copaci atât de apropiaţi încât abia dacă era o palmă între mine şi ei de ambele părţi, şi că vedeam zburătoarea desenându-se pe cer ca un fulg de funingine. O clipă mai târziu, huruia printre crengile rămase în urma noastră.

Când am ieşit din pădure şi am intrat în valea seacă de la poala ei, zburătoarea nu se zărea nicăieri; dar când am ajuns în fundul văii şi am început să urcăm malul opus, numai ce s-a ivit dintre copaci, parcă şi mai zdrenţuită.

Cât să zic o rugăciune, a părut să nu ne mai vadă, zburând înclinat chiar de-a lungul potecii noastre, ca apoi să se repeadă din nou spre noi, într-o alunecare lungă, paralelă cu

pământul. Mi-am scos spada din teacă şi, trăgând de hăţuri, mi-am adus armăsarul între zburătoare şi Jonas.

Oricât ar fi fost de iuţi destrierii noştri, zburătoarea se dovedea şi mai iute. Dacă aş fi avut un tăiş ascuţit la vârf, cred că aş fi reuşit s-o trag în ţeapă când cobora în picaj; şi de-aş fi făcut astfel, fără doar şi poate c-aş fi pierit. Aşa însă, am lovit-o cu spada ţinând-o cu ambele mâini. Parcă am despicat văzduhul şi, chiar şi pentru tăişul acela neîndurător, ţinta mi s-a părut mult prea uşoară şi în acelaşi timp greu de nimerit. O clipă mai târziu, s-a rupt în două, ca o cârpă; am avut o senzaţie scurtă de căldură, ca şi când s-ar fi deschis uşa unui cuptor şi apoi s-ar fi închis fără zgomot.

Aş fi descălecat, să cercetez ce anume fusese, dar Jonas a strigat la mine şi mi-a făcut semn cu mâna. Lăsasem departe în urmă semeaţa pădure din jurul satului Saltus şi acum intram într-un ţinut de dealuri abrupte şi cedri zburliţi. Un pâlc se găsea chiar în vârful povârnişului; ne-am repezit ca bezmeticii în desişul lor încâlcit, lipiţi de grumazurile armăsarilor noştri.

Curând, frunzişul lor s-a îndesit într-atât încât mai repede am fi înaintat pe jos decât călare. Câţiva paşi încă, şi am ajuns la poalele unei stânci abrupte care ne-a obligat să ne oprim. Cum nu mai frângeam crengile împletite, ca să ne facem loc, am auzit în spatele nostru un foşnet uscat, ca şi când o pasăre rănită dădea din aripi printre vârfurile copacilor. Aroma de spiţerie a cedrilor îmi apăsa plămânii.

— Trebuie să ieşim de-aici, a îngăimat Jonas abia respirând, sau măcar să ne mişcăm.

Ciotul aşchios al unei ramuri îi crestase obrazul; un firicel de sânge se prelingea acum din rană. După ce s-a uitat în ambele direcţii, a hotărât s-o luăm la dreapta, spre râu, şi şi-a biciuit calul să-şi taie drum prin ceea ce arăta a fi un desiş de netrecut.

L-am lăsat s-o ia înainte, gândind că, dacă zburătoarea aceea întunecată ne prindea din urmă, puteam oareşicum să-i ţin piept. Curând am văzut-o prin frunzişul gri-verzui; câteva clipe mai târziu, a mai apărut una, asemănătoare cu cealaltă, la mică distanţă în urma ei.

Pădurea s-a sfârşit şi am putut din nou să dăm pinteni

cailor, ca s-o ia la galop. Fărâmele acelea de noapte fâlfâitoare erau pe urmele noastre dar, cu toate că, mici cum erau, păreau mai iuţi, zburau mai încet decât atunci când formaseră un singur corp mai mare.

— Trebuie să găsim un foc, a strigat Jonas ca să acopere duduitul copitelor. Sau un animal mai mare pe care să-l ucidem. Dacă ai spinteca pântecul unuia dintre armăsarii ăştia, poate că ar fi de-ajuns. Dar dacă n-ar fi, n-am mai reuşi să scăpăm.

Am încuviinţat din cap, în semn că nici eu nu voiam să-l ucid pe unul dintre destrieri, cu toate că al meu îmi făcea impresia că avea curând să se prăbuşească de oboseală. Jonas a trebuit să-l strunească pe-al său, ca să nu se depărteze prea mult de mine.

— Sânge le trebuie lor? am întrebat eu.

— Nu. Căldură.

Jonas şi-a smucit destrierul spre dreapta şi l-a lovit peste crupă cu mâna lui de oţel. O fi fost o lovitură straşnică, pentru că animalul s-a repezit înainte ca muşcat de streche. Am sărit peste o albie secată, am coborât în buiestru o coastă colbuită, mai mult alunecând şi prăvălindu-ne, şi am ajuns la teren deschis, cu gruiuri mici, unde destrierii îşi puteau da adevărata măsură.

În urma noastră zburau zdrenţele negre. Zburau de două ori mai sus decât un copac înalt şi păreau purtate de vânt, cu toate că unduirea ierbii dovedea că zburau împotriva vântului.

În faţa noastră, suprafaţa pământului se schimba pe nesimţite aproape, şi totuşi la fel de abrupt ca o ţesătură la tighel. O panglică sinuoasă de verde se întindea la fel de dreaptă ca şi când ar fi fost pusă acolo cu mâna, şi l-am mânat pe destrier de-a lungul ei, strigându-i în urechi şi îmboldindu-l cu latul spadei. Destrierul era scăldat în sudoare şi mânjit de sângele scurs din zgârieturile pricinuite de ramurile rupte ale cedrilor. În urma noastră, auzeam strigătele prevenitoare ale lui Jonas, dar nu le-am dat ascultare.

Panglica făcea un cot, şi după acesta am zărit, printr-un răriş, lucirea râului. Încă un cot, şi armăsarul meu negru începea să dea iarăşi semne de oboseală – când, în depărtare, a apărut priveliştea pe care-o aşteptam. Poate că n-ar trebui

s-o spun, dar atunci mi-am ridicat spada spre Ceruri, spre soarele împuţinat şi cu inima sfredelită de vierme; şi-am strigat:

— Viaţa lui pentru a mea, Soare Nou, spre mânia ta şi nădejdea mea!

Fără doar şi poate că ulanul (unul singur era) a crezut că-l ameninţ şi, într-adevăr, asta făceam. Strălucirea albastră din vârful lăncii lui sporea pe măsură ce se apropia de noi.

Deşi în plin galop, armăsarul negru s-a rotit deodată, ca un iepure hăituit. O simplă smucire a hăţului, şi destrierul a frânat şi s-a răsucit, copitele lui muşcând din tivul verde al drumului. În mai puţin de-o clipită, schimbasem direcţia şi acum goneam spre zburătoarele ce ne urmăreau. Dacă Jonas mi-a înţeles intenţia, nu am de unde şti, dar a făcut întocmai ca mine, ca şi când o pricepuse, fără să-şi domolească galopul.

Una dintre creaturile acelea înaripate s-a repezit în jos, arătând, pentru întregul Urth, ca o gaură în univers, căci era la fel de fuliginoasă şi de uşoară ca mantia mea. Aş fi zis că Jonas era ţinta ei, dar s-a apropiat de mine cât s-o ating cu spada, iar eu am despicat-o aşa cum mai făcusem şi iarăşi am simţit un suflu cald. Ştiind acum de unde venea acea căldură, mi s-a părut mult mai îngrozitoare decât orice miasmă, oricât de puturoasă; simpla senzaţie pe piele mi-a făcut rău. Am tras de hăţuri şi m-am depărtat brusc de râu, temându-mă ca ulanul să nu arunce cu lancea după mine. Abia părăsisem drumul, când pârjolul a cuprins pământul şi a preschimbat în pălălaie un copac uscat.

Iar am tras de hăţuri, făcându-l pe destrier să se cabreze şi să necheze. O clipă m-am uitat după cele trei înaripate întunecate, aşteptându-mă să le văd în jurul copacului ce ardea ca o torţă. Nu erau acolo. Atunci m-am uitat spre Jonas, temându-mă să nu-l fi ajuns pe el din urmă şi să-l atace cumva, nici eu nu ştiam cum.

Nu le-am văzut acolo, dar ochii lui mi-au arătat încotro se îndreptaseră: zburau în jurul ulanului, iar acesta – chiar în timp ce eu priveam – căuta să se apere cu lancea. Lovitură după lovitură spintecau văzduhul, răsunând ca un tunet continuu. Cu fiecare lovitură, lumina soarelui părea să se

stingă tot mai mult, dar tocmai energiile cu care el încerca să nimicească zburătoarele păreau să le dea şi mai multă putere. Privindu-le, îmi părea că nu mai zboară, ci scapără ca nişte raze de întuneric, apărând ba într-un loc, ba-n altul, tot mai aproape de ulan, până când, în mai puţin timp decât mi-a trebuit mie să scriu despre această întâmplare, cele trei îi atacaseră faţa. Ulanul s-a prăbuşit din şa, lancea i-a căzut din mână şi s-a stins.

XIII

Gheara Conciliatorului

— A murit? am strigat eu, iar Jonas a încuviinţat din cap.

Eu mi-aş fi văzut de drum, dar el mi-a făcut semn să-l urmez şi a descălecat. Când ne-am întâlnit lângă leşul ulanului, mi-a spus:

— Putem să le distrugem, ca să nu mai fie trimise împotriva noastră ori să fie folosite pentru a vătăma pe altcineva. Acum sunt sătule şi cred că le putem prinde. Avem nevoie de ceva în care să le băgăm – ceva din metal sau sticlă, în care să nu intre apa.

N-aveam la mine nimic de acest fel, şi i-am spus-o.

— Nici eu n-am.

A îngenuncheat lângă ulan şi l-a căutat prin buzunare.

Fumul parfumat ce se înălţa din copacul cuprins de flăcări se răspândea în jur ca fumul de tămâie, şi am avut sentimentul că mă aflu din nou în Catedrala Pelerinelor. Covorul de vreascuri şi frunze uscate pe care zăcea ulanul îmi amintea de podeaua acoperită cu paie; iar trunchiurile celor câţiva copaci din jur, de pilaştrii de susţinere.

— Ia te uită! a exclamat Jonas, ridicând o cutie mică din alamă.

I-a deşurubat capacul, a golit-o de ierburi, apoi l-a răsturnat pe ulanul mort pe spate.

— Unde sunt? am întrebat eu. Le-a absorbit trupul?

Jonas a clătinat din cap şi în clipa următoare a început, foarte atent şi delicat, să tragă afară din nara stângă a ulanului una din creaturile întunecate. Nu era doar complet opacă, ci semăna cu o foiţă de hârtie dintre cele mai fine.

M-a mirat prudenţa cu care o trăgea afară.

— Dacă o rupi, ce se întâmplă altceva decât că or să fie două în loc de una?

— Aşa e, dar acum e sătulă. Dacă o rup în două, pierde din energie şi n-o mai pot stăpâni. Că veni vorba, mulţi oameni au murit pentru că au descoperit că le pot tăia, şi le-au ţinut piept tot tăindu-le, până când au fost înconjuraţi de atâtea încât nu s-au mai putut apăra.

Un ochi al ulanului stătea pe jumătate deschis. Văzusem multe cadavre la viaţa mea, dar nu puteam scăpa de sentimentul dătător de fiori că, într-un fel, mă urmărea pe mine, omul care-l ucisese ca să-şi salveze propria viaţă. Ca să-mi abat gândurile, am spus:

— După ce-am spintecat prima creatură, a părut că zboară mai încet.

Jonas vârâse scârboşenia în cutie şi extrăgea acum o a doua din nara dreaptă.

— Viteza fiecărei zburătoare din astea depinde de mărimea aripilor. Dacă n-ar fi aşa, adepţii care folosesc asemenea creaturi le-ar rupe în bucăţi înainte să le trimită la treabă, aşa cred eu.

— Vorbeşti de parcă ai mai avut de-a face cu ele şi înainte.

— Am acostat odată într-un port unde erau folosite în omucideri ritualice. Mai devreme sau mai târziu, cineva tot aducea câteva acasă, dar acestea sunt primele pe care le văd aici.

A deschis capacul de alamă şi a vârât a doua înaripată fuliginoasă în cutie, peste prima, care a tresărit uşor.

— Or să se reîmpreuneze aici înăuntru – asta-i ceea ce fac adepţii pentru a le reface. Mă îndoiesc că ai băgat de seamă, dar când au străbătut pădurea s-au sfâşiat într-o oarecare măsură, iar în zbor s-au vindecat.

— Uite încă una, am zis eu.

A încuviinţat din cap şi s-a folosit de mâna lui de oţel ca să deschidă cu forţa gura mortului; dar în loc de dinţi şi o limbă şi gingii livide, gura era o gaură fără fund, şi preţ de-o clipă am simţit că-mi vine să vomit. Jonas a tras afară o a treia creatură mânjită de saliva mortului.

— Ar fi scăpat cu o nară sau cu gura neînfundată dacă n-aş fi despicat creatura asta încă o dată?

— Până şi-ar fi croit drum în plămânii lui. De fapt, suntem norocoşi că am ajuns la el atât de iute. Altfel, ar fi trebuit să-i spintecăm trupul ca să le scoatem.

Un fuior de fum mi-a amintit de cedrul care ardea.

— Dacă ceea ce-şi doreau era căldura...

— Căldura vieţii le place lor, cu toate că uneori se lasă ademenite de focul materiei vegetale care arde. Cred că ceea ce le atrage e mai mult decât căldura. Poate o energie radiantă ce se află în celulele care se dezvoltă. Jonas a introdus a treia creatură în cutie şi a trântit capacul peste ea. Noi le numeam notuli, a continuat el, pentru că de obicei apăreau după lăsarea întunericului, când nu puteau fi zărite, şi primul avertisment despre prezenţa lor era o pală caldă; nu ştiu însă cum le numesc oamenii din partea locului.

— Unde-i insula aceea?

M-a cercetat cu o privire ciudată.

— E departe de coastă? Întotdeauna mi-am dorit să văd Uroborosul, dar am bănuiala că-i un loc primejdios.

— E foarte departe, mi-a răspuns el cu o voce plată. Chiar foarte departe. Aşteaptă-mă puţin.

Am aşteptat urmărindu-l cum se îndreaptă spre malul râului. Acolo a azvârlit vasul cu toată puterea – a căzut aproape în mijlocul apei. Când s-a întors la mine, l-am întrebat:

— N-am fi putut folosi noi creaturile alea? Nu-mi vine să cred că acela care le-a trimis, oricine ar fi, o să se dea bătut taman acum, şi s-ar putea să avem şi noi nevoie de aşa ceva.

— „Nu ne-ar da ascultare şi, oricum, lumea e mai bună fără ele” – aşa i-a spus bărbatului ei nevasta măcelarului, în timp ce-l jugănea. Acum am face bine s-o luăm din loc. Uite că vine cineva pe drum.

M-am uitat în direcţia arătată de Jonas şi am văzut două siluete care veneau pe jos. Jonas îşi apucase de frâu destrierul care se adăpa, şi tocmai voia să urce în şa.

— Stai aşa, l-am oprit eu. Sau mergi preţ de-un lanţ sau două şi aşteaptă-mă.

Îmi venise în minte ciotul sângerând al omului-maimuţă şi mi se părea că zăresc atârnând printre copaci palidele lumini votive ale catedralei, purpurii şi fucsine. Mi-am vârât mâna în carâmb, până în adânc, unde împinsesem Gheara pentru siguranţă, şi am scos-o.

Era pentru prima oară că o vedeam în lumina zilei. A prins soarele şi a scăpărat de-ai fi zis că ea însăşi e Soarele Nou, şi nu mai era doar albastră, ci în toate nuanţele de la violet la azuriu. Am pus-o pe fruntea ulanului şi câteva clipe am încercat cu voinţa mea să-l readuc la viaţă.

— Vino, a strigat Jonas. Ce faci acolo?

N-am ştiut ce să-i răspund.

— Nu-i mort de tot, a strigat Jonas. Pleacă de pe drum înainte să-şi găsească lancea!

Zicând acestea, şi-a biciuit armăsarul.

O voce stinsă, pe care mi s-a părut c-o recunosc, a strigat: „Stăpâne!” Mi-am întors capul şi m-am uitat în lungul drumului năpădit de iarbă.

— Stăpâne!

Unul dintre drumeţi şi-a fluturat braţul şi cei doi au rupt-o la fugă spre mine.

— E Hethor, am spus eu, dar Jonas dispăruse.

M-am uitat din nou la ulan. Ambii ochi îi erau deschişi, pieptul i se ridica şi cobora. I-am luat Gheara de pe frunte şi am pus-o înapoi în cizmă, iar ulanul s-a ridicat în capul oaselor. Le-am strigat lui Hethor şi celui care-l însoţea să iasă de pe drum, dar nu păreau să mă fi înţeles.

— Cine eşti?

— Un prieten, am răspuns eu.

În ciuda slăbiciunii ce-o simţea, ulanul a încercat să se ridice în picioare. O clipă s-a uitat ca buimac în jur – la mine, la cei doi oameni care se apropiau în fugă, la râu, la copaci. Părea înspăimântat de destrieri, chiar şi de-al său, care-şi aştepta răbdător călăreţul.

— Ce-i locul ăsta?

— Doar o bucată din vechiul drum de-a lungul Gyollului.

Şi-a scuturat capul şi l-a apăsat cu mâinile.

Hethor a ajuns la noi gâfâind, cu aerul unui câine răsfăţat care a venit fuga la chemarea stăpânului şi acum aşteaptă să fie mângâiat. Însoţitorul său, pe care-l întrecuse cu mai bine de-o sută de paşi, purta veşminte bătătoare la ochi şi avea purtarea mieroasă a unui negustor mărunt.

— S-s-stăpâne, s-a bâlbâit Hethor, n-ai idee câte n-n-necazuri, câte pierderi teribile şi greutăţi am înfruntat ca să te ajungem din urmă peste munţi, peste mările suflate de vânturi şi peste câmpiile ţ-ţ-ţârâitoare ale acestei lumi minunate. Ce-s eu, s-s-sclavul tău, doar o c-c-cochilie abandonată, jucăria a o mie de maree, aruncat aici, în locul ăsta pustiu din pricină că nu-mi găsesc o-o-odihna fără tine? C-c-cum ai putea, stăpân al cleştelui înroşit în foc, să ai habar de truda fără sfârşit la care ne-ai supus?

— Multă trudă, aş zice, dacă mă gândesc că v-am lăsat în Saltus, unde nu aveaţi cai. Iar eu am mers numai călare în zilele astea din urmă.

— Întocmai, a zis el. Întocmai.

Şi s-a uitat cu subînţeles la tovarăşul său de drum, ca şi când vorbele mele întăriseră ceva ce-i spusese el mai devreme, apoi s-a lăsat în jos, pe pământ, ca să-şi tragă sufletul.

— Eu sunt Cornet Mineas, a spus încet ulanul. Voi cine sunteţi?

Hethor şi-a lăsat capul în piept, ca pentru a face o plecăciune.

— S-s-stăpânul e nobilul Severian, slujitorul Autocratului – a cărui urină este vinul supuşilor săi –, din Ghilda Căutătorilor Adevărului şi Penitenţei. H-h-hethor este umilul său slujitor. Beuzec, şi el, este umilul său slujitor. Presupun că omul care a plecat călare este tot umilul său slujitor.

I-am făcut semn să termine cu pălăvrăgeala.

— Suntem cu toţii drumeţi sărmani, Cornet. Te-am văzut zăcând aici ca lovit de dambla şi am căutat să te ajutăm. Adineaori te credeam mort; în orice caz, moartea îţi dădea târcoale.

— Ce-i locul ăsta? a-ntrebat din nou ulanul.

Hethor s-a grăbit să răspundă:

— Drumul la miazănoapte de Quiesco. S-s-stăpâne, eram pe-o barcă, străbătând apele întinse ale Gyollului în bezna nopţii. Am d-d-debarcat la Quiesco. Am muncit pe punte şi la pânzele ei, Beuzec şi cu mine, ca să ne plătim călătoria. Atât de-ncet am înaintat în susul râului, în vreme ce norocoşii zbârnâiau pe deasupra noastră, îndreptându-se spre C-c-casa Absolută, iar ea î-î-înainta fără o-o-oprire, şi când dormeam, şi când eram treji, şi aşa v-am prins din urmă.

— Casa Absolută? a murmurat ulanul.

— Nu cred că-i departe de-aici, am spus eu.

— Trebuie să fiu cu ochii-n patru.

— Sunt sigur că vreunul dintre tovarăşii tăi va sosi aici cât de curând.

Mi-am luat calul de căpăstru şi m-am săltat pe spinarea lui înaltă.

— S-s-stăpâne, doar n-ai de g-g-gând să ne părăseşti din nou? Beuzec nu te-a văzut în acţiune decât de două ori.

Am dat să-i răspund lui Hethor, când am zărit deodată o scăpărare albă printre copacii de peste drum. Ceva uriaş se mişca acolo. Mi-a şi trecut prin cap gândul că acela care trimisese notulii o mai avea şi alte arme la îndemână, drept care mi-am înfipt călcâiele în pântecul armăsarului meu negru.

A ţâşnit ca din puşcă. Mai bine de-o jumătate de leghe am gonit de-a lungul fâşiei înguste de pământ ce despărţea drumul de râu. Când, în sfârşit, l-am zărit pe Jonas, m-am îndreptat în galop spre el, ca să-l avertizez, şi i-am povestit ce văzusem.

În timp ce vorbeam, el a părut cufundat în gânduri. Iar, când am isprăvit, mi-a zis:

— Nu ştiu de nici o fiinţă care să semene cu aceea descrisă de tine, dar s-ar putea să fie multe aduse din alte părţi, despre care eu să n-am habar.

— Dar o asemenea creatură doar n-ar hălădui de capul ei, ca o vită rătăcită!

În loc să-mi răspundă, Jonas a arătat spre pământ la câţiva paşi în faţa noastră.

O potecă de pietriş, nu cu mult mai lată de-un cubit, şerpuia printre copaci. Pe margini crescuseră flori sălbatice, atât de multe cum nu mai văzusem niciodată la un loc, iar pietricelele erau atât de egale ca mărime, şi de o albeaţă atât de strălucitoare, încât fără doar şi poate fuseseră aduse de pe o plajă tainică şi îndepărtată.

Fără să descălecăm, ne-am apropiat să cercetăm mai de aproape poteca. L-am întrebat pe Jonas care putea fi rostul unei asemenea poteci în acel loc.

— Unul singur, de bună seamă – anume acela că ne aflăm de-acum pe pământurile Casei Absolute.

Şi deodată mi-am amintit de locul acela.

— Da, am zis eu. Odată am plecat la pescuit împreună cu Josepha şi alte câteva prietene şi am ajuns până aici. Am trecut pe lângă stejarul răsucit...

Jonas s-a uitat la mine ca la un nebun şi, o clipă, am crezut acelaşi lucru despre mine. Călărisem de multe ori la vânătoare înainte, dar acum stăteam pe spinarea unui cal de luptă, şi nu era vorba de nici o vânătoare. Mâinile mi s-au ridicat de la sine şi, ca nişte păianjeni, s-au apropiat de ochi, să mi-i scoată – şi-ar fi făcut aşa dacă omul zdrenţăros de lângă mine nu le-ar fi lovit în jos cu propria lui mână, care era de oţel.

— Nu eşti Chatelaine Thecla, mi-a spus el. Eşti Severian, din Ghilda Torţionarilor, care a avut ghinionul s-o iubească. Priveşte-te!

Şi şi-a ridicat mâna de oţel, ca să văd reflectat în palma şlefuită de trudă chipul unui străin, supt, urât, uluit.

Atunci mi-am amintit de turnul nostru, de pereţii curbaţi, făcuţi din metal întunecat, neted.

— Sunt Severian, am zis eu.

— Corect. Chatelaine Thecla e moartă.

— Jonas...

— Da?

— Ulanul e viu acum – l-ai văzut. Gheara l-a readus la viaţă. Am pus-o pe fruntea lui, dar poate că a văzut-o cu ochii lui morţi. S-a ridicat în capul oaselor. Jonas, respira şi mi-a vorbit.

— Nu era mort.

— L-ai văzut, am repetat eu.

— Sunt mult mai bătrân decât tine. Mai bătrân decât îţi închipui tu. Dacă am învăţat ceva din multele mele călătorii, este că morţii nu învie, şi nici anii nu se-ntorc. Ce-a fost şi a trecut nu se mai întoarce.

Chipul Theclei încă se mai afla în faţa ochilor mei, dar un vânt întunecat sufla peste el, până ce l-a făcut să fluture şi să dispară. Şi-atunci am spus:

— Dacă aş fi folosit-o, dacă m-aş fi folosit de puterea Ghearei acolo, la banchetul morţilor…

— Ulanul aproape se sufocase, dar nu murise de tot. Când am scos notulii din el, a putut din nou să respire şi după o vreme şi-a recăpătat cunoştinţa. Dar pe Thecla ta, nici o putere din Univers nu ar fi putut-o readuce la viaţă. Presupun că au dezgropat-o când tu te aflai încă în închisoare, în Citadelă, şi au pus-o la păstrare într-o peşteră de gheaţă. Înainte s-o vedem noi, au spintecat-o şi au golit-o de măruntaie, ca pe-o potârniche, şi i-au rumenit carnea. M-a prins de braţ, zicând mai departe: Severian, nu fi neghiob!

În acele clipe, nu-mi doream decât să pier. Dacă ar fi reapărut notulul, l-aş fi îmbrăţişat. Dar ceea ce a apărut, departe pe potecă, era o formă albă, asemănătoare celei pe care o zărisem în apropierea râului. M-am smuls din strânsoarea lui Jonas şi-am pornit în galop spre ea.

XIV

Antecamera

Există fiinţe – şi artefacte – care ne fac să ne batem mintea ca să le pricepem şi, până la urmă, ne împăcăm cu situaţia, mulţumindu-ne să spunem: „A fost o nălucire, ceva cum nu se poate mai frumos şi mai cumplit.”

Undeva, printre lumile rotitoare pe care foarte curând urmează să le explorez, trăieşte o rasă asemănătoare celei umane, şi totuşi diferită. Făpturile acelea nu sunt mai înalte decât noi. Trupurile lor sunt ca ale noastre, doar că n-au nici un cusur, dar felul lor de a fi ne este cu totul străin. Ca şi noi, au ochi, nas, gură; numai că ele folosesc aceste elemente ale chipului (care sunt fără cusur, după cum am spus) pentru a exprima emoţii netrăite de noi vreodată, încât a le privi chipurile este ca şi când am privi un alfabet străvechi şi cumplit al sentimentelor, extrem de important şi totodată cu desăvârşire neinteligibil.

Rasa aceasta există, doar că eu nu cu un exemplar al ei m-am întâlnit la marginea grădinilor Casei Absolute. Ceea ce am văzut mişcându-se printre copaci şi spre care m-am avântat – până când, în sfârşit, am putut să o văd cu limpezime – era mai curând imaginea gigantică a unei asemenea făpturi, căreia i se insuflase viaţă. Carnaţia era din

piatră albă, ochii aveau orbirea rotundă şi perfect netedă (ca două secţiuni tăiate din coji de ouă) pe care o vedem la statuile făcute de oameni. Se mişca încet, ca o fiinţă drogată ori somnambulă, dar sigură pe picioare. Nu părea să vadă, şi totuşi ai fi zis că îşi dă seama de ce e în jur, chiar dacă mai anevoie.

Tocmai am făcut o pauză ca să recitesc cele scrise mai sus, şi îmi dau seama că n-am reuşit defel să redau esenţa acelei creaturi. Spiritul ei era identic cu al unei sculpturi. Dacă vreun înger căzut ar fi auzit conversaţia mea cu omul verde, ar fi putut născoci o asemenea enigmă doar ca să-şi bată joc de mine. Cu fiecare mişcare a sa purta în sine seninătatea şi statornicia pietrei; simţeam că fiecare gest, fiecare poziţie a capului, a mădularelor, a torsului putea să fie ultima. Sau că fiecare se putea repeta la nesfârşit, aşa cum poziţiile gnomonilor de pe cadranul cu multe faţete al Valeriei se repetau de-a lungul coridoarelor curbate ale clipelor.

Spaima mea iniţială, după ce bizareria statuii albe îmi topise orice dorinţă de-a muri, a fost una instinctivă, anume că-mi va pricinui o suferinţă de-un fel sau altul.

A doua spaimă a fost aceea că n-ar încerca să-mi facă nici un rău. Şi ar fi fost o umilinţă insuportabilă să fiu atât de îngrozit de ceva cum fusesem de acea arătare tăcută, neomenească, şi apoi să descopăr că nu-mi voia răul. Uitând o clipă de stricăciunea ce i-aş fi pricinuit-o tăişului dacă aş fi lovit piatra aceea vie, am tras-o pe *Terminus Est* din teacă şi-am strunit armăsarul. Vântul însuşi a părut să se oprească odată cu noi, armăsarului negru nu-i tremura aproape nici un muşchi, eu stăteam cu spada ridicată, nemişcaţi şi calul, şi eu, de-ai fi zis că suntem şi noi nişte statui. Adevărata statuie venea spre noi, chipul ei, de trei sau patru ori mai mare decât un chip adevărat, marcat de-o emoţie greu de imaginat, mădularele – de-o frumuseţe cumplită şi desăvârşită.

L-am auzit pe Jonas strigând şi a răsunat o lovitură. Abia am apucat să-l văd trântit la pământ, luptându-se cu nişte bărbaţi ce purtau coifuri înalte, cu creastă, care dispăreau şi reapăreau în faţa ochilor mei, când ceva a şuierat pe lângă urechea mea; altceva m-a lovit în încheietura mâinii şi m-am

pomenit că mă zbat într-o plasă de funii care se strângeau în jurul meu ca nişte şerpi boa. Cineva m-a prins de picior, a tras şi eu am căzut.

Când mi-am revenit destul ca să-mi dau seama ce se întâmplă, în jurul gâtului aveam un laţ de sârmă, iar unul dintre cei care mă luaseră în captivitate scotocea în sabretaşul meu. Îi vedeam cu limpezime mâinile, repezindu-se ca nişte vrăbii maronii. Îi zăream şi chipul, o mască impasibilă, suspendată deasupra mea, ca spânzurată de vergeaua unui magician. O dată sau de două ori, mişcările lui au făcut să sclipească armura formidabilă pe care-o purta; apoi am văzut-o aşa cum se vede un pocal de cristal cufundat în apă limpede. Reflecta lumina, şlefuită fiind, aşa-mi vine să cred, cu o dibăcie ce întrecea orice pricepere omenească, încât propria sa materie era invizibilă, nu se zăreau decât culorile verzi şi maro ale pădurii, curbate de formele platoşei, gardei şi gambierelor.

Am protestat, spunând că eram un membru al ghildei, cu toate acestea, pretorianul mi-a luat toţi banii (dar mi-a lăsat cărţulia cafenie a Theclei, bucata de cută, uleiul, cârpa de flanelă şi alte obiecte ce se găseau în sabretaş). Apoi a îndepărtat în doi timpi şi trei mişcări funiile ce mă strângeau şi le-a vârât (din câte mi-am dat seama) la subsuoara armurii, dar apucasem să le văd. Mi-au amintit de biciul pe care noi îl numeam de obicei „pisica” – în fapt, un mănunchi de curele legate laolaltă la un capăt şi purtând greutăţi la celălalt; de atunci am aflat că arma aceasta se numeşte *achico*.

Cel care mă luase captiv a tras în sus de laţul de sârmă, până când m-am ridicat în picioare. Eram conştient, aşa cum fusesem în alte câteva împrejurări asemănătoare, că, într-un anumit fel, participam la un joc. Pretindeam amândoi că eu mă aflam total în puterea lui, când în realitate aş fi putut să refuz să mă ridic, până când fie m-ar fi sugrumat, fie şi-ar fi chemat câţiva camarazi să mă ducă pe sus. Aş fi putut face şi alte lucruri – cum ar fi, să prind sârma şi să-ncerc să i-o smulg din mână, să-l lovesc peste faţă. Aş fi putut să evadez, să fiu omorât, să fiu lovit ca să-mi pierd cunoştinţa, să fiu supus la cazne; dar nimeni nu mă putea obliga să fac ceea ce tocmai

făcusem.

Măcar ştiam că e vorba de-un joc, şi am zâmbit când a băgat-o pe *Terminus Est* în teacă şi apoi m-a dus unde stătea Jonas.

— N-am făcut nimic rău, a zis Jonas. Daţi-i înapoi prietenului meu spada, daţi-ne înapoi animalele şi plecăm.

N-a urmat nici un răspuns. În tăcere, doi pretorieni (patru vrăbii agitate, ca să zic aşa) i-au apucat de dârlogi pe destrierii noştri şi i-au dus de-acolo. Cât se asemănau cu noi animalele acelea, cu mersul lor răbdător spre oareunde, cu capetele lor masive urmând nişte curele subţiri de piele. Aş zice că nouă zecimi din viaţă constă din atare capitulări.

Am fost obligaţi să-i urmăm pe aceia care ne luaseră captivi, afară din pădure, în josul unui clin ierbos care curând s-a transformat într-o pajişte. Statuia venea după noi, şi alte câteva asemenea acesteia, până s-au făcut douăsprezece, poate mai multe, toate uriaşe, toate altminteri, toate frumoase. L-am întrebat pe Jonas cine erau soldaţii şi unde ne duceau; el n-a răspuns, iar eu mai-mai să fiu gâtuit pentru această curiozitate.

Din câte-mi dădeam seama, erau acoperiţi de armuri din cap până-n picioare, cu toate acestea, lustrul desăvârşit al metalului din care erau făcute armurile le dădea o aparentă moliciune, o consistenţă aproape lichidă care tulbura profund ochiul şi le ajuta ca la o distanţă de numai câţiva paşi să se piardă pe fundalul cerului sau al ierbii. După ce-am mers vreo jumătate de leghe pe acea pajişte, am pătruns într-un crâng de pruni în floare, şi de îndată coifurile cu creastă şi umerii armurilor ieşiţi în afară au fost acoperiţi de o revărsare de roz şi alb.

Am dat de-o potecă acolo, care cotea şi iar cotea. Când să ieşim din crâng, ne-am oprit, iar Jonas şi eu am fost împinşi cu violenţă în spate. Am auzit paşii acelor alcătuiri din piatră, care veneau după noi, scrâşnind pe pietriş atunci când şi ele au trebuit să se oprească brusc; cu un strigăt care mie mi s-a părut fără cuvinte, unul dintre soldaţi le-a prevenit să nu se apropie. Eu m-am uitat printre flori, încercând să văd ce se întâmplă.

În faţa noastră se afla o alee mult mai lată decât cea pe care venisem până acolo. De fapt, era o potecă de grădină ce se lăţea până se transforma într-un impresionant drum pentru procesiuni. Era pavat cu piatră albă şi mărginit de balustrade de marmură. Pe el înainta o ceată pestriţă. Cei mai mulţi mergeau pe jos, dar câţiva călăreau tot felul de dobitoace. Unul îl conducea de dârlogi pe un arctother flocos; altul stătea cocoţat pe grumazul unui unau de pământ, mai verde decât pajiştea. Abia ce a trecut acest grup, şi altele i-au urmat. Încă se aflau prea departe să le pot distinge trăsăturile, dar tot am observat un grup în care capul plecat al unui individ se găsea mai sus cu vreo trei cubiţi, dacă nu şi mai bine, decât toate celelalte. Câteva clipe mai târziu, l-am recunoscut pe un altul ca fiind Doctorul Talos, mărşăluind cu pieptul avântat înainte şi capul lăsat pe spate. Dorcas a mea, draga de ea, îl urma îndeaproape, având mai mult decât oricând aerul unui copil pierdut, ajuns aici din cine ştie ce sfere mai înalte. Cu văluri fâlfâitoare şi giuvaieruri scăpărătoare sub parasol, Jolenta călărea un ponei pe care era prinsă o şa de damă; iar în urma tuturor acestora, împingând cu răbdare la careta încărcată cu tot ceea ce nu putea duce în spate, mergea greoi cel pe care nu-l identificasem de la prima ochire, uriaşul Baldanders.

Mă durea să-i văd trecând fără să pot să-i strig, iar pentru Jonas trebuie să fi fost o adevărată tortură. Când Jolenta a ajuns aproape în faţa noastră, de partea cealaltă a drumului, şi-a întors capul. În acea clipă, mie mi s-a părut că ea îi simţise dorinţa, aşa cum, în munţi – din cât se povesteşte –, anumite spirite necurate sunt atrase de mirosul cărnii care a fost aruncată în foc anume pentru ele. Fără îndoială că în adevăr ceea ce-i atrăsese atenţia erau pomii în floare în mijlocul cărora stăteam noi. L-am auzit pe Jonas inspirând adânc; dar prima silabă a numelui ei a fost retezată de bufnetul loviturii care a urmat, iar el a căzut grămadă la picioarele mele. Aducându-mi acum aminte de acea scenă, zăngănitul mâinii lui de metal pe pietrişul aleii este la fel de viu ca şi mireasma florilor de prun.

După trecerea trupei de actori, doi pretorieni l-au ridicat pe bietul Jonas şi l-au luat pe sus. Îl duceau cu uşurinţa cu care ar fi dus un copil; dar la vremea aceea am socotit că asta

se datora puterii lor. Am traversat drumul pe care veniseră actorii şi am pătruns într-un gard de trandafiri mai înalt de-un stat de om, acoperit de flori albe imense şi plin de păsări care cuibăreau acolo.

Dincolo de gard se întindeau grădinile. De-ar fi să le descriu, aţi crede că am împrumutat vorbăria fără şir, bâlbâită, a lui Hethor. Fiecare deal, fiece copac şi floare păreau aranjate de o inteligenţă supremă (despre care am aflat ulterior că este cea a Părintelui Inire), pentru a alcătui o privelişte ce-ţi tăia răsuflarea. Privitorul simte că se află în centru, iar tot ceea ce vede se îndreaptă spre punctul în care se află el; dar după ce străbate o sută de paşi, sau o leghe, descoperă că tot în centru se află; şi fiecare privelişte pare să mărturisească un adevăr ce nu poate fi rostit, asemenea acelor intuiţii inefabile hărăzite numai eremiţilor.

Atât de frumoase erau acele grădini, încât, deşi ne găseam în ele de ceva vreme, abia într-un târziu mi-am dat seama că nu se înălţa nici un turn deasupra lor. Numai păsările şi norii şi, dincolo de aceştia, bătrânul soare şi stelele palide se aflau mai sus de vârfurile copacilor; îţi venea să crezi că rătăceam printr-o sălbăticie divină. Apoi am ajuns pe creasta unui val de pământ, mai minunat decât orice val de cobalt al lui Uroboros, şi deodată un adânc s-a căscat la picioarele noastre, atât de brusc încât mi s-a oprit respiraţia. Am spus adânc, dar nu era câtuşi de puţin ca abisul întunecat asociat îndeobşte cu acest cuvânt. Ci mai curând o grotă plină cu fântâni şi flori ale nopţii şi, din loc în loc, oameni, mai minunaţi decât orice floare, care adăstau lângă apele ei şi şuşoteau în umbrele ei.

În clipa următoare, ca şi când un zid s-ar fi prăbuşit ca să lase lumina să pătrundă într-un mormânt, multe amintiri despre Casa Absolută, devenite ale mele acum după ce le absorbisem din viaţa Theclei, s-au contopit. Şi am priceput ceva ce exista implicit în piesa doctorului şi în multe dintre poveştile pe care mi le spusese Thecla, deşi ea niciodată nu făcuse referire la asta: tot acest măreţ palat, în întregul său, se afla sub pământ – sau mai exact, acoperişurile şi zidurile sale erau căptuşite cu pământ plantat şi transformat într-un peisaj minunat, astfel că în tot acest timp noi mersesem chiar

pe locaşul puterii Autocratului, despre care crezusem că se afla încă departe.

Noi n-am intrat în grota aceea care, fără îndoială, se deschidea în încăperi nepotrivite pentru a adăposti nişte prizonieri, şi n-am intrat nici în alte grote asemenea, prin dreptul cărora treceam. Într-un târziu, am ajuns totuşi la una care nu arăta câtuşi de puţin îmbietoare, cu toate că era la fel de frumoasă ca şi celelalte. Scara pe care am coborât fusese tăiată astfel încât să amintească de aşezarea firească a stâncilor negre, cu trepte neregulate, adesea înşelătoare. De deasupra picura apa, ferigi şi iederă neagră creşteau în partea de sus a acestei peşteri artificiale în care o rază firavă de soare izbutise să-şi croiască drum. În afundul peşterii, la o mie de trepte sub pământ, pereţii erau acoperiţi cu fungi orbi; unii radiau o luminiscenţă; alţii impregnau aerul cu miasme ciudate, jilave; şi erau unii care se făceau să te gândeşti la fetişuri falice dintre cele mai bizare.

În mijlocul acestei grădini întunecate, atârnau nişte gonguri, sprijinite pe schele şi acoperite de cocleală verde-gri. M-am gândit că poate gongurile acestea trebuiau să răsune în bătaia vântului; dar nu prea vedeam cum putea vântul să ajungă vreodată la ele.

Sau cel puţin aşa gândeam, până când unul dintre pretorieni a deschis o uşă grea, de bronz şi lemn ros de cari, ce se afla pe unul din pereţii întunecaţi de piatră. Şi prin uşa aceea deschisă a năvălit un curent de aer rece, uscat, care a legănat gongurile şi le-a făcut să se lovească unele de altele, şi erau atât de bine acordate încât dangătul lor semăna cu o muzică scrisă anume de un compozitor ale cărui gânduri erau acum exilate aici.

M-am uitat în sus la gonguri (fără ca pretorienii să mă împiedice) şi am zărit statuile, cel puţin patruzeci, care ne urmaseră tot drumul prin grădini. Stăteau una lângă alta pe buza hăului, în sfârşit nemişcate, privind în jos la noi, asemenea unei frize cu cenotafe.

Mă aşteptasem să fiu singurul ocupant al unei celule mici, poate pentru că, inconştient, transferasem practicile din închisoarea noastră subterană în acest loc necunoscut. Dar nu

mi-aş fi putut închipui ceva mai diferit decât ceea ce am văzut acolo. Intrarea dădea nu într-un coridor de uşi înguste, ci într-o încăpere spaţioasă, cu podeaua acoperită cu un covor şi o a doua intrare la capătul opus. Hastarii cu lănci aprinse stăteau ca santinele în faţa acestei a doua intrări. La un cuvânt al unuia dintre pretorieni, au deschis cele două aripi ale uşii; dincolo de prag, o încăpere uriaşă, întunecoasă, goală, cu un tavan foarte jos. Câteva zeci de suflete, bărbaţi, femei şi câţiva copii, erau răspândite peste tot în încăperea aceea – cei mai mulţi de unii singuri, dar şi câte doi sau în grupuri. Familiile ocupau alcovuri, iar în unele locuri fuseseră spânzurate zdrenţe, drept paravan, pentru a oferi puţină intimitate.

Acolo am fost îmbrânciţi. Sau, mai exact, eu am fost îmbrâncit, iar bietul Jonas a fost aruncat. Am încercat să-l prind din cădere şi măcar am reuşit să-l feresc să-şi izbească ţeasta de podea; în aceeaşi clipă, am auzit uşile trântindu-se în spatele meu.

XV

Focul nebunului

Am fost înconjurat de chipuri. Două femei l-au luat pe Jonas de lângă mine şi, promiţând să aibă grijă de el, l-au dus de-acolo. Ceilalţi s-au năpustit asupra mea cu întrebări. Care mi-era numele? Ce veşminte erau acelea pe care le purtam? De unde veneam? Îl ştiam pe cutare sau pe cutare, sau pe cutare? Am fost vreodată în oraşul ăla sau în celălalt? Eram din Casa Absolută? Din Nessus? De pe malul răsăritean al Gyollului, sau de pe cel apusean? Din ce cartier? Autocratul mai trăia? Dar Părintele Inire? Cine era arhonte în oraş? Care era soarta războiului? Aveam veşti despre cutare comandant? Sau despre cum-îl-cheamă, cavalerist? Sau cum-îl-cheamă, chiliarhul? Mă pricepeam să cânt, să recit, să cânt la vreun instrument?

După cum vă puteţi închipui, la o asemenea grindină de întrebări n-am fost în stare să răspund aproape la nici una. După ce a trecut prima rafală, un bătrân cu barba sură şi o femeie ce părea aproape la fel de bătrână i-au redus la tăcere pe ceilalţi şi i-au tras deoparte. Metoda lor, care cu siguranţă n-ar fi avut efect în altă parte decât acolo, era să-l bată pe fiecare pe umăr, să-i arate cel mai îndepărtat colţal încăperii şi să spună răspicat: „*Vreme destulă*”. Treptat, ceilalţi au

amuţit şi s-au îndreptat spre ceea ce părea să fie limita până la care se putea auzi în acel loc, şi în cele din urmă încăperea scundă s-a cufundat în aceeaşi linişte care o stăpânise când se deschiseseră uşile.

— Eu sunt Lomer, a spus bătrânul. Şi-a dres glasul cu zgomot. Ea e Nicarete.

I-am spus numele meu şi pe-al lui Jonas.

Bătrâna o fi citit îngrijorarea din vocea mea.

— N-o să păţească nimic, stai liniştit. Fetele alea or să-l îngrijească bine, pentru că speră ca în curând să fie în stare să stea de vorbă cu ele.

A izbucnit în râs şi ceva din felul în care şi-a dat pe spate capul bine proporţionat m-a făcut să-i ghicesc frumuseţea de altădată.

Am început şi eu să-i descos, dar bătrânul m-a întrerupt.

— Vino cu noi, în ungherul nostru, mi-a zis el. Acolo putem şedea comod şi pot să-ţi ofer o ceaşcă de apă.

De cum a rostit acest cuvânt, mi-am dat seama că îmi era cumplit de sete. Ne-a condus în spatele paravanului de zdrenţe aflat cel mai aproape de uşă şi mi-a turnat apă dintr-un urcior de lut, într-o ceaşcă delicată de porţelan. Erau perne acolo şi o măsuţă nu mai înaltă de-o palmă.

— Întrebare la întrebare, a zis el. Asta-i o regulă străveche. Ţi-am spus cum ne cheamă, ne-ai spus cum vă cheamă, acum e iar rândul nostru. De ce-aţi fost prinşi?

Le-am spus că n-aveam habar, poate doar pentru că intrasem pe pământurile lor fără să ne dăm seama.

Lomer a încuviinţat din cap. Pielea lui avea culoarea palidă a celor pe care soarele nu-i vede niciodată; cu barba rară şi dinţii inegali, ar fi fost respingător în orice alt loc de pe pământ; dar el aparţinea acelui loc la fel de mult ca şi dalele pardoselii, pe jumătate tocite.

— Răutatea lui Chatelaine Leocadia m-a adus aici. Eram seneşalul lui Chatelaine Nympha, rivala ei, şi când Chatelaine m-a adus cu ea aici, în Casa Absolută, pentru a putea verifica toate cheltuielile şi veniturile moşiei sale, în vreme ce ea lua parte la ceremoniile philomatului Phocas, Chatelaine Leocadia m-a prins cu ajutorul Sanchei, care...

Bătrâna Nicarete l-a întrerupt, exclamând:

— Uite! O cunoaşte.

Într-adevăr, o cunoşteam. O odaie colorată în roz şi ivoriu; îmi apăruse în minte, o cameră cu doi pereţi de sticlă transparentă, minunat înrămată. În şemineuri de marmură ardeau focuri, pălind în lumina razelor de soare ce pătrundeau prin geamuri, dar umplând camera cu o căldură uscată şi aromă de lemn de santal. O bătrână învelită în multe şaluri şedea într-un jilţ ca un tron; o carafă de cristal faţetat şi câteva sticluţe maronii erau aşezate lângă ea, pe o masă încrustată.

— O femeie mai în vârstă, cu nas coroiat, am spus eu. Văduva din Fors.

— Chiar o cunoşti, a zis Lomer dând încet din cap, ca şi când răspundea întrebării rostite de propria-i gură. Eşti primul de mulţi, mulţi ani.

— Să spunem că mi-o amintesc.

— Da. Bătrânul a dat din cap. Se zice că a murit. Dar pe vremea mea era o femeie tânără, sănătoasă, frumoasă. Chatelaine Leocadia a convins-o să intre în toată povestea asta, apoi a făcut în aşa fel încât să fim descoperiţi, lucru de care Sancha ştia că se va întâmpla. Avea numai paisprezece ani, ea n-a fost învinovăţită de nimic. Oricum nu făcusem nimic, noi doi; abia începuse să mă dezbrace.

— Şi dumneata trebuie să fi fost un om tânăr, am zis eu.

N-a spus nimic, aşa că a răspuns Nicarete în locul lui:

— Avea douăzeci şi opt de ani.

— Iar dumneata, am întrebat-o eu, dumneata de ce te afli aici?

— Eu sunt voluntară.

M-am uitat la ea cu oarece surprindere.

— Cineva trebuie să îndrepte cumva răul de pe Urth, altfel Soarele Nou nu va mai veni niciodată. Şi cineva trebuie să atragă atenţia asupra acestui loc şi a altora asemenea. Eu mă trag dintr-o familie de armigeri, care poate că îşi mai aduce aminte de mine, astfel că paznicii de pe-aici trebuie să ne poarte de grijă, mie şi tuturor celorlalţi, atâta vreme cât mă aflu aici.

— Vrei să spui că poţi pleca, însă nu vrei?

— Nu, a zis ea şi a clătinat din cap. Avea părul alb, pe care

îl purta despletit, curgându-i pe umeri, aşa cum îl poartă femeile tinere. Voi pleca, dar numai cu o condiţie, anume să fie eliberaţi toţi cei care se află aici de atâta vreme încât şi-au uitat propriile fărădelegi.

Mi-am amintit de cuţitul de bucătărie pe care-l furasem pentru Thecla şi de panglica purpurie ce se furişase pe sub uşa celulei sale din temniţa noastră.

— E adevărat că prizonierii chiar îşi uită fărădelegile aici? am spus eu.

Auzindu-mă, Lomer şi-a ridicat privirile:

— Nu-i cinstit! Întrebare contra întrebare – asta-i regula, vechea regulă. Aici încă respectăm regulile vechi. Noi suntem ultimii din vechea gardă, Nicarete şi cu mine, dar atâta vreme cât noi mai trăim, legile vechi dăinuiesc. Întrebare contra întrebare. Ai prieteni care se pot zbate ca să fii pus în libertate?

Dorcas ar face-o, fără doar şi poate, dacă ar şti unde mă aflu. Doctorul Talos era la fel de imprevizibil ca siluetele desenate de nori, şi tocmai din acest motiv ar încerca să mă vadă în libertate, chiar dacă n-avea nici un motiv real s-o facă. Dar cel mai important era faptul că eram mesagerul lui Vodalus, iar Vodalus avea cel puţin un agent în Casa Absolută – cel căruia trebuia să-i transmit mesajul lui. În timp ce călărisem cu Jonas spre miazănoapte, încercasem de două ori să arunc oţelul, dar, lucru de mirare, nu fusesem în stare; aş zice că alzaboul îmi învăluise mintea într-o altă vrajă. Acum eram bucuros că n-o făcusem.

— Ai prieteni? Rude? Dacă ai, poate o să reuşeşti să faci ceva pentru noi toţi ceilalţi.

— Prieteni, poate, am răspuns eu. Şi poate or să încerce să mă ajute dacă află ce mi s-a întâmplat. Au cum să reuşească?

Astfel am stat de vorbă vreme îndelungată; de-ar fi să scriu totul aici, istoria asta nu s-ar mai sfârşi. În acea încăpere, n-ai altceva de făcut decât să stai de vorbă şi să joci câteva jocuri simple, şi prizonierii asta şi fac, până când toate îşi pierd savoarea şi rămân ca un zgârci pe care lihnitul îl roade o zi întreagă. În multe privinţe, prizonierilor acestora le este mult mai bine decât clienţilor din adâncul turnului nostru; în timpul zilei n-au de ce se teme de suferinţe şi nimeni nu e

singur. Dar din pricină că cei mai mulţi sunt acolo de atâta vreme, iar prea puţini din clienţii noştri rămân închişi timp îndelungat, ai noştri sunt stăpâniţi de un sentiment de speranţă, în vreme ce prizonierii din Casa Absolută sunt cuprinşi de disperare.

După vreo zece ronduri, poate mai mult, lămpile arzânde din tavan au început să pălească şi le-am spus lui Lomer şi Nicarete că nu mai puteam de somn. M-au dus într-un loc departe de uşă, unde era foarte întuneric, şi mi-au explicat că va fi al meu până murea unul dintre prizonieri, când puteam spera la un loc mai bun.

Când au plecat, am auzit-o pe Nicarete spunând:

— Or să vină în seara asta?

Lomer i-a răspuns ceva, dar n-am auzit ce anume şi, fiind rupt de oboseală, nici n-am întrebat. Picioarele îmi spuneau că pe podea se găsea o saltea subţire; m-am aşezat pe ea şi am dat să mă întind cât eram de lung, când mâna mea a atins un trup viu.

Şi am auzit vocea lui Jonas:

— Nu sări ca ars. Eu sunt.

— De ce n-ai spus nimic? Te-am văzut mişunând, dar n-am putut să mă rup de cei doi bătrâni. De ce n-ai venit la noi?

— N-am spus nimic pentru că m-am tot gândit, şi n-am venit la voi pentru că nu m-am putut rupe de femeile care au pus mâna pe mine, asta la început. După care, nu s-au mai putut ele rupe de mine. Severian, trebuie să scap de-aici.

— Cred că toată lumea vrea. Şi eu, de bună seamă.

— Dar eu *trebuie*.

Mâna lui subţire, tare – mâna lui stângă, de carne – a apucat-o pe-a mea.

— Dacă n-o fac, o să mă omor sau o să înnebunesc. Sunt prietenul tău, nu-i aşa?

Vocea lui s-a stins într-o şoaptă abia auzită.

— Oare talismanul ăla pe care-l ai… gema albastră… nu ne poate elibera? mă întrebă. Ştiu că pretorienii n-au găsit-o; m-am uitat atent când te-au percheziţionat.

— Nu vreau s-o scot, am zis eu. Străluceşte foarte tare în întuneric.

— O să ridic una din saltelele astea pe-o parte, să ne

acopere.

Am aşteptat până am simţit că salteaua e ridicată şi am scos Gheara. Lumina ei era atât de palidă, încât ar fi fost de-ajuns s-o feresc cu mâna.

— Moare? a întrebat Jonas.

— Nu, adesea e aşa. Dar când e activă – când a preschimbat apa din carafa noastră, şi când i-a făcut pe oamenii-maimuţă să se prosterneze – străluceşte cu putere. Dacă îi stă în puteri să ne scoată de-aici, nu cred că o va face acum.

— Trebuie s-o ducem la uşă. Poate că desface încuietoarea.

Vocea îi tremura.

— Mai târziu, când vor fi adormit ceilalţi. O să-i eliberez şi pe ei dacă noi reuşim să scăpăm; dar dacă uşa nu se deschide – şi nu cred că o va face – nu vreau ca ei să ştie că am Gheara. Acum spune-mi de ce trebuie mort-copt să scapi fără întârziere.

— În timp ce tu vorbeai cu bătrânii, am fost luat la întrebări de o familie întreagă, a început Jonas. Erau câteva bătrâne, un bărbat de vreo cincizeci de ani, altul de vreo treizeci, încă trei femei şi un cârd de copii. M-au dus în mica lor nişă din perete, înţelegi, unde ceilalţi prizonieri nu puteau veni decât dacă erau invitaţi, ceea ce nu s-a întâmplat. Credeam c-or să mă întrebe despre prieteni aflaţi afară, sau despre treburi politice, sau despre luptele din munţi. În loc de asta, mi s-a părut că eu nu-s altceva decât un motiv de amuzament pentru ei. Voiau să audă despre râu, unde fusesem, câţi oameni se îmbracă aşa ca mine. Şi despre mâncarea de-afară – mi-au pus multe întrebări despre mâncare, unele dintre ele de-a dreptul caraghioase. Am văzut vreodată cum se măcelăresc animalele? Şi se roagă animalele să le cruţi vieţile? Şi e adevărat că alea care fac zahăr poartă săbii otrăvite şi se luptă să apere zahărul?... N-au văzut în viaţa lor albine şi par să creadă că-s mari ca iepurii. După o vreme, a continuat Jonas, am început să pun şi eu întrebări şi am aflat că nici unul dintre ei, nici măcar cea mai bătrână femeie, n-a fost vreodată liber. În încăperea asta sunt puşi la grămadă bărbaţi şi femei, aşa am înţeles, şi la timpul cuvenit

aduc pe lume copii. Unii dintre ei sunt duşi de-aici, însă cei mai mulţi rămân aici toată viaţa. N-au nimic care să fie al lor şi nici o nădejde să fie eliberaţi. De fapt, nici nu ştiu ce-i aia libertate – bărbatul mai în vârstă şi o fată mi-au spus, cu toată seriozitatea, că ar vrea să iasă în lumea de-afară, dar nu mi-au dat de înţeles că ar vrea să şi rămână acolo. Bătrânele sunt a şaptea generaţie de prizonieri, aşa zic ele – dar uneia i-a scăpat că şi mama ei a fost a şaptea generaţie de prizonieri. În unele privinţe, sunt nişte fiinţe remarcabile. Pe dinafară sunt modelaţi în întregime de acest loc, unde şi-au petrecut toată viaţa. Dar pe dinăuntru...

Jonas s-a oprit din vorbit, iar eu am simţit tăcerea lăsându-se grea peste tot în jurul nostru.

— Cred că aş putea să le numesc amintiri de familie, a zis Jonas mai departe. Tradiţii din lumea de-afară, ce le-au fost transmise din generaţie în generaţie, de la primii prizonieri din care se trag. Au uitat înţelesul unor cuvinte, dar se agaţă de tradiţii, de poveşti, pentru că asta e tot ce au, poveştile şi numele lor.

A tăcut. Vârâsem mica scânteiere a Ghearei înapoi în cizmă, iar acum stăteam amândoi în beznă deplină. Răsuflarea lui chinuită semăna cu aerul pompat de foaie într-o fierărie.

— I-am întrebat cum se numea primul prizonier, cel mai îndepărtat strămoş al lor. Kimleesoong... Ai auzit de numele ăsta?

N-auzisem, i-am răspuns eu.

— Sau ceva asemănător? Poate la origine au fost trei cuvinte.

— Nu, nimic de felul ăsta, am spus eu. Cei mai mulţi oameni pe care-i cunosc au nume dintr-un singur cuvânt, ca al tău, asta doar dacă o parte din nume nu e un titlu sau vreo poreclă ce a fost cu timpul legată de nume pentru că erau prea mulţi Bolcani sau Altoşi sau mai ştiu eu ce.

— Odată mi-ai spus că ţi se pare că numele meu e neobişnuit. Kim Lee Soong ar fi fost un nume foarte obişnuit pe vremea... copilăriei mele. Un nume comun în regiuni care acum sunt înghiţite de apele mării. Ai auzit vreodată de corabia mea, Severian? Se numea *Norul Norocos*.

— O corabie cazinou? N-am auzit, dar...

Privirea mi-a fost atrasă de o lucire de lumină verde, atât de firavă încât până şi în acea întunecime abia putea fi zărită. Deodată s-a auzit murmur de voci, pe care ecoul îl făcea să sporească în încăperea aceea întinsă, joasă, întortocheată. L-am auzit pe Jonas ridicându-se în picioare. Am făcut acelaşi lucru, dar abia ce m-am ridicat că am şi fost orbit de o scăpărare de foc albastru. Durerea pe care-am simţit-o a fost mai puternică decât tot ce simţisem vreodată; parcă mi se sfâşiase chipul. Aş fi căzut dacă n-ar fi fost peretele.

Undeva mai departe, focul albastru a scăpărat din nou şi o femeie a scos un ţipăt.

Jonas blestema – cel puţin tonul vocii sale îmi spunea că blestema, deşi rostea cuvintele în graiuri necunoscute mie. I-am auzit cizmele pe podea. Încă o scăpărare, şi am recunoscut scânteierile ca nişte fulgere pe care le văzusem în ziua în care Maestrul Gurloes, Roche şi cu mine o supusesem pe Thecla revoluţionarei. Fără îndoială că şi Jonas a ţipat aşa cum ţipasem şi eu, dar între timp se stârnise un asemenea vacarm încât nu-i mai puteam distinge vocea.

Lumina verzuie s-a intensificat şi, în timp ce eu priveam, aproape paralizat de durere şi înnebunit de o frică pe care nu-mi amintesc s-o mai fi trăit vreodată, lumina s-a închegat într-o faţă monstruoasă ce se holba la mine cu ochi cât farfuria, apoi a pălit iute, topindu-se în întuneric.

Toate acestea au fost cu mult mai înspăimântătoare decât va putea condeiul meu să descrie vreodată, oricât m-aş chinui cu această parte a poveştii mele. Era spaima de orbire şi durere, deşi aş fi zis că eram deja cu toţii orbi. Nici o lumină nicăieri, şi nici nu puteam face noi lumină. Nimeni dintre noi nu putea aprinde o lumânare, cu atât mai puţin să aprindă iasca de la cremene. Peste tot în încăperea cavernoasă, voci ţipau, plângeau, se rugau. În larma aceea sălbatică, am desluşit hohotele de râs ale unei tinere; apoi s-au stins.

XVI

Jonas

Tânjeam după lumină cum tânjeşte flămândul după carne şi, în cele din urmă, am riscat şi am scos Gheara. Mai corect ar fi să spun că ea m-a împins să risc; părea că nu-mi mai pot controla mâna care s-a strecurat în tureatcă şi a apucat-o.

În clipa următoare, durerea a dispărut. Vacarmul s-a înteţit din pricină că nenorociţii care trăiau acolo, văzând strălucirea, s-au înspăimântat că altă grozăvenie apăruse între ei. Am vârât gema înapoi în cizmă şi, când lumina ei s-a făcut nevăzută, am început să-l caut pe Jonas.

Nu-şi pierduse cunoştinţa, aşa cum mă temusem, ci zăcea chircit la vreo douăzeci de paşi distanţă de culcuşul nostru. L-am dus în braţe (descoperind cu uimire că era foarte uşor) şi, după ce am tras mantia mea peste amândoi, i-am atins fruntea cu Gheara.

N-a trecut mult şi s-a ridicat în capul oaselor. I-am spus să se întindă la loc şi să se odihnească, pentru că ceea ce fusese cu noi în închisoarea aceea dispăruse.

A tresărit şi a murmurat:

— Trebuie să punem în funcţiune compresoarele înainte să se strice ventilaţia.

— E-n regulă, i-am spus eu. Totul e-n regulă, Jonas.

Mă dispreţuiam pentru faptul că vorbeam cu el ca şi când

era un ucenic din cei foarte tineri, aşa cum îmi vorbise şi mie, cu ani în urmă, Maestrul Malrubius.

Ceva tare şi rece mi-a atins încheietura mâinii, mişcându-se ca şi când ar fi fost viu. L-am prins şi atunci am descoperit că era mâna de oţel a lui Jonas; după o clipă mi-am dat seama că încercase să mă apuce de mână cu ea.

— Simt greutatea! Vocea lui prindea putere. Probabil că-s luminile, a mai spus el.

S-a răsucit şi i-am auzit mâna pocnind şi zgâriind când a atins peretele. A început să vorbească pentru sine, într-un grai nazal, monosilabic, pe care nu-l pricepeam.

Riscând o dată în plus, am scos Gheara din nou şi l-am atins cu ea. Era la fel de palidă ca şi prima oară când o cercetasem în acea seară, iar Jonas nu s-a simţit mai bine; dar încetul cu încetul am reuşit să-l liniştesc. Într-un târziu, mult după ce tăcerea se aşternuse în încăpere, ne-am întins ca să dormim.

Când m-am trezit, lămpile chioare ardeau din nou, deşi simţeam, nu ştiu cum, că afară era încă noapte, sau cel puţin abia se iviseră zorii.

Jonas zăcea lângă mine, dormind. În tunica lui am zărit o ruptură lungă şi arsura cu care-l însemnase lumina albastră. Amintindu-mi de mâna retezată a omului-maimuţă, m-am asigurat că nu ne vede nimeni şi am început să plimb Gheara peste arsură.

În lumină, gema strălucea mai tare decât cu o seară înainte; şi, cu toate că cicatricea neagră n-a dispărut cu totul, părea să se fi îngustat, iar carnea din jurul ei era mai puţin inflamată. Ca să ajung la capătul de jos al rănii, am ridicat uşor ţesătura. Mi-am vârât mâna dedesubt şi am auzit un clinchet uşor; gema atinsese ceva de metal. Ridicând şi mai mult tunica, am văzut că pielea prietenului meu se sfârşea la fel de brusc precum se sfârşeşte iarba în jurul locului pe care stă un bolovan mare, iar de acolo se continua cu argint lucitor.

Primul gând care mi-a trecut prin minte a fost că avea armură; dar curând am văzut că nu era câtuşi de puţin vorba de armură. Ci mai curând că acolo unde trebuia să fie carne

era metal, acelaşi metal din care îi era făcută şi mâna dreaptă. Până unde se întindea metalul ăsta nu mi-am putut da seama, şi m-am ferit să-i ating picioarele, de teamă să nu-l trezesc.

Am ascuns Gheara şi m-am ridicat. Voiam să fiu singur, doar cu gândurile mele, aşa că m-am îndepărtat de Jonas şi m-am dus spre mijlocul încăperii. Spaţiul acela mi se păruse ciudat şi cu o zi înainte, când toată lumea fusese trează şi prinsă de grijile fiecărei zile. Acum părea şi mai ciudat, o încăpere ca vai de lume, neregulată, zdrenţuită de tot felul de unghere, strivită sub tavanul prea jos. Sperând că puţină mişcare îmi va pune mintea la treabă (aşa cum se întâmplă adesea), am hotărât să măsor încăperea în lung şi-n lat, păşind uşor ca să nu-i trezesc pe ceilalţi.

Abia dacă făcusem patruzeci de paşi, când am zărit un obiect ce părea să nu-şi aibă locul în acea adunătură de zdrenţăroşi şi saltele de pânză jegoase. Era o eşarfă femeiască, dintr-o ţesătură bogată, moale, de culoarea piersicii. Mi-e cu neputinţă să descriu a ce mirosea, un miros care nu era nici de floare şi nici de fruct din cele ce cresc pe Urth, dar era minunat.

Am împăturit acest obiect nemaipomenit, cu gândul să-l pun în sabretaş, şi tocmai atunci am auzit o voce de copil spunând:

— E ghinion. Ghinion îngrozitor. Nu ştiai?

Uitându-mă în jur, apoi în jos, am văzut o copiliţă cu faţă palidă şi ochi strălucitori, negri ca miezul nopţii, ce păreau prea mari pentru acel chip.

— Ce anume e ghinion, domniţă? am întrebat-o eu.

— Să păstrezi lucruri găsite. Or să se întoarcă după ele mai târziu. De ce porţi hainele astea negre?

— Sunt fuliginoase, un negru mai întunecat decât negrul. Dă-mi mâna, să-ţi arăt. Vezi cum pare să dispară când trec marginea mantiei peste ea?

Căpşorul ei, care, deşi mic, tot părea prea mare pentru umerii ce-l purtau, s-a înclinat solemn.

— Groparii poartă negru. Tu îngropi oameni? Când navigatorul a fost îngropat, au venit furgoane negre şi oameni în haine negre mergeau alături. Ai văzut vreodată o

asemenea înmormântare?

M-am lăsat pe vine, ca să văd mai îndeaproape feţişoara aceea solemnă.

— Nimeni nu poartă fuligin la funeralii, domniţă, pentru că s-ar teme să nu fie luat drept un membru al ghildei mele, ceea ce ar însemna o blasfemie la adresa morţilor – de cele mai multe ori. Acum, eşarfa asta. Vezi ce drăguţă e? Vrei să spui că-i un lucru găsit?

Copila a încuviinţat din cap.

— Biciurile le lasă aici, şi trebuie să le împingi afară, pe sub uşă. Pentru că or să se-ntoarcă să şi le ia înapoi.

Ochii ei nu-i mai aţinteau pe-ai mei, ci se uitau la cicatricea ce-mi brăzda obrazul drept.

Mi-am atins cicatricea.

— Astea-s biciurile? Cele care mi-au făcut asta? Cine-s? Am văzut un chip verde.

— Şi eu. Râse şi râsetul ei părea clinchet de clopoţei. Credeam c-or să mă mănânce.

— Nu-mi pari înspăimântată.

— Mama zice că lucrurile pe care le vezi în întuneric nu-nseamnă nimic – aproape de fiecare dată sunt altfel. Doar biciurile fac rău, iar ea m-a ţinut ascunsă în spatele ei, între ea şi zid. Prietenul tău se trezeşte. De ce faci mutra asta caraghioasă?

(Îmi aminteam că râdeam cu alţi oameni; trei tineri şi două femei de vârsta mea. Guibert mi-a dat un bici cu un mâner greu şi şfichiu din cupru împletit. Lollian pregătea pasărea de foc, pe care avea s-o rotească legată de-o coardă lungă.)

— *Severian!* Jonas mă striga, şi m-am repezit spre el. Mă bucur că eşti aici, a zis când m-am ghemuit lângă el. Am... crezut că ai plecat.

— N-aş prea avea cum face asta, ţi-aminteşti doar.

— Da. Îmi amintesc acum. Ştii cum se numeşte locul ăsta, Severian? Mi-au spus ieri. Este antecamera. Văd că ştiai.

— Ba nu.

— Ai dat din cap.

— Mi-am amintit numele când l-ai rostit şi am ştiut că într-adevăr acesta este. Eu... Thecla a fost aici, cred. Ea nu l-a considerat niciodată ca pe un loc ciudat pentru o închisoare,

poate pentru că a fost singurul loc pe care l-a văzut înainte să fie dusă în turnul nostru, dar mie mi se pare ciudat. Nişte celule individuale sau măcar câteva camere separate mi s-ar părea mult mai practice. Poate am prejudecăţi.

Jonas s-a împins în sus, sprijinindu-se cu spatele de perete. Pielea lui oacheşă pălise şi s-a acoperit de broboane de sudoare când el mi-a spus:

— Oare nu-ţi poţi da seama cum a apărut locul ăsta? Uită-te în jur.

Am făcut întocmai, nevăzând nimic mai mult decât văzusem înainte: încăperea răşchirată, lămpile chioare.

— Aici a fost un apartament – probabil mai multe apartamente. Pereţii au fost dărâmaţi şi peste vechile pardoseli s-a pus una nouă. Sunt sigur că tavanul e fals – aşa numeam noi pe vremuri asemenea tavane. Dacă ridici o tăblie din acelea, o să vezi deasupra structura originală.

M-am ridicat şi am făcut încercarea; dar cu toate că am atins cu vârfurile degetelor tăbliile pătrate, nu eram într-atât de înalt să le pot şi împinge în sus. Copiliţa, care ne privise de la vreo zece paşi depărtare şi fără îndoială ascultase fiecare cuvânt, a zis:

— Ridică-mă şi-o să împing eu.

A alergat spre noi. Am prins-o în braţe şi, ţinând-o de mijloc, am înălţat-o cât ai clipi până deasupra capului meu. Preţ de câteva secunde, micile ei braţe s-au chinuit cu pătratul de deasupra. Apoi acesta s-a ridicat, scuturând asupra noastră o ploaie de colb. Dincolo de el am văzut o reţea de bare subţiri de metal şi printre ele un tavan boltit, cu multe frize şi o pictură murală cu nori şi păsări, care se scorojea. Braţele fetiţei au obosit, tăblia a căzut la locul ei, împrăştiind şi mai mult colb, şi n-am mai putut vedea nimic.

După ce-am pus-o pe copilă jos, m-am reîntors la Jonas.

— Ai dreptate. Deasupra tavanului ăstuia e unul vechi, pentru o încăpere mult mai mică decât aceasta. Cum de-ai ştiut?

— Păi, am vorbit cu oamenii. Ieri. Şi-a ridicat mâinile, cea de oţel şi cea de carne, şi a părut să-şi frece faţa cu amândouă. Fă-o pe copilă să plece de-aici.

I-am spus fetiţei să se ducă la mama ei, deşi cred că n-a

făcut decât să traverseze încăperea şi să se furişeze înapoi pe lângă perete, până aproape de noi, ca să tragă cu urechea.

— Mă simt ca şi când tocmai mă trezesc din somn, a zis Jonas. Parcă ieri am spus că mă temeam că o să-nnebunesc. Dar probabil că îmi revine mintea la cap, ceea ce e la fel de rău, poate chiar mai rău.

Până în clipa aceea, şezuse în capul oaselor, pe salteaua de pânză pe care dormise. Acum s-a trântit cu spatele de perete şi a rămas aşa cum ar şedea un cadavru lipit cu spatele de-un copac – mi-a fost dat să văd unul de atunci încoace.

— Obişnuiam să citesc, atunci când eram pe navă. Odată am citit o carte de istorie. Nu cred că ai habar de ea. Au trecut atâtea milenii de-atunci.

— Nici eu nu cred.

— Atât de diferită de lumea de-aici, şi totuşi foarte asemănătoare. Obiceiuri mărunte ciudate, maniere ciudate... unele câtuşi de puţin mărunte. Instituţii ciudate. Am cerut de la navă încă o carte, şi ea mi-a dat alta.

Încă transpira şi mi s-a părut că mintea lui era în altă parte. Am luat peticul de flanelă pe care îl duceam cu mine ca să şterg tăişul spadei, şi i-am tamponat fruntea.

— Cârmuitori din tată-n fiu, supuşi din tată-n fiu, şi tot felul de oficialităţi bizare. Lăncieri cu mustăţi albe, lungi.

Preţ de-o clipă, pe chipul lui a apărut năluca vechiului său zâmbet plin de umor.

— Cavalerul Alb alunecă în jos pe vătrai. Îşi ţine cu greu echilibrul, după cum i-a şi spus caietul de însemnări al Regelui.

În capătul îndepărtat al încăperii s-a iscat agitaţie. Prizonierii care dormiseră până atunci sau stătuseră liniştiţi de vorbă în grupuri mici se ridicau acum şi se-ndreptau într-acolo. Lui Jonas i-a făcut impresia că şi eu vreau să mă duc, drept care m-a prins de umăr cu mâna stângă; o mână lipsită de vlagă, parcă era a unei femei.

— Nimic n-a început astfel.

Vocea lui tremurătoare a căpătat deodată intensitate:

— Severian, regele era ales pe Câmpul lui Marte. Conţii erau numiţi de rege. Epoca aceea se numea evul întunecat.

Un baron era doar un libert din Lombardia.

Copiliţa pe care o ridicasem până în tavan a apărut ca din senin şi ne-a strigat:

— Se dă de mâncare. Nu veniţi şi voi?

Aşa că m-am ridicat şi am zis:

— Aduc eu ceva. Poate o să te facă să te simţi mai bine.

— S-a învechit. A durat prea mult.

Îndreptându-mă spre gloată, l-am auzit spunând:

— Oamenii nu ştiau.

Prizonierii se întorceau cu nişte pâinici în îndoitura braţului. Când am ajuns şi eu la uşă, nu mai era atâta buluceală, astfel că am văzut că uşile stăteau deschise. Dincolo de ele, în coridor, un servitor purtând o mitră din voal alb scrobit servea dintr-un cărucior de argint. Prizonierii părăseau antecamera şi dădeau ocol acestui om. M-am luat după ei, simţind pentru o clipă că am fost eliberat.

Dar amăgirea s-a risipit curând. La ambele capete ale coridorului stăteau de pază hastariii, şi alţi doi îşi încrucişaseră armele în dreptul uşii care ducea la Fântâna Clopotelor Verzi.

Cineva mi-a atins braţul şi, când m-am răsucit, am văzut-o pe Nicarete, cea cu părul alb.

— Trebuie să iei ceva, mi-a spus ea. Dacă nu pentru tine, măcar pentru prietenul tău. Niciodată n-aduc destul.

Am dat din cap şi, întinzându-mă peste capetele câtorva din faţa mea, am reuşit să iau două pâinici lipicioase.

— De câte ori aduc mâncare?

— De două ori pe zi. Ieri aţi sosit chiar după a doua masă. Fiecare încearcă să nu ia prea mult, dar niciodată nu e destulă mâncare.

— Astea-s patiserii, am zis eu.

Vârfurile degetelor mi-erau acoperite cu glazură de zahăr aromată cu lămâie, nucşoară şi şofran.

Bătrâna a încuviinţat din cap.

— Aşa-s întotdeauna, deşi în fiecare zi sunt altfel. În ibricul ăla e cafea, şi pe raftul de jos al căruciorului sunt ceşti. Celor mai mulţi dintre cei închişi aici nu le place şi nu beau aşa ceva. Cred că sunt câţiva care nici nu ştiu ce-i aia cafea.

Nu mai rămăsese nici o pâinică şi ultimii prizonieri, în afară

de Nicarete şi de mine, s-au întors în încăperea scundă. Eu am luat o ceaşcă de pe raftul de jos şi am umplut-o. Cafeaua era foarte tare şi fierbinte, fără pic de lapte şi îndulcită până la greaţă cu ceea ce-mi părea a fi miere de cimbru.

— N-o bei?

— I-o duc lui Jonas. Or să zică ăştia ceva dacă iau cana?

— Mă-ndoiesc, a răspuns Nicarete, dar în acelaşi timp a răsucit capul în direcţia soldaţilor.

Îşi ţineau lăncile în faţă, semn că erau în gardă, şi focurile din vârful lăncilor ardeau cu mai multă strălucire. M-am întors cu Nicarete în antecameră, iar uşile s-au închis în urma noastră.

I-am amintit lui Nicarete că-mi spusese cu o zi înainte că se găsea aici din proprie voinţă, şi am întrebat-o dacă ştia de ce prizonierii erau hrăniţi cu asemenea patiserii şi cafea din sud.

— Ştii şi singur, a zis ea. O aud în vocea ta.

— Nu. Dar cred că Jonas ştie.

— Poate. Motivul e că această închisoare n-ar trebui şi fie închisoare. Demult de tot – cred că înaintea domniei lui Ymar – obiceiul era ca Autocratul însuşi să judece pe oricine era acuzat de o fărădelege comisă între hotarele Casei Absolute. Pesemne autocraţii socoteau că, dacă ascultau mărturiile împricinaţilor, vor ghici comploturile ce se urzeau împotriva lor. Ori poate că doar sperau ca, judecându-i cu dreptate pe cei din anturajul lor, să demaşte ura şi să descurajeze gelozia. Cazurile importante erau imediat judecate, dar cei care comiteau fărădelegi mărunte erau trimişi aici, să aştepte...

Uşile, care abia se închiseseră, s-au deschis din nou. Un bărbat mărunţel, zdrenţăros şi ştirb a fost împins înăuntru. A căzut răstignit pe podea, apoi s-a ridicat şi s-a aruncat la picioarele mele. Era Hethor.

Întocmai cum se întâmplase când ajunsesem cu Jonas acolo, prizonierii s-au strâns cu mic, cu mare în jurul lui, ridicându-l şi potopindu-l cu întrebări. Întâi Nicarete, apoi şi Lomer i-au făcut să se retragă şi i-au cerut lui Hethor să-şi spună numele. Strângându-şi la piept căciula (văzându-l, mi-am amintit deodată de acea dimineaţă în care mă găsise în apropiere de Crucea lui Ctesiphon, unde făcusem popas),

Hethor a răspuns:

— Sunt sclavul stăpânului meu, mult-umblatul, de hărţi s-s-sătulul Hethor sunt eu, de colb sufocat şi de două ori părăsit...

Şi cât a spus acestea, s-a uitat la mine tot timpul, cu ochi luminoşi, tulburaţi, parcă era un şobolan din aceia fără blană, de-ai lui Chatelaine Lelia, şobolani care, când băteai din palme, alergau în cerc şi-şi muşcau propriile cozi.

Eram atât de dezgustat de înfăţişarea lui şi atât de îngrijorat din pricina lui Jonas, încât i-am întors spatele fără să mai stau pe gânduri şi m-am îndreptat spre culcuşul nostru. Când m-am aşezat, încă îmi stăruia în faţa ochilor imaginea unui şobolan tremurător, cu carnea cenuşie; apoi, ca şi când singură şi-a amintit că nu era altceva decât o imagine furată dintre amintirile moarte ale Theclei, a dispărut din mintea mea, asemenea peştelui Domninei.

— S-a întâmplat ceva? a întrebat Jonas.

Parcă îi mai reveniseră puterile.

— Nu-mi dau pace nişte gânduri.

— Ceea ce nu-i prea bine pentru un torţionar, dar mă bucur că-mi eşti alături.

I-am pus pâinile dulci în poală şi cana lângă mână.

— Cafea de oraş – n-are piper. Aşa-ţi place?

A încuviinţat din cap, a luat ceaşca şi a sorbit din ea.

— Tu nu bei?

— Eu am băut-o pe-a mea acolo. Mănâncă pâinea, e foarte bună.

A muşcat dintr-una.

— Trebuie să-mi descarc cuiva sufletul, aşa că tu trebuie să fii acela, cu toate că, după ce voi fi terminat, o să crezi despre mine că-s un monstru. Şi tu eşti un monstru, ştii asta, prietene Severian? Un monstru, pentru că ţi-ai ales drept profesie ceea ce majoritatea oamenilor fac doar ca hobby.

— Eşti peticit cu metal, am zis eu. Nu-i doar mâna ta. Ştiu asta de ceva vreme, prietene monstru Jonas. Acuma mănâncă-ţi pâinea şi bea-ţi cafeaua. Cred că vor trece vreo opt ronduri până ne vom hrăni din nou.

— Ne-am prăbuşit. Trecuse atâta vreme pe Urth, încât nu mai exista nici un port, nici un doc. Apoi mi-am pierdut mâna

şi faţa. Tovarăşii mei de pe navă m-au cârpit cât au putut de bine, dar nu mai existau piese de schimb, doar material biologic.

Cu mâna de oţel – pe care eu o crezusem întotdeauna a fi doar ceva mai mult decât un cârlig – şi-a apucat mâna de muşchi şi oase, cu aerul unui om care ridică un gunoi, ca să-l arunce.

— Ai febră. Te-a rănit biciul, dar o să te faci bine şi-o să ieşim de-aici şi-o s-o găsim pe Jolenta.

Jonas a încuviinţat din cap.

— Îţi aminteşti că, atunci când ne-am apropiat de capătul Porţii Îndurătoare, în toată harababura aia de-acolo, ea şi-a întors capul şi soarele a lucit pe-un obraz al ei?

Într-adevăr, i-am spus eu.

— N-am iubit niciodată înainte, niciodată de când s-a risipit echipajul nostru.

— Dacă nu mai poţi mânca, ar trebui să te odihneşti acum.

— Severian! M-a prins de umăr, aşa cum mai făcuse şi înainte, dar de data asta cu mâna de oţel; parcă era o menghină, atât era de puternică. Trebuie să stai de vorbă cu mine. Nu mai pot îndura încâlceala din propriile mele gânduri.

O vreme am vorbit despre orice-mi trecea prin cap, fără să primesc nici un răspuns. Apoi mi-am amintit de Thecla, care adeseori se chinuise în acelaşi fel, iar eu îi citeam. Am scos cărţulia ei cafenie şi-am deschis-o la întâmplare.

XVII

Povestea învăţăcelului şi a fiului său

Partea I
Fortăreaţa magicienilor

Odată demult, la marginea mării neţărmurite, se găsea un oraş de turnuri palide. Aici sălăşluiau înţelepţii. Oraşul avea o lege şi un blestem. Legea suna astfel: pentru toţi sălăşluitorii lui, viaţa avea doar două drumuri – fie creşteau şi rămâneau să vieţuiască printre înţelepţi şi umblau purtând capişoane în miriade de culori, fie părăseau oraşul şi se pierdeau în lumea neprietenoasă.

Unul dintre locuitorii oraşului studiase multă vreme toată magia cunoscută în oraş, ceea ce însemna cam toată magia cunoscută în lume. Crescuse şi acum se apropia de vârsta la care trebuia să-şi aleagă drumul în viaţă. În toiul verii, când florile cu petale galbene şi nepăsătoare creşteau până şi pe pereţii întunecaţi ce se înălţau deasupra mării, tânărul s-a dus la unul dintre înţelepţi, care nici nu se mai ştia de când îşi umbrea chipul cu miriadele de culori şi de mult era dascălul acestui învăţăcel pentru care venise vremea alegerii. Şi învăţăcelul i-a spus:

— Cum aş putea – tocmai eu, care nu ştiu nimic – să-mi

găsesc locul printre înţelepţii oraşului? Căci în toate zilele ce le am de trăit eu vreau să studiez descântece care *nu* sunt sacre, nicidecum să plec în lumea neprietenoasă, unde să mă spetesc şi să-mi fac griji pentru pâinea de zi cu zi.

Atunci bătrânul a râs şi a spus:

— Îţi aminteşti că, pe vremea când nu erai decât un băietan, te-am învăţat cum să plămădim fii din materia viselor? Cât de priceput erai în acele zile, pe toţi îi întreceai! Te du acum şi plămădeşte un fiu, iar eu îl voi arăta purtătorilor de capişoane şi tu vei fi asemenea nouă.

Dar învăţăcelul a spus:

— Anotimpul următor. Să mai treacă un anotimp şi-o să fac tot ce mă sfătuieşti să fac.

A venit toamna şi sicomorii oraşului de turnuri palide, pe care zidurile sale înalte îi fereau de vânturile mării, îşi scuturau frunzele aurii precum aurul făurit de stăpânii oraşului. Gâştele sălbatice de mare se revărsau în zbor printre turnurile palide, urmate de vulturii-pescari şi de zăgani. Atunci bătrânul a trimis din nou după tânărul ce-i fusese învăţăcel şi i-a spus:

— Acum a sosit cu adevărat vremea să plămădeşti pentru tine o creaţie din vise, aşa cum ţi-am spus să faci. Pentru că purtătorii de capişoane au început să fie nerăbdători. În afară de noi, tu eşti cel mai în vârstă din oraş, şi dacă nu treci la treabă acum, se prea poate ca înainte de venirea iernii să te alunge de-aici.

Dar învăţăcelul a răspuns:

— Încă mai am de învăţat, pentru a dobândi ceea ce caut. Nu poţi să mă protejezi încă un anotimp?

Şi bătrânul ce-i era dascăl s-a gândit la frumuseţea copacilor care-i încântau ochii de atâta amar de ani, asemenea mădularelor albe ale femeilor.

Şi a venit vremea ca toamna aurie să se sfârşească, şi Iarna a pătruns cu paşi mari în ţară, dinspre oraşul său îngheţat, unde soarele se rostogoleşte de-a lungul tivului lumii, asemenea unei mingi de beteală aurită, iar focurile ce curg între stele şi Urth încing cerul. Atingerea sa a preschimbat valurile în oţel, iar oraşul magicienilor i-a urat bun sosit, atârnând pancarte de gheaţă de balcoanele sale şi

înălţând acoperişurile cu ţuţudane de zăpadă. Bătrânul l-a chemat din nou la sine pe învăţăcel, iar acesta i-a dat acelaşi răspuns.

Primăvara a venit şi, odată cu ea, bucuria întregii naturi, dar în acea primăvară oraşul era sub un văl negru; iar ura şi scârba faţă de propriile puteri – care roade ca un vierme inima – i-au cuprins pe magicieni. Pentru că oraşul avea o singură lege şi un singur blestem, şi dacă legea era stăpână tot anul, blestemul devenea stăpân primăvara. Primăvara, cele mai frumoase fecioare ale oraşului, fiicele magicienilor, erau înveşmântate în verde; şi, în vreme ce vânturile blânde ale primăverii se jucau şturlubatice în pletele lor bălaie, ele treceau desculţe prin portalul oraşului, urmau poteca îngustă ce ducea la cheu şi se urcau la bordul corăbiei cu pânze negre care le aştepta. Şi din pricina părului lor bălai şi a veşmintelor din fai verde, şi pentru că magicienilor li se părea că erau culese asemenea grânelor, fecioarele primiseră numele de Fecioarele-Grâne.

Când bărbatul care de multă vreme era învăţăcelul bătrânului dar încă nu purta capişon a auzit tânguirile şi bocetele şi, uitându-se pe fereastră, a văzut fecioarele mergând în şir, a lăsat deoparte cărţile şi a început să deseneze nişte siluete cum nici un om nu văzuse vreodată şi să scrie în multe graiuri din cele deprinse de-a lungul timpului de la maestrul său.

Partea a II-a
Întruparea eroului

Zi după zi a trudit el. Când apărea la fereastră prima rază a zilei, penelul său nu se oprise de ore întregi; iar când luna îşi rătăcea spinarea cocârjată printre turnurde palide, lampa lui strălucea. La început i-a părut lui că toată arta ce-o deprinsese de la maestrul său de atâta vreme îl părăsise, căci de la prima rază a zilei şi până la răsăritul lunii stătea singur în odăile lui, în compania doar a fluturelui de noapte care bătea uneori din aripi pentru a etala amprenta Morţii la flacăra neînfricată a lumânării lui.

Apoi, când i se întâmpla să picotească deasupra mesei, în visele sale se strecura cineva; şi el, ştiind cine era acel cineva, îi ura bun venit, cu toate că visele zburau şi iute alunecau în uitare.

Şi-a continuat munca şi ceea ce se străduia el să creeze se strângea în jurul său la fel cum se strânge fumul în jurul lemnelor azvârlite în focul aproape stins. Uneori (mai cu seamă când începea lucrul foarte devreme dimineaţa ori îl continua până foarte târziu, şi când, în sfârşit, îşi punea alături ustensilele artei sale şi se întindea pe patul îngust de care aveau parte cei care încă nu câştigaseră capişonul multicolor) auzea, întotdeauna în altă încăpere, paşii omului căruia nădăjduia să-i dea viaţă.

Cu timpul, aceste manifestări, la început rare şi, într-adevăr, limitate aproape în întregime la acele nopţi când tunetul bubuia printre turnurile palide, au devenit ceva obişnuit şi erau semne neîndoioase ale prezenţei celuilalt: o carte pe care n-o scosese de zeci de ani din raft zăcea lângă un scaun; ferestre şi uşi care se deschideau, pasămite, de la sine; un străvechi alfange, care timp de ani de zile fusese un simplu ornament, prin nimic mai ucigător decât un desen trompe l'oeil, era acum curăţat de negreală, lustruit şi bine ascuţit.

Într-o după-amiază aurie, când vântul juca jocurile inocente ale copilăriei cu sicomorii proaspăt înmuguriţi, a auzit un ciocănit în uşa odăii lui de lucru. Neîndrăznind să se răsucească spre uşă, nici să trădeze în tonul vocii chiar şi o fărâmă din ceea ce simţea, şi nici măcar să se întrerupă din muncă, a strigat: „Intră!”

Aşa cum se deschid uşile la miezul nopţii, cu toate că nici o fiinţă vie nu se mişcă prin preajmă, aşa a început şi această uşă să se deschidă încet, cât de-un fir de păr odată. Dar pe măsură ce se mişca, prindea parcă putere, încât atunci când s-a deschis (şi-a spus el, judecând după sunet) destul ca o mână să se poată strecura în odaie, adierea jucăuşă ce pătrunsese prin fereastră a părut să-i însufleţească inima lemnoasă. Şi după ce s-a mai deschis – şi-a spus el din nou – încă şi mai larg, cât să facă loc unui ilot sfios cu o tavă în mâini, deodată a părut că o furtună marină o prinsese în

ghearele sale şi o izbise de perete. Apoi a auzit paşi în spatele său – iuţi, hotărâţi – şi o voce tânără, respectuoasă, dar adâncă, precum vocea primei bărbăţii, i s-a adresat spunând:

— Tată, nu-mi place câtuşi de puţin să te necăjesc atunci când eşti aplecat asupra artei tale. Dar inima mea este adânc tulburată de zile întregi şi te implor, pentru dragostea ce mi-o porţi, să mă ierţi că am intrat nechemat şi să-mi dai sfaturi pentru frământările mele.

Atunci învăţăcelul şi-a luat inima-n dinţi, s-a răsucit în scaun şi a văzut în faţa lui un tânăr, 'nalt de stat, lat în umeri şi vânos. Gura lui hotărâtă trăda voinţă, ochii strălucitori – înţelepciune şi cunoaştere, chipul – temeritate. Pe fruntea lui era aşezată acea coroană pe care nu orice ochi o poate vedea, dar pe care o pot vedea până şi orbii; coroana fără de preţ ce-i atrage pe temerari spre aventuri eroice şi dă curaj celor slabi de înger. Atunci învăţăcelul a spus:

— Fiul meu, nu te teme că mă rupi de la ale mele, nici acum, nici altă dată, căci nu există nimic sub Bolta Cerească mai drag ochilor mei decât chipul tău. Ce anume te frământă?

— Tată, a zis tânărul, în fiecare noapte, de multe nopţi încoace, somnul meu a fost sfâşiat de ţipete de femei şi adesea am văzut – asemenea unui şarpe verde ademenit de sonurile unui fluier – o coloană de verde furişându-se în josul stâncii de sub oraşul nostru, până pe cheu. Şi uneori, în vis, mi se îngăduie să mă apropii, şi atunci văd că toate cele care merg în acea coloană sunt femei frumoase şi toate plâng şi ţipă şi se poticnesc mergând, încât îmi închipui despre ele că sunt un lan de grâne tinere bătute de-un vânt tânguitor. Care-i tâlcul acestui vis?

— Fiul meu, a spus învăţăcelul, a venit vremea când trebuie să-ţi spun ce am ţinut ascuns de tine până acum, de teamă că în nechibzuinţa tinereţii tale ai putea să te avânţi prea departe înainte să fi sosit clipa potrivită. Află dar că acest oraş este asuprit de un căpcăun care în fiecare an cere să i se aducă cele mai frumoase fiice ale oraşului, întocmai cum ai văzut în vis.

La acestea, ochii tânărului au scăpărat, iar el a întrebat:

— Cine e căpcăunul acesta şi ce formă are, şi unde sălăşluieşte?

— Numele nimeni nu i-l cunoaşte, căci nici un om nu se poate apropia prea mult de el. Forma lui este aceea de naviscaput, ceea ce înseamnă că oamenilor el le apare ca o navă ce are pe punte – de fapt umerii lui – un castel, care îi este capul, şi în acest castel un singur ochi. Dar trupul lui înoată în apele adânci alături de calcan şi rechin, cu braţe mai lungi decât orice catarg, şi picioare asemenea unor piloni ce se înalţă drepţi de pe fundul mării. Sălaşul lui e o insulă, spre soare-apune, unde un canal cu multe coturi şi şerpuiri, care se tot bifurcă şi iar se bifurcă, ajunge până în inima insulei. Pe această insulă – după cum spun legendele pe care le-am învăţat – sunt obligate să trăiască Fecioarele-Grâne; şi acolo stă el ancorat, în mijlocul lor, întorcându-şi ochiul de la dreapta la stânga, pentru a le privi în deznădejdea lor.

Partea a III-a
Întâlnirea cu prinţesa

A plecat atunci tânărul şi a strâns în jurul său alţi tineri ai oraşului magicienilor, care să-i alcătuiască echipajul, şi de la cei care purtau capişoanele colorate a primit o corabie solidă, şi cât a fost vara de lungă el şi tinerii pe care-i alesese au blindat-o şi au montat pe laturile ei cea mai puternică artilerie născocită la acea dată, şi au exersat de-o sută de ori cum se înalţă şi se coboară pânzele şi cum se armează şi se trage cu tunurile, până când corabia s-a supus voinţei lor asemenea unei iepe pursânge care ascultă de căpăstru. De mila pe care-o simţeau pentru Fecioarele-Grâne, au botezat corabia *Ţara Virginelor.*

În sfârşit, când frunzele aurii au prins să se scuture din sicomori (aşa cum aurul făurit de magicieni cade, în cele din urmă, din mâinile oamenilor), şi gâştele de mare cu penajul cenuşiu au împânzit văzduhul printre turnurile palide ale oraşului, iar zăganii şi vulturii-pescari le urmau ţipând, tinerii au ridicat pânzele şi au pornit la drum. Până la insula căpcăunului au trecut prin multe peripeţii care nu-şi au locul aici; dar la capătul acelor aventuri, marinarii de veghe au

văzut în faţa lor un uscat cu dealuri roşiatice stropite cu verde; şi când şi-au dus mâna streaşină la ochi, să vadă mai bine, punctele verzi au început să se mărească tot mai mult. Atunci tânărul pe care învăţăcelul îl întrupase din vise a ştiut fără urmă de îndoială că aceea era insula căpcăunului şi că Fecioarele-Grâne se grăbeau spre ţărm, ca să-i vadă corabia.

Au pregătit ei dară tunurile cele mari şi au înălţat flamurile oraşului magicienilor, care sunt toate galbene cu negru. S-au apropiat din ce în ce mai mult, până când, temându-se să nu se înnămolească, au întors corabia şi au înaintat de-a lungul coastei. Fecioarele-Grâne îi urmau şi tot mai multe surate de-ale lor li se alăturau, până ce au acoperit uscatul, asemenea grânelor. Dar tânărul nu uitase ce i se spusese: căpcăunul trăia printre Fecioarele-Grâne.

După ce au navigat ei astfel o jumătate de zi, la un moment dat au ocolit un promontoriu şi au văzut coasta isprăvindu-se brusc într-un canal adânc al cărui capăt nu se zărea, dar care şerpuia printre dealurile mici ale ţinutului, pierind din vedere. La gura acestui canal se găsea o cupolă de marmură albă, înconjurată de grădini, şi aici tânărul a dat poruncă fârtaţilor săi să arunce ancora şi a coborât pe ţărm.

Abia a apucat să pună piciorul pe pământul insulei, că în întâmpinarea lui a venit o femeie de o mare frumuseţe, cu pielea măslinie, părul negru şi ochi luminoşi. El a făcut o plecăciune în faţa ei, spunând:

— Prinţesă ori Regină, văd că nu eşti una din Fecioarele-Grâne. Veşmintele lor sunt verzi; al Domniei Tale are culoarea nisipului. Dar şi dacă ai purta un veşmânt verde, tot te-aş deosebi, pentru că ochii Domniei Tale nu sunt trişti, iar lumina ce sclipeşte în ei nu este de pe Urth.

— Adevăr grăieşti, a spus prinţesa. Căci eu sunt Noctua, fiica Nopţii şi a celui pe care ai venit să-l răpui.

— Atunci nu putem fi prieteni, Noctua, a zis tânărul. Dar să nu fim nici duşmani.

Căci, deşi nu ştia de ce anume, fiind plămădit din materia viselor, se simţea atras de ea; iar ea, ai cărei ochi purtau lumina stelară, se simţea atrasă de el.

Auzindu-i vorbele, prinţesa şi-a desfăcut braţele şi a rostit:

— Află, dar, că tatăl meu a luat-o pe mama cu de-a sila, iar

pe mine mă ţine împotriva voinţei mele aici, şi mi-aş pierde iute minţile de n-ar veni mama la sfârşitul fiecărei zile. Dacă nu vezi tristeţe în ochii mei este pentru că tristeţea îmi stă în inimă. Ca să mă eliberez, sunt gata să te sfătuiesc ce şi cum să faceţi să-l atacaţi pe tatăl meu şi să învingeţi.

Toţi tinerii din oraşul magicienilor au tăcut la aceste vorbe şi s-au apropiat să asculte.

— Întâi trebuie să înţelegeţi că pe această insulă cursurile apelor sunt atât de întortocheate şi şerpuite încât nu pot fi desenate pe hartă. Nu puteţi folosi pânzele când le veţi străbate, dar va trebui să aprindeţi focul în cuptoare cu cât veţi înainta.

— De-asta nu mă tem, a spus tânărul întrupat din vise. O jumătate de codru a fost retezată pentru a ne umple magaziile, şi roţile acelea mari pe care le vezi vor străbate apele acestea cu o călcătură de uriaş.

Dar prinţesa a fost scuturată de-un fior şi a spus:

— Ah, nu vorbi de uriaşi, pentru că nu ştii ce spui. Multe corăbii au venit aşa cum aţi venit şi voi, pân-au albit de tigve fundurile nămoloase ale acestor canale nesfârşite. Căci este obiceiul tatălui meu să-i lase să rătăcească printre ostroave şi strâmtori până ce-şi ard toate lemnele – oricât ar avea de multe – şi apoi îi atacă în timpul nopţii, când îi poate vedea după lucirea focurilor lor muribunde, iar ei nu-l văd, şi-i răpune.

Cu inima tulburată dintr-odată, tânărul întrupat din vise a spus:

— Îl vom găsi, aşa cum am jurat că vom face, dar nu există nici o cale prin care să putem scăpa de soarta celorlalţi?

La aceasta, prinţesei i s-a făcut milă de el, căci toţi cei care au în ei plămada viselor par frumoşi, cel puţin în ochii fetelor Nopţii, iar el era cel mai frumos dintre toţi. Astfel că ea a spus:

— Ca să-l găseşti pe tatăl meu înainte să ardă ultimul lemn pe care-l aveţi, trebuie să cauţi cea mai întunecată apă, căci pe unde trece el trupul lui uriaş stârneşte un noroi urât mirositor, şi căutând noroiul îl vei găsi pe el. Dar în fiecare zi trebuie să începi căutarea în zori, şi să te opreşti la prânz; căci

altfel vei da peste el în amurg, şi va fi vai şi-amar de voi.

— Pentru acest sfat mi-aş fi dat viaţa, a spus tânărul, şi toţi fârtaţii săi care coborâseră pe ţărm împreună cu el au început să chiuie de bucurie. Căci acum fără doar şi poate îi vom veni de hac căpcăunului.

Dar chipul solemn al prinţesei a devenit şi mai grav, iar ea a spus:

— Nu, câtuşi de puţin „fără doar şi poate”, pentru că este un potrivnic primejdios în orice luptă pe mare. Dar eu ştiu o stratagemă care s-ar putea să vă ajute. Ziceai că aţi venit cu provizii îndestulătoare. Aveţi smoală, să vă călăfătuiţi corabia dacă va lua apă?

— Butoaie din belşug, a răspuns tânărul.

— Atunci, când vă veţi bate, aşezaţi-vă în aşa fel încât vântul să sufle dinspre voi spre el. Şi când lupta se încinge – ceea ce se va întâmpla curând după ce veţi fi început –, pune-i pe oamenii tăi să toarne smoală în cuptoare. Nu pot făgădui că vă va aduce victoria, dar vă va ajuta mult.

Auzind-o, tinerii i-au mulţumit peste poate, iar Fecioarele-Grâne, care stătuseră sfioase în preajmă cât au vorbit unul cu altul tânărul întrupat din vise şi fiica Nopţii, au chiuit aşa cum numai fecioarele ştiu să chiuie, un chiuit nu neapărat puternic, dar plin de bucurie.

Apoi tinerii s-au pregătit de plecare, aprinzând focurile în marile cuptoare din pântecul corăbiei, până s-a ivit spectrul alb care împinge corăbiile bune înainte, oricum ar bate vântul. Şi prinţesa i-a condus cu privirea de pe mal, dându-le binecuvântarea ei.

Dar când marile roţi au început să se-nvârtă, atât de încet la început încât păreau să stea pe loc, prinţesa l-a strigat pe tânărul întrupat din vise să vină la parapet şi i-a spus:

— Poate o să-l găsiţi pe tatăl meu. Dacă-l veţi găsi, poate că o să-l învingeţi, dovedindu-vă astfel mai dibaci decât el. Dar chiar şi aşa, veţi avea mult de furcă să vă găsiţi drumul înapoi spre mare, căci canalele insulei ăsteia sunt măiestrit croite. Există însă o cale. De la mâna dreaptă a tatălui meu trebuie să retezi vârful primului deget. Pe el vei vedea întreţesute o mie de linii. Să nu te descurajezi, ci să le observi cu atenţie; căci este harta pe care a urmat-o când a alcătuit

plasa canalelor, şi pe care trebuie mereu s-o aibă cu sine.

Partea a IV-a
Bătălia cu căpcăunul

Spre uscat şi-au întors cârma şi curând, aşa cum le spusese prinţesa, canalul s-a împărţit în două şi iar în două, până ce au ajuns să fie o mie de braţe de canale şi zece mii de insuliţe. Când umbra catargului principal a rămas doar cât o pălărie de mare, tânărul întrupat din vise a poruncit să fie aruncate ancorele, iar focurile să fie îngrădite, pentru a arde mai încet, şi acolo au aşteptat, o după-amiază lungă, ungând armele, pregătind praful de puşcă şi tot ceea ce ar fi putut fi de trebuinţă în bătălia cea mai grea ce urmau s-o dea.

În sfârşit a venit Noaptea şi au văzut-o cum păşeşte de pe-o insulă pe alta, cu liliecii zburând în jurul umerilor ei şi lupii călcându-i pe urme. Nu părea să se afle mai departe de-o împuşcătură de caronadă de la locul în care ancoraseră, şi totuşi au văzut cu toţii că nu trecuse prin faţa lui Hesperus sau măcar a lui Sirius; ci ele trecuseră prin faţa ei. Preţ de-o clipă şi-a întors chipul spre ei, dar nici unul n-ar fi putut spune ce se citea pe acel chip. Însă cu toţii s-au întrebat dacă într-adevăr căpcăunul o luase împotriva voinţei ei, aşa cum spusese prinţesa; iar dacă fiica ei spusese adevărul, oare nu-şi pierduse cumva resentimentul pe care fiica bănuia că l-ar fi nutrit? La ivirea primilor zori, pe punte a răsunat trâmbiţa şi lemne au fost puse pe focuri; dar cum briza era bună pe canalul unde ancoraseră, tânărul a dat ordin să fie pregătite pânzele simple până se puneau în mişcare roţile cele mari. Şi când spectrul alb s-a trezit, corabia a prins de două ori mai multă viteză.

Canalul acela se întindea pe multe leghe, nu drept, dar destul de drept ca ei să nu fie nevoiţi să strângă pânzele, nici măcar să cârmească. Alte o sută de canale le-au tăiat calea şi la fiecare întretăiere ei priveau atent apa; dar în fiecare canal apa era limpede precum cristalul. Pentru a povesti despre priveliştile ciudate văzute de ei pe insuliţele prin dreptul

cărora treceau ar fi nevoie de douăsprezece poveşti tot atât de lungi ca aceasta – femei crescute din tulpini, asemenea florilor, se înclinau peste parapetul corăbiei şi-i sărutau, încercând să le mânjească feţele cu pudra de pe obrajii lor; bărbaţi cărora vinul le pricinuise moartea cu mult timp în urmă zăceau lângă izvoare de vin şi nu se opreau din băut, cu minţile prea amorţite ca să-şi dea seama că vieţile lor se sfârşiseră; fiare ce prevesteau timpurile viitoare, cu mădulare răsucite şi blănuri în culori nemaivăzute, aşteptau apropierea bătăliilor, cutremurelor, regicidelor.

Într-un târziu, tânărul care era secundul celui întrupat din vise s-a apropiat de acesta, acolo unde se afla, lângă cârmaci, şi i-a spus:

— Departe am pătruns pe acest canal, iar soarele, care nu şi-a arătat chipul când am învergat pânzele, se apropie de zenit. Urmând canalul, am traversat alte o mie, şi nici unul n-avea urme de căpcăun. Poate că urmăm o cale nefericit aleasă? N-ar fi mai înţelept să cârmim când se va ivi primul prilej şi să încercăm alt canal?

Atunci tânărul a răspuns:

— Tocmai trecem pe lângă un canal la tribord. Uită-te în jos şi spune-mi dacă apa lui este mai tulbure decât a noastră.

Tânărul a făcut aşa cum fusese rugat şi a răspuns:

— Nu, ci mai limpede.

— Uite că alt canal se deschide la babord. Până la ce adâncime poţi vedea?

Tânărul a aşteptat să ajungă în dreptul acelui canal şi apoi a răspuns:

— Până jos de tot, văd epava unei corăbii de demult, la zeci de stânjeni sub apă.

— Şi la fel de adânc poţi să vezi şi în canalul pe care-l străbatem acum?

Secundul a privit la apele pe care le spintecau şi le-a văzut devenind ca cerneala; şi stropii înşişi ce zburau din roţile truditoare ai fi zis că sunt ciori şi corbi. De îndată a înţeles ce se întâmplă şi a strigat către toţi să treacă la arme, căci nu le putea spune să se pregătească celor care erau pregătiţi de-atâta vreme.

În faţă se afla o insuliţă mai înaltă decât cele mai multe,

încununată cu arbori maiestuoşi; aici canalul cotea uşor, încât vântul, care murise la pupa, bătea acum dintr-o parte. Cârmaciul şi-a încleştat mâinile pe cârmă, omul de cart a slăbit câteva şcote, a strâns altele, iar prora corăbiei a luat curba strâmtă din jurul stâncii şi-acolo, în faţa lor, se afla o carenă lungă şi îngustă, cu un castel de fier la mijlocul ei şi un singur tun ieşind din ambrazură, mai mare decât oricare dintre tunurile lor.

Atunci tânărul întrupat din vise şi-a deschis gura ca să strige echipajului său de la tunul de la prova să tragă. Înainte să apuce să rostească vreun cuvânt, marele tun al duşmanului lor a bubuit, iar bubuitul nu semăna cu un tunet şi cu nimic cunoscut de urechile omeneşti; ci mai curând tinerilor li s-a părut că stătuseră într-un turn înalt făcut din pietre şi că toate se prăbuşiseră în jurul lor într-o clipită.

Iar ghiuleaua a nimerit culata primului tun din bateria lor de la tribord şi, lovind-o, a făcut-o fărâme şi s-a făcut şi ea fărâme, astfel că fărâmele amândurora s-au împrăştiat peste tot prin corabie, asemenea unor frunze întunecate în faţa unui vânt mare, şi mulţi au pierit din pricina lor.

Văzând acestea, cârmaciul, nemaiaşteptând vreun ordin, a răsucit cârma şi corabia până când bateria de la babord a ajuns în faţa duşmanului, şi tunurile au tras de voie după cum îi venea fiecărui tunar, aşa cum urlă lupii la lună. Iar ghiulelele zburau de-o parte şi de alta a castelului duşmanului, şi unele au nimerit în plin şi pereţii săi au răsunat precum clopotul de jale pentru cei care pieriseră cu câteva clipe înainte, şi altele au nimerit în apă, chiar în faţa carenei pe care se înălţa castelul, şi au mai fost câteva care au nimerit puntea (şi ea făcută din fier) din care ricoşau şuierând ascuţit spre cer.

Şi-atunci singurul tun al duşmanului a răspuns.

Astfel a continuat lupta, iar minutele păreau ani. Într-un târziu, tânărul şi-a amintit de ce-i spusese prinţesa, fiica Nopţii; dar cu toate că vântul bătea cu putere, bătea de la pupa, încât, dacă ar fi vrut să întoarcă astfel corabia încât vântul să sufle dinspre el spre duşman (aşa cum îl sfătuise prinţesa), ar fi trecut mult timp fără ca vreun tun să poată trage asupra duşmanului, în afară de tunurile de la prova, iar când ar fi ajuns o baterie în poziţie de tragere, ar fi fost cea de

la tribord, din care un tun era distrus şi mulţi membri ai echipajului pieriseră.

Dar deodată tânărului i-a trecut prin cap că ei se luptau aşa cum se luptaseră şi alţii o sută înaintea lor, şi că aceşti o sută alţii muriseră cu toţii, corăbiile lor fuseseră scufundate, oasele lor, împrăştiate prin miriadele de canale ce vălătuceau şi încâlceau suprafaţa insulei căpcăunului. I-a dat prin urmare un ordin cârmaciului; dar n-a primit nici un răspuns, cârmaciul era mort, iar cârma pe care o ţinuse până atunci îl ţinea acum pe el. Văzând aceasta, tânărul întrupat din vise a apucat cârma în mâinile sale şi a răsucit corabia cu prora îngustă spre duşman. Şi atunci se văzu cum cele trei Moire îl ajută pe cel îndrăzneţ, căci următoarea lovitură dinspre duşmanul lor, care ar fi despicat corabia de la prora la pupa, a lovit-o la babord cât de-o vâslă în adâncime.

Iar duşmanul, care stătuse neclintit până în acea clipă, fără a încerca să fugă ori să se apropie, s-a răsucit pe loc. Văzând că dă să spele putina ca să scape, echipajul a scos un strigăt ca şi când ar fi câştigat de-acum bătălia. Dar, să vezi şi să nu crezi, castelul pe care toţi îl crezuseră până atunci nemişcat s-a răsucit în sens invers, încât marele său tun, mai mare decât oricare tun al lor, era îndreptat tot asupra lor.

O clipă mai târziu, ghiuleaua tunului a nimerit în mijlocul corăbiei, răsturnând din afet un tun al bateriei de la tribord, aşa cum un om beat ar răsturna un prunc din leagănul său, iar tunul a alunecat pe punte, măturând totul în calea sa. Atunci tunurile bateriei – cele rămase – au răspuns în cor de flăcări şi fier. Şi pentru că distanţa se înjumătăţise faţă de cea de la început (ori poate din pricină că duşmanul lor, dovedind teamă, slăbise carcasa fiinţei sale), canonada lor n-a mai lovit castelul cu un dangăt gol, ci cu un trosnet, ca şi când clopotul ce urma să bată sfârşitul lumii se spărgea; şi crăpături zdrenţuite au apărut pe negreala uleioasă a fierului.

Atunci tânărul a strigat prin gosport celor care rămăseseră pe poziţii în încăperera motoarelor, hrănind cuptoarele cu trunchiuri de copaci, şi le-a spus să arunce smoală în flăcări, aşa cum îi sfătuise prinţesa. Întâi s-a temut că toţi muriseră acolo, apoi că ordinul nu fusese priceput în vacarmul bătăliei. Dar o umbră a căzut pe apa luminată de soare care se

întindea între el şi duşmanul lor, şi tânărul a privit în sus.

Din cât se povesteşte, în vremurile străvechi o copilă zdrenţăroasă, fiica unui pescar, a găsit pe nisip un clondir pecetluit şi, rupând pecetea şi scoţând dopul, a devenit regină de la un pol la celălalt. Povestea părea să se repete acum, când o făptură primordială, a cărei forţă era aceea a creaţiei originare, s-a desprins din pilaştrii de fum ai corăbiei, dându-se de-a berbeleacul, cu o bucurie întunecată şi iute crescând, parcă umflată de vânt.

Şi vântul chiar a venit şi a cuprins-o cu mâinile sale nenumărate şi a purtat-o ca pe-o masă solidă asupra duşmanului lor. Şi chiar când nimic nu se mai vedea – nici carena lungă, întunecată, cu puntea de fier, nici tunul a cărui gură rostise vorbe ce-i condamnau la pieire – ei n-au stat nici o clipă pe gânduri, ci s-au repezit la tunuri şi au tras în negreala aceea. Când şi când auzeau tunul duşmanului lor trăgând; dar n-au văzut nici o scăpărare, şi nu puteau spune unde nimeriseră acele lovituri.

Poate că încă nu loviseră nimic şi încă şi acum ghiulelele dau ocol lumii, căutându-şi ţinta.

Şi au tras până când ţevile arătau ca nişte lingouri abia ieşite din creuzet. Apoi fumul care se vălătucea de atâta vreme a început să se risipească şi cei de sub punte au strigat prin gosport că nu mai aveau smoală, iar tânărul întrupat din vise a ordonat încetarea focului şi oamenii care serviseră la tunuri s-au prăbuşit pe punte asemenea multelor leşuri, prea istoviţi să ceară apă.

Norul negru s-a topit. Nu aşa cum se topeşte ceaţa în soare, ci aşa cum o armată ce ţine piept răului se împrăştie în faţa atacurilor repetate, cedând aici, încăpăţânându-se să reziste dincolo, reuşind să mai strângă o mână de trăgători când totul pare pierdut.

În zadar au căutat pe valurile scăpărătoare urma duşmanului lor. Nu se vedea nimic: nici carena, nici castelul, nici tunul, nici scândură, nici stâlp.

Încet, atât de prudenţi încât ai fi crezut că se temeau de-un vrăjmaş nevăzut, au înaintat chiar până unde stătuse ancorat duşmanul şi au văzut copacii doborâţi şi pământul brăzdat pe insuliţa aflată ceva mai departe, semn că acolo îşi

irosise energiile canonada lor. Când au trecut de locul unde se aflase carena lungă, tânărul întrupat din vise a dat ordin ca roţile cele mari să-şi schimbe direcţia de rotire şi, în cele din urmă, s-au oprit şi ei au rămas la fel de nemişcaţi pe apă precum stătuse şi duşmanul lor. Apoi tânărul s-a apropiat de parapet şi a privit în jos; dar cu o asemenea expresie pe chip încât nimeni, nici cel mai curajos, n-a îndrăznit să se uite la el.

Când în sfârşit şi-a ridicat ochii, chipul îi era încordat şi încruntat, şi, fără să rostească vreun cuvânt, el s-a dus în cabina sa şi s-a încuiat pe dinăuntru. Atunci tânărul secund a dat ordin de întoarcere a corăbiei, ca să pornească spre cupola albă a prinţesei; şi a mai dat ordin ca rănile să fie oblojite, pompele să fie puse în mişcare şi stricăciunile să fie drese. Dar pe morţi nu i-au abandonat, ci i-au luat cu ei, pentru a-i îngropa în largul mării.

Partea a V-a
Moartea învăţăcelului

Se prea poate ca acel canal să nu fi fost chiar atât de drept pe cât crezuseră. Sau poate îşi pierduseră direcţia în luptă, fără să-şi dea seama. Sau toate canalele se răsuceau (după cum spuneau unii) asemenea viermilor în stârv, atunci când nu le vedea nimeni. Oricare ar fi adevărul, au navigat cu cazanele duduind şi aburii ieşind vălătuci – vântul murise între timp – şi în ultima licărire a zilei au văzut că nu făcuseră altceva decât să se plimbe printre insuliţe necunoscute. Toată noaptea au plutit în derivă, iar a doua zi dimineaţa secundul i-a chemat la sine pe toţi cei pe care-i credea în stare să-i dea cele mai bune sfaturi; dar nici unul n-a putut spune altceva decât că trebuia chemat tânărul întrupat din vise (ceea ce nu voiau cu nici un chip să facă) sau să continue să înainteze până ajungeau în larg sau la cupola prinţesei.

Asta au şi făcut, toată ziua, străduindu-se să păstreze un curs drept, dar cotind fără voia lor prin nenumăratele meandre ale canalelor. Şi când noaptea a coborât din nou, nu se găseau într-o poziţie mai dătătoare de speranţă.

Dar în dimineaţa celei de-a treia zile, tânărul întrupat din

vise a ieşit din cabina lui şi a-nceput să măsoare puntea în lung şi-n lat, cum îi era obiceiul, examinând reparaţiile ce se făcuseră şi întrebând de sănătate pe răniţii care, din pricina durerilor, se treziseră cu noaptea-n cap. Atunci tânărul secund şi aceia cu care ţinuse sfat au venit la el şi i-au spus despre toate câte le făcuseră şi l-au întrebat cum ar putea ieşi din nou la mare, ca să-şi îngroape morţii şi să se întoarcă la casele lor din oraşul magicienilor.

Auzindu-i, tânărul întrupat din vise şi-a ridicat privirile spre bolta cerului. Unii au crezut că se roagă, alţii, că încearcă să-şi stăpânească mânia ce i-o stârniseră ei, iar alţii – că nădăjduia să găsească vreun sfat salvator în înalt. Dar el a stat atât de mult timp cu privirile aţintite la boltă, încât pe fârtaţii lui i-a cuprins spaima, ca atunci când tânărul privise în adâncul apelor, şi unul sau doi au dat să se furişeze de-acolo. Dar tânărul le-a spus:

— Priviţi! Nu vedeţi păsările mării? Se revarsă din toate colţurile cerului. Urmaţi-le.

Până târziu dimineaţa au urmat păsările, atât cât le lăsau canalele cale liberă. Şi în cele din urmă le-au văzut zburând roată şi plonjând în apă, iar aripile lor albe şi capetele negre semănau cu un nor atârnând jos în drumul lor, un nor frumos la înfăţişare, dar ameninţător pe dinăuntru. Apoi tânărul întrupat din vise le-a spus să umple o caronadă numai cu praf de puşcă şi să tragă; când a răsunat bubuitura, toate păsările s-au ridicat piuind şi ţipând. Şi acolo unde fuseseră ele, echipajul a văzut plutind o halcă uriaşă de hoit, care lor li s-a părut a fi o fiară a uscatului, căci credeau să aibă un cap şi patru picioare. Dar era mai mare decât orice elefant.

Apropiindu-se, tânărul a poruncit să fie coborâtă o barcă în apă şi, când s-a suit în barcă, cedalţi au văzut că-şi vârâse la brâu un alfange mare, al cărui tăiş a prins sclipirea soarelui. O vreme s-a chinuit cu hoitul, şi când s-a întors aducea cu sine o hartă, cea mai mare pe care o văzuseră ei vreodată, desenată pe-o piele netăbăcită.

Spre lăsarea nopţii au ajuns la cupola prinţesei. Au aşteptat pe punte, căci prinţesa era vizitată de mama ei; dar după ce-a plecat înfricoşătoarea femeie, toţi cei care se puteau ţine pe picioare au coborât pe ţărm, şi Fecioarele-

Grâne i-au înconjurat, o sută pentru fiecare tânăr, şi tânărul întrupat din vise a prins-o pe fiica Nopţii în braţele sale şi au început să dănţuiască, şi odată cu ei toţi ceilalţi. Nici unul dintre ei n-a uitat acea noapte.

Roua i-a găsit sub copacii din grădina prinţesei, pe jumătate îngropaţi în flori. Au dormit acolo o vreme, dar când după-amiaza a alungat umbrele catargelor, s-au trezit. Atunci prinţesa şi-a luat rămas-bun de la insulă şi s-a jurat să nu mai calce niciodată pe ea, chiar dacă se va duce să vadă fiecare ţară peste care păşea mama ei, şi Fecioarele-Grâne au jurat aşijderea. Prea multe fecioare erau acolo să încapă toate pe corabie; dar corabia le-a cuprins totuşi, iar punţile erau verzi de veşmintele lor şi aurii datorită părului lor. Prin multe peripeţii au trecut pe drumul de întoarcere spre oraşul magicienilor. Povestea aceasta ar putea să vă spună cum şi-au aruncat morţii în mare, însoţindu-i cu rugăciuni, dar noaptea îi vedeau între vele; sau cum unele Fecioare-Grâne s-au măritat cu acei prinţi care, după ce şi-au petrecut atâta amar de ani sub puterea vrăjilor şi nu mai doresc să părăsească viaţa ce-au dus-o (şi după ce-au desluşit multe taine ale vrăjitoriei), îşi construiesc palate pe frunze de nufăr şi arareori se lasă văzuţi de oameni.

Dar toate aceste lucruri nu-şi au locul aici. Să mai spunem doar că, apropiindu-se ei de stânca pe vârful căreia se înalţă oraşul magicienilor, învăţăcelul care-l întrupase pe tânăr din vise stătea pe creneluri, scrutând marea ca să-i vadă. Şi când le-a zărit pânzele negre, mânjite de funinginea ce le orbise duşmanul, a crezut că sunt în doliu pentru tânăr, astfel că s-a aruncat de pe ziduri şi a murit. Căci nici un om nu poate trăi multă vreme atunci când visele îi pier.

XVIII

Oglinzi

Cât am citit această poveste fără noimă, mă uitam din când în când la Jonas, dar n-am prins nici cea mai firavă schimbare de expresie pe chipul lui, cu toate că nu dormea. Iar la sfârşit am spus:

— Nu-s sigur că înţeleg de ce învăţăcelul a presupus, aşa, nitam-nisam, că fiul său murise atunci când a văzut pânzele negre. Corabia pe care o trimitea căpcăunul avea într-adevăr pânze negre, dar aceasta venea doar o dată pe an, iar în anul acela venise o dată.

— Ştiu, a spus Jonas.

Vocea lui era ternă, cum nu o auzisem niciodată.

— Adică ştii răspunsul la această întrebare?

N-a zis nimic şi o vreme am rămas amândoi tăcuţi, eu încă ţinând cărţulia cafenie (care-mi aducea cu insistenţă aminte de Thecla şi de serile petrecute împreună) deschisă cu degetul arătător, el cu spatele la peretele rece al încăperii-închisoare, iar mâinile lui, una de metal, cealaltă de carne, zăcând de-o parte şi de alta a trupului, ca şi când uitase de ele.

Într-un târziu, o voce subţirică a îngăimat:

— E o poveste foarte veche.

Era fetiţa care înălţase tăblia tavanului.

Eram atât de îngrijorat pentru Jonas, încât pentru o clipă m-am supărat pe ea că ne întrerupsese tăcerea, dar Jonas a murmurat:

— Da, e o poveste foarte veche, în care eroul i-a spus regelui, tatăl său, că, dacă nu izbândeşte, se va întoarce la Atena cu pânzele negre.

N-am prea priceput ce voia să spună cu acele vorbe, poate că delira; dar cum acestea au fost printre ultimele cuvinte ale lui Jonas, simt că trebuie să le consemnez aici, aşa cum am consemnat şi basmul care le-a inspirat.

O vreme, am încercat împreună cu fetiţa să-l convingem să vorbească. N-a vrut şi, în cele din urmă, ne-am lăsat păgubaşi. Mi-am petrecut restul zilei şezând lângă el şi, după un rond sau două, Hethor (a cărui minusculă rezervă de isteţime fusese fără doar şi poate golită de prizonieri) a venit să ni se alăture. M-am înţeles cu Nicarete şi Lomer să-i pregătească locul de dormit în partea cealaltă a încăperii.

Orice-ar spune unii şi alţii, cu toţii suferim uneori de tulburări de somn. Unii chiar nu dorm deloc, iar alţii care dorm cu nemiluita se jură că nu fac aşa ceva. Unii sunt tulburaţi de vise după vise, câţiva fericiţi sunt vizitaţi de vise minunate. Unii vor spune că au avut cândva probleme cu somnul, dar şi-au „revenit”, ca şi când starea de trezie ar fi o boală, cum poate chiar este.

Cât despre mine, de obicei dorm fără vise demne de ţinut minte (deşi uneori am asemenea vise, după cum bine ştie cititorul care m-a însoţit până aici) şi arareori mă trezesc înainte de revărsatul zorilor. Dar în noaptea cu pricina somnul meu a fost atât de diferit de natura sa obişnuită, încât m-am întrebat adeseori dacă pot să-l numesc somn. Poate că a fost o altă stare ce s-a dat drept somn, aşa cum alzabourile, după ce s-au înfruptat din carne de om, se dau drept oameni.

Dacă a fost urmarea unor cauze naturale, atribui acest fapt unei combinaţii de împrejurări nefericite. Eu, care toată viaţa mea am fost obişnuit cu munca grea şi exerciţii violente, în acea zi zăcusem închis fără să fac nici una, nici alta. Povestea din cărţulia cafenie îmi afectase imaginaţia – care

încă îmi era aţâţată mai mult de cartea în sine şi de asocierea ei cu Thecla, precum şi de faptul că ştiam că mă aflam între zidurile Casei Absolute, despre care o auzisem pe Thecla vorbind adesea. Poate că mai important era că gândurile mele erau apăsate de grijile pricinuite de Jonas, şi de sentimentul (ce-mi sporise pe parcursul zilei) că în acel loc se sfârşea călătoria mea; că nu voi ajunge niciodată în Thrax; că nu o voi mai întâlni pe Dorcas niciodată; că nu voi mai da niciodată Gheara înapoi şi nici n-o să scap de ea; că, de fapt, Increatul, pe care-l slujise posesorul Ghearei, hotărâse ca eu, care văzusem atâţia prizonieri murind, să îmi sfârşesc propria viaţă ca prizonier.

Am dormit – dacă somn se poate numi – doar o clipă. Am avut senzaţia de cădere; un spasm, încordarea instinctivă a unei victime aruncate de la o fereastră aflată la înălţime, mi-a smucit toate mădularele. M-am ridicat în capul oaselor, dar în jurul meu nu vedeam altceva decât beznă. L-am auzit pe Jonas respirând, iar degetele mele mi-au spus că încă şedea aşa cum îl lăsasem, cu spatele proptit de zid. M-am întins şi am adormit la loc.

Sau mai corect ar fi să spun că am încercat să dorm şi am trecut în acea stare confuză care nu e nici somn, nici trezie. Alteori mi-a plăcut această stare, dar nu şi acum – eram conştient că aveam nevoie de somn şi în acelaşi timp că nu dormeam. Dar nu eram „conştient” în sensul obişnuit al cuvântului. Auzeam voci stinse în curtea hanului şi simţeam oarecum că în curând clopotele din campanilă vor bate şi se va face zi. Mădularele mi-au zvâcnit din nou şi m-am ridicat în capul oaselor.

O clipă mi-am închipuit că zărisem o scăpărare de foc verde, dar n-a fost nimic. Mă acoperisem cu mantia; am aruncat-o cât colo şi, făcând aceasta, mi-am amintit că mă aflam în Casa Absolută şi că părăsisem hanul din Saltus, care rămăsese foarte departe în urmă, cu toate că Jonas zăcea lângă mine, liniştit, întins pe spate, cu mâna cea bună pusă sub cap. Lucirea aceea palidă pe care-o zărisem era albul ochiului său drept, deşi suspinul respiraţiei sale semăna cu al cuiva care doarme. Încă eram eu însumi prea adormit ca să am chef de vorbă şi aveam presentimentul că oricum nu-mi

va răspunde.

M-am întins la loc şi m-am lăsat copleşit de iritarea că nu pot dormi. M-am gândit la cireada mânată prin Saltus şi am numărat vitele: o sută treizeci şi şapte – iată că ţinusem minte. Au urmat soldaţii care urcaseră cântând dinspre Gyoll. Hangiul mă întrebase câţi erau şi eu îi dădusem o cifră la întâmplare, dar de numărat abia acum i-am numărat. Poate că era şi el iscoadă, sau poate că nu.

Maestrul Palaemon, care ne învăţase atât de multe lucruri, nu ne învăţase niciodată cum să dormim – nici un ucenic nu avusese vreodată nevoie să înveţe acest lucru după o zi de îndatoriri ce trebuiau îndeplinite, de frecat podele şi de rânit în bucătărie. În fiecare seară, timp de jumătate de rond, ne hârjoneam în dormitoarele noastre, apoi dormeam ca orice alt locuitor al necropolei, până când venea el să ne trezească şi să ne pună să lustruim podelele şi să golim ţucalele.

Deasupra mesei pe care Fratele Aybert tranşează carnea e un raft de cuţite. Unu, doi, trei, patru, cinci, şase, şapte cuţite, toate cu tăişuri mai simple decât al cuţitului Maestrului Gurloes. Unul căruia îi lipseşte un nit din mâner, unul cu mânerul puţin ars din pricină că Fratele Aybert l-a pus o dată lângă sobă...

Eram din nou treaz de-a binelea, sau aşa credeam că sunt, şi nu ştiam de ce. Lângă mine, Drotte dormea neîntors. Am închis ochii încă o dată şi am încercat să dorm aşa ca el.

Trei sute nouăzeci de trepte de pe pământ până la dormitorul nostru. Câte mai erau până în încăperea unde se găseau tunurile care bubuiau în vârful turnului? Unu, două, trei, patru, cinci, şase tunuri. Unu, două, trei niveluri de celule folosite în oubliette. Una, două, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt aripi la fiecare nivel. Una, două, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt, nouă, zece, unsprezece, douăsprezece, treisprezece, paisprezece, cincisprezece, şaisprezece, şaptesprezece celule în fiecare aripă. Una, două, trei zăbrele la mica ferestruică din uşa celulei mele.

M-am trezit cu o tresărire şi o senzaţie de frig, dar sunetul

care îmi tulburase somnul fusese doar trântitul unui chepeng undeva pe coridor. Lângă mine, amantul meu copil, Severian, zăcea în somnul uşor al tinereţii. M-am ridicat, gândind să-mi aprind lumânarea şi să mă uit o clipă la culorile proaspete ale acestui chip cu trăsături fine. De fiecare dată când se întorcea la mine, aducea o scânteie de libertate ce scăpăra pe chipul lui. De fiecare dată o luam, suflam asupra ei şi-o strângeam la piept, şi de fiecare dată pâlpâia şi murea; uneori însă nu murea, şi atunci, în loc să mă cufund şi mai adânc sub această povară de pământ şi metal, mă înălţăm prin pământ şi metal, spre vânt şi cer.

Sau cel puţin aşa-mi spuneam. Dacă nu era adevărat, tot îmi mai rămânea o bucurie, să mă îmbăt cu acea scânteie.

Dar când am întins mâna după lumânare, aceasta dispăru-se, şi ochii şi urechile mele şi însăşi pielea chipului meu îmi spuneau că celula dispăruse odată cu ea. Era o lumină palidă în jur – foarte slabă, dar nu aceea de la lumânarea torţionarului de pe coridor, lumina care se filtra prin cele trei zăbrele ale ferestruicii de la celula mea. Ecouri abia auzite mă anunţau că mă găseam într-un spaţiu mai larg decât o sută de asemenea celule; obrajii şi fruntea, care se tociseră dându-mi semne despre cât de apropiaţi erau pereţii celulei, adevereau acest lucru.

M-am ridicat, mi-am netezit rochia şi am început să merg, aproape ca o somnambulă... Unu, doi, trei, patru, cinci, şase, şapte paşi, apoi mirosul trupurilor ţinute în spaţiu închis şi strâmt mi-a spus unde mă aflam. Era antecamera! Am simţit o strângere de inimă. Oare poruncise Autocratul să fiu adusă aici în timp ce dormeam? Ceilalţi îşi vor opri biciuirile când mă vor vedea? Uşa! Uşa!

Zăpăceala mea era atât de mare încât aproape am căzut, împinsă de învălmăşeala din mintea mea.

Mi-am frânt mâinile, dar mâinile pe care le frângeam nu erau ale mele. Mâna mea dreaptă a simţit o mână mult prea mare şi prea puternică, şi în aceeaşi clipă mâna mea stângă a simţit acelaşi lucru.

Thecla s-a desprins de mine ca un vis. Sau ar trebui să spun că s-a risipit până n-a mai rămas nici urmă şi,

risipindu-se, a dispărut înăuntrul meu, până când am redevenit eu însumi şi aproape singur.

Dar făcusem descoperirea. Locul unde se afla uşa, uşa secretă prin care tinerii exultanţi pătrundeau noaptea cu biciurile lor pline de curent, făcute din sârmă împletită, încă îmi stăruia în minte. Cu tot ce mai văzusem sau gândisem. Puteam evada mâine. Sau acum.

— Te rog, a zis o voce de lângă mine, unde a plecat doamna?

Iarăşi copila, fetiţa cu păr negru şi ochi mari. Am întrebat-o dacă văzuse o femeie.

Mi-a luat mâna în mânuţa ei.

— Da, o doamnă înaltă, şi mi-e teamă. E ceva îngrozitor în întuneric. Oare a găsit-o pe doamnă?

— Parcă nu te temeai de lucruri îngrozitoare, sau ai uitat? Ai râs de chipul verde.

— Asta-i altfel, ceva negru care fornăie în întuneric.

În vocea ei răzbătea o teamă neprefăcută, şi mâna care-o strângea pe-a mea tremura.

— Cum arăta doamna?

— Nu ştiu. Am văzut-o doar pentru că era mai întunecata decât umbrele, dar am văzut că-i doamnă după felul cum mergea. Când m-am apropiat să văd cine era, nu era nimeni aici în afară de tine.

— Înţeleg, am zis eu, deşi mă îndoiesc că tu vei înţelege vreodată. Acum trebuie să te întorci la mama ta, să te culci.

— Vine de-a lungul zidului, mi-a spus ea.

Apoi mi-a dat drumul la mână şi a dispărut, dar sunt convins că nu m-a ascultat. Mai mult ca sigur că ne-a urmat pe mine şi pe Jonas, căci am zărit-o de două ori de când m-am întors aici, în Casa Absolută, unde fără îndoială trăieşte şterpelind mâncare. (E posibil să se fi întors şi în antecameră uneori, ca să mănânce, dar eu am poruncit ca toţi prizonierii de-acolo să fie eliberaţi, chiar dacă pe cei mai mulţi dintre ei va trebui – şi aşa cred că se va întâmpla – să-i împingem afară cu vârful suliţei. Am poruncit de asemenea ca Nicarete să fie adusă la mine şi, când scriam, mai adineaori, despre captivitatea noastră, şambelanul meu a intrat să mă anunţe că ea îmi aşteaptă poruncile.)

Jonas zăcea aşa cum îl lăsasem, şi din nou i-am văzut albul ochilor în întuneric.

— Spuneai că trebuie să pleci ca să rămâi întreg la minte, i-am zis eu. Haide. Cel care a trimis notulii, oricare ar fi acesta, a pus mâna pe-o armă nouă. Am găsit calea de ieşire de-aici, şi plecăm acum.

Nu s-a clintit, astfel că, în cele din urmă, a trebuit să-l iau de braţ şi să-l ridic cu forţa în picioare. Multe din părţile lui din metal or fi fost făurite din aliajele acelea albe care, când le iei în mână, te amăgesc cu greutatea lor mică, fiindcă aveam impresia că ridic în braţe un copil; dar părţile metalice şi ceea ce era făcut din carne se umeziseră cu un strat subţire de materie vâscoasă. Talpa mea a nimerit în aceeaşi mâzgă pe podea, lângă el, iar peretele era şi el mânjit. Acel ceva asupra căruia mă avertizase fetiţa se apropiase şi se depărtase cât stătusem eu de vorbă cu ea, şi cu siguranţă nu pe Jonas îl căutase.

Uşa prin care intrau schingiuitorii nu era departe de culcuşul nostru, în mijlocul peretelui din fundul antecamerei: se deschidea cu un descântec, aşa cum se întâmplă mai întotdeauna cu toate lucrurile din vremurile străvechi. L-am şoptit şi am trecut amândoi prin portalul ascuns şi l-am lăsat deschis în urma noastră, bietul Jonas mergând alături de mine ca un obiect făcut în întregime din metal.

O scară îngustă, ornată cu plase de păianjeni albicioşi şi acoperită cu un covor de praf, şerpuia întortocheat în jos. Atât îmi aminteam, nu şi ceea ce se găsea dincolo de scară. Orice urma să se întâmple, aerul stătut mirosea a libertate, încât numai faptul de a-l respira era o plăcere. Eram îngrijorat, nu-i vorbă, dar îmi venea să râd în hohote.

Uşi tainice se deschideau la multe paliere, dar era posibil, mai mult decât posibil, să întâlnim pe cineva dacă păşeam pragul vreuneia, câtă vreme scara părea părăsită. Înainte să fiu văzut de cineva din Casa Absolută, doream să mă depărtez cât mai mult de antecameră.

Să fi coborât vreo sută de paşi, când am ajuns la o uşă pe care era pictat un semn teratoid purpuriu, o hieroglifă – aşa mi se părea mie – din cine ştie ce limbă de dincolo de ţărmurile lui Urth. În acea clipă am auzit ceva ca o călcătură

pe scări. Uşa n-avea nici mâner, nici zăvor, dar eu m-am izbit în ea – întâi a rezistat, apoi s-a deschis larg. Jonas m-a urmat; iar uşa s-a închis în urma noastră atât de iute, încât m-aş fi aşteptat la un bubit, dar n-a răsunat nici unul.

Nimerisem într-o încăpere slab luminată, însă lumina a sporit după intrarea lui Jonas. M-am asigurat că nu era nimeni acolo în afară de noi şi am profitat de lumina aceea ca să mă uit mai bine la Jonas. Faţa lui era încă imobilă, cum fusese şi când stătuse în antecameră, cu spatele lipit de zid, dar nu era un chip lipsit de viaţă, aşa cum mi temusem. Era aproape chipul unui om pe punctul de a se trezi din somn, iar lacrimile lăsaseră dâre ude pe obraji.

— Mă recunoşti? l-am întrebat, iar el a încuviinţat din cap, fără să vorbească. Jonas, trebuie să mi-o iau înapoi pe *Terminus Est*, dacă pot. Am fugit ca un laş, dar acum că mă gândesc la asta, îmi dau seama că trebuie să mă întorc după ea. Scrisoarea mea către arhontele din Thrax este pusă în buzunarul tecii, pe lângă asta nu mă pot despărţi de spadă. Dar dacă vrei să încerci să scapi din acest loc, te înţeleg. Nu eşti legat de mine.

Părea să nu mă fi auzit.

— Ştiu unde suntem, a zis el şi şi-a ridicat un braţ, îndrep-tându-l ţeapăn spre ceva ce eu credeam a fi un paravan pliant.

Eram încântat să-i aud vocea şi, sperând să-l fac să mai vorbească, l-am întrebat:

— Adică unde suntem?

— Pe Urth, a răspuns el şi a traversat încăperea spre tăbliile pliate.

Abia acum am văzut că acestea erau încrustate pe spate cu ciorchini de diamante şi emailate cu semne răsucite, asemănătoare aceluia de pe uşă. Erau ciudate, nu-i vorbă, dar tot nu întreceau în ciudăţenie ceea ce a făcut prietenul meu Jonas după ce a desfăcut tăbliile. Rigiditatea pe care o remarcasem la el doar cu o clipă mai devreme dispăruse cu totul – dar tot nu era Jonas cel dinainte.

Şi atunci am înţeles. Ne-a fost dat tuturor să vedem cum o persoană care şi-a pierdut o mână (aşa ca el) şi a înlocuit-o cu un cârlig sau altă unealtă artificială întreprinde o acţiune

pentru care are nevoie de ambele mâini, şi cea adevărată, şi cea artificială. Aşa a făcut şi Jonas, când a deschis tăbliile; doar că la el mâna-proteză era cea făcută din carne. Şi înţelegând acest fapt, am înţeles şi ce spusese mai devreme: că atunci când s-a prăbuşit nava lui, chipul îi fusese distrus.

— Ochii…, am spus eu. Nu ţi i-au putut înlocui. Aşa e? Şi ţi-au dat chipul ăsta. Celălalt a fost şi el omorât?

S-a întors şi s-a uitat la mine într-un fel ce mărturisea că uitase că sunt acolo.

— Era pe pământ, a răspuns el. L-am omorât fără să vrem, când ne-am prăbuşit. Aveam nevoie de ochii şi laringele lui, şi am mai luat şi alte părţi.

— De aceea ai putut să mă tolerezi pe mine, un torţionar. Eşti o maşină.

— Iar tu nu eşti mai rău decât ceilalţi din specia ta. Nu uita că în urmă cu mulţi ani, înainte să te fi cunoscut pe tine, devenisem unul de-al vostru. Acum sunt mai rău decât tine. Tu nu m-ai fi părăsit, eu însă te părăsesc. Acum am şansa, şi este şansa pe care am căutat-o ani de zile, în toate peregrinările mele pe cele şapte continente ale acestei lumi, încercând să iau urma hierodulilor şi cârpindu-mă cu tot felul de mecanisme incomode.

M-am gândit la tot ce se întâmplase de când îi dusesem Theclei cuţitul; şi cu toate că nu urmărisem tot ce-mi spusese Jonas, am zis:

— Dacă este singura ta şansă, du-te, şi mult noroc. Dacă o voi mai vedea pe Jolenta, îi voi spune că ai iubit-o odată, nimic altceva.

Jonas a clătinat din cap:

— Nu înţelegi? Mă voi întoarce după ea, dar întâi trebuie să mă repar. Să fiu întreg la minte şi la trup.

Apoi a păşit în cercul tăbliilor şi o lumină strălucitoare s-a aprins în aer deasupra capului său.

E o prostie să le numeşti oglinzi. Se aseamănă cu oglinzile aşa cum se aseamănă firmamentul atotînvăluitor cu balonul unui copil. Nu-i vorbă, reflectă lumina; dar îmi vine să cred că nu aceasta este funcţia lor adevărată. Ele reflectă realitatea, substanţa metafizică ce stă la baza lumii materiale.

Jonas a închis cercul şi a păşit în centrul lui. Cât să apuci

să zici o rugăciune din cele foarte scurte, ceva făcut din sârme şi praf scăpărător, metalic a dansat deasupra tăbliilor, înainte să dispară totul şi eu să rămân singur.

XIX

Debarale

Eram singur, şi nu mai fusesem cu adevărat singur de când intrasem în camera de la han şi văzusem umerii laţi ai lui Baldanders ieşind de sub pătură. Urmase Doctorul Talos, apoi Agia, apoi Dorcas, apoi Jonas. Boala ţinerii de minte m-a copleşit, astfel că am văzut silueta bine conturată a lui Dorcas, i-am văzut pe uriaş şi pe ceilalţi, aşa cum îi văzusem când Jonas şi cu mine fusesem duşi prin crângul de pruni. Fuseseră acolo şi oameni cu animale, şi alţi artişti, de toate felurile, şi fără îndoială că toţi se îndreptau spre acea parte a grădinii unde (aşa cum îmi spusese Thecla adeseori) se desfăşurau petrecerile în aer liber.

Am început să cercetez încăperea, nutrind o vagă speranţă că-mi voi găsi spada. Nu era acolo şi mi-a trecut deodată prin minte gândul că probabil exista o magazie lângă antecameră unde se păstrau bunurile prizonierilor – mai mult ca sigur la acelaşi cat. Scara pe care coborâsem avea să mă ducă înapoi în antecameră; dar ieşirea din încăperea oglinzilor dădea într-o altă încăpere, una în care erau depozitate tot felul de obiecte ciudate. Într-un târziu am găsit o uşă ce se deschidea într-un coridor întunecat şi tăcut, cu un covor pe podea şi tablouri atârnate pe pereţi. Mi-am pus masca şi

m-am învelit în mantie, socotind că, deşi gărzile care ne prinseseră în pădure nu dăduseră semne că aveau habar de existenţa ghildei, cei pe care i-aş fi putut întâlni în sălile Casei Absolute s-ar putea să fie ceva mai ştiutori.

Când totuşi am întâlnit pe cineva, nu mi s-a pus în cale. Un bărbat îmbrăcat în straie bogate şi ales croite s-a tras la o parte, iar câteva femei frumoase m-au fixat cu priviri curioase; am simţit cum tresar amintirile Theclei la vederea chipurilor lor. Mai încolo am găsit o altă scară – nu îngustă şi ascunsă ca aceea care ne dusese pe Jonas şi pe mine în încăperea oglinzilor, ci una lată, cu trepte adânci, pe care o putea folosi oricine.

Am urcat câteva trepte, am dat peste un alt coridor şi am făcut o recunoaştere, asigurându-mă că încă mă aflam mai jos de antecameră, şi iar am urcat, când, deodată, am zărit o femeie tânără coborând treptele în direcţia mea.

Ochii ni s-au întâlnit.

În acea clipă, sunt sigur că şi ea a simţit, ca şi mine, că ne mai privisem astfel şi înainte. În amintire, am auzit-o spunând din nou: „Preaiubita mea soră”, cu vocea aceea gângurită, şi chipul de forma inimii s-a ivit în faţa ochilor mei. Nu era Thea, consoarta lui Vodalus, ci femeia care arăta ca ea (şi fără îndoială îi împrumuta numele) şi care trecuse pe lângă mine pe treptele din Casa Azurie – ea coborând şi eu urcând, ca şi acum. Târfe, prin urmare, şi amfitrioane – chemate să participe la festivitatea aceea care tocmai se organiza.

Aproape doar din întâmplare am descoperit catul la care se afla antecamera. Abia părăsisem scara, când mi-am dat seama că mă aflam exact în locul unde stătuseră hastarii când eu şi Nicarete vorbisem lângă căruciorul de argint. Mă găseam, prin urmare, în cea mai mare primejdie, aşa că am avut grijă să merg încet. Pe peretele din dreapta erau vreo douăsprezece uşi, fiecare cu toc din lemn sculptat, şi fiecare (căci m-am oprit să le cercetez) bătută în cuie de toc şi pecetluită cu vopsea veche de ani de zile. În stânga, singura uşă era cea mare, din stejar ros de cari, prin care soldaţii ne trăseseră pe Jonas şi pe mine. În partea cealaltă, chiar în faţa ei, intrarea în antecameră, mai departe – un alt şir de uşi pironite, la fel ca primele, iar la capăt o altă scară. Din câte se

părea, antecamera crescuse până ocupase întregul etaj din această aripă a Casei Absolute.

Dacă ar fi fost cineva în preajmă, n-aş fi îndrăznit să mă opresc; dar coridorul fiind pustiu, am îndrăznit să mă reazem, preţ de-o clipă, de-un stâlp al balustradei celei de-a doua scări. Doi soldaţi mă ţinuseră, al treilea mi-o luase pe *Terminus Est*. Era prin urmare logic să cred că, în vreme ce eram dus împreună cu Jonas prin uşa antecamerei, acel al treilea om o fi urcat câteva trepte spre locul unde erau ţinute armele capturate. Dar nu-mi aminteam nimic; soldatul rămăsese în urmă când coborâsem în grotă şi de atunci nu-l mai văzusem. Poate că nici nu intrase cu noi.

Deznădăjduit, m-am întors la uşa roasă de cari şi am deschis-o. Mirosul jilav al fântânii a pătruns imediat în coridor şi am auzit gongurile verzi începând să glăsuiască. Afară, lumea se cufundase în noapte. În afară de licăririle cadaverice ale fungilor, pereţii neregulaţi nu se zăreau şi doar un cerc de stele deasupra capului arătau unde cobora fântâna în pământ.

Am închis uşa; abia de s-a închis cu un hârşâit, când am auzit paşi urcând scara pe care urcasem şi eu. Nu aveam unde să mă ascund, şi dacă m-aş fi repezit spre a doua scară, aş fi avut puţine şanse să ajung la ea înainte să fiu zărit. Aş fi putut să mă furişez afară pe uşa grea de stejar şi s-o închid în urma mea, dar am hotărât să rămân pe loc.

Cel care s-a ivit era un om durduliu, de vreo cincizeci de ani, îmbrăcat în livrea. Chiar şi de unde eram, am văzut că a pălit când a dat cu ochii de mme. Totuşi, s-a apropiat iute şi, la vreo douăzeci-treizeci de paşi de mine, a început să facă plecăciuni, spunând:

— Pot să vă ajut, Domnia Voastră? Sunt Odilo, majordomul. Din câte văd, sunteţi într-o misiune de taină la... Părintele Inire?

— Da, am spus eu. Dar mai întâi trebuie să-mi iau spada de la tine.

Nu ştiu de ce crezusem că o văzuse pe *Terminus Est* şi mi-o va aduce, dar chipul său era gol.

— Am fost condus aici mai devreme. Atunci mi s-a spus că trebuie să-mi predau spada, dar că mi se va înapoia înainte ca Părintele Inire să-mi ceară s-o folosesc.

Mărunţelul a clătinat din cap:

— Vă rog să mă credeţi, în poziţia mea aş fi fost informat dacă vreunul dintre ceilalţi servitori...

— Un pretorian mi-a spus.

— Aha, trebuia să-mi dau seama. Au mişunat peste tot, fără să dea socoteală nimănui. A evadat unul dintre prizonierii noştri, presupun că aţi auzit, Domnia Voastră.

— Nu.

— Un bărbat pe nume Beuzec. Se zice că nu-i periculos, dar el şi încă un ins au fost găsiţi pândind într-un copac. Beuzec ăsta a reuşit să scape înainte să fie închis. Se zice c-or să-l prindă iute; nu ştiu dacă aşa va fi. Credeţi-mă, trăiesc în Casa Absolută de când mă ştiu, şi are câteva unghere ciudate – nişte unghere foarte ciudate.

— Poate că spada mea e într-un ungher din ăsta. Vrei s-o cauţi?

A făcut o jumătate de pas în spate, ca şi când îmi înălţasem mâna asupra lui.

— Oo, o voi căuta. Domnia Voastră, o voi căuta. Încercam doar să fac puţină conversaţie. Probabil că e aici jos. Dacă vreţi să mă urmaţi...

Ne-am îndreptat spre cealaltă scară şi-am observat că, în căutarea mea grăbită, trecusem cu vederea o uşă, una îngustă, sub scară. Era vopsită în alb, încât se confunda uşor cu piatra.

Majordomul a scos un inel greu de chei şi a descuiat uşa cu pricina. Camera triunghiulară era mult mai mare decât mi-aş fi imaginat, întinzându-se adânc sub scară şi având chiar şi un fel de pod, spre fundul ei, la care se ajungea pe-o scară de lemn şubredă. Lampa semăna cu acelea din antecameră, doar că mai chioară.

— O vedeţi? m-a întrebat majordomul. Staţi, e-o lumânare pe-aici pe undeva, din câte ştiu. Lampa aia nu prea-i de folos, rafturile aruncă umbre grele.

În timp ce vorbea, eu cercetam rafturile. Erau pline cu haine, din loc în loc o pereche de pantofi, o furculiţă de buzunar, un penar, o mingiucă aromată.

— Când eram un copilandru, servitorii de la bucătărie descuiau lacătul şi intrau aici, să răscolească. Am pus capăt

trebuşoarei ăsteia – am fixat o broască zdravănă – dar mă tem că lucrurile mai de soi au dispărut de mult.

— Ce-i locul ăsta?

— La origine, o debara pentru petiţionari. Haine, pălării şi cizme – de-astea. Asemenea locuri se umplu cu lucruri pe care norocoşii uită să le ia cu ei când pleacă, iar această aripă a fost întotdeauna a Părintelui Inire, şi eu cred că întotdeauna au fost unii care au venit să-l vadă şi niciodată n-au mai ieşit, ca şi aceia care au ieşit fără să fi intrat vreodată pe aici. S-a oprit şi s-a uitat în jur. A trebuit să le dau soldaţilor chei ca să-i opresc să dărâme uşile atunci când l-au căutat pe Beuzec, aşa că poate v-or fi pus spada aici. Dacă n-au pus-o, or fi luat-o cu ei în camera de gardă. Mă-ndoiesc să fie asta, nu-i aşa?

Dintr-un colţ a tras o spadă străveche.

— Cu nici un chip.

— E cam singura spadă pe-aici, mă tem. Pot să vă spun cum să ajungeţi în camera gărzilor. Sau pot să-l trezesc pe unul dintre paji, să se ducă şi să-ntrebe.

Scara ce ducea în pod se clătina, dar am urcat totuşi până sus, după ce i-am cerut majordomului să-mi dea lumânarea. Puţin probabil ca soldatul s-o fi pus pe *Terminus Est* acolo, dar eu voiam un răgaz de câteva clipe ca să mă gândesc ce puteam face mai departe.

În timp ce urcam, am auzit un zgomot uşor venind de sus şi am crezut că e furişarea unui rozător; dar când am ajuns cu capul şi lumânarea deasupra podelei podului, l-am văzut pe pirpiriul care-l însoţise pe Hethor pe drum, şezând îngenuncheat într-o atitudine de implorare intensă. Era Beuzec, de bună seamă; dar abia acum că-l vedeam mi-am amintit de numele lui.

— E ceva acolo, Domnia Voastră?

— Zdrenţe. Şobolani.

— Aşa m-am gândit şi eu, a spus majordomul când am coborât de pe ultimul fuscel. Ar trebui să mai arunc şi eu câte-o privire din când în când, dar la vârsta mea mi-e cam frică să urc o scară atât de şubredă. Aţi dori să mergeţi chiar Domnia Voastră în camera gărzilor, ori îl trezesc pe unul din băieţi?

— Mă duc eu.

A dat din cap ca un înţelept.

— E cel mai bine, aşa cred. S-ar putea să n-o dea unui paj, poate nici n-ar recunoaşte că o au. Acum vă găsiţi în Hipogeul Apotropaic, presupun că ştiţi. Dacă nu vreţi să fiţi oprit de patrule, e mai bine să mergeţi prin interior, aşa că urcaţi scările astea, sub care ne aflăm acum, până la al treilea palier, apoi o luaţi la stânga. Urmaţi galeria preţ de vreo mie de paşi, până ajungeţi la hypetrală. E întuneric acolo, s-ar putea să n-o observaţi, prin urmare uitaţi-vă după plante. Acolo intraţi, mai mergeţi două sute de paşi. La uşă e mereu o santinelă.

I-am mulţumit şi am reuşit s-o iau înaintea lui în sus pe scări, în timp ce el se chinuia cu broasca, şi m-am ascuns într-un coridor de la primul palier, lăsându-l pe majordom să treacă pe lângă mine. După ce s-a îndepărtat destul, am coborât înapoi, în coridorul antecamerei.

Îmi spuneam că, dacă spada mea fusese într-adevăr dusă în camera gărzilor, nu prea aveam cum s-o capăt înapoi, decât prin furt sau violenţă, şi voiam ca mai întâi să fiu sigur că nu fusese lăsată într-un loc mai la îndemână, înainte să trec la celelalte fapte. Mai era posibil şi ca Beuzec s-o fi văzut când se furişase şi se ascunsese, şi voiam să-l iau la întrebări.

Pe lângă asta, mă îngrijora soarta prizonierilor din antecameră. Între timp (îmi închipuiam eu) or fi descoperit uşa pe care Jonas şi cu mine o lăsasem deschisă, şi s-or fi răspândit prin acea aripă a Casei Absolute. În scurtă vreme avea să fie prins vreunul şi avea să-nceapă vânătoarea celorlalţi.

Când am ajuns la uşa debaralei de sub scări, mi-am lipit urechea de ea, doar-doar l-oi auzi pe Beuzec mişunând pe-acolo. Dar nu se auzea nimic. L-am strigat încet pe nume, fără să primesc vreun răspuns, apoi am încercat să deschid uşa, împingând-o cu umărul. Nu se clintea şi mi-era teamă să fac zgomot izbindu-mă în ea. În cele din urmă am reuşit să împing între uşă şi toc oţelul pe care mi-l dăduse Vodalus şi să forţez broasca.

Beuzec dispăruse. N-am căutat mult până am găsit o gaură în fundul debaralei, ce dădea într-o nişă centrală a unui

perete. Probabil că se furişase în debara, în căutarea unui spaţiu mai larg în care să-şi întindă picioarele, şi tot pe-acolo fugise din nou. Se spune că în Casa Absolută asemenea ascunzişuri sunt populate de o specie de lupi albi care s-au furişat înăuntru din codrii înconjurători, cu mult timp în urmă. O fi căzut pradă acestor creaturi, pentru că de-atunci nu l-am mai văzut.

În acea noapte n-am încercat să-i dau de urmă, ci am închis uşa debaralei, mascând cât am putut de bine stricăciunea ce-o adusesem broaştei. Abia atunci am observat simetria coridorului: intrarea în antecameră – în centru, uşile pecetluite – de-o parte şi de alta a ei, scările – la un capăt şi la celălalt. Dacă acest hipogeu era rezervat pentru Părintele Inire (după cum îmi spusese majordomul şi după cum sugera numele însuşi), alegerea se putea datora, cel puţin în parte, acestei caracteristici de imagine în oglindă. Dacă aşa stăteau treburile, cu siguranţă că exista o debara asemănătoare şi sub cealaltă scară.

XX

Tablouri

Întrebarea era de ce Odilo, majordomul, nu mă dusese acolo; dar nu m-am oprit din fuga mea prin coridor ca să mă gândesc la asta şi, când am ajuns, răspunsul mi s-a relevat deodată. Uşa aceea fusese de mult spartă – nu numai broasca, ci toată structura fuseseră sfărâmate, doar două aşchii decolorate, atârnate de balamale, mărturiseau că acolo fusese demult o uşă. Lampa dinăuntru se stinsese cine ştie când, lăsând interiorul pradă întunericului şi păianjenilor.

I-am întors spatele şi am făcut un pas sau doi, dar m-am oprit deodată, sub imboldul acelei conştiinţe a erorii care se trezeşte adesea în noi înainte să avem habar în ce constă eroarea. Jonas şi eu fuseserăm aruncaţi în antecameră târziu după-amiaza. În acea noapte, tinerii exultanţi veniseră cu biciurile lor. A doua zi dimineaţa, Hethor fusese prins şi, din cât se pare, Beuzec scăpase din mâinile pretorienilor cărora majordomul le dăduse cheile ca să-l caute pe fugar în hipogeu. Când mă întâlnisem ceva mai devreme cu acelaşi majordom, Odilo, şi-i spusesem că *Terminus Est* îmi fusese luată de-un pretorian, el bănuise că sosisem acolo în timpul zilei, după evadarea lui Beuzec.

Dar lucrurile nu stătuseră aşa; prin urmare, pretorianul

care o luase pe *Terminus Est* nu ar fi putut s-o pună în debaraua încuiată de sub a doua scară.

M-am reîntors la debaraua cu uşa fărâmată. În lumina ce pătrundea pieziş din coridor, mi-am dat seama că odată fuseseră rafturi înăuntru, la fel ca şi în cealaltă debara, identică acesteia; dar acum nu mai era nimic aici, rafturde fuseseră scoase şi folosite în alte scopuri, nu mai rămăseseră decât armăturile care ieşeau inutile din pereţi. Nu mai vedeam nici un alt obiect acolo, dar mi-am dat seama şi că nici un străjer căruia i s-ar fi cerut să cerceteze debaraua nu ar fi intrat de bună voie în colbul şi pânzele de păianjen de-acolo. Fără să mă ostenesc să-mi vâr capul înăuntru, am întins mâna în spatele tocului uşii sfărâmate şi – cu un amestec greu de descris de triumf şi familiaritate – mi-am strâns pumnul pe plăselele atât de dragi mie.

Eram din nou un om întreg. Sau mai corect, mai mult decât un om: o calfă a ghildei. Acolo, în coridor, am verificat dacă scrisoarea mai era în buzunarul tecii, apoi am scos tăişul lucios, l-am şters, l-am uns cu ulei şi l-am şters din nou, încercându-i tăişurile cu arătătorul şi degetul mare, în timp ce mă depărtam de-acolo. Acum n-are decât să-şi facă apariţia vânătorul din întuneric.

Următoarea mea ţintă era s-o găsesc pe Dorcas, dar nu ştiam unde se află trupa Doctorului Talos, doar că urma să dea un spectacol la un thias organizat în grădină – în una din multele grădini, fără doar şi poate. Dacă ieşeam acum, când afară era noapte, probabil că pretorienii cu greu m-ar fi văzut în mantia mea fuliginoasă, dar nici eu nu i-aş fi văzut mai uşor. Însă nu prea aveam cui să cer ajutor; şi când orizontul răsăritean avea să coboare sub soare, aş fi fost prins aşa cum fusesem prinşi – Jonas şi cu mine – când abia păşisem pe pământurile acelea. Dacă rămâneam în Casa Absolută, aş fi putut scăpa fără să fiu luat la întrebări, după cum mi-o dovedise întâlnirea cu majordomul, şi cine ştie dacă nu dădeam peste cineva care să-mi ofere nişte informaţii; chiar aşa, mă gândeam să zic oricui aş fi întâlnit în drum că fusesem chemat la thias (presupuneam că nu era neobişnuit ca la o asemenea festivitate să aibă loc şi ceva torturi) şi că plecasem din locul ce-mi fusese destinat drept găzduire şi mă

rătăcisem. Astfel poate reuşeam să descopăr unde stăteau Dorcas şi restul trupei.

Urcam scara în timp ce puneam la cale acest plan, şi la al doilea palier am apucat-o pe un coridor pe care nu-l văzusem înainte. Era mult mai lung şi mai somptuos decorat decât cel în care dădea antecamera. Picturi întunecate atârnau pe pereţi în rame de aur, iar între ele, pe piedestaluri, se găseau urne, busturi şi obiecte ale căror denumiri nu le ştiam. Uşile care se deschideau din coridor se aflau la o sută şi mai bine de paşi depărtare una de cealaltă, semn că în spatele lor erau nişte încăperi imense; dar toate erau încuiate şi, când le-am încercat mânerele, am băgat de seamă că acestea aveau o formă necunoscută mie, ca şi metalul din care erau făurite, nefiind făcute pentru fi atinse de mână omenească.

După ce am mers pe coridorul acela vreo jumătate de leghe, după calculele mele, am văzut în faţa mea pe cineva şezând (aşa am crezut întâi) pe un scaun înalt. Apropiindu-mă, am observat că ceea ce crezusem a fi un scaun înalt era în fapt o scară, iar omul cocoţat pe ea, un bătrân, curăţa un tablou.

— Vă rog, domnule, am zis eu.

S-a răsucit şi s-a uitat uluit la mine.

— Îţi cunosc vocea, aşa-i?

Am recunoscut-o şi eu pe-a lui. Era Rudesind, curatorul, bătrânul pe care-l întâlnisem demult de tot, când Maestrul Gurloes mă trimisese întâiaşi dată să aduc nişte cărţi pentru Chatelaine Thecla.

— Deunăzi ai venit să-l cauţi pe Ultan. L-ai găsit?

— Da, l-am găsit. Dar n-a fost deunăzi.

A părut să se oţărască la mine când a zis:

— Deunăzi nu înseamnă azi! Dar n-a fost de mult. Păi îmi amintesc peisajul pe care-l curăţăm, ceea ce înseamnă că n-a trecut chiar atât de mult de-atunci.

— Şi eu mi-l amintesc, i-am spus eu. Un deşert cafeniu reflectat în viziera aurie a unui bărbat în armură.

El a încuviinţat din cap şi supărarea lui parcă s-a topit. Apucându-se de laturile scării, a început să coboare, încă ţinând buretele în mână.

— Întocmai. Acela întocmai. Vrei să ţi-l arăt? A ieşit foarte

frumos.

— Atunci am fost în altă parte, Maestre Rudesind. Eram în Citadelă. Aici suntem în Casa Absolută.

Bătrânul nu mi-a luat în seamă vorbele.

— A ieşit frumos… E aici pe undeva. Artiştii aceia de odinioară – de neîntrecut la desen, chiar dacă au pălit culorile. Şi crede-mă că mă pricep la artă. Am văzut armigeri, chiar şi exultanţi, care vin şi se uită la ele şi zic una-alta, dar n-au habar de nimic. Cine s-a uitat îndeaproape la tablourile astea? S-a lovit cu buretele în piept, apoi s-a aplecat spre mine, şoptind, cu toate că nu se găsea nimeni altcineva pe coridor în afară de noi: Acum îţi voi spune un secret pe care nici unul dintre ei nu-l ştie – în unul din tablouri sunt chiar eu!

Din politeţe am spus că vreau să-l văd.

— Îl caut şi când o să dau de el o să-ţi spun unde se află. Ăştia habar n-au, şi tocmai din pricina asta le curăţ tot timpul. Aş fi putut ieşi la pensie. Dar încă sunt aici şi muncesc mai mult decât oricare dintre ei, în afară doar de Ultan. El nu mai vede nisiparniţa.

Zicând acestea, bătrânul a izbucnit într-un hohot de râs prelung, spart.

— Mă-ntreb dacă mă puteţi ajuta, am zis eu. Sunt nişte actori aici, aduşi anume pentru thias. Ştiţi cumva unde sunt găzduiţi?

— Am auzit ceva, a zis el nesigur. Se numeşte Camera Verde.

— Puteţi să mă duceţi acolo?

El a clătinat din cap:

— Acolo nu-s tablouri, prin urmare n-am fost niciodată, deşi apare într-un tablou. Vino cu mine. O să găsesc tabloul şi ţi-o arăt.

M-a tras de marginea mantiei şi eu l-am urmat.

— Mai bine m-aţi duce la cineva care poate să mă îndrume într-acolo.

— Pot să fac şi asta. Bătrânul Ultan are o hartă undeva în biblioteca lui. Băiatul ăla al lui o să ţi-o dea.

— Aici nu-i Citadela, i-am reamintit eu. Dar cum de-aţi ajuns să fiţi aici? V-au adus să curăţaţi tablourile?

— Aşa e. Aşa e. S-a sprijinit de braţul meu şi a continuat:

Există o explicaţie logică pentru orice lucru, să nu uiţi asta. Aşa trebuie să se fi întâmplat. Părintele Inire a vrut să curăţ tablourile, şi iată-mă. A tăcut, a căzut pe gânduri. Ba, stai puţin, alta e explicaţia. Când eram băietan aveam talent – asta trebuie să spun. Părinţii mei, înţelegi, m-au încurajat întotdeauna, şi stăteam ceasuri întregi şi desenam. Îmi amintesc că odată mi-am petrecut o întreagă zi de vară însorită desenând cu creta pe zidul din spate al casei.

În stânga noastră se deschidea un coridor mai îngust, şi el m-a tras pe acel coridor. Deşi era mai puţin luminat (de fapt, era aproape întuneric) şi atât de ticsit încât te frecai aproape de toate obiectele îngrămădite acolo, de pereţi atârnau tablouri mult mai mari decât cele din coridorul principal, umplându-i din podea până-n tavan şi fiind mai late decât deschiderea braţelor. Din cât puteam eu vedea, tablourile erau proaste – simple mâzgăleli. L-am întrebat pe Rudesind cine anume îi spusese că trebuie să-mi povestească despre copilăria lui.

— Cum cine, Părintele Inire, a răspuns el înclinându-şi capul într-o parte ca să se uite la mine. Cine-ar fi crezut? Şi cu voce scăzută: Senil. Aşa zice lumea. A fost vizirul nu ştiu câtor autocraţi după Ymar. Acum ţine-ţi gura şi ascultă-mă. Ţi-l găsesc eu pe bătrânul Ultan. Un artist, a continuat el, unul adevărat, a trecut pe la noi pe-acasă. Mama, care era foarte mândră de mine, i-a arătat câteva dintre desenele făcute de mine. Fechin, Fechin însuşi era artistul, iar portretul pe care mi l-a făcut atârnă aici de-atunci, privindu-te cu ochii mei căprui. Stau aşezat la o masă, pe care se află nişte pensule şi o mandarină. Mi se promisese că le voi primi după ce isprăveam cu pozatul.

— Nu cred că am timp să-l văd acum, l-am întrerupt eu.

— Aşa că am devenit eu însumi artist. Curând m-am apucat să curăţ şi să restaurez lucrările maeştrilor. De două ori am curăţat propriul meu portret. E ciudat, crede-mă, să-mi curăţ propria mea feţişoară. Mi-ar plăcea să-mi cureţe altcineva portretul, să scoată cu buretele murdăria strânsă în ani de zile. Dar nu asta vreau să-ţi arăt acum – tu cauţi Camera Verde, nu-i aşa?

— Da, am zis nerăbdător.

— Ei bine, avem un tablou cu această cameră chiar aici. Priveşte. Când ai s-o vezi, ai s-o recunoşti.

Mi-a arătat un tablou banal, din cele mari. Nu înfăţişa o cameră, ci mai curând o grădină, un parc mărginit de garduri vii înalte, cu un iaz acoperit de nuferi şi nişte sălcii bătute de vânt. Un bărbat, într-un costum fantezist de llanero, cânta la chitară, aparent doar pentru sine, nefiind altcineva în preajmă. În spatele lui, nori mânioşi goneau pe un cer sumbru.

— Acum te poţi duce în bibliotecă, să te uiţi pe harta lui Ultan, a zis bătrânul.

Tabloid era genul acela enervant care se dizolvă în simple pete de culoare dacă nu-l poţi vedea în întregime. M-am dat un pas îndărăt, să am o perspectivă mai bună, apoi încă un pas...

La al treilea pas, mi-am dat seama că ar fi trebuit să mă lipesc de peretele din spate, ceea ce nu se întâmplase. În loc de asta, mă aflam în tabloul care atârna de acel perete: o cameră întunecată, cu scaune de piele străvechi şi mese de abanos. M-am răsucit ca să mă uit la cameră, şi când m-am întors din nou, coridorul în care stătusem cu Rudesind dispăruse, în locul lui fiind un perete acoperit cu tapet de hârtie vechi şi decolorat.

O scosesem pe *Terminus Est* instinctiv, dar nu era nici un vrăjmaş pe care să-l lovesc. Tocmai voiam să încerc singura uşă a încăperii, când aceasta s-a deschis şi înăuntru a intrat un personaj îmbrăcat în robă galbenă. Păr scurt şi alb, pieptănat lins pe spate, dezvelind o frunte bombată, un chip ce ar fi putut fi al unei femei durdulii de patruzeci de ani; atârnat la gât, un şip în formă de falus, pe care mi l-am amintit atârnând de un lanţ mai subţire.

— Aha, a zis personajul. Mă-ntrebam cine poate fi. Bun venit, Moarte.

Am încercat să nu-mi pierd cumpătul şi am spus:

— Sunt Calfa Severian, din Ghilda Torţionarilor, după cum poţi vedea. Intrarea mea aici a fost cu totul involuntară şi, sincer să fiu, ţi-aş fi recunoscător dacă m-ai putea lămuri cum anume s-a întâmplat asta. Când mă aflam afară, în coridor, această cameră nu părea altceva decât un tablou. Dar când

m-am dat un pas sau doi îndărăt, ca să mă uit la tabloul de pe peretele celălalt, m-am trezit aici. Prin ce meşteşug se poate face aşa ceva?

— Prin nici un meşteşug, a răspuns omul în robă galbenă. Uşile tainice nu sunt câtuşi de puţin o invenţie originală, iar constructorul acestei camere n-a făcut altceva decât să găsească un mijloc de a masca o uşă deschisă. Camera nu este adâncă, după cum poţi vedea; e mai puţin adâncă decât crezi chiar şi acum că este, doar dacă nu ţi-ai dat deja seama că unghiurile podelei şi ale tavanului converg, iar peretele din capăt nu este la fel de înalt ca acela prin care ai intrat.

— Înţeleg, am zis eu, şi nu minţeam.

În timp ce el îmi spunea toate acestea, camera aceea strâmbă pe care mintea mea, deprinsă cu încăperile obişnuite, mă amăgise s-o văd ca având o formă normală, mi-a apărut întocmai cum era de fapt, cu un tavan înclinat şi trapezoidal, şi o podea trapezoidală. Înseşi scaunele opuse peretelui prin care intrasem erau înguste, încât cu greu te puteai aşeza pe ele; mesele nu erau mai late decât nişte scânduri.

— Ochiul este amăgit într-un tablou de asemenea linii convergente, a continuat omul cu robă galbenă încât atunci când le întâlneşte în realitate, aproape fără adâncime, la care se adaugă efectul iluminării monocrome, ochiul crede că vede un alt tablou – mai ales după ce a fost pregătit printr-o succesiune lungă de tablouri adevărate. Intrarea ta cu o armă atât de mare a făcut ca un zid adevărat să se ridice în spatele tău, ca să-ţi aţină calea până ai fost cercetat. Inutil să-ţi mai spun că pe partea cealaltă peretele este pictat cu tabloul pe care ai crezut că-l vezi.

Eram peste poate de uluit.

— Dar cum putea camera să ştie că am o spadă la mine?

— E ceva prea complicat ca să-ţi pot explica aşa cum trebuie... mult mai complicat decât biată odăiţa asta. Pot doar să-ţi spun că uşa e învelită cu fire de metal şi aceste fire ştiu când alte metale, fârtaţii şi suratele lor, trec prin dreptul lor.

— Dumneata ai făcut asta?

— Oo, nu. Toate aceste lucruri... – s-a oprit –... şi o sută de altele asemănătoare alcătuiesc ceea ce noi numim A Doua

Casă. Au fost create de Părintele Inire, care a fost chemat de primul Autocrat să construiască un palat tainic între zidurile Casei Absolute. Tu sau eu, fiul meu, am fi construit doar o simplă suită de camere ascunse. El s-a gândit ca această casă tainică să fie peste tot, cu alte cuvinte să coexiste cu aceea ştiută de toţi.

— Dar dumneata nu eşti el, am zis eu. Pentru că acum ştiu cine eşti! Mă cunoşti? l-am întrebat şi mi-am scos masca, astfel încât să-mi vadă chipul.

El a zâmbit:

— Ai venit o singură dată. Înseamnă că nu te-a satisfăcut kaibita.

— M-a satisfăcut mai puţin decât femeia drept care se dădea – sau mai bine spus, pe cealaltă o iubeam mai mult. În seara asta am pierdut un prieten, dar, din câte văd, mă-ntâlnesc în schimb cu vechi cunoştinţe. Pot să întreb cum de-ai venit aici din Casa Azurie? Ai fost chemat la thias? Mai devreme am văzut-o pe una din femeile dumitale.

A încuviinţat din cap cu un aer absent. O oglindă înclinată ciudat, aflată deasupra unei firide dintr-o latură a acelei încăperi ciudate şi puţin adânci, i-a prins profilul, delicat ca o camee, şi mi-am spus că trebuie să fie un androgin. M-am simţit inundat de milă şi neajutorare, gândindu-mă cum deschidea bărbaţilor uşa, noapte de noapte, la stabilimentul său din Cartierul Algedonic.

— Da, a spus el. Rămân aici pentru sărbătoare, apoi plec.

Mintea mi-era plină de tabloul pe care mi-l arătase Rudesind în coridorul de afară, astfel că am spus:

— Înseamnă că îmi poţi arăta unde se află grădina.

Mi-am dat seama imediat că fusese prins pe picior greşit, poate pentru prima oară de mulţi ani. Citeam suferinţă în ochii lui şi mâna lui stângă s-a mişcat (foarte puţin) spre şipul de la gât.

— Prin urmare, ai auzit de ea…, a zis el. Să presupunem că ştiu drumul, de ce ţi l-aş arăta? Mulţi vor încerca să fugă pe-acel drum dacă argosia pelagică vede pământ.

XXI

Hidromanţie

Au trecut câteva secunde bune până am înţeles pe deplin ce spusese androginul. Apoi aroma cărnii rumenite a Theclei, rămasă în memoria mea, mi-a umplut dulce-greţoasă nările şi mi s-a părut că simt neliniştea frunzelor. Uitând sub presiunea momentului cât de inutile erau asemenea precauţii în acea încăpere atât de amăgitoare, m-am uitat în jur, căutând să mă asigur că nimeni nu ne aude, apoi m-am pomenit că, fără să vreau (căci gândul meu fusese acela de a-l lua la întrebări înainte de a-mi trăda legătura cu Vodalus), mâna mea scosese oţelul în formă de cuţit din cel mai adânc buzunar al sabretaşului meu.

Androginul a zâmbit:

— Am simţit că tu trebuie să fii acela. De zile-ntregi te-aştept, şi l-am ţinut pe bătrân afară şi pe mulţi alţii cu poruncă să-i aducă la mine pe străinii promiţători.

— Am fost ţinut prizonier în antecameră. Din pricina asta am întârziat.

— Dar văd că ai scăpat. N-ai fi fost eliberat înainte să vină omul meu să cerceteze locul. Bine-ai făcut că ai fugit – n-a mai rămas mult timp... cele trei zile ale petrecerii, apoi trebuie să plec. Haide, îţi arăt drumul spre Grădină, deşi nu-mi vine să

cred că vei fi lăsat să intri.

A deschis uşa prin care intrase şi de data asta am văzut că nu era chiar dreptunghiulară. Dincolo de ea, cealaltă încăpere era doar cu puţin mai mare decât cea pe care tocmai o părăsisem; dar unghiurile ei păreau normale şi era bogat mobilată.

— Cel puţin ai nimerit unde trebuie în Casa Tainică, a zis androginul. Altfel am fi fost nevoiţi să străbatem un drum istovitor. Scuză-mă, până citesc mesajul pe care l-ai adus.

S-a îndreptat spre ceea ce crezusem a fi o masă cu tăblia de sticlă şi a pus oţelul sub ea, pe o poliţă. De îndată s-a aprins o lumină, strălucind în jos din sticlă, deşi deasupra acesteia nu era nici o lumină. Oţelul a crescut până a ajuns mare cât o sabie, iar striaţiile sale, în loc de simple crestături ca acelea de care loveşti o cremene ca să scapere scântei, s-au dovedit a fi liniile unei caligrafii.

— Stai deoparte, a spus androginul. Dacă n-ai citit asta înainte, n-ai voie s-o citeşti acum.

Am făcut cum mi-a spus şi, o vreme, l-am privit cum se apleacă asupra micului obiect pe care-l adusesem cu mine din poiana lui Vodalus. Într-un târziu, androginul a spus:

— Carevasăzică, n-avem de ales... trebuie să luptăm pe două fronturi. Dar asta nu e treaba ta. Vezi dulapul acela cu o eclipsă sculptată în uşă? Deschide-l şi ia cartea pe care-o găseşti înăuntru. Şi pune-o pe suportul ăsta.

Deşi mă temeam de o capcană, am deschis uşa dulapului arătat de el. Înăuntru era o carte monstruoasă – aproape la fel de înaltă ca mine şi lată de mai bine de doi cubiţi – care stătea cu coperta din piele marmorată, albastră-verzuie, spre mine, aşa cum ar sta un cadavru dacă aş deschide un coşciug pus în picioare. Mi-am vârât spada în teacă şi am apucat tomul acela uriaş cu ambele mâini, punându-l pe suport. Androginul m-a întrebat dacă-l mai văzusem înainte, iar eu i-am răspuns că nu-l mai văzusem.

— Arătai ca şi când ţi-a fost teamă, şi ai încercat... aşa mi s-a părut... să-ţi fereşti faţa de el când l-ai adus.

În timp ce vorbea, a deschis coperta. Prima pagină, ce s-a înfăţişat astfel ochilor noştri, era scrisă cu cerneală roşie şi cu litere pe care nu le cunoşteam.

— Acesta e un avertisment pentru cei care caută drumul, a zis el. Să ţi-l citesc?

— Mi s-a părut, am bâiguit eu, că am văzut un mort în pielea aia şi că mortul eram eu.

El a închis coperta şi a mângâiat-o cu mâna.

— Pigmenţii ăştia ce imită culorile păunului sunt munca meşterilor de demult... liniile şi ondulaţiile de dedesubt sunt doar cicatricele de pe spinările bietelor animale, urmele lăsate de căpuşe şi biciuri. Dar dacă te temi, nu trebuie să mergi.

— Deschide-o, am zis eu. Arată-mi harta.

— Nu e vorba de nici o hartă. Ci de cartea în sine, a spus el, şi cu asta a deschis coperta şi prima pagină.

Aproape că am orbit, aşa cum mi se întâmplă în nopţile întunecate când ţâşneşte fulgerul. Paginile interioare păreau făcute din argint curat, bătut, lustruit, care prindea orice fărâmă de lumină din cameră şi o arunca îndărăt sporită de o sută de ori.

— Astea-s oglinzi, am zis eu şi, spunând aceasta, mi-am dat seama că nu erau oglinzi, ci acele lucruri pentru care nu avem alt cuvânt decât *oglinzi*, acele lucruri care, cu mai puţin de-un rond în urmă, îl trimiseseră pe Jonas înapoi spre stele. Dar cum pot avea putere, am întrebat eu, când nu stau faţă-n faţă?

Androginul a răspuns:

— Gândeşte-te cât timp au stat faţă-n faţă când cartea a fost închisă. Acum câmpul va suporta o vreme tensiunea pe care o exercităm asupra lui. Hai, du-te, dacă ai curaj.

N-am avut curaj. În timp ce el vorbea, ceva a prins formă în aerul luminos de deasupra paginilor deschise. Nu era nici; femeie, nici fluture, ci un amestec din amândouă, şi aşa cum ştim, când ne uităm la un munte pictat în fundalul unui tablou, că în realitate este mare cât o insulă, aşa am ştiut şi acum că vedeam apariţia aceea de foarte departe – îmi vine să cred că aripile sale se luptau cu vânturile de protoni ale spaţiului şi întregul Urth ar fi putut fi un fir de praf tulburat de mişcarea lui. Şi aşa cum am văzut eu acea făptură, m-a văzut şi ea pe mine, cam în acelaşi fel în care, cu o clipă înainte, androginul văzuse prin sticla aceea volutele şi ondulaţiile caligrafiei de pe oţel. Căci s-a oprit, s-a răsucit spre mine şi şi-a deschis aripile,

ca să le văd. Erau însemnate cu ochi.

Androginul a închis cartea cu o pocnitură, ca şi când ar fi trântit o uşă.

— Ce-ai văzut? m-a întrebat el.

Nu mă gândeam la altceva decât că nu mai eram obligat să mă uit în paginile acelea, aşa că am spus:

— Mulţumesc, Sieur. Oricine ai fi, sunt servitorul dumitale de-aici încolo.

El a încuviinţat din cap:

— Odată şi odată poate am să-ţi amintesc ce-ai spus. Dar nu te voi mai întreba ce-ai văzut. Poftim, şterge-ţi fruntea. Priveliştea te-a marcat.

Mi-a dat o bucată de pânză curată, iar eu mi-am şters fruntea, aşa cum mi-a spus, căci simţeam cum îmi curge sudoarea pe faţă. Când m-am uitat la bucata de pânză, era înroşită de sânge.

Parcă citindu-mi gândurile, a zis:

— Nu eşti rănit. Cred că în limbajul medical se numeşte hemathidroză. În stare de emoţii puternice, vene minuscule la nivelul pielii în partea afectată... uneori la nivelul întregii piei... se rup în timpul transpiraţiei abundente. Mă tem că o să ai o vânătaie cam urâtă acolo.

— De ce-ai făcut asta? l-am întrebat eu. Credeam că o să-mi arăţi o hartă. Nu vreau decât să ştiu unde se află Camera Verde – cum a numit-o Rudesind, bătrânul de-acolo de-afară –, unde sunt găzduiţi actorii. Aşa zice mesajul lui Vodalus, că trebuie să-l omori pe cel care ţi l-a adus?

Mâna mea căuta mânerul spadei, însă când în sfârşit s-a încleştat pe el, m-am pomenit că sunt prea vlăguit ca s-o trag din teacă.

Androginul a izbucnit în râs. La început, hohotul lui a fost plăcut, ceva între felul în care râde o femeie şi felul în care râde un băiat, dar apoi s-a transformat în chicoteală de beţiv. Amintirile Theclei au tresărit în mine; aproape că s-au trezit la viaţă.

— Asta-i tot ce ţi-ai dorit? a întrebat el când a reuşit să-şi stăpânească hohotul. Mi-ai cerut să-ţi aprind lumânarea, iar eu am încercat să-ţi dau soarele, şi acum eşti ars. Eu am greşit... poate că am încercat să-mi amân propriul timp, dar

chiar şi aşa, nu te-aş fi lăsat să călătoreşti atât de departe dacă n-aş fi citit în mesaj că eşti purtătorul Ghearei. Iar acum îmi pare sincer rău, dar nu pot să nu râd. Unde te vei duce, Severian, după ce vei fi găsit Camera Verde?

— Unde mă trimiţi. După cum mi-ai amintit chiar Domnia Ta, am jurat că-l voi sluji pe Vodalus.

De fapt, mă temeam de el, şi mă temeam că androginul avea să-l informeze dacă mă răzvrăteam.

— Şi dacă nu am ce porunci să-ţi dau? Te-ai descotorosit de Gheară?

— N-am putut.

S-a lăsat tăcerea. El n-a scos un cuvânt.

— O să mă îndrept spre Thrax, am spus eu. Am o scrisoare pentru arhontele de-acolo; ar trebui să-mi dea de lucru. Pentru a apăra onoarea ghildei mele, aş dori să mă duc într-acolo.

— Prea bine. Cât de mare este de fapt iubirea ta pentru Vodalus?

Din nou am simţit coada bardei în mâna mea. În cazul Domniilor Voastre, memoria moare, aşa mi s-a spus; a mea nici măcar nu păleşte. Ceaţa care învăluia necropola în acea noapte mi-a scăldat din nou chipul şi am retrăit tot ce simţisem când primisem moneda de la Vodalus şi îl privisem cum pleca spre un loc unde nu-l puteam urma.

— Odată i-am salvat viaţa, am răspuns eu.

— Atunci iată ce trebuie să faci, a spus androginul. Trebuie să te duci la Thrax, aşa cum ai plănuit, zicând tuturor... chiar şi ţie însuţi... că te duci să-ţi iei în primire postul care te-aşteaptă acolo. Gheara este periculoasă. Îţi dai seama de asta?

— Da. Vodalus mi-a spus că, dacă s-ar afla că se găseşte în mâinile noastre, am putea pierde sprijinul gloatei.

O clipă androginul a rămas din nou tăcut. Apoi a spus:

— Pelerinele sunt la miazănoapte. Dacă ţi se iveşte vreun prilej, trebuie să le dai Gheara înapoi.

— Asta şi nădăjduiam să fac.

— Bine. Trebuie să mai faci ceva. Autocratul e aici, dar cu mult înainte să soseşti tu la Thrax, el va fi ajuns în nord împreună cu armata. Dacă vine în apropiere de Thrax, trebuie

să te duci la el. Cu timpul o să descoperi cum anume să-i iei viaţa.

Tonul vocii sale l-a trădat la fel de mult ca şi gândurile Theclei. Am vrut să îngenunchez, dar el a bătut din palme şi un omuleţ cocârjat s-a strecurat tăcut în cameră. Purta un veşmânt cu glugă, ca al unui cenobit. Autocratul i s-a adresat, spunându-i ceva ce n-am înţeles, atât eram de tulburat.

În lumea asta mare sunt puţine privelişti mai frumoase ca aceea a soarelui la răsărit văzut prin miile de ape ţâşnitoare ale Fântânii Oraculare. Nu sunt estet, dar clipa în care am dat prima oară cu ochii de dansul ei (despre care auzisem prea adesea) trebuie să fi acţionat ca un fortifiant. De câte ori mi-o readuc în minte îmi face plăcere şi o văd din nou ca atunci când servitorul acoperit cu glugă mi-a deschis uşa – după atât de multe leghe prin coridoarele întortocheate ale celei de-a Doua Case – şi am văzut şuvoaiele argintii desenând ideograme pe discul solar.

— Drept în faţă, a murmurat glugatul. Urmează poteca prin Poarta Copacilor. O să fii la adăpost printre actori.

Uşa s-a închis în spatele meu şi s-a preschimbat în panta ierboasă a unei coline.

Am înaintat cu mers împiedicat spre fântână, care m-a împrospătat cu stropii bătuţi de vânt. De jur împrejur, pavaj de serpentine; am stat acolo o vreme, încercând să-mi citesc viitorul în formele dănţuitoare, şi într-un târziu am scotocit în sabretaş, după o monedă drept ofrandă. Pretorienii îmi luaseră toţi banii, dar în timp ce căutam printre puţinele lucruri ce-mi mai rămăseseră (o flanelă, bucata de cută şi o sticluţă cu ulei pentru *Terminus Est*; un pieptene şi cărţulia cafenie, pentru sufletul meu) am zărit o monedă nimerită între pietrele verzi de la picioarele mele. Nu m-am chinuit prea mult s-o dezghioc – un asimi, atât de subţiat de folosinţă, încât aproape nu mai rămăsese nici o urmă din efigii. Şoptind o dorinţă, am azvârlit-o chiar în mijlocul fântânii. Un jet a prins-o şi a aruncat-o spre cer, încât a scăpărat o clipă înainte de a cădea. Am început să citesc simbolurile pe care le desena apa în faţa soarelui.

O spadă. Se vădea cu limpezime. Aveam să fiu pe mai

departe un torţionar.

Apoi un trandafir, sub el un râu. Voi înainta în susul râului Gyoll, aşa cum plănuisem, căci acela era drumul spre Thrax.

Acum valuri mânioase, devenind curând o hulă lungă, posacă. Marea, cine ştie; dar, m-am gândit eu, nu se poate ajunge la mare urcând spre izvoarele râului.

Un sceptru, un scaun, o mulţime de turnuri, şi am început să mă gândesc că puterile oraculare ale fântânii, în care nu crezusem niciodată prea mult, erau pe de-a-ntregul mincinoase; dar când i-am întors spatele, am zărit o stea cu multe colţuri crescând tot mai mult.

De când m-am întors în Casa Absolută, am vizitat de două ori Fântâna Oraculară. O dată am venit chiar la prima rază a zorilor, ieşind spre ea prin aceeaşi uşă prin care o văzusem întâia oară. Dar n-am mai îndrăznit niciodată să-i mai pun întrebări.

Slujitorii mei, care jură de la primul până la ultimul că au aruncat oricalcuri în fântână atunci când în grădină nu se găsea nici un oaspete, îmi spun de la primul la ultimul că nu s-au ales cu nici o profeţie adevărată în schimbul banilor lor. Dar nu sunt cu totul sigur, dacă-mi aduc aminte de omul verde care-şi alunga vizitatorii cu poveştile sale despre viitorul lor. Oare nu e posibil ca aceşti slujitori ai mei, având în faţa ochilor doar o viaţă de tăvi şi mături şi clopoţei care sună, să o respingă? I-am întrebat şi pe miniştrii mei, care fără îndoială că aruncă înăuntru chrisoşi cu pumnul, dar răspunsurile lor sunt îndoielnice şi amestecate.

Era greu să stau cu spatele la fântână şi la mesajele ei minunate, criptice, şi să mă îndrept spre bătrânul soare. Uriaş, asemenea chipului unui gigant, de un roşu-închis, se ivea spânzurat deasupra orizontului care cobora. Plopii din grădină se decupau pe discul lui, făcându-mă să mă gândesc la Noaptea cocoţată în vârful caravanseraiului de pe malul apusean al Gyollului, pe care o văzusem adesea cu soarele în spatele ei, la sfârşitul câte uneia din partidele noastre de înot.

Fără să-mi dau seama că acum mă aflam departe în interiorul hotarelor Casei Absolute, prin urmare departe de patrulele de la periferie, mă temeam că în orice moment aş

putea fi oprit şi aruncat, cine ştie, înapoi în antecameră – a cărei uşă secretă, eram sigur, fusese descoperită între timp şi zăvorâtă. Dar nu s-a întâmplat nimic de acest fel. Cât cuprindeam cu ochii, nu zăream nici o mişcare în leghele de tufişuri şi pajişti catifelate, flori şi ape şopotitoare – eu eram singurul suflet viu. Crini mai înalţi decât mine, cu chipurile lor ca nişte stele stropite de rouă netulburată, atârnau deasupra potecii; suprafaţa acesteia, fără cusur, nu trăda în urma mea decât amprenta propriilor mei paşi. Privighetori, unele în libertate, altele spânzurate de ramurile copacilor în colivii de aur, încă nu-şi curmaseră cântul.

La un moment dat am văzut înaintea mea, cu o rămăşiţă din vechiul sentiment de groază, una din statuile umblătoare. Ca un om de dimensiuni colosale (deşi nu era om), prea graţioasă şi prea înceată ca să fie fiinţă omenească, a traversat o pajişte mai retrasă, mişcându-se parcă în ritmul unui cânt neauzit ce însoţea o procesiune ciudată. Mărturisesc că m-am oprit locului până a trecut, întrebându-mă dacă mă putea simţi acolo unde rămăsesem ascuns în umbre, şi dacă-i păsa că stăteam aşa.

Tocmai când mă apucase disperarea că nu găsesc Poarta Copacilor, am văzut-o. Era imposibil să n-o văd. Aşa cum grădinarii de rând agaţă crengi de peri pe spaliere de-a lungul zidurilor, grădinarii de soi ai Casei Absolute, care trudesc timp de generaţii pentru a-şi desăvârşi opera, modelaseră ramurile uriaşe ale stejarilor până când fiecare crenguţă era dispusă conform unei viziuni pe deplin arhitecturale, iar eu, preumblându-mă pe acoperişurile celui mai mare palat din Urth, fără să zăresc vreo piatră, am văzut înălţându-se într-o latură acea mare intrare verde, făurită din lemn viu, ca şi când ar fi fost zidită din blocuri de stâncă.

Şi am fugit spre ea.

XXII

Personificări

Am fugit prin arcul măreţal Porţii Copacilor şi am ieşit pe o pajişte mare, presărată cu corturi. Undeva, un megateriu mugea şi-şi scutura lanţul. Păreau singurele zgomote. M-am oprit şi am ascultat, iar megateriul, nemaifiind tulburat de paşii mei, s-a scufundat din nou în somnul comatos al speciei sale. Auzeam roua scurgându-se de pe frunze şi ciripitul stins, întrerupt al păsărilor.

Dar mai era ceva acolo. Un *hârşt*, *hârşt* abia auzit, rapid, neregulat, care însă sporea în intensitate în timp ce ascultam. Am apucat-o pe o potecă printre corturile tăcute, luându-mă după sunet. Cu siguranţă că mă înşelasem, pentru că Doctorul Talos m-a văzut înainte să-l văd eu.

— Prietene! Partenerul meu! Dorm cu toţii – Dorcas a ta şi ceilalţi. Toţi în afară de tine şi de mine. Vino-ncoace!

În timp ce vorbea, îşi flutura bastonul; *hârşt*, *hârştul* acela era zgomotul făcut de bastonul care reteza corolele florilor.

— Ai revenit în mijlocul nostru tocmai la timp. Tocmai la timp! Jucăm în seara asta, şi aş fi fost obligat să-l angajez pe unul din băieţii ăştia ca să interpreteze rolul tău. Sunt încântat să te văd! Îţi datorez nişte bani – îţi aminteşti? Nu mulţi, şi, fie vorba între noi, cred că-s bani falşi. Dar sunt totuşi bani

câştigaţi şi eu plătesc întotdeauna.

— Mă tem că nu-mi amintesc despre aşa ceva, aşadar nu poate fi o sumă mare. Dacă lui Dorcas îi merge bine, sunt dispus să uit de ei, numai să-mi dai ceva de mâncare şi să-mi arăţi unde pot dormi câteva ronduri.

Nasul ascuţit doctorului s-a lăsat o clipă în piept, exprimând regret.

— Poţi să dormi pe săturate până te trezesc ceilalţi. Dar din păcate n-avem nimic de mâncare. Baldanders, ştii doar, rade tot, ca pârjolul. Mareşalul thiasului a promis să ne aducă azi ceva la toţi. Şi-a fluturat vag bastonul spre oraşul neuniform de corturi şi a continuat: Dar mă tem că asta n-o să se întâmple mai devreme de mijlocul dimineţii.

— E bine şi-aşa. Sunt prea obosit să mănânc, dar dacă-mi arăţi unde mă pot întinde...

— Ce-ai păţit la cap? Nu-i nimic – o s-o ascundem cu fard. Pe-aici!

O şi pornise înaintea mea. L-am urmat prin labirintul de frânghii ale corturdor spre un dom heliotrop. Roaba lui Baldanders stătea la intrare, iar eu am fost în sfârşit sigur că o regăsisem pe Dorcas.

Când m-am trezit, a fost ca şi când nu ne despărţisem niciodată. Dorcas avea acelaşi farmec delicat din totdeauna; strălucirea Jolentei îl punea în umbră, ca şi înainte, dar mă făcea să doresc, atunci când eram toţi trei împreună, ca Jolenta să plece, ca să pot să nu am ochi decât pentru Dorcas. L-am luat pe Baldanders deoparte, la vreun ceas după ce ne-am trezit, şi l-am întrebat de ce mă părăsise în pădurea de dincolo de Poarta Îndurătoare.

— Eu nu cu tine eram, a răspuns el încet. Ci cu Doctorul Talos al meu.

— Şi eu eram cu Doctorul Talos. Am fi putut să-l căutăm împreună şi să ne ajutăm reciproc.

A urmat o lungă ezitare; aveam senzaţia că simt pe chipul meu greutatea ochilor acelora stinşi şi, în ignoranţa mea, mi-am spus că ar fi cumplit dacă Baldanders ar avea energia şi voinţa de a-şi pierde cumpătul şi a se înfuria. Într-un târziu, el a zis:

— Erai cu noi când am părăsit oraşul?

— De bună seamă. Şi Dorcas, şi Jolenta, şi eu, toţi eram cu voi.

Încă o ezitare.

— Înseamnă că te-am găsit acolo.

— Da, nu-ţi aminteşti?

A clătinat încet din cap şi atunci am văzut că acea claie de păr negru începuse să încărunţească.

— M-am trezit într-o dimineaţă şi numai ce te-am văzut acolo. Mă gândeam şi eu aşa. În scurt timp m-ai părăsit.

— Altele au fost împrejurările atunci – vorbisem să ne întâlnim din nou.

(Am simţit un ghimpe de vinovăţie când mi-am amintit că nu intenţionasem niciodată să onorez promisiunea.)

— Şi ne-am întâlnit, a spus Baldanders greoi; apoi, văzând că răspunsul nu mă satisfăcea, a adăugat: Nimic nu e real pentru mine aici, în afară de Doctorul Talos.

— Loialitatea ta este foarte lăudabilă, dar ai fi putut să-ţi aduci aminte că voia să fiu cu el la fel de mult ca şi tine.

Nu puteam să mă supăr pe uriaşul acesta blând, posomorât.

— Aici în sud o să strângem bani, şi atunci vom construi din nou, aşa cum am construit şi înainte, după ce vor fi uitat.

— Aici e nordul. Dar aşa e, casa voastră a fost distrusă, nu-i aşa?

— A fost arsă, a spus Baldanders.

Aproape că vedeam flăcările reflectându-se în ochii lui.

— Îmi pare rău dacă ţi s-a întâmplat ceva rău, a adăugat el. Vreme lungă nu m-am gândit decât la castel şi la munca mea.

L-am lăsat să şadă acolo şi m-am dus să inspectez proprietăţile teatrului nostru – nu părea să aibă nevoie de o asemenea inspecţie şi nici că aş fi putut descoperi şi alte lipsuri decât cele care oricum săreau în ochi. Câţiva oameni care se îndeletniceau cu teatrul făcuseră roată în jurul Jolentei, iar Doctorul Talos i-a alungat de-acolo şi Jolentei i-a poruncit să intre în cort. Un moment mai târziu, am auzit plesnetul bastonului său pe carne: apoi Doctorul Talos a ieşit din cort rânjind, dar mânia nu i se răcorise.

— Nu-i vina ei, am zis eu. Dacă arată cum arată!

— Prea bătătoare la ochi. Mult prea bătătoare la ochi. Ştii ce-mi place la tine, Sieur Severian? Că o preferi pe Dorcas. Că veni vorba, pe unde e? Ai văzut-o de când te-ai întors?

— Te avertizez, Doctore. Să nu care cumva s-o loveşti.

— Nici nu mi-ar trece prin minte aşa ceva. Mă tem numai să nu se rătăcească.

Aerul său mirat m-a convins că spunea adevărul.

— Abia dacă am apucat să schimbăm câteva cuvinte, i-am spus eu. S-a dus după apă.

— Curajoasă fată, a zis el, iar la expresia mea nedumerită a adăugat: Se teme de apă. Nu se poate să nu fi băgat de seamă. De curată, e curată, dar chiar şi când se spală, apa-i adâncă doar de-un deget; când trecem pe poduri, se ţine de Jolenta şi tremură toată.

Tocmai atunci s-a întors Dorcas şi, dacă doctorul a mai spus ceva, eu unul nu l-am mai auzit. Când ne întâlnisem în acea dimineaţă, nici unul dintre noi nu fusese în stare de altceva decât să zâmbească şi să-l atingă pe celălalt cu mâini neîncrezătoare. Acum s-a îndreptat spre mine, a lăsat jos căldările şi a părut să mă devoreze cu ochii.

— Mi-a fost atât de dor de tine, a zis ea. M-am simţit atât de singură fără tine.

Faptul că-i era cuiva dor de mine m-a făcut să izbucnesc în râs. Am ridicat pulpana fuliginoasei:

— De asta ţi-a fost dor?

— Adică de moarte, vrei să zici. Dacă mi-a fost dor de moarte? Nu, de tine mi-a fost dor.

Mi-a luat pulpana din mână şi s-a folosit de ea ca să mă tragă spre şirul de plopi care alcătuia un zid al Camerei Verzi.

— Am găsit o bancă printre straturile de ierburi aromate. Vino să şezi acolo cu mine. Ne pot lăsa puţin în pace după atâtea zile, iar Jolenta o să găsească apa când o să iasă din cort – doar pentru ea am adus-o.

De cum ne-am îndepărtat de freamătul dintre corturi, unde jonglerii îşi aruncau cuţitele, iar acrobaţii propriii copii, ne-a învăluit liniştea grădinilor. Aş zice că formează cea mai întinsă suprafaţă de pământ din toată lumea, anume gândită şi cultivată doar de dragul frumuseţii, neîntrecându-le decât

sălbăticiile care sunt grădinile Increatului şi ale căror cultivatori sunt nevăzuţi ochilor noştri. Garduri vii suprapuse desenau o uşă strâmtă. Am trecut într-un crâng de pomi cu ramuri albe şi parfumate, ce-mi aminteau cu tristeţe de prunii înfloriţi printre care pretorienii ne târâseră pe Jonas şi pe mine, deşi aceia păreau să fi fost plantaţi doar de ornament. Câtă vreme aceştia aş fi zis că erau plantaţi pentru fructele lor. Dorcas a rupt o crenguţă ce avea pe ea şase flori şi şi-a prins-o în pletele bălaie.

Dincolo de livadă se găsea o grădină atât de veche, încât am fost aproape sigur că toată lumea o uitase, în afară de servitorii care o îngrijeau. Banca de piatră avea gravate în ea capete, dar vremea le tocise aproape de tot trăsăturile. Mai rămăseseră câteva straturi de flori simple, şi altele îmbălsămate de mirosul plantelor aromate – rozmarin, anghelică, mentă, busuioc şi virnanţ, toate crescând într-un sol întunecat ca ciocolata, rod al trudei de ani fără număr.

Era şi un pârâiaş acolo, mai mult ca sigur că de-aici luase Dorcas apă. Poate că odată fusese o fântână – acum era doar un fel de izvor ce se înălţa dintr-un bol puţin adânc de piatră, se revărsa peste marginea acestuia şi curgea prin mici canale mărginite de pietre neşlefuite, pentru a ajunge la rădăcinile pomilor. Ne-am aşezat pe bancă, mi-am rezemat spada de braţul de piatră, iar Dorcas mi-a luat mâinile într-ale sale.

— Mi-e teamă, Severian. Am nişte vise îngrozitoare.

— De când am plecat?

— Tot timpul.

— Când am dormit unul lângă altul pe câmp, mi-ai spus că te treziseşi dintr-un vis bun. Mi-ai spus că era foarte amănunţit şi părea real.

— Dacă a fost bun, l-am uitat cu desăvârşire.

Băgasem de seamă că avea grijă să nu care cumva să privească spre apa ce se scurgea din fântâna ruinată.

— În fiecare noapte visez că merg pe străzi pline de prăvălii. Sunt fericită sau cel puţin mulţumită. Am bani de cheltuială şi am o listă lungă de lucruri pe care vreau să le cumpăr. Îmi tot repet lista în cap şi încerc să mă hotărăsc în care parte a cartierului pot să găsesc fiecare lucru şi să fie de cea mai bună calitate şi la cel mai mic preţ. Dar cu timpul, tot

trecând de la o prăvălie la alta, îmi dau seama că toţi cei care mă văd mă urăsc şi mă dispreţuiesc, şi eu ştiu că asta se întâmplă pentru că ei mă cred a fi un spirit necurat care s-a învelit în trupul femeii pe care-l văd ei. La urmă intru într-o prăvălioară ai cărei proprietari sunt un bătrân şi o bătrână. Ea şade şi croşetează dantele, iar el întinde marfa pe tejghea, să o cercetez. Aud în spatele meu zgomotul pe care-l face aţa femeii când trece prin lucrătură.

— Ce te-ai dus să cumperi? am întrebat-o eu pe Dorcas.

— Hăinuţe – şi Dorcas şi-a ţinut mâinile mici, albe, la o distanţă de-o palmă una de alta. Poate hăinuţe pentru păpuşi. Îmi amintesc mai cu seamă de nişte cămăşuţe din lână moale. În sfârşit aleg una şi-i dau bătrânului banii. Dar nu-s bani – doar o grămăjoară de scârnă.

Umerii i se scuturau, aşa că am înconjurat-o cu braţul, ca s-o liniştesc.

— Vreau să strig că mă judecă greşit, că nu sunt spectrul spurcat pe care-l bănuiesc ei. Dar ştiu că, dacă voi face asta, orice voi spune va fi luat drept dovada ultimă a faptului că ei au dreptate, încât vorbele mă îneacă. Cel mai rău e că tocmai atunci se opreşte şi fâşâitul aţei. Îmi luase mâna într-ale sale, iar acum mi-a strâns-o ca pentru a-mi transmite înţelesul celor spuse de ea şi a adăugat: Ştiu că nimeni n-ar putea înţelege dacă n-a avut visul acesta, dar este îngrozitor. Îngrozitor.

— Poate că acum, că sunt din nou cu tine, visele astea or să înceteze.

— Şi apoi dorm sau cad în întunecime. Dacă nu mă trezesc atunci, urmează un al doilea vis. Mă aflu într-o barcă trasă pe un lac spectral...

— Asta cel puţin n-are nimic misterios, am spus eu. Doar ai fost într-o asemenea barcă împreună cu mine şi Agia. Era a omului ăluia, Hildegrin. De călătoria asta trebuie să-ţi aminteşti.

Dorcas a clătinat din cap.

— Nu-i barca aia, ci una mult mai mici O împinge cu prăjina un bătrân, iar eu zac întinsă la picioarele lui. Sunt trează, dar nu mă pot mişca. Mâna mi se târăşte în apa neagră. Tocmai când să ajungem la ţărm, cad din barcă, dar bătrânul nu mă vede, şi-n timp ce mă scufund în apă îmi dau

seama că nici nu a ştiut că m-am aflat acolo. Curând lumina piere şi mie mi-e foarte frig. Departe, deasupra mea, aud o voce dragă mie, care mă strigă pe nume, dar nu-mi amintesc a cui e vocea.

— A mea, eu te strig ca să te trezesc.

— Poate.

Semnul biciului cu care se alesese Dorcas la Poarta îndurătoare ardea pe obrazul ei asemenea unui stigmat.

O vreme am şezut fără să scoatem un cuvânt. Privighetorile tăcuseră, în schimb cânepari cântau în toţi pomii şi am văzut trecând ca fulgerul printre crengi un papagal înveşmântat în roşu şi verde, ca un mic mesager în livrea.

Într-un târziu, Dorcas a spus:

— Ce lucru îngrozitor este apa. N-ar fi trebuit să te aduc aici, dar a fost singurul loc din apropiere care mi-a venit în minte. Mi-ar fi plăcut să şedem în iarbă, sub pomii aceia.

— De ce urăşti apa? Mie mi se pare minunată.

— Pentru că e aici, în lumina soarelui, dar prin natura ei ea curge mereu în jos, departe de lumină.

— Însă iese din nou la suprafaţă, am zis eu. Ploaia pe care o vedem primăvara este aceeaşi apă pe care am văzut-o curgând prin rigole cu un an în urmă. Aşa ne-a învăţat Maestrul Malrubius.

Zâmbetul lui Dorcas a scăpărat ca o stea.

— Merită să crezi în asta, indiferent dacă e sau nu adevărat. Severian, e o prostie să spun că eşti cea mai bună persoană pe care o cunosc, pentru că eşti singura persoană bună pe care o cunosc. Dar cred că, dacă aş întâlni o sută de alte persoane, tot cel mai bun ai fi. Despre asta am vrut să vorbesc cu tine.

— Dacă ai nevoie de protecţia mea, o ai. Ştii asta.

— Dar nu despre asta-i vorba. Într-un anume fel, *eu* vreau să te protejez. *Asta* chiar sună ca o prostie, nu-i aşa? Familie n-am, în afară de tine n-am pe nimeni altcineva, totuşi îmi vine să cred că te pot proteja.

— Îi ştii pe Jolenta şi Doctorul Talos, şi pe Baldanders.

— Nu-s nimeni. Nu simţi asta, Severian? Şi eu tot un nimeni sunt, dar ei sunt chiar şi mai puţin decât mine. Eram

toţi cinci azi-noapte în cort, cu toate astea tu erai singur. Mi-ai spus odată că nu ai multă imaginaţie, dar trebuie să fi simţit acest lucru azi-noapte.

— De-asta vrei să mă protejezi – de singurătate? Primesc cu bucurie o asemenea protecţie.

— Atunci îţi voi da tot ce pot şi câtă vreme pot. Dar mai cu seamă aş vrea să te apăr de ceea ce crede lumea. Severian, îţi aminteşti ce ţi-am spus despre visul meu? Cum toţi oamenii din prăvălii şi de pe stradă credeau că eu nu sunt altceva decât o fantomă hidoasă? Poate că au dreptate.

Tremura toată, aşa că am strâns-o la piept.

— Asta-i doar o parte a motivului pentru care visul este atât de dureros. Cealaltă parte vine din aceea că ştiu că într-un anumit fel ei greşesc. Spectrul acela respingător se află în mine. Chiar eu sunt acela. Dar mai sunt şi alte lucruri în mine care, ca şi spectrul, mă fac să fiu ceea ce sunt.

— N-ai putea niciodată să fii respingătoare, nici ca spectru, nici ca altceva.

— O, ba da, a spus ea serioasă şi şi-a ridicat privirile, iar chipul ei mic, înălţat spre mine, n-a fost nicicând mai frumos sau mai pur ca atunci în lumina soarelui. O, ba da, Severian, aş putea. Întocmai aşa cum tu poţi fi ceea ce spun ei că eşti. Şi ceea ce şi eşti uneori. Îţi aminteşti cum am văzut catedrala săltând în văzduh şi arzând într-o clipită? Şi cum am mers pe-un drum printre copaci, până am văzut o lumină în faţa noastră, şi erau Doctorul Talos şi Baldanders, pregătiţi să-şi înceapă spectacolul cu Jolenta?

— Mă ţineai de mână, am spus eu. Şi vorbeam despre filosofie. Cum să uit aşa ceva?

— Când am ajuns la lumină şi Doctorul Talos ne-a văzut – îţi aminteşti ce-a spus?

M-am dus cu gândul înapoi la acea seară, sfârşitul zilei în care-l executasem pe Agilus. În amintire am auzit mugetul mulţimii, ţipătul Agiei şi apoi duduitul tobei lui Baldanders.

— A spus că toată lumea a venit şi că tu erai Inocenţa, iar eu Moartea.

Dorcas a încuviinţat solemn din cap.

— Aşa e. Dar tu nu eşti cu adevărat Moartea, ştii asta, oricât de adesea te numeşte el aşa. Nu eşti Moartea cum nu e

nici măcelarul care retează grumazurile juncanilor de dimineaţă până seara. Pentru mine tu eşti Viaţa şi un tânăr pe nume Severian, şi dacă ai vrea să te îmbraci cu alte haine şi să devii tâmplar sau pescar, nimeni nu te-ar putea opri.

— Nu-mi doresc câtuşi de puţin să-mi părăsesc ghilda.

— Dar ai putea. Astăzi. Asta trebuie să ţii minte. Oamenii nu vor ca şi alţii să fie oameni. Aruncă peste ei tot felul de nume şi-i ferecă înăuntrul acestora, dar eu nu vreau să-i laşi să te ferece înăuntrul unui nume. Doctorul Talos e cel mai rău dintre toţi. În felul său e un mincinos...

Nu şi-a dus acuzaţia până la capăt, aşa că am îndrăznit să zic:

— L-am auzit o dată pe Baldanders zicând că doctorul arareori minte.

— Am spus „în felul său”. Baldanders are dreptate, Doctorul Talos nu minte în sensul în care înţeleg alţi oameni minciuna. Când te-a numit Moarte nu-nseamnă că a spus o minciună, ci o... o...

— Metaforă, am sugerat eu.

— O metaforă, da, însă una rea, primejdioasă, şi ţie ţi-a adresat-o ca pe o minciună.

— Vrei să zici că Doctorul Talos mă urăşte? Aş fi zis că e unul dintre puţinii oameni care mi-au arătat bunătate de când am părăsit Citadela. Tu, Jonas – care a dispărut între timp –, o bătrână pe care am cunoscut-o în temniţă, un bărbat cu robă galbenă – că veni vorba, şi el mi-a spus că-s Moartea – şi Doctorul Talos. O listă scurtă.

— Nu cred că el urăşte în felul în care înţelegem noi ura, a răspuns Dorcas încet. Sau că iubeşte. El vrea să manipuleze tot ce-i iese în cale, să schimbe totul după propria sa voinţă. Şi pentru că e mai uşor să demolezi decât să construieşti, el asta face mai tot timpul.

— Dar Baldanders pare să-l iubească. Am avut odată un câine olog, şi l-am văzut pe Baldanders uitându-se la doctor aşa cum se uita Triskele la mine.

— Înţeleg ce spui, dar eu am altă impresie. Te-ai gândit cum trebuie să fi arătat tu când te uitai la câine? Ştii ceva despre trecutul lor?

— Doar că amândoi au trăit lângă Lacul Diuturna. Din

câte-am înţeles, oamenii din părţile locului le-au dat foc la casă, pentru a-i alunga de-acolo.

— Crezi că Doctorul Talos ar putea fi fiul lui Baldanders?

Ideea era atât de absurdă, încât am izbucnit în râs, fericit că mă pot elibera de tensiune.

— Mă rog, cam aşa se poartă, a continuat Dorcas. Un tată încet la minte, muncind ca o vită, şi un fiu sclipitor, excentric. Aşa-mi par mie.

Abia când am părăsit banca şi ne-am îndreptat spre Camera Verde (care semăna cu tabloul pe care mi-l arătase Rudesind la fel de mult pe cât ar fi semănat orice altă grădină) m-a izbit gândul dacă nu cumva faptul că Doctorul Talos o numise pe Dorcas „Inocenţa” fusese o metaforă de acelaşi soi.

XXIII

Jolenta

Vechea livadă şi grădina de ierburi de dincolo de ea fuseseră atât de liniştite, scufundate în uitare, încât îmi amintiseră de Atriumul Timpului şi de Valeria cu faţa ei desăvârşită, încadrată de blănuri. Camera Verde era un adevărat pandemoniu. Toată lumea se trezise şi parcă toţi ţipau în acelaşi timp. Copiii se căţărau în copaci, să elibereze păsările din colivii, iar în urma lor se repezeau măturile mamelor şi proiectilele taţilor. Se ridicau corturi noi, deşi începuseră repetiţiile – am văzut o piramidă de pânză aparent bine ancorată cu funii prăbuşindu-se asemenea unui stindard azvârlit pe jos şi înfăţişând astfel ochilor noştri ceea ce se-ntâmpla dincolo de el: un megateriu cabrat şi o dansatoare făcând piruete pe fruntea lui.

Baldanders şi cortul nostru dispăruseră, dar deodată a apărut Doctorul Talos, cu pas grăbit, călăuzindu-ne iute pe tot felul de alei întortocheate, pe lângă balustrade şi cascade, şi grote pline de topaze brute şi muşchi înflorit, până la copaia unei pajişti bine tunse, unde uriaşul se străduia să construiască scena, sub privirile a douăsprezece căprioare albe.

Urma să fie o scenă mult mai elaborată decât aceea pe

care jucasem înăuntrul Zidului, în Nessus. Din câte se părea, servitorii din Casa Absolută aduseseră scânduri şi cuie, scule şi vopsea, şi pânză în cantităţi mult mai mari decât ne-ar fi trebuit. Generozitatea lor trezise înclinaţia doctorului spre grandios (o înclinaţie niciodată îndeajuns ostoită), şi ba ne ajuta pe Baldanders şi pe mine cu ceea ce era mai greu la ridicarea scenei, ba completa febril manuscrisul piesei.

Uriaşul era tâmplarul nostru şi, cu toate că se mişca încet, muncea atât de susţinut şi cu o asemenea forţă – înfigând o ţepuşă groasă cât degetul meu mare dintr-o lovitură sau din două, şi tăind o scândură (pentru care mie mi-ar fi trebuit un rond ca s-o pot tăia cu ferăstrăul) numai din câteva lovituri de topor – încât ai fi zis că trudeau zece sclavi sub ameninţarea biciului.

Dorcas şi-a descoperit talentul pentru vopsit, ceea ce m-a cam mirat. Împreună am înălţat plăcile negre care absorb soarele, nu numai ca să strângem energie pentru spectacolul din acea seară, dar şi ca să alimentăm proiectoarele chiar atunci. Maşinăriile astea pot să ofere un decor care să sugereze la fel de uşor un spaţiu de o mie de leghe sau interiorul unei colibe, dar iluzia îşi face efectul doar în întuneric deplin. Prin urmare, cel mai bine e să le adaugi în fundal nişte scene pictate, iar Dorcas le-a zugrăvit cu măiestrie, stând cufundată pân' la brâu în munţi şi mişcând bidineaua printre imaginile pe care lumina soarelui le făcea să pălească.

Jolenta şi cu mine nu prea făceam mare lucru. Eu n-aveam mână de pictor şi nici nu prea înţelegeam de ce anume era nevoie în piesă, ca să-l ajut pe doctor în aranjarea calabalâcului nostru. Cât despre Jolenta, cred că se revolta fizic şi psihic împotriva oricărui fel de muncă şi cu siguranţă împotriva celei de-acum. Picioarele acelea lungi, cu gambe atât de zvelte şi coapse atât de dolofane încât stăteau să plesnească, nu erau potrivite pentru a purta prea multă greutate peste cea a propriului trup; sânii proeminenţi se găseau într-o primejdie permanentă de a-şi zdrobi sfârcurile între scânduri sau de a le mânji cu vopsea. Nu avea Jolenta nimic din acea stare de spirit care îi animă pe membrii unui grup pentru a trudi împreună întru folosul grupului. Dorcas îmi

spusese că fusesem singur cu o noapte înainte şi probabil că avusese mai multă dreptate decât eram eu dispus să cred, dar Jolenta era chiar şi mai singură. Dorcas şi cu mine ne aveam unul pe altul, Baldanders şi doctorul, prietenia lor ciudată, şi cu toţii ne reuneam în interpretarea piesei. Jolenta nu se avea decât pe sine, un rol fără pauză, al cărui unic scop era acela de a stârni admiraţia.

Mi-a atins braţul şi, fără să scoată un cuvânt, şi-a rotit uriaşii ei ochi de smaragd ca să-mi indice marginea amfiteatrului nostru natural, unde un crâng de castani înălţau lumânări albe printre frunzele lor palide.

Am văzut că nici unul dintre ceilalţi nu se uita la noi şi am încuviinţat din cap. În comparaţie cu Dorcas, Jolenta, mergând acum alături de mine, părea la fel de înaltă ca Thecla, doar că făcea paşi mici, câtă vreme Thecla obişnuise să meargă cu pas mare şi legănat. Era cel puţin cu un cap mai înaltă decât Dorcas, coafura o înălţa şi mai mult, iar în picioare purta cizme de călărie cu tocuri înalte.

— Vreau s-o văd, a zis ea. E singura şansă pe care o s-o am vreodată.

O minciună sfruntată, dar, prefăcându-mă că o iau în serios, am zis:

— Şansa e simetrică. Azi şi numai azi Casa Absolută are prilejul să te vadă.

A dat din cap, aprobând: rostisem un adevăr profund.

— Am nevoie de cineva – cineva de care să se teamă aceia cărora nu vreau să le vorbesc. Adică toţi circarii şi mimii. Cât ai lipsit tu, numai Dorcas mergea cu mine, iar de ea nu se teme nimeni. Poţi să scoţi spada aia şi s-o porţi pe umăr?

I-am îndeplinit rugămintea.

— Dacă nu mă vezi zâmbind, alungă-i. Ai înţeles?

Iarba care creştea printre castani era mai înaltă decât cea din amfiteatrul natural, dar mai moale decât ferigile: poteca era acoperită cu pietricele de cuarţ stropite cu aur.

— Dacă m-ar vedea Autocratul, ar tânji după mine. Crezi că va veni la piesa noastră?

Ca să-i fac plăcere am încuviinţat din cap, dar am adăugat:

— Am auzit că nu se prea foloseşte de femei, oricât ar fi

de frumoase, decât pe post de sfetnici, iscoade şi scutieri.

S-a oprit, s-a răsucit spre mine, a zâmbit:

— Tocmai asta e. Nu-nţelegi? Pot să fac pe oricine să mă dorească, iar el, Unicul Autocrat, ale cărui vise sunt realitatea noastră, ale cărui amintiri sunt istoria noastră, mă va dori şi pe mine, chiar dacă-i lipsit de bărbăţie. Şi tu ai dorit alte femei în afară de mine, nu-i aşa? Şi le-ai dorit foarte tare?

Am recunoscut că aşa era.

— Prin urmare, şi pe mine mă doreşti aşa cum le-ai dorit pe ele.

S-a întors şi a mers mai departe, şchiopătând puţin, aşa cum părea să şchioapete tot timpul, dar învigorată oareşicum de propriul raţionament.

— Eu îi fac pe toţi bărbaţii să se învârtoşeze şi pe toate femeile să simtă mâncărimi. Femei care n-au iubit niciodată femei doresc să mă iubească pe mine – ştiai asta? Odată ce ne-au văzut piesa, spectatoarele vin şi iar vin, şi-mi trimit mâncare şi flori, eşarfe, şaluri, batiste brodate şi, ah, bilete pline de afecţiune, parcă mi-ar fi surori sau mame. Vor să mă *protejeze*, să mă protejeze de doctor, de uriaşul său, de soţii şi fiii şi vecinii lor. Iar *bărbaţii!* Baldanders e nevoit să-i arunce în râu.

Am întrebat-o dacă e şchioapă şi, când am ieşit dintre castani, m-am uitat în jur după vreun mijloc de deplasare pentru ea, dar n-am văzut nimic.

— Pulpele mi se freacă una de alta, încât mă dor când merg. Am o pomadă care mă ajută întrucâtva, iar un bărbat mi-a cumpărat un ponei, să-l călăresc, dar nu ştiu pe unde paşte acum. Mă simt bine doar când pot să stau cu picioarele desfăcute.

— Te-aş putea duce eu.

Ea a zâmbit, arătându-şi dinţii perfecţi:

— Ce ne-ar mai plăcea la amândoi treaba asta, nu-i aşa? Dar mă tem că n-ar arăta onorabil. Nu, o să merg pe picioarele mele – sper numai să n-am mult de mers. N-o să merg *eu* departe, orice-ar fi. Probabil că persoanele importante dorm până târziu, ca să se pregătească pentru festivităţile de diseară. Va trebui să dorm şi eu, cel puţin patru ronduri, înainte de spectacol.

Am auzit foşnetul apei curgând peste pietre şi, neavând altă ţintă mai bună, ne-am îndreptat spre ea. Am trecut prin gardul de păducel, ale cărui floricele albe cu picăţele păreau, de la distanţă, o barieră insurmontabilă, şi am văzut un râu nu mai lat de-o uliţă, pe care pluteau lebede asemenea unor sculpturi de gheaţă. Era un pavilion acolo şi lângă el trei bărci, fiecare având forma unei flori mari de nenufar. Pe dinăuntru erau căptuşite cu brocard gros de mătase şi, când am coborât în una din bărci, am simţit un miros de mirodenii, fără doar şi poate emanat de acea căptuşeală.

— Minunat, a spus Jolenta. N-o să se supere nimeni dacă luăm una, nu-i aşa? Iar dacă se supără, o să fiu dusă în faţa cuiva important, aşa cum se întâmplă şi în piesă, şi când o să mă vadă, n-o să mă mai lase să plec. O să-l conving pe Doctorul Talos să rămână cu mine şi, dacă vrei, poţi rămâne şi tu. Cu siguranţă or să-ţi găsească un rost.

I-am spus că trebuie să-mi continui călătoria spre miazănoapte şi, prinzându-i cu braţul talia aproape la fel de subţire ca a lui Dorcas, am ridicat-o ca s-o pun în barcă.

S-a întins de îndată jos, pe perne, unde petalele înălţate îi ofereau o umbră ideală pentru chipul ei. Îmi amintea de Agia, cum râdea la soare când coboram Treptele Adamniene şi se lăuda cu pălăria cu boruri largi pe care avea s-o poarte anul următor. Toate trăsăturile Agiei erau inferioare celor ale Jolentei; abia o întrecea pe Dorcas în înălţime, coapsele îi erau mult prea late, sânii ca nişte slăbături pe lângă revărsările generoase ale Jolentei; ochii prelungi, căprui, şi pomeţii înalţi trădau mai curând viclenie şi determinare decât pasiune şi capitulare. Cu toate acestea, Agia stârnise în mine un rut sănătos. Râsetul ei, când râdea, era adesea la limita dispreţului; dar erau hohote adevărate. Sudoarea ei provenea din propria ei fierbinţeală; câtă vreme dorinţa Jolentei nu era decât dorinţa de a fi dorită, încât mă făcea să-mi doresc, nu să o mângâi pentru singurătatea ei, aşa cum mi-aş fi dorit s-o mângâi pe Valeria, nici să caut o expresie pentru dragostea chinuitoare pe care o simţisem pentru Thecla, nici s-o protejez, aşa cum doream s-o protejez pe Dorcas; ci s-o umilesc şi s-o pedepsesc, să-i distrug stăpânirea de sine, să-i umplu ochii cu lacrimi, să-i smulg părul, aşa cum dăm foc

părului cadavrelor ca să chinuim duhurile ce au ieşit din ele. Se lăudase că le transforma pe femei în tribade. Pe mine aproape mă transforma într-un algofil.

— Ştiu că acesta va fi ultimul meu spectacol. O simt. Publicul o să-şi ia un captiv dintre noi...

A căscat şi s-a întins. Impresia că trupul întins o să plesnească era atât de puternică, încât mi-am ferit ochii. Când m-am uitat din nou la ea, dormea.

O vâslă subţire atârna în apă la coada bărcii. Am luat-o şi am descoperit că, deşi deasupra apei carena era circulară, dedesubt avea chilă. În mijlocul râului, curentul era destul de puternic, încât nu trebuia decât să cârmesc înaintarea noastră domoală de-a lungul unor meandre graţioase. Aşa cum trecusem împreună cu servitorul cu glugă nevăzuţi prin apartamente şi alcovuri şi arcade, când mă escortase pe căile tainice spre A Doua Casă, aşa treceam acum, adormita Jolenta şi eu, fără zgomot sau efort, aproape neobservaţi, prin leghe întregi de grădină. Pe iarba moale zăceau cupluri, sub copaci şi în confortul mult mai rafinat al pavilioanelor, părând să nu vadă altceva în bărcuţa noastră decât o decoraţie aşezată la întâmplare pe firul apei, pentru deliciul lor. Ori, dacă îmi vedeau capul deasupra petalelor curbate, puteau bănui că avem propriile noastre treburi. Filosofi singuratici meditau în jilţuri rustice, şi sindrofii, nu neapărat erotice, continuau netulburate în lucarne şi arboriumuri.

Într-un târziu, a început să mă irite somnul Jolentei. Am lepădat vâsla şi am îngenuncheat lângă ea, pe perne. Chipul ei adormit avea o puritate, oricât de artificială, pe care n-o observasem niciodată când era trează. Am sărutat-o, şi ochii ei mari, deschişi doar pe jumătate, semănau cu ochii prelungi ai Agiei, iar părul auriu-roşcat apărea aproape şaten. I-am desfăcut îmbrăcămintea. Parcă era drogată, poate din pricina vreunui soporific din mormanul de perne, sau poate de vină era epuizarea pricinuită de plimbarea noastră sub cerul liber şi greutatea unui asemenea morman de carne voluptuoasă. I-am eliberat sânii, fiecare aproape la fel de mare cât capul ei, şi coapsele largi, care păreau să adăpostească între ele un pui abia ieşit din găoace.

*

Când ne-am întors, toată lumea ştia unde fusesem, deşi nu-mi vine să cred că lui Baldanders îi păsa. Dorcas a plâns singură, dispărând o vreme şi reapărând cu ochii umflaţi şi un zâmbet de eroină. Doctorul Talos părea să şovăie între furie şi încântare. Impresia pe care mi-am făcut-o (şi pe care o am şi în ziua de azi) era că el nu se înfruptase din Jolenta şi că numai lui, dintre toţi bărbaţii de pe Urth, ea i s-ar fi dăruit de bună voie şi nesilită de nimeni.

Am petrecut rondurile rămase până la căderea întunericului ascultându-l pe Doctorul Talos cum se tocmea cu tot felul de oficiali de la Casa Absolută, şi făcând repetiţii. Deoarece v-am spus înainte câte ceva despre ce înseamnă să joci în piesele Doctorului Talos, vă propun să vă prezint un text aproximativ – nu aşa cum exista pe bucăţile de hârtie soioasă pe care ni le-am trecut din mână în mână în acea după-masă, care nu cuprindeau de regulă decât nişte idei improvizate, ci aşa cum ar fi fost înregistrat de un grefier conştiincios, aflat în rândul publicului; şi de fapt, ca să zic aşa, cum a fost înregistrat de martorul demonic aflat îndărătul ochilor mei.

Dar mai întâi trebuie să vă imaginaţi teatrul nostru. Marginea truditoare a Urth-ului urcase din nou deasupra discului roşu; lilieci cu aripi lungi săgetează văzduhul deasupra capetelor noastre şi secera verde a lunii atârnă aproape lipită de bolta răsăriteană. Imaginaţi-vă văioage abia schiţate, măsurând de la o buză la alta vreo sută de paşi, aşezate între coline domoale acoperite de iarbă. În colinele acestea există uşi, unele doar atât de largi cât uşa unui iatac obişnuit, altele mari cât porţile unei bazilici. Uşile acestea stau deschise şi prin ele se revarsă o lumină lăptoasă. Poteci pavate cu dale şerpuiesc în jos spre mica arcadă a prosceniumului nostru; sunt punctate de bărbaţi şi femei în costumele fantastice ale unui bal mascat – costume provenind în mare parte din epoci depărtate, încât eu, care nu am decât spoiala de istorie primită de la Thecla şi Maestrul Palaemon, cu greu recunosc vreunul dintre ele. Servitori se mişcă printre mascaţi, ducând tăvi pline cu pocale şi pahare, încărcate cu

mormane de cărnuri şi patiserii cu mirosuri delicioase. Scaune negre din catifea şi fildeş, delicate ca nişte taburete, sunt aşezate în faţa scenei noastre, dar multe persoane din public preferă să stea în picioare, şi cât ţine reprezentaţia spectatorii vin şi pleacă fără întrerupere, mulţi rămânând să audă numai câteva replici. Broaştele hyla cântă în copaci, privighetorile triluie şi sus, pe dealuri, statuile umblătoare se mişcă încet, schimbându-şi mereu poziţiile. Toate rolurile din piesă sunt interpretate de Doctorul Talos, Baldanders, Dorcas, Jolenta şi de mine.

XXIV

Piesa Doctorului Talos:

Escatologie şi Geneză

Fiind o dramatizare (după propria lui declaraţie) a unor părţi din Cartea Soarelui Nou, *pierdută acum*

Personajele Piesei:
Gabriel
Uriaşul Nod
Meschia, Primul Bărbat
Meschiane, Prima Femeie
Jahi
Autocratul
Contesa
Camerista
Doi Soldaţi
O Statuie
Un Profet
Generalisimul
Doi Demoni (deghizaţi)
Inchizitorul
Mâna Dreaptă a Inchizitorului
Fiinţe Angelice
Soarele Nou
Soarele Vechi
Luna

Scena întunecată în fundal. *Apare* GABRIEL, *scăldat în lumină aurie şi ducând o trâmbiţă de cristal*.

GABRIEL: Salutare. Am venit să vă pregătesc scena – în fond, ăsta-i rolul meu. Este noaptea ultimei zile şi noaptea dinaintea primei. Soarele cel Vechi a apus. N-o să mai apară pe cer. Mâine va răsări Soarele Nou, iar fraţii mei şi cu mine îl vom saluta. În seara asta... În seara asta nimeni nu ştie. Toată lumea doarme.

Paşi apăsaţi, *înceţi*. *Intră* NOD.

GABRIEL: Omniscienţă! Apără-ţi servitorul!

NOD: Pe el îl serveşti? Ca şi noi pe Nephilim. Aşa că nu-ţi voi face nici un rău, decât dacă o cere el.

GABRIEL: Eşti dintre apropiaţii lui? Cum comunicaţi?

NOD: Să-ţi spun adevărul, nu comunicăm. Sunt obligat să ghicesc ce vrea de la mine.

GABRIEL: Mă temeam că aşa e.

NOD: L-ai văzut pe fiul lui Meschia?

GABRIEL: Dacă l-am văzut? Păi, găgăuţă, încă nu s-a născut. Ce vrei cu el?

NOD: Urmează să vină şi să locuiască împreună cu mine, în ţara mea aflată la răsărit de această grădină. O să i-o dau pe una din fiicele mele drept soaţă.

GABRIEL: Prietene, n-ai nimerit Facerea – ai întârziat cu cincizeci de milioane de ani.

NOD: (*Încuviinţează încet din cap*, *fără să înţeleagă*.) Dacă-l vezi...

Intra MESCHIA *şi* MESCHIANE, *urmaţi de* JAHI. *Toţi sunt în pielea goală*, *dar* JAHI *poartă bijuterii*.

MESCHIA: Ce loc frumos! Încântător! Flori, fântâni şi statui – nu-i aşa că-i minunat?

MESCHIANE: (*Timidă*.) Am văzut un tigru blând, cu colţi mai lungi decât mâna mea. Cum să-l numim?

MESCHIA: Cum vrea el. (*Către* GABRIEL) Cine-i proprietarul locului ăstuia minunat?

GABRIEL: Autocratul.

MESCHIA: Şi ne dă voie să locuim aici. Foarte amabil din partea lui.

GABRIEL: Nu-i chiar aşa. E cineva în urma voastră, prietene. Aveţi idee cine e?

MESCHIA: *(Fără să se uite.)* Şi în spatele tău e cineva.

GABRIEL: *(Flutură trâmbiţa care este însemnul funcţiei sale.)* Da, *El* e în spatele meu!

MESCHIA: Şi aproape de tine. Dacă ai de gând să sufli în trâmbiţa aia ca să ceri ajutor, mai bine-ai face-o acum.

GABRIEL: Măi, ce simţ de observaţie ai! Dar n-a sosit încă momentul.

Lumina aurie se stinge încet şi GABRIEL *dispare de pe scenă.* NOD *rămâne nemişcat, sprijinit în măciuca lui.*

MESCHIANE: Eu o să fac focul, iar tu mai bine te-ai apuca să ne construieşti o casă. Sunt sigură că aici plouă des – uită-te cât de verde e iarba.

MESCHIA: (*Uitându-se atent la* NOD.) Aha, e doar o statuie. Nu-i de mirare că nu se temea de el.

MESCHIANE: Poate învie. Am auzit odată o poveste despre fiii creaţi din piatră.

MESCHIA: Odată! Păi, de-abia te-ai născut. Ieri, parcă.

MESCHIANE: Ieri! Nu-mi aduc aminte... Sunt doar un copil, Meschia. Nu-mi amintesc nimic dinainte de a fi păşit în lumină şi a te fi văzut pe tine vorbind unei raze de soare.

MESCHIA: Nu era rază de soare! Era... ca să fiu sincer, încă nu m-am gândit la un nume pentru ce era aia.

MESCHIANE: Atunci m-am îndrăgostit de tine.

Intră AUTOCRATUL.

AUTOCRATUL: Cine sunteţi?

MESCHIA: Dacă-i pe-aşa, cine eşti *tu*?

AUTOCRATUL: Proprietarul acestei grădini.

MESCHIA *face o plecăciune, MESCHIANE o reverenţă, deşi nu are fustă pe care să şi-o ţină.*

MESCHIA: Tocmai am vorbit cu unul dintre servitorii Domniei Tale. Dacă stau să mă gândesc, asemănarea lui cu augusta dumitale Persoană e uluitoare. Doar că era... ăăă...

AUTOCRATUL: Mai tânăr?

MESCHIA: Cel puţin la înfăţişare.

AUTOCRATUL: Păi, cred că e inevitabil. Nu că aş încerca să găsesc vreo scuză. Dar am fost tânăr şi, deşi cel mai bine ar fi să te limitezi la femei mai aproape de rangul tău, sunt uneori situaţii – după cum ai înţelege, tinere, dacă ai fi fost vreodată în poziţia mea – când o slujnicuţă ori o ţărăncuţă căreia îi poţi suci minţile cu un pumn de arginţi sau o bucată de catifea şi care nu va voi, în cel mai nepotrivit moment, moartea vreunui rival sau postul de ambasador pentru bărba-su... Mă rog, când o asemenea făptură măruntă devine cea mai încântătoare opţiune...

În timp ce AUTOCRATUL *spune acestea,* JAHI *se furişează în spatele lui* MESCHIA*. Îşi pune o mană pe umărul lui.*

JAHI: Eh, vezi, cel pe care-l adulezi drept divinitatea ta îngăduie şi sprijină tot ce ţi-am propus eu. Înainte să răsară Soarele Nou, hai s-o luăm de la-nceput noi doi.

AUTOCRATUL: Ce creatură frumuşică! Cum de se face, copilă, că văd flăcările luminoase ale lumânărilor reflectate în fiecare ochi, în vreme ce sora ta de colo încă suflă în iască rece?

JAHI: Nu-i soră-mea!

AUTOCRATUL: Atunci rivala ta. Dar vino cu mine. O să-i las pe ăştia doi să-şi facă tabăra aici, iar tu vei purta un veşmânt bogat în această noapte, iar gura ta se va umple de vin, şi silueta asta suplă o să devină ceva mai puţin graţioasă din pricina ciocârliilor umplute cu migdale şi smochine glasate.

JAHI: Valea, moşulică.

AUTOCRATUL: Ce? Ştii tu cine-s eu?

JAHI: Eu sunt singura de-aici care ştie cine eşti. Eşti doar o fantomă, nici măcar atât, o coloană de cenuşă ţinută-n sus de vânt.

AUTOCRATUL: Înţeleg, e nebună. Ce vrea să faci,

prietene?

MESCHIA: (*Uşurat.*) Nu eşti pornit împotriva ei? Frumos din partea Domniei Tale.

AUTOCRATUL: Nu-s deloc pornit! Aş zice că o amantă nebună poate fi o experienţă cum nu se poate mai interesantă – sunt de-a dreptul nerăbdător, crede-mă, şi puţine lucruri mă fac nerăbdător după tot ce-am văzut şi-am făcut la viaţa mea. Nu muşcă, nu? Adică, nu tare?

MESCHIANE: Ba muşcă, şi-are venin în colţi.

JAHI *face-un salt, vrând să o zgârie cu unghiile.* MESCHIANE *fuge de pe scenă, urmată de* JAHI*.*

AUTOCRATUL: O să-i pun pe pichenari să le caute în grădină.

MESCHIA: Nu-ţi face griji, se-ntorc amândouă curând. O să vezi. Până atunci, mă bucur de fapt că astfel pot să rămân o clipă singur cu Domnia Ta. Am câteva întrebări pe care vreau de mult să ţi le pun.

AUTOCRATUL: Nu acord audienţe după ora şase – e-o regulă pe care a trebuit s-o impun ca să rămân întreg la minte. Sunt convins că mă-nţelegi.

MESCHIA: (*Oarecum descumpănit.*) E bine de ştiut. Dar nu aveam de gând să *cer* ceva, serios. Doar nişte informaţii, pentru înţelepciunea divină.

AUTOCRATUL: În cazul ăsta, te ascult. Dar te avertizez, trebuie să plăteşti un preţ. Vreau ca în seara asta să-l am numai pentru mine pe îngerul ăla ţicnit.

MESCHIA *cade în genunchi.*

MESCHIA: E ceva ce n-am priceput niciodată. De ce trebuie să stau de vorbă cu Domnia Ta, când Domnia Ta îmi cunoşti fiecare gând? Prima mea întrebare era: Ştiind-o că se trage din acea seminţie pe care ai alungat-o, n-ar trebui totuşi să fac ceea ce-mi cere? Pentru că ea ştie că eu ştiu, şi-n adâncul sufletului cred că ea se comportă astfel pentru că îşi zice că o s-o resping, ştiind de unde se trage.

AUTOCRATUL: (*Aparte*:) Şi ăsta-i nebun, bag seamă, şi din pricina robei mele galbene crede că-s venit din ceruri. (*Către* MESCHIA:) Niţel adulter acolo n-a făcut nici un rău nici unui bărbat. Doar dacă-l comite nevastă-sa.

MESCHIA: Atunci, dacă-l comit eu îi fac ei rău? Eu...

Intră CONTESA *şi* CAMERISTA.

CONTESA: Domnul meu Suprem! Ce faci aici?

MESCHIA: Sunt la rugăciune, fiica mea. Măcar descalţă-ţi pantofii, acesta e pământ sfânt.

CONTESA: Liege, cine-i nebunul ăsta?

AUTOCRATUL: Un nebun pe care l-am găsit hălăduind împreună cu două femei la fel de nebune ca şi el.

CONTESA: Înseamnă că-s mai mulţi decât noi, dacă slujnica mea e şi ea dusă cu pluta.

CAMERISTA: Alteţă!

CONTESA: Ceea ce nu mă-ndoiesc că este. În această după-masă mi-a pregătit o eşarfă purpurie, pentru mantaua mea verde. Ca să arăt ca un stâlp împopoţonat cu aurore, zău aşa.

MESCHIA*, a cărui mânie sporeşte pe măsură ce ea vorbeşte, o pălmuieşte, trântind-o la pământ. Nevăzut în spatele lui,* AUTOCRATUL *o şterge.*

MESCHIA: Fetică! Nu-ţi bate joc de lucrurile sfinte când sunt eu în preajmă şi să nu-ndrăzneşti să faci altceva decât ceea ce-ţi spun eu.

CAMERISTA: Cine eşti dumneata, domnule?

MESCHIA: Sunt părintele rasei umane, copila mea. Iar tu *eşti* copila mea, ca şi ea.

CAMERISTA: Trag nădejde s-o ierţi – şi să mă ierţi şi pe mine. Noi am auzit că ai murit.

MESCHIA: Nu trebuie să-ţi ceri iertare. Cei mai mulţi sunt morţi, la urma urmei. Dar eu m-am întors, după cum vezi, ca să salut zorii cei noi.

NOD*: (Vorbind şi mişcindu-se după lunga lui tăcere şi imobilitate.)* Noi am venit prea devreme.

MESCHIA: (*Arătând cu degetul.*) Un uriaş! Un uriaş!

CONTESA: Of! Solange! Kyneburga!

CAMERISTA: Sunt aici, Alteţă. Lybe e aici.

NOD: Prea devreme pentru Soarele Nou, puţin prea devreme.

CONTESA: (*Începe să plângă.*) Vine Soarele cel Nou! O să ne topim precum visele.

MESCHIA: (*Vizând că* NOD *n-are intenţii violente.*): Coşmaruri. Dar pentru voi va fi cel mai bun lucru, îţi dai

seama de-asta, nu-i aşa?

CONTESA: (*Revenindu-şi puţin*.) Ceea ce nu înţeleg este cum tu, care dintr-odată pan atât de înţelept, poţi să-l confuzi pe Autocrat cu Mintea Universală.

MESCHIA: Ştiu că voi sunteţi fiicele mele în vechea Facere. Nu se poate să nu fiţi, atâta vreme cât sunteţi femei umane, iar în noua Facere n-am nici o fiică.

NOD: Fiul lui o s-o la pe fiica mea de nevastă. Este o onoare pentru care familia noastră n-a prea făcut nimic s-o merite – noi suntem oameni de jos, copiii Geei – dar vom fi înălţaţi. Eu voi fi... ce voi fi eu, Meschia? Socrul fiului tău. Poate cândva, dacă n-o să ai nimic împotrivă, voi veni împreună cu soţia mea s-o vizităm pe fiica noastră în aceeaşi zi în care veţi veni voi să vă vizitaţi fiul. N-o să ne refuzaţi un loc la masă, nu-i aşa? O să ne aşezăm pe podea, fireşte.

MESCHIA: Fireşte că nu. Acolo şade câinele – sau o să şadă când o să-l vedem. (*Către* CONTESĂ:) Nu ţi-a trecut prin cap că s-ar putea să ştiu mai multe despre cel căruia tu îi spui Mintea Universală decât ştie Autocratul despre sine însuşi? Nu numai Mintea Universală aia a ta, ci chiar puteri mai modeste poartă umanitatea noastră ca pe o pelerină, oricând au chef, uneori ne poartă astfel doar pe doi sau trei dintre noi. Iar cei care suntem purtaţi, arareori ne dăm seama că, având impresia că suntem noi înşine, altuia îi părem de fapt a fi Demiurg, Protector sau Duşman.

CONTESA: Prea târziu aflu această înţelepciune, dacă voi pieri la răsăritul Soarelui Nou. A trecut de miezul nopţii?

CAMERISTA: Aproape, Alteţă.

CONTESA: *(Arată spre public.)* Toţi oamenii ăştia frumoşi – ce se va întâmpla cu ei?

MESCHIA: Ce li se întâmplă frunzelor când le trece anul şi sunt bătute de vânt?

CONTESA: Dacă...

MESCHIA *se răsuceşte să se uite la cerul răsăritean, parcă pentru a zări primul semn al zorilor.*

CONTESA: Dacă...

MESCHIA: Dacă ce?

CONTESA: Dacă trupul meu ar cuprinde o parte din trupul tău – stropi de ţesut lichefiabil închis între coapsele mele...

MESCHIA: Dacă ar fi aşa, ai mai hălădui o vreme pe Urth, ceva rătăcit care n-ar reuşi niciodată să-şi găsească drumul spre casă. Dar n-o să mă culc cu tine. Crezi că eşti altceva decât un cadavru? Nici măcar atât.

CAMERISTA *leşină*.

CONTESA: Zici că eşti părintele a tot ce este fiinţă omenească. Aşa trebuie să fie, dacă pentru femei eşti moartea.

Scena se întunecă. Când revine lumina, MESCHIANE *şi* JAHI *zac amândouă întinse sub un scoruş de munte. În clina dealului din spatele lor e o uşă. Buza lui* JAHI *este spartă şi umflată, dându-i un aer bosumflat. Din buză îi picură sânge pe bărbie.*

MESCHIANE: Încă aş mai avea putere să mă duc să-l caut, dacă aş fi sigură că n-o să te iei după mine.

JAHI: Am forţa Lumii de Dedesubt când mă mişc şi te voi urma până la al doilea sfârşit al Urth-ului, dacă va fi nevoie. Dar dacă mă mai loveşti o dată, o să-ţi pară rău.

MESCHIANE *îşi ridică pumnul şi* JAHI *se fereşte speriată.*

MESCHIANE: Îţi tremurau picioarele mai rău ca mie când am hotărât să ne odihnim aici.

JAHI: Sufăr mai mult ca tine. Dar forţa Lumii de Dedesubt este de a îndura dincolo de orice îndurare – sunt mai frumoasă decât tine, dar şi o creatură cu mult mai delicată.

MESCHIANE: Mda, am văzut asta.

JAHI: Te-avertizez din nou, şi nu va fi o a treia oară. Mă loveşti pe propriul tău risc.

MESCHIANE: Ce-ai să faci? Le chemi pe Erinii să mă distrugă? Nu mă tem de-aşa ceva. Dacă ai puterea asta, ai fi făcut-o de mult.

JAHI: Mai rău. Dacă mă loveşti din nou, o să-nceapă să-ţi placă.

Intră PRIMUL SOLDAT *şi* AL DOILEA SOLDAT, *înarmaţi cu lănci.*

PRIMUL SOLDAT: Ia te uită!

AL DOILEA SOLDAT: *(Către femei:)* Jos, jos! Nu în picioare, altfel vă străpung ca pe-un bâtlan. O să veniţi cu noi.

MESCHIANE: În patru labe?

PRIMUL SOLDAT: Nu fi obraznică!

O înţeapă cu lancea şi, când face asta, se aude un geamăt aproape mult prea adânc pentru a fi auzit. Scena vibrează în ton cu geamătul şi pământul se cutremură.

AL DOILEA SOLDAT: Ce-a fost asta?

PRIMUL SOLDAT: Nu ştiu.

JAHI: Sfârşind Urth-ului, nebunule. Hai, străpunge-o. Oricum ăsta-i sfârşitul vostru.

AL DOILEA SOLDAT: Habar n-ai tu! Pentru noi e începutul. Când am primit ordin să cercetăm grădina, voi două aţi fost pomenite în mod special şi ni s-a ordonat să vă aducem înapoi. Dacă nu primim zece chrisoşi pe voi poţi să-mi spui fazan.

O apucă pe JAHI *şi, cum face asta,* MESCHIANE *se repede în întuneric.* PRIMUL SOLDAT *aleargă după ea.*

AL DOILEA SOLDAT: Mă muşti, hai?

O plesneşte pe JAHI *cu coada lăncii. Se luptă.*

JAHI: Neghiobule! Aia scapă!

AL DOILEA SOLDAT: Asta-i treaba lui Ivo. Eu mi-am prins prizoniera, iar el, dacă nu şi-o prinde, o lasă să scape. Hai, mergem la chiliarh.

JAHI: Nu vrei să mă drăgosteşti înainte să părăsim locul ăsta fermecător?

AL DOILEA SOLDAT: Şi să mă trezesc cu bărbăţia retezată şi vârâtă pe gât? Nu mi-s eu ăla!

JAHI: Ar trebui mai întâi să ţi-o găsească.

AL DOILEA SOLDAT: Ce-ai zis? (*O zgâlţâie*.)

JAHI: Faci ce-a făcut Urth mai adineaori. Da' stai niţel – dă-mi drumul o clipă, să-ţi arăt nişte lucruri minunate.

AL DOILEA SOLDAT: Le şi văd, mulţumită lunii.

JAHI: Pot să fac din tine un om bogat. Zece chrisoşi sunt ca şi nimic pentru tine. Dar n-am nici o putere dacă mă ţii aşa strâns.

AL DOILEA SOLDAT: Picioarele tale sunt mai lungi decât ale celeilalte femei, dar am văzut că nu te prea ţii bine pe ele. Chiar aşa, îmi vine să cred că nu te prea ţii defel.

JAHI: Nici nu mă ţin.

AL DOILEA SOLDAT: Te ţin de lanţul de la gât – pare destul de ţeapăn. Dacă asta-ţi ajunge, arată-mi ce poţi. Dacă nu-ţi ajunge, vii cu mine. Mai liberă de-atât n-ai să fii cât eşti

prizoniera mea.

JAHI *ridică ambele mâini, cu degetele mici, arătătoarele şi degetele mari întinse în faţă. O clipi domneşte tăcerea, apoi răsună o muzică ciudată, înceată, plini de triluri. Ninge cu fulgi molcomi.*

AL DOILEA SOLDAT: Isprăveşte!

O prinde de un braţ şi-l apasă în jos. Muzica se opreşte brusc. Câţiva ultimi fulgi se aşază pe capul lui.

AL DOILEA SOLDAT: N-a fost aur.

JAHI: Dar ai văzut.

AL DOILEA SOLDAT: În satul meu e-o bătrână care poate schimba vremea. Nu-i la fel de iute ca tine, recunosc, dar e mai bătrână şi şubredă.

JAHI: Oricine-ar fi, nu-i nici a mia parte la fel de bătrână ca mine.

Intră STATUIA, *mişcându-se încet şi parcă orbeşte*.

JAHI: Ce-i drăcovenia asta?

AL DOILEA SOLDAT: Una din jucărelele preferate ale Părintelui Inire. Nu te-aude, nu poate scoate nici un sunet. Nici nu cred că-i vie.

JAHI: Dacă-i pe-aşa, nici eu nu sunt vie.

Când STATUIA *trece pe lângă ea*, JAHI *îi mângâie pieptul cu mâna liberă*.

JAHI: Iubitule... iubitule... iubitule. N-ai nici un cuvânt de salut pentru mine?

STATUIA: E-e-e-i!

AL DOILEA SOLDAT: Ce-i asta? Termină! Femeie, spuneai că n-ai putere dacă te ţin.

JAHI: Iată-l pe sclavul meu. Poţi să te lupţi cu el? Hai – rupe-ţi lancea de pieptul ăsta lat.

STATUIA *îngenunchează şi-i sărută lui* JAHI *piciorul.*

AL DOILEA SOLDAT: Nu, dar pot să-l întrec.

O aruncă pe JAHI *pe umăr şi porneşte în fugă. Uşa din deal se deschide. El intră şi uşa se trânteşte în urma lui.* STATUIA *izbeşte în uşă cu pumnii ei uriaşi, dar uşa nu cedează. Lacrimi îi curg pe faţă. În cele din urmă se depărtează de uşă şi începe să sape cu mâinile.*

GABRIEL: (*În culise*.) Asemenea imagini de piatră păstrează chipul zilei ce-a pierit. Singure în deşertul de unde

omul a fugit.

STATUIA *continuă să sape şi-n acest timp scena se întunecă. Când se reaprind luminile,* AUTOCRATUL *şade pe tronul său. E singur pe scenă, dar siluete proiectate pe panouri de-o parte şi de alta a lui indică faptul că e înconjurat de curteni.*

AUTOCRATUL: Şed aici de parcă aş fi stăpânul a o sută de lumi. Şi nu-s stăpân nici măcar pe aceasta.

Din culise răsună tropăit de oameni care mărşăluiesc, apoi un ordin strigat.

AUTOCRATUL: Generalisime!

Intră un PROFET. *Poartă o piele de capră şi o cârjă al cărei cap a fost sculptat cu stângăcie pentru a înfăţişa un simbol ciudat.*

PROFETUL: O sută de semne rău prevestitoare s-au arătat. La Incusus, a fost fătat un viţel fără cap dar cu boturi în încheieturile picioarelor. O femeie din cele avute a visat că a rămas grea cu un câine, noaptea trecută o ploaie de stele a căzut sfârâind pe gheaţa de la miazăzi, iar profeţii au pornit-o în bejenie prin lume.

AUTOCRATUL: Şi tu eşti profet.

PROFETUL: Autocratul i-a văzut cu ochii săi!

AUTOCRATUL: Arhivarul meu, care-i cel mai erudit în privinţa istoriei acestui loc, m-a informat odată că aici au fost ucişi peste o sută de profeţi – lapidaţi, arşi, sfâşiaţi de fiare, înecaţi. Unii au fost bătuţi în cuie, ca nişte vermine, de uşile noastre. Acum aş vrea să aflu de la tine despre venirea Soarelui Nou, de atâta vreme profetizat. Cum adică o să vină? Ce-nseamnă asta? Vorbeşte, ori o să-i oferim bătrânului arhivar încă o scrijelitură pe răbojul lui şi-o să călăuzim palida floare a lunii să se caţere pe cârja aia.

PROFETUL: Mă tem că nu-ţi pot îndeplini mulţumitor dorinţa, dar voi încerca.

AUTOCRATUL: Adică nu ştii?

PROFETUL: Ştiu. Dar te ştiu pe Domnia Ta ca un om practic, preocupat numai de problemele acestui univers, rareori privind mai sus de stele.

AUTOCRATUL: De treizeci de ani mă mândresc cu asta.

PROFETUL: Dar chiar şi Domnia Ta trebuie să ştii că inima

vechiului soare e roasă de cancer. În centrul său, materia se prăbuşeşte în sine însăşi, ca şi când acolo s-ar afla o groapă fără fund, al cărei vârf o înconjură.

AUTOCRATUL: Astronomii mi-au spus de mult acest lucru.

PROFETUL: Gândeşte-te la un măr putrezit încă din stadiul de mugur. Frumos pe-afară, până când, în cele din urmă, pică putrezit de tot.

AUTOCRATUL: Orice bărbat care încă se simte în puteri în a doua jumătate a vieţii s-a gândit la acel fruct.

PROFETUL: Cam asta-i despre Soarele Vechi. Dar ce-i cu acest cancer care-l macină? Ce ştim despre acesta, fără doar că văduveşte Urth-ul de căldură şi lumină şi, în cele din urmă, de viaţă?

În culise se aud zgomote de luptă. *Un ţipăt de durere şi un trosnet*, *ca şi când o vază mare a fost răsturnată de pe piedestalul său*.

AUTOCRATUL: O să aflăm curând care-i pricina acestei zarve, Profetule. Continuă.

PROFETUL: Ştim că e mai mult de-atât, căci e vorba de o discontinuitate în universul nostru, o sfâşiere în ţesătura sa, ce nu se supune nici unei legi cunoscute de noi. De acolo nu vine nimic – totul intră acolo, nimic nu mai scapă. Şi totuşi de-acolo poate să iasă orice, deoarece, dintre toate lucrurile pe care le cunoaştem, acesta nu-şi este propriei naturi sclav.

Intră NOD, *sângerând*, *înţepat de lănci ţinute în culise*.

AUTOCRATUL: Ce-i pocitania asta?

PROFETUL: Însăşi dovada acelor pieze rele despre care ţi-am vorbit, Domnia Ta. În timpuri viitoare, aşa se povesteşte de multă vreme, moartea Soarelui Vechi va distruge Urth-ul. Iar din mormântul său se vor ivi monştri, o nouă seminţie, şi Soarele Nou. Bătrânul Urth va înflori atunci aşa cum iese fluturele din coconul său uscat, iar Noul Urth se va numi Ushas.

AUTOCRATUL: Dar tot ce ştim va fi distrus? Această casă străveche în care stăm acum? Tu? Eu?

NOD: Eu n-am înţelepciune. Dar am auzit un înţelept – care în curând îmi va fi rudă, prin căsătorie – spunând nu de mult că totul e spre bine. Noi nu suntem decât vise, iar visele nu au o viaţă a lor proprie. Vezi, eu sunt rănit. (*Îşi arată*

mâna.) Când rana se va vindeca, va dispărea. Ar trebui să spună, cu buzele ei însângerate, că-i pare rău că se vindecă? Încerc doar să explic ceea ce a spus altcineva, dar cred că asta a vrut să spună.

Clopote bat adânc în culise.

AUTOCRATUL: Ce-i asta? Tu, Profetule, du-te şi vezi cine-a poruncit să se facă zarva asta, şi de ce.

Exit PROFETUL.

NOD: Sunt aproape sigur că deja clopotele au început să întâmpine Soarele Nou. Eu am venit anume pentru asta. E obiceiul nostru ca atunci când soseşte un oaspete de seamă, să urlăm şi să ne lovim cu pumnii în piept, şi batem cu bucurie pământul şi trunchiurile copacilor din jur, şi ridicăm cele mai mari stânci pe care le putem ridica, şi le rostogolim în josul prăpăstiilor în onoarea lui. O să fac asta în această dimineaţă, dacă-mi daţi drumul, şi sunt sigur că Urth-ul însuşi mi se va alătura. Munţii vor sări în apă când se va înălţa astăzi Soarele Nou.

AUTOCRATUL: Şi de unde ai venit? Spune-mi, şi te voi elibera.

NOD: Păi de unde, din propria mea ţară, aflată la răsărit de Paradis.

AUTOCRATUL: Şi unde-i aia?

NOD *arată spre răsărit.*

AUTOCRATUL: Şi unde-i Paradisul? În aceeaşi direcţie?

NOD: Cum, ăsta-i Paradisul – suntem în Paradis, sau cel puţin sub el.

Intră *GENERALISIMUL*, care mărşăluieşte spre tron şi salută.

GENERALISIMUL: Autocratule, am răscolit toată ţara de deasupra acestei Case Absolute, aşa cum ai poruncit. Contesa Carina a fost găsită şi, cum rănile ei nu sunt grave, am escortat-o în apartamentele sale. Am găsit şi colosul, pe care-l vezi în faţa Domniei Tale, femeia plină de bijuterii şi doi negustori.

AUTOCRATUL: Şi ceilalţi doi, despuiatul şi nevastă-sa?

GENERALISIMUL: Nici urmă de ei.

AUTOCRATUL: Mai căutaţi o dată, şi de data asta bine.

GENERALISIMUL: *(Salută.)* La dispoziţia Autocratului meu.

AUTOCRATUL: Şi vezi să mi-o trimiţi pe femeia înzorzonată.

NOD *dă să iasă din scenă, dar este oprit cu suliţe.* GENERALISIMUL *scoate pistolul.*

NOD: Nu-s liber să plec?

GENERALISIMUL: Cu nici un chip!

NOD: (*Către* AUTOCRAT:) Ţi-am spus unde se află ţara mea. La răsărit de acest loc.

GENERALISIMUL: Acolo se află mai multe decât doar ţara ta. Cunosc bine acea regiune.

AUTOCRATUL: (*Epuizat.*) A spus adevărul, atât cât îl ştie. Poate singurul adevăr care există.

NOD: Înseamnă că sunt liber să plec.

AUTOCRATUL: Cred că acela pentru care ai venit ca să-l întâmpini va sosi, fie că eşti liber, fie că nu. Există însă o şansă – şi asemenea creaturi ca tine nu pot fi lăsate nicicum să umble haihui. Nu, nu eşti liber, şi nici nu vei mai fi vreodată.

NOD *ţâşneşte din scenă*, *urmat de* GENERALISIM. *Împuşcături*, *ţipete şi trosnituri*. *Siluetele din jurul* AUTOCRATULUI *se estompează*. *În toiul tărăboiului*, *clopotele bar din nou*. NOD *revine în scenă cu o arsură de laser pe obraz*. AUTOCRATUL *îl loveşte cu sceptrul*: *fiecare lovitură produce o explozie şi o ploaie de scântei*. NOD *îl apucă pe* AUTOCRAT *şi e gata să-l izbească de podeaua scenei*, *când doi* DEMONI *deghizaţi în negustori intră*, *îl doboară pe* NOD *la pământ şi-l repun pe* AUTOCRAT *pe tron*.

AUTOCRATUL: Mulţumesc. Veţi fi răsplătiţi cu generozitate. Îmi pierdusem speranţa că voi fi salvat de gărzile mele şi văd că nu m-am înşelat. Pot să întreb cine sunteţi?

PRIMUL DEMON: Gărzile tale zac moarte. Uriaşul ăsta le-a zdrobit ţestele de zidurile tale şi le-a frânt spinările de genunchii săi.

AL DOILEA DEMON: Suntem doar nişte negustori. Ne-au arestat soldaţii tăi.

AUTOCRATUL: Mai bine ar fi ei negustori, iar în locul lor să am soldaţi aşa ca voi! Şi totuşi, după înfăţişare îmi apăreţi atât de firavi încât nu v-aş crede în stare nici măcar de

puterea firească.

PRIMUL DEMON: (*Făcând o plecăciune.*) Puterea noastră este inspirată de stăpânul pe care-l slujim.

AL DOILEA DEMON: Te vei mira de ce noi – doi oarecare negustori de sclavi – am fost prinşi hălăduind pe pământurile tale la ceas de noapte. Fapt e că am venit să te avertizăm. În ultima vreme, călătoriile noastre ne-au dus în junglele de la miazănoapte şi acolo, într-un templu mai bătrân decât omul, un altar într-atât de îngropat în vegetaţie luxuriantă încât semăna mai degrabă cu o movilă înfrunzită, am vorbit cu un şaman bătrân ca vremea, care a prorocit că regatul tău se află într-o mare primejdie.

PRIMUL DEMON: Aflând acestea, ne-am grăbit încoace, să te avertizăm înainte să fie prea târziu, şi am ajuns în ultima tresărire a timpului.

AUTOCRATUL: Şi ce trebuie să fac?

AL DOILEA DEMON: Lumea asta pe care şi tu şi noi o preţuim într-atâta s-a învârtit atât de mult în jurul soarelui încât temelia spaţiului său s-a ros cu totul şi cade sub formă de praf şi scame delicate încă de la originile timpului.

PRIMUL DEMON: Continentele înseşi sunt la fel de bătrâne ca femeile sleite ale căror frumuseţe şi fertilitate au pierit de mult. Vine Soarele cel Nou...

AUTOCRATUL: Ştiu!

PRIMUL DEMON: ... şi o să le năruiască în mare ca pe nişte corăbii scufundate.

AL DOILEA DEMON: Şi din mare le va înălţa din nou – strălucind de aur, argint, fier şi cupru. Cu diamante, rubine şi turcoaze, pământuri dospindu-se din ţărâna milioanelor de milenii, spălată de mare cu atât de mult timp în urmă.

PRIMUL DEMON: Pentru a popula aceste pământuri, o nouă rasă este pregătită. Omenirea pe care o ştii va fi împinsă la o parte, aşa cum iarba, care a prosperat pe câmpie atâta vreme, cade sub plug şi lasă loc grânelor.

AL DOILEA DEMON: Dar ce se întâmplă dacă sămânţa este arsă? Ce se întâmplă atunci? Bărbatul înalt şi femeia slabă pe care i-ai întâlnit nu cu mult timp în urmă sunt asemenea seminţe. Odată exista speranţa că sămânţa ar putea fi otrăvită în pământ, dar cea trimisă pentru a face acest lucru

n-a mai găsit-o prin iarba moartă şi bruşi, şi din pricina câtorva prestidigitaţii a fost dată pe mâna Inchizitorului tău, pentru o cercetare amănunţită. Dar sămânţa încă poate fi arsă.

AUTOCRATUL: Gândul pe care-l lăsaţi să se înţeleagă mi-a trecut şi mie prin minte.

PRIMUL şi AL DOILEA DEMON: (*în cor.*) Desigur!

AUTOCRATUL: Dar oare moartea celor doi va opri cu adevărat venirea Soarelui Nou?

PRIMUL DEMON: Nu. Dar ţi-ai dori asta? Noile pământuri vor fi ale tale.

Panourile devin strălucitoare. Apar dealuri împădurite şi oraşe de fleşe. AUTOCRATUL *se răsuceşte să se uite la ele. Urmează o pauză.* AUTOCRATUL *scoate un aparat de emisie-recepţie din roba sa.*

AUTOCRATUL: Fie ca Soarele Nou să nu vadă niciodată ce facem aici… Corăbii! Trec peste noi cu flăcări până se pârjoleşte totul.

Când cei doi DEMONI *dispar,* NOD *se ridică în picioare. Oraşele şi dealurile pălesc, iar ecranele înfăţişează imaginea* AUTOCRATULUI *multiplicată de multe ori. Scena se întunecă.*

Când luminile se aprind din nou, INCHIZITORUL *şade la un birou înalt, în mijlocul scenei.* MÂNA DREAPTĂ, *îmbrăcat ca un torţionar şi purtând mască, stă lângă birou. De-o parte şi de alta se găsesc variate instrumente de tortură.*

INCHIZITORUL: Ad-o înăuntru, Frate, pe femeia despre care se spune că e vrăjitoare.

MÂNA DREAPTĂ: Contesa aşteaptă afară şi, pentru că este de sânge de exultant şi o favorită a suveranului, te rog s-o vezi pe ea mai întâi.

Intră CONTESA.

CONTESA: Am auzit ce s-a spus aici, şi pentru că nu mi-am imaginat că o să rămâi surd, Inchizitorule, la o asemenea rugăminte, mi-am luat inima-n dinţi şi am intrat fără să stau pe gânduri. Crezi că am îndrăznit prea mult?

INCHIZITORUL: Te joci cu vorbele. Însă da, recunosc, aşa cred.

CONTESA: Atunci te-nşeli. De opt ani, de când eram doar o copilă, trăiesc în această Casă Absolută. De când pântecul

meu a sângerat pentru prima oară şi mama m-a adus aici, m-a avertizat să nu mă apropii niciodată de apartamentele tale, unde s-a scurs sângele atât de multora, fără a lua seamă la fazele lunii capricioase. Şi nici nu m-am apropiat până acum, iar acum am venit tremurând.

INCHIZITORUL: Aici cei buni n-au a se teme. Dar chiar şi aşa, cred că propria-ţi mărturie te face şi mai îndrăzneaţă.

CONTESA: Şi sunt bună? Tu eşti? Este el? Confesorul meu ţi-ar spune că nu sunt. Al tău ce-ţi spune, ori se teme? Şi este Mâna ta Dreaptă un om mai bun decât tine?

MÂNA DREAPTĂ: N-aş dori să fiu.

CONTESA: Nu, nu sunt îndrăzneaţă – şi nici în siguranţă aici, din câte ştiu. Teama este cea care m-a împins spre aceste încăperi sumbre. Ţi s-a povestit despre omul acela despuiat care m-a lovit. A fost arestat?

INCHIZITORUL: N-a fost adus în faţa mea.

CONTESA: Cu mai puţin de-un rond în urmă, nişte soldaţi m-au găsit gemând în grădină, unde camerista mea încerca să mă consoleze. Pentru că mă temeam că întunericul m-ar putea prinde afară, m-au dus în apartamentul meu prin acea galerie care se numeşte Calea Aerului. O ştii?

INCHIZITORUL: Bine.

CONTESA: Atunci ştii şi că acolo sunt peste tot ferestre, încât toate încăperile şi coridoarele din preajma ei să se bucure de aceleaşi avantaje. Trecând pe-acolo, am văzut într-una din încăperi silueta unui bărbat înalt şi zvelt, lat în umeri, subţire în talie.

INCHIZITORUL: Mulţi bărbaţi arată astfel.

CONTESA: Aşa credeam şi eu. Dar nu peste mult l-am văzut apărând la o altă fereastră – şi apoi la alta. Atunci le-am cerut soldaţilor care mă duceau să tragă asupra lui. Au crezut că-s nebună şi n-au vrut să tragă, dar au trimis câţiva să-l prindă, însă cei trimişi s-au întors cu mâna goală. Cu toate acestea, bărbatul acela continua să mă privească prin ferestre şi părea să se legene.

INCHIZITORUL: Şi crezi că bărbatul acela pe care l-ai văzut este cel care te-a lovit?

CONTESA: Mai rău. Mă tem că nu era el, cu toate că semăna cu el. În plus, s-ar purta frumos cu mine, sunt sigură,

dacă i-aş trata nebunia cu respect. Nu, în această noapte ciudată, când noi, care suntem lujerele ucise de iarnă ale vechilor răsaduri ale omului, ne pomenim atât de amestecaţi cu sămânţa anului următor, mă tem că el e ceva cu totul necunoscut pentru noi.

INCHIZITORUL: Aşa o fi, dar aici n-ai să-l găseşti, şi nici pe bărbatul care te-a lovit. (*Către* MÂNA DREAPTĂ:) Ad-o pe vrăjitoare, Frate.

MANA DREAPTĂ: Toate-s vrăjitoare – doar că unele sunt mai rele ca altele.

Iese şi se întoarce aducând-o pe MESCHIANE *legată de-un lanţ*.

INCHIZITORUL: Eşti acuzată că i-ai vrăjit pe şapte soldaţi ai suveranului nostru Autocratul în asemenea măsură încât şi-au încălcat jurământul şi şi-au întors armele împotriva camarazilor şi ofiţerilor lor. *(Se ridică şi aprinde o lumânare mare aflată în dreapta biroului său.)* Te conjur acum cât se poate de solemn să-ţi mărturiseşti păcatul şi, dacă ai păcătuit astfel, ce putere anume te-a ajutat să-l comiţi şi numele celor care te-au învăţat să invoci acea putere.

MESCHIANE: Soldaţii n-au văzut altceva decât că nu voiam să fac nici un rău şi s-au temut pentru mine. Eu...

MÂNA DREAPTĂ: Gura!

INCHIZITORUL: Protestele acuzatei n-au nici o greutate dacă nu sunt făcute din constrângere. Mâna mea Dreaptă te va pregăti.

MÂNA DREAPTĂ *o apucă pe* MESCHIANE *şi o ţintuieşte într-unul din mecanisme.*

CONTESA: Atât de puţin timp i-a mai rămas omenirii, încât n-o să-mi pierd vremea aici să privesc la ce se-ntâmplă. Eşti prietenă cu bărbatul ăla despuiat din grădină? Mă duc să-l caut şi să-i spun ce s-a ales de tine.

MESCHIANE: Ah, te rog s-o faci! Sper să vină înainte să fie prea târziu.

CONTESA: Iar *eu* sper să mă accepte pe mine în locul tău. Fără îndoială că ambele speranţe sunt la fel de zadarnice şi curând vom fi surori în disperare.

Exit CONTESA.

INCHIZITORUL: Mă duc şi eu, ca să stau de vorbă cu aceia

care au salvat-o. Pregăteşte subiectul, pentru că o să mă întorc iute.

MÂNA DREAPTĂ: Mai este una, Inchizitorule. Cu fărădelegi asemănătoare, dar poate mai puţin eficiente.

INCHIZITORUL: De ce nu mi-ai spus? Le-aş fi putut examina pe amândouă odată. Ad-o.

MÂNA DREAPTĂ *iese şi se întoarce aducând-o pe* JAHI*.*

INCHIZITORUL *caută prin maldărul de hârtii de pe masă.*

INCHIZITORUL: Te conjur acum cât se poate de solemn să-ţi mărturiseşti păcatul şi, dacă ai păcătuit astfel, ce putere anume te-a ajutat să-l comiţi şi numele celor care te-au învăţat să invoci acea putere.

JAHI: *(Mândră.)* Am făcut tot ceea ce mi se aduce ca vină şi încă şi mai multe decât ai habar. Nu îndrăznesc însă a numi puterea, de teamă ca nu cumva această vizuină de şobolani atât de bine capitonată să explodeze şi să se facă praf şi pulbere. Cine ne-a învăţat? Păi cine-nvaţă un copil să-şi strige tatăl?

MÂNA DREAPTĂ: Mama?

INCHIZITORUL: N-am de unde şti. Pregăteşte-o. Mă-ntorc iute.

Exit INCHIZITORUL.

MESCHIANE: Şi pentru tine s-au luptat? Ce trist că au trebuit să moară atâţia!

MÂNA DREAPTĂ: (*Imobilizând-o pe* JAHI *într-o maşinărie*, *de partea cealaltî a biroului*.) A citit tot hârtia care te privea pe tine. O să-i atrag atenţia asupra acestei erori – diplomatic, fiţi fără teamă – când se va întoarce.

JAHI: I-ai vrăjit pe soldaţi? Atunci vrăjeşte-l şi pe neghiobul ăsta şi eliberează-ne.

MESCHIANE: N-am nici un descântec de putere şi n-am vrăjit decât şapte din cincizeci.

Intră NOD*, legat, împins cu o suliţă de* PRIMUL SOLDAT*.*

MÂNA DREAPTĂ: Ăsta ce-i?

PRIMUL SOLDAT: Cum ce-i, un prizonier cum altul nici c-ai văzut. A omorât o sută de bărbaţi cum am omorî noi nişte căţelandri. Ai cătuşe destul de mari pentru unu' ca ăsta?

MÂNA DREAPTĂ: O să trebuiască să leg câteva împreună, dar găsesc eu ceva.

NOD: Nu-s om, ci mai puţin şi mai mult – m-am născut din lut, din Mama Geea, ale cărei animale de suflet sunt fiarele. Dacă voi sunteţi stăpâni peste oameni, mie trebuie să-mi daţi drumul.

JAHI: Nici noi nu suntem oameni. Eliberează-ne şi pe noi!

PRIMUL SOLDAT: (*Râde.*) E limpede ca bună ziua că nu sunteţi. Nu m-am îndoit nici o clipă.

MESCHIANE: Asta nu-i femeie. Nu te lăsa amăgit.

MÂNA DREAPTĂ: (*Prinzând ultima cătuşă în jurul lui* NOD.) Nu mă las. Crede-mă, vremea şmecheriilor s-a dus.

PRIMUL SOLDAT: După ce plec, o să te distrezi, ai să vezi.

Îşi întinde mâna spre JAHI*, care scuipă ca o mâţă.*

PRIMUL SOLDAT: Nu vrei să fii băiat de treabă şi să te-ntorci o clipă cu spatele?

MÂNA DREAPTĂ: (*Pregătindu-se s-o tortureze pe* MESCHIANE.) Dacă aş fi băiat de treabă, m-aş pomeni frânt pe propria mea roată cât ai zice peşte. Dar dacă aştepţi aici până se-ntoarce stăpânul meu Inchizitorul, te poţi pomeni tu zăcând lângă ea, aşa cum îţi doreşti.

PRIMUL SOLDAT *ezită, apoi îşi dă seama ce înseamnă asta şi se grăbeşte să iasă.*

NOD: Femeia aia o să fie mama ginerelui meu. Să nu-i faci nici un rău. (*Se încordează în lanţuri.*)

JAHI: (*Înăbuşindu-şi un căscat.*) O să stau trează toată noaptea şi cu toate că spiritul este la fel de plin de dorinţă ca întotdeauna, carnea asta e pregătită să se odihnească. Nu poţi să termini mai iute cu ea şi să mă iei pe mine la rând?

MÂNA DREAPTĂ: (*Fără să se uite.*) Aici nu există odihnă.

JAHI: Serios? De fapt, nici nu-i chiar atât de intim pe cât mi-aş dori.

JAHI *cască şi, când îşi mişcă o mână ca să şi-o ducă la gură, cătuşa cade.*

MESCHIANE: Trebuie s-o ţii bine – nu înţelegi? Ea nu-i făcută din lut, prin urmare fierul n-are nici o putere asupra ei.

MÂNA DREAPTĂ: (*Cu ochii tot la* MESCHIANE, *pe care o tortureaz*ă.) E ţinută bine, nu te teme.

MESCHIANE: Uriaşule! Te poţi elibera? Lumea întreagă depinde de asta!

NOD *se încordează în legături, dar nu le poate rupe.*

JAHI: (*Desfăcându-se din toate cătuşele*.) Da. Eu sunt cea care răspunde, pentru că în lumea realităţii eu sunt mult mai mare decât oricare dintre voi. (*Dă ocol mesei şi se apleacă peste umărul lui* MÂNA DREAPTĂ.) Ce interesant! Plin de cruzime, dar interesant.

MÂNA DREAPTĂ *se răsuceşte şi se holbează la ea, iar ea fuge, râzând. El aleargă împiedicat după ea şi, o clipă mai târziu, se întoarce plouat.*

MÂNA DREAPTĂ: (*Gâfâind*.) A şters-o.

NOD: Da. Liberă.

MESCHIANE: Liberă să-i ia urma lui Meschia şi să distrugă totul, aşa cum a mai făcut şi înainte.

MÂNA DREAPTĂ: Nu-ţi dai seama ce înseamnă asta. Stăpânul meu se întoarce curând, iar eu voi fi un om mort.

NOD: Lumea e moartă. Doar ţi-a zis-o femeia asta.

MESCHIANE: Torţionarule, mai ai o şansă – ascultă-mă. Trebuie să-l eliberezi şi pe uriaş.

MÂNA DREAPTĂ: Iar el mă omoară pe mine şi te eliberează pe tine. O să mă gândesc la asta. Cel puţin o să fie o moarte rapidă.

MESCHIANE: El o urăşte pe Jahi şi, cu toate că nu-i isteţ, îi cunoaşte şmecheriile şi e foarte puternic. Pe lângă asta, îţi pot spune un jurământ pe care nu-l va încălca niciodată. Dă-i cheia de la cătuşele care-l ţin legat, apoi stai lângă mine cu spada la gâtul meu. Fă-l să jure c-o va găsi pe Jahi, c-o va aduce aici şi că se va încătuşa la loc.

MÂNA DREAPTĂ *ezită.*

MESCHIANE: N-ai nimic de pierdut. Stăpânul tău nici măcar nu ştie că el ar trebui să fie aici. Dar dacă ea nu este aici când el se întoarce...

MÂNA DREAPTĂ: Aşa am să fac! *(Desprinde o cheie de pe inelul de la brâu.)*

NOD: Jur că trag nădejde să mă leg prin căsătorie de familia Omului, încât noi uriaşii să putem fi numiţi Fiii Tatălui. Şi-l voi prinde pe sucub pentru tine şi-l voi aduce aici, şi-l voi ţine ca să nu mai scape, şi mă voi lega aşa cum sunt acum.

MÂNA DREAPTĂ: Asta-i jurământul?

MESCHIANE: Da!

MÂNA DREAPTĂ *îi aruncă lui* NOD *cheia, apoi îşi trage*

spada din teacă şi o ţine pregătită ca s-o lovească pe MESCHIANE*.*

MÂNA DREAPTĂ: O poate găsi?

MESCHIANE: Trebuie s-o găsească!

NOD: (*Descuindu-şi cătuşele.*) O voi prinde. Trupul acela îşi pierde puterea, aşa cum a spus ea. Poate să şi-l modeleze oricât pofteşte, dar nu va învăţa niciodată că modelarea nu rezolvă totul. (*Exit.*)

MÂNA DREAPTĂ: Trebuie să continui cu tine. Sper că înţelegi...

MÂNA DREAPTĂ *o tortureaza pe* MESCHIANE*, care ţipă.*

MÂNA DREAPTĂ: (*Sotto-voce.*) Ce frumoasă e! Păcat că nu... ne-am întâlnit în vremuri mai bune.

Scena se întunecă; se aud paşii lui JAHI *fugind. După o vreme, o lumină palidă îl arată pe* NOD *alergând în salturi prin coridoarele Casei Absolute. Imagini cu urne, tablouri şi mobilier se perindă în fundal, sugerând înaintarea lui* NOD*.* JAHI *apare printre aceste imagini, el iese din scenă prin dreapta, în urmărirea ei.* JAHI *intră în scenă prin stânga, urmată îndeaproape de* AL DOILEA DEMON*.*

JAHI: Unde putea să se ducă? Grădinile sunt pârjolite. Carnea ta e doar o amăgire... nu te poţi transforma într-o bufniţă şi să-l cauţi pentru mine?

AL DOILEA DEMON: (*Batjocoritor.*) Pe cine-e-e-e?

JAHI: Pe Meschia! Aşteaptă numai s-audă Tatăl cum te-ai purtat cu mine şi ai trădat toate eforturile noastre.

AL DOILEA DEMON: De la tine să afle? Tu l-ai părăsit pe Meschia, te-ai lăsat ademenită de femeie. Ce-ai să spui? „Femeia m-a ispitit”? Am scăpat cu ea basma curată o dată, demult, încât nimeni nu-şi mai aminteşte în afară de tine şi mine, iar acum ai stricat minciunica făcând-o să se împlinească.

JAHI: (*Răsucindu-se spre el.*) Măi, smiorcăit nenorocit ce eşti! Pânditorule la ferestre!

AL DOILEA DEMON: (*Făcând un salt în spate.*) Şi-acum eşti exilată în ţara lui Nod, la răsărit de Paradis.

Paşii grei ai lui NOD *se aud în culise.* JAHI *se ascunde în dosul unei clepsidre, iar* AL DOILEA DEMON *scoate la iveală o suliţă şi îşi ia poziţia unui soldat atunci când intră* NOD*.*

NOD: De când stai aici?

AL DOILEA DEMON: (*Salutând.*) De când vreţi Domnia Voastră, Sieur.

NOD: Ce noutăţi mai sunt?

AL DOILEA DEMON: Orice noutăţi doriţi, Sieur. Un uriaş înalt cât o turlă a ucis gărzile tronului, iar Autocratul nu e de găsit. Am căutat în grădini atât de mult timp, încât dacă am duce cu noi bălegar în loc de lănci, margaretele ar fi mari cât umbrelele. Penele raţelor sunt pe jos, speranţele în văzduh – şi păstârnacul la fel. Mâine ar trebui să fie frumos, cald, senin... (*se uită semnificativ spre clepsidră*) şi o femeie despuiată a fugit prin holuri.

NOD: Ce-i asta?

AL DOILEA DEMON: Un ceas cu apă, Sieur. Adicătelea, dacă ştiţi cât e ceasul, atunci puteţi spune câtă apă s-a scurs.

NOD: (*Examinând clepsidra.*) În ţara mea nu se găseşte aşa ceva. Păpuşile astea sunt mişcate cu ajutorul apei?

AL DOILEA DEMON: Cea mare nu, Sieur.

JAHI *fuge de pe scenă, urmată de* NOD*, dar înainte ca el să dispară cu totul din vederea publicului, ea se aruncă printre picioarele lui şi revine pe scenă. El fuge înainte, dându-i ei timp să se ascundă într-o ladă. Între timp,* AL DOILEA DEMON *a dispărut.*

NOD: (*Reintrând.*) Hei! Opreşte-te! (*Aleargă în partea cealaltă a scenei şi se întoarce.*) Vina mea! Vina mea! În grădină acolo – a trecut o dată aproape de mine. M-aş fi putut întinde şi s-o fac piftie, ca pe-o pisică... un vierme... un şoarece... un şarpe. (*Se întoarce spre public.)* Să nu râdeţi de mine! V-aş putea omorî pe toţi! Toată rasa asta otrăvită a voastră! Ah, aş putea împrăştia oasele voastre albe prin toate văile! Dar sunt terminat... sunt terminat! Iar Meschiane, care a avut încredere în mine, este terminată şi ea!

NOD *loveşte clepsidra*, *împrăştiind pe scenă tigăi de alamă şi apă*.

NOD: La ce-mi foloseşte acest dar al vorbirii, poate doar că pot să mă blestem singur. Mamă bună a tuturor fiarelor, ia-mi acest dar. Mai bine să fiu aşa cum am fost şi să urlu fără vorbe printre dealuri. Raţiunea dovedeşte că raţiunea nu poate aduce decât suferinţă – ce înţelept e să uiţi şi să fii din

nou fericit!

NOD se *aşază pe lada în care e ascunsă* JAHI *şi-şi îngroapă chipul în mâini*. *În timp ce lumina se stinge*, *lada începe să se frângă sub greutatea lui*.

Când luminile se aprind din nou, scena înfăţişează încă o dată încăperea INCHIZITORULUI*.* MESCHIANE *se află în scaunul de tortură.* MÂNA DREAPTĂ *răsuceşte roata. Ea ţipă.*

MANA DREAPTĂ: Te-a făcut să te simţi mai bine, nu-i aşa? Ţi-am zis că aşa o să fie. Pe lângă asta, află şi vecinii că suntem treji aici. N-ai crede dacă ţi-aş spune că toată această aripă este plină de încăperi goale şi sinecuri. Aici stăpânul şi cu mine încă ne vedem de treaba noastră. Încă o facem, şi de aceea rezistă Commonwealth-ul. Şi noi vrem ca ei să ştie asta.

Intră AUTOCRATUL. *Veşmintele îi sunt ferfeniţite*, *pătate cu sânge*.

AUTOCRATUL: Ce loc e ăsta? (*Se aşază pe podea, cu capul în mâini, într-o atitudine ce aminteşte de a lui* NOD.)

MÂNA DREAPTĂ: Ce loc? Păi, încăperile Milei, idiotule. Poţi să vii aici fără să ştii unde te afli?

AUTOCRATUL: Am fost atât de fugărit în propria mea casă în această noapte, încât m-aş putea afla oriunde. Adu-mi nişte vin – sau apă, dacă n-ai vin aici – şi pune drugul la uşă.

MANA DREAPTĂ: Avem bordo, nu şi vin. Şi nu prea pot să pun drugul la uşă, pentru că-mi aştept stăpânul să se-ntoarcă.

AUTOCRATUL: (*Cu mai multă autoritate*.) Fă ce-ţi spun.

MÂNA DREAPTĂ: (*Foarte încet*.) Eşti beat, prietene. Ieşi.

AUTOCRATUL: Sunt – ce contează? Sfârşitul e aici. Sunt un om nici mai bun, nici mai rău decât tine.

Pasul apăsat al lui NOD *se aude în depărtare*.

MÂNA DREAPTĂ: N-a izbândit – sunt sigur!

MESCHIANE: A reuşit! Nu s-ar întoarce atât de repede cu mâinile goale. Lumea mai poate fi salvată!

AUTOCRATUL: Ce vrei să spui?

Intră NOD. *Nebunia pentru care s-a rugat l-a cuprins deja, dar o trage pe* JAHI *după sine.* MÂNA DREAPTĂ *fuge spre el, cu cătuşele.*

MESCHIANE: Trebuie s-o ţină cineva, altfel va scăpa aşa cum a mai scăpat.

MÂNA DREAPTĂ *îi pune lui* NOD *cătuşele, le închide cu un pocnet, apoi prinde cu un lanţ un braţal lui* NOD *peste trupul acestuia, în aşa fel încât s-o cuprindă pe* JAHI. NOD o strânge şi mai tare pe JAHI.

MÂNA DREAPTĂ: O omoară! Slăbeşte strânsoarea, nătărăule.

MANA DREAPTĂ *apucă bara cu care învârtea roata şi o abate asupra lui* NOD. NOD *urlă, încearcă să-l apuce şi-o scapă pe jos pe* JAHI *care şi-a pierdut cunoştinţa.* MÂNA DREAPTĂ *o apucă de-un picior şi-o trage lângă* AUTOCRAT.

MÂNA DREAPTĂ: Hei, tu, ia ţine-o tu.

Îl smuceşte pe AUTOCRAT *în picioare şi-l înlănţuie în aşa fel încât un braţ înconjură talia lui* JAHI*, apoi se întoarce din nou la* MESCHIANE*, pentru a continua tortura. Nevăzut în spatele lui,* NOD *se eliberează din lanţuri*.

XXV

Atacul asupra Hierodulilor

Deşi ne găseam afară, unde zgomotele se pierd atât de uşor sub imensitatea boltei, auzeam zăngăniturile pe care le provoca Baldanders în timp ce se prefăcea că se luptă cu fiarele care-l înlănţuiau. Oamenii din public vorbeau între ei, şi auzeam şi aceste conversaţii: una despre piesă, descoperind în ea semnificaţii la care nu mă gândisem niciodată şi pe care aş zice că Doctorul Talos nu le avusese în vedere; iar alta despre un caz judiciar despre care unul dintre vorbitori, cu intonaţia tărăgănată a unui exultant, părea sigur că nu va fi judecat cu dreptate de către Autocrat. Când am răsucit tamburul roţii, lăsând clichetul să cadă cu un clinchet satisfăcător, am îndrăznit să arunc o privire piezişă lungă către cei care ne urmăreau.

Doar zece scaune erau ocupate, dar nişte siluete înalte stăteau pe margini şi în spatele auditoriului. Câteva femei în ţinută de curte, foarte asemănătoare cu acelea pe care le văzusem odată la Casa Azurie, rochii cu decolteu adânc şi fuste largi, adesea crăpate într-o parte sau garnisite cu dantelă. Coafuri simple, împodobite însă cu flori, bijuterii sau larve extrem de luminiscente.

Majoritatea celor care ne urmăreau păreau să fie bărbaţi

şi tot mai veneau şi alţii. Cei mai mulţi erau la fel de înalţi ca Vodalus. Stăteau înveliţi în mantalele lor, ca şi când i-ar fi înfiorat aerul blând al primăverii. Chipurile le erau umbrite de petasurile cu boruri largi şi calote turtite.

Lanţurile lui Baldanders au căzut cu un clămpănit, iar Dorcas a ţipat ca să mă înştiinţeze că se eliberase. M-am răsucit către el, apoi m-am retras de frică, smulgând cea mai apropiată făclie din suportul ei, ca să-l ţin la distanţă. Făclia a început să pâlpâie, uleiul din burduful ei aproape înăbuşind flacăra, şi scuipând scântei s-a reaprins cu şi mai multă putere când pucioasa şi sărurile minerale pe care Doctorul Talos le lipise de jur împrejurul buzei au luat foc.

Uriaşul îşi juca nebunia aşa cum cerea rolul său. Părul câlţos îi atârna în ochi; în dosul acestui paravan, ochii scânteiau atât de sălbatici, încât le vedeam sclipirea în ciuda şuviţelor. Gura îi stătea căscată, din ea curgea salivă, iar dinţii galbeni erau lăsaţi la vedere. Braţe de două ori mai lungi decât ale mele se întindeau spre mine.

Ce mă speria – şi recunosc că eram speriat şi tare îmi doream s-o am în mâini pe *Terminus Est* şi nu făclia de fier – era ceea ce nu pot numi altfel decât expresia din spatele lipsei de expresie de pe chipul lui. Era acolo asemenea apei negre pe care o zărim uneori mişcându-se sub gheaţa unui râu îngheţat. Baldanders era de-a dreptul fericit să fie aşa cum era el în mod firesc; şi când m-am răsucit spre el, mi-am dat seama pentru prima oară că nu se prefăcea a fi nebun pe scenă, ci mai curând se prefăcea a fi întreg la minte şi umil în afara ei. Şi m-am întrebat atunci în ce măsură influenţase scrierea piesei, deşi poate era vorba doar de faptul că Doctorul Talos îşi înţelesese (fără doar şi poate) pacientul mai bine decât îl înţelesesem eu.

De bună seamă că nu stătea în intenţia noastră să-i înspăimântăm pe curtenii Autocratului, aşa cum îi înspăimântasem pe oamenii de rând. Baldanders îmi va smulge din mâini făclia, se va preface că-mi rupe spinarea şi va încheia scena. Dar n-a făcut aşa. O fi fost într-adevăr atât de nebun pe cât se prefăcea a fi, ori poate chiar era înfuriat de publicul tot mai numeros, nu ştiu. Poate că ambele explicaţii sunt corecte.

Fapt e că mi-a smuls făclia din mână şi s-a răsucit spre spectatori, învârtind-o în mâini astfel încât uleiul aprins a curs în jurul lui ca o ploaie de foc. Spada mea, cu care ameninţasem capul lui Dorcas cu numai câteva clipe mai devreme, zăcea lângă picioarele mele, şi m-am aplecat instinctiv după ea. Până să mă îndrept din nou de spate, Baldanders ajunsese în mijlocul publicului. Făclia se stinsese, iar acum o mânuia ca pe-o ghioagă.

Cineva a tras cu pistolul. Glonţul i-a aprins costumul, dar nu i-o fi nimerit trupul. Mai mulţi exultanţi îşi scoseseră săbiile şi cineva – n-am văzut cine – avea asupra sa un vis, una din armele acelea rare. Se mişca asemenea unui fum tyrian, dar mult mai rapid, şi într-o clipită îl învăluise pe uriaş. Şi a părut atunci Baldanders ca înfăşurat în tot ce însemna trecutul şi mult din ceea ce încă nu fusese niciodată: o femeie cu păr sur i-a înmugurit din şold, o barcă de pescuit i-a atârnat chiar deasupra capului, un vânt rece a biciuit flăcările care îl împresuraseră.

Dar viziunile, despre care se spune că-i lasă pe soldaţi ameţiţi şi neajutoraţi, devenind o povară în împlinirea misiunii lor, nu prea aveau putere asupra lui Baldanders. A continuat să înainteze cu paşi mari, şi atunci făclia a despicat o potecă în faţa lui.

O clipă doar am mai privit (căci îmi venisem destul în fire ca să fug de acea luptă de nebuni) şi am văzut câteva siluete aruncându-şi pelerinele cu glugă şi – din cât părea – şi chipurile. Sub acele chipuri care, nemaifiind purtate, aminteau de materia imaterială din care erau alcătuiţi notulii, se găseau nişte monstruozităţi cum nu crezusem că realitatea poate să îndure: o gură circulară mărginită de dinţi ca nişte ace; ochi compuşi fiecare din alţi o mie de ochi, suprapuşi asemenea solzilor unui con de pin; fălci ca nişte cleşti. Mi-au rămas toate în amintire aşa cum îmi rămân toate celelalte lucruri, şi nu o dată le-am văzut în rondurile întunecate ale nopţii. Sunt foarte bucuros că, atunci când în sfârşit am izbutit să-mi întorc chipul spre stele şi norii inundaţi de lună, nu le văzusem decât pe cele mai apropiate de luminile scenei noastre. Am spus că o rupsesem la fugă. Dar bobul acela de zăbavă, în care am ridicat-o pe *Terminus Est* şi am stat şi l-am

privit pe Baldanders în atacul lui furibund, aproape că m-a costat cumplit de mult: când m-am răsucit s-o iau pe Dorcas şi s-o duc la adăpost, ea nu mai era acolo.

Am rupt-o atunci la fugă nu atât din faţa furiei lui Baldanders sau de cacogenii din public, sau de pretorienii Autocratului (care, eram sigur, aveau să apară curând), ci pe urmele lui Dorcas. Am căutat-o, i-am strigat numele în timp ce fugeam, dar n-am găsit decât boscheţii, fântânile şi puţurile adânci ale acelei grădini fără capăt; şi, într-un târziu, nemaiputând să respir şi cu dureri în picioare, mi-am potolit fuga.

Îmi este cu neputinţă să pun pe hârtie amărăciunea pe care am simţit-o atunci. Era aproape de nesuportat faptul de a o fi regăsit pe Dorcas şi a o fi pierdut atât de curând. Femeile cred – sau cel puţin aşa pretind ele – că toată tandreţea noastră faţă de ele izvorăşte din iubire; că le iubim când nu ne-am înfruptat din ele o vreme, şi le îndepărtăm, când suntem îndestulaţi sau, mai corect spus, epuizaţi. Nimic mai fals, cu toate că o atare idee poate fi făcută să pară adevărată. Când suntem învârtoşaţi de dorinţă, suntem în stare să arătăm o mare tandreţe, în speranţa de a împlini acea dorinţă; dar, în fapt, nicicând nu suntem mai înclinaţi spre a trata femeile cu brutalitate şi mai puţini capabili de a simţi orice altă emoţie profundă, în afară de una singură. Umblând eu aşa prin grădinile înnoptate, nu mă stăpânea nici o nevoie fizică faţă de Dorcas (cu toate că nu mă mai bucurasem de ea de când dormisem împreună în fortăreaţa dimarhilor, dincolo de Câmpia Sangvinară), pentru că îmi revărsasem bărbăţia iară şi iară cu Jolenta, în barca împodobită cu nenufari. Dar dacă aş fi găsit-o pe Dorcas, aş fi sufocat-o cu sărutări; cât despre Jolenta, pe care fusesem înclinat s-o displac, iată că acum resimţeam pentru ea o oarecare afecţiune.

Nici Dorcas, nici Jolenta nu au apărut, n-am văzut sosind în fugă nici soldaţi şi nici pe petrecăreţii pe care venisem să-i distrăm nu i-am zărit. Thiasul, din câte se vădea, era organizat într-un anume loc în acea grădină, de care eu eram foarte departe. Nici măcar acum nu ştiu până unde se întinde Casa Absolută. Există hărţi, fără doar şi poate, dar sunt

incomplete şi contradictorii. A Doua Casă nu are hărţi, şi chiar şi Părintele Inire îmi spune că a uitat de mult mare parte din misterele ei. Rătăcind prin coridoarele ei înguste, n-am văzut lupi albi; am găsit în schimb scări care duc la domuri sub râu şi la chepenguri ce se deschid în păduri aparent virgine. (Unele dintre acestea sunt însemnate, la suprafaţa pământului, de stele căzute în ruină, pe jumătate înghiţite de vegetaţie; altele n-au nici un semn.) De când am închis asemenea chepenguri şi m-am retras, cu părere de rău, într-un aer artificial încă brăzdat de arome de vegetaţie şi putreziciune, m-am întrebat adesea dacă nu cumva unul sau altul dintre acele tuneluri ajunge până la Citadelă. Bătrânul Ultan a zis o dată, ca într-o doară, că rafturile de cărţi ale bibliotecii se întindeau până la Casa Absolută. Ce altceva să însemne asta decât că însăşi Casa Absolută s-ar întinde până la rafturile bibliotecii sale? Unele părţi ale celei de-a Doua Case seamănă cu acele coridoare oarbe în care l-am căutat pe Triskele; poate că sunt aceleaşi coridoare, deşi, dacă aşa stau lucrurile, înseamnă că mă aflasem într-o primejdie cu mult mai mare decât ştiam la acea dată.

Că au sau nu rădăcini reale speculaţiile mele, la vremea despre care scriu acum nu aveam habar de ele. Eram atât de inocent încât bănuiam că hotarele Casei Absolute – care se întindeau şi în spaţiu, şi în timp cu mult mai departe decât şi-ar fi închipuit neiniţiaţii – puteau fi strict delimitate; şi că mă apropiam, sau mă voi apropia curând de ele, dacă nu cumva trecusem deja de ele. Astfel am mers cât a fost noaptea de lungă, îndreptându-mi paşii spre miazănoapte după cum mă călăuzeau stelele. Şi, mergând, mi-am desfăşurat în minte viaţa întocmai aşa cum am încercat de atâtea ori să nu fac în timp ce aşteptam să vină somnul. Şi din nou înotam cu Drotte şi Roche în rezervorul rece de sub Donjonul Clopotului; din nou înlocuiam drăcuşorul de jucărie al Josephinei cu broasca furată; şi iar întindeam mâna să prind coada bardei care l-ar fi răpus pe marele Vodalus şi astfel ar fi salvat-o pe Thecla încă neîntemniţată; încă o dată vedeam panglica purpurie târându-se de sub uşa Theclei, pe Malrubius, aplecându-se asupra mea, pe Jonas dispărând în infinitatea dintre dimensiuni. Mă jucam din nou cu pietricelele

în curtea de lângă curtina prăbuşită, în vreme ce Thecla se ferea de copitele gărzilor călare ale tatălui meu.

Multă vreme după ce văzusem ultima balustradă, m-am temut de soldaţii Autocratului; dar după o vreme, când nici măcar n-am întrezărit vreo patrulă îndepărtată, frica a fost înlocuită de dispreţ faţă de ei, crezând că ineficienţa lor făcea parte din acea dezorganizare generală pe care o observasem adesea în Commonwealth. Cu sau fără ajutorul meu, simţeam că Vodalus îi va distruge pe cârpacii ăştia – ar putea s-o facă şi acum, dintr-o singură lovitură.

Cu toate acestea, androginul în robă galbenă care cunoscuse parola lui Vodalus şi primise mesajul lui ca şi când îl aştepta era fără nici o îndoială Autocratul, stăpânul acelor soldaţi şi, în fapt, al întregului Commonwealth, în măsura în care recunoştea existenţa unui stăpân. Thecla îl văzuse adesea; amintirile Theclei erau acum ale mele şi el apărea în ele. Dacă Vodalus izbândise între timp, de ce rămânea ascuns? Sau poate că Vodalus era doar o creatură a Autocratului? (Şi dacă da, de ce vorbise Vodalus despre Autocrat ca şi când acesta era un simplu servitor?) Am încercat să mă conving singur că tot ce se întâmplase în încăperea tabloului şi în celelalte părţi ale celei de-A Doua Case fusese un vis; dar ştiam că nu e aşa, şi nu mai aveam nici oţelul.

Gândul la Vodalus mi-a amintit de Gheară, pe care Autocratul însuşi mă îndemnase s-o dau înapoi ordinului preoteselor numite Pelerine. Am scos-o din ascunzătoare. Lumina ei era blândă acum, nu scăpăra cum făcuse în mina oamenilor-maimuţă, şi nici nu era pală, aşa cum fusese când o cercetasem împreună cu Jonas în antecameră. Deşi o ţineam în palmă, îmi apărea ca un iaz mare de apă albastră, mai curată ca aceea din rezervor, cu mult mai curată decât apele Gyollului, în care m-aş putea cufunda... deşi, făcând aceasta, într-un fel de neînţeles m-aş cufunda *în sus*. Mângâietor gândul şi în acelaşi timp neliniştitor, încât am băgat gema înapoi în tureatcă şi mi-am văzut de drum.

Zorile m-au găsit pe o potecă îngustă ce se furişa printr-o pădure mult mai grandioasă în descompunerea ei decât

aceea care se întindea în afara Zidului ce împresura Nessusul. Arcele răcoroase formate de ferigi, pe care le văzusem acolo, nu existau aici, dar viţe ca nişte degete cărnoase se agăţau, asemenea unor hetaire, de mahagonii şi de alţi copaci tropicali, preschimbându-şi mădularele lungi în nori de verde plutitor şi lăsând să atârne spre pământ perdele dense presărate cu flori. Păsări necunoscute mie glăsuiau deasupra capului şi, o dată, o maimuţă, care, de n-ar fi avut patru mâini, aş fi jurat că e o zbârcitură de om cu barbă roşie, îmbrăcat în blană, m-a iscodit din vârful unui arac înalt cât o fleşă. Când nu m-am mai putut ţine pe picioare, am găsit un loc uscat şi umbros, între nişte rădăcini cât trunchiurile de groase, şi m-am învelit în mantia mea.

Adeseori a trebuit să vânez somnul ca şi când ar fi cea mai amăgitoare himeră, pe jumătate legendă, pe jumătate văzduh. Acum însă m-a încolţit. Abia de-am închis ochii, şi mi-a şi apărut în minte uriaşul cuprins de pandalii. De data asta o aveam pe *Terminus Est* în mână, dar parcă aş fi ţinut o nuieluşă. În loc să mă aflu pe scenă, stăteam pe-un parapet îngust. De o parte ardeau torţele unei armate. De partea cealaltă, un perete abrupt care se termina într-un lac întins care era şi nu era iazul azuriu al Ghearei. Baldanders îşi înălţă făclia cumplită, iar eu mă transformasem oarecum în silueta aceea de copil pe care o văzusem pe fundul mării. Simţeam că femeile acelea gigantice nu puteau fi departe. Şi ghioaga a izbit.

Trecuse de amiază, furnici roşii ca focul îmi traversau în şir pieptul. După ce am mers timp de două sau trei ronduri prin frunzele palide ale acelei păduri nobile dar sortite pieirii, am ajuns la o potecă mai lată şi, după încă un rond (în vreme ce umbrele se lungeau), m-am oprit, am adulmecat văzduhul şi am descoperit că mirosul pe care-l simţisem era într-adevăr o urmă de fum. Eram lihnit de foame, aşa că am grăbit pasul.

XXVI

Despărţirea

La un moment dat, poteca întretăia o alta şi la acea răscruce patru oameni şedeau pe pământ, în jurul unui foc mic. Întâi am recunoscut-o pe Jolenta – aura ei de frumuseţe făcea poiana să semene cu un paradis. Aproape în aceeaşi clipă, Dorcas m-a recunoscut şi a fugit spre mine, să mă sărute, iar eu am zărit chipul vulpaşin al Doctorului Talos peste umărul masiv al lui Baldanders.

Uriaşul, pe care ar fi trebuit să-l recunosc din prima clipă, era atât de schimbat încât nici nu mi-am dat seama imediat cine e. Capul îi era înfăşurat în bandaje murdare şi, în locul hainei negre lăbărţate pe care o purta îndeobşte, spinarea lui lată era acoperită cu o alifie lipicioasă ce se asemăna cu argila şi mirosea a baltă.

— Ce-ntâlnire, ce-ntâlnire! a strigat Doctorul Talos. Cu toţii ne-ntrebam ce s-a întâmplat cu tine.

Cu o uşoară înclinare a capului, Baldanders a dat de înţeles că, de fapt, Dorcas era cea care se întreba, lucru pe care cred că l-aş fi ghicit şi fără ajutor. Am răspuns:

— Am fugit. Ca şi Dorcas, ştiu. Mă mir că voi ceilalţi n-aţi fost omorâţi.

— Cât pe ce, a recunoscut doctorul, dând din cap.

Jolenta a ridicat din umeri, făcând ca această simplă mişcare să pară o ceremonie desăvârşită.

— Şi eu am fugit, a zis ea, prinzându-şi sânii uriaşi cu mâinile. Dar nu cred că sunt bine dotată pentru fugă, ce zici? Oricum, în întuneric m-am ciocnit de un exultant care mi-a spus că nu trebuie să mai fug, pentru că o să mă apere el. Dar apoi au apărut nişte spahii – mi-ar plăcea ca într-o bună zi să-mi pot înhăma la şaretă animalele lor – şi cu ei era şi un mahăr din ăia cărora nu le plac femeile. Mi-am zis atunci că poate o să fiu dusă la Autocrat – ai cărui pori sunt mai strălucitori chiar şi decât stelele –, aşa cum aproape că se întâmplă în piesă. Dar ăştia l-au făcut pe exultant să plece şi m-au dus înapoi la teatru unde erau el – şi a făcut un gest către Baldanders – şi doctorul. Doctorul îl ungea cu pomadă, iar soldaţii urmau să ne omoare, cu toate că vedeam că pe mine nu prea-i trăgea aţa să mă omoare. Apoi ne-au lăsat să plecăm, şi iată-ne aici.

Doctorul Talos a adăugat:

— Pe Dorcas am găsit-o la spartul zorilor. Sau mai degrabă ea ne-a găsit pe noi, şi de atunci ne îndreptăm încet spre munţi. Încet, din pricină că, aşa rău cum se simte, Baldanders este singurul dintre noi care are forţa să ne care calabalâcul – om fi aruncat noi parte din el, dar de câteva piese tot nu ne putem descotorosi.

Eram surprins, am zis eu, să aud că Baldanders era doar rănit, când fusesem sigur că murise.

— Doctorul Talos l-a oprit, a spus Dorcas. Nu-i aşa, Doctore? Aşa a fost prins. De mirare că n-au fost ucişi amândoi.

— Dar uite, a spus Doctorul Talos zâmbind, uite că încă umblăm printre cei vii. Şi cu toate că o ducem mai prost cu îmbrăcămintea, suntem bogaţi. Baldanders, arată-i lui Severian banii.

Cu o grimasă de suferinţă, uriaşul şi-a schimbat poziţia şi a scos dintr-un buzunar o pungă de piele doldora. După ce s-a uitat la doctor ca pentru a mai primi şi alte instrucţiuni, a deznodat şnururile şi a vărsat în mâna lui uriaşă un şuvoi de chrisoşi nou bătuţi.

Doctorul Talos a luat o monedă şi a ridicat-o, ca să prindă

în ea lumina focului, şi a întrebat:

— Câtă vreme crezi că un bărbat dintr-unul din satele de pescari de lângă Lacul Diuturna ar munci pentru un chrisos la ridicarea zidurilor? – la care eu am răspuns:

— Cred că cel puţin un an.

— Doi! Zi de zi, iarnă şi vară, fie ploaie, fie soare, dacă-l împărţim în fărâme de cupru, şi aşa vom face. O să ne luăm cincizeci asemenea ajutoare ca să ne reconstruim casa. Aşteaptă şi-ai să vezi!

Baldanders a adăugat cu vocea lui groasă:

— Numa' să muncească.

Roşcovanul doctor s-a răsucit brusc spre el:

— Or să muncească! Am învăţat câte ceva de ultima dată, fii sigur.

M-am băgat în vorbă:

— Presupun că o parte din banii ăştia sunt ai mei, iar altă parte, a femeilor ăstora – nu-i aşa?

Doctorul Talos s-a relaxat:

— Ah, da, am uitat. Femeile şi-au primit deja partea. Jumătate din ăştia sunt ai tăi. La urma urmei, nu i-am fi căpătat dacă n-ai fi fost tu.

A luat banii din mâna uriaşului şi s-a apucat să facă două grămezi pe pământ, în faţa lui.

Mi-am zis că voise să spună doar că îmi adusesem umila contribuţie la succesul piesei, atât şi nimic mai mult. Dar Dorcas, care probabil simţise că în vorbele lui se ascundea ceva mai mult decât doar recunoaşterea meritelor, a întrebat:

— De ce spui asta, Doctore?

Faţă-de-vulpe a zâmbit:

— Severian are prieteni sus-puşi. Şi am gândul ăsta de-o bucată de vreme – un torţionar care să bată drumurile ca un vagabond e ceva greu de înghiţit chiar şi de către Baldanders; cât despre mine, eu mă tem că am un gâdej extrem de strâmt.

— Dacă am asemenea prieteni, am zis, eu unul nu-i ştiu.

Grămezile erau egale acum, iar doctorul a împins una spre mine şi pe cealaltă spre uriaş.

— La început, când te-am găsit în pat cu Baldanders, am crezut că poate ai fost trimis să ne avertizezi să nu jucăm

piesa mea – în anumite privinţe, după cum ai observat, este, cel puţin aparent, o critică la adresa Autocratului.

— Oarecum, a molfăit Jolenta sarcastică.

— Da' ca să trimiţi un torţionar din Citadelă ca să bagi spaima în doi comedianţi vagabonzi mi se părea o reacţie absurd de exagerată. Apoi mi-am dat seama că noi, prin simplul fapt că prezentam piesa, de fapt te ascundeam pe tine. Puţini ar bănui că un slujitor al Autocratului s-ar asocia cu o asemenea trebuşoară. Aşa că am introdus rolul lui Mâna Dreaptă, ca să te putem ascunde mai bine, dând astfel o justificare veşmântului tău.

— N-am habar despre ce vorbeşti, am spus eu.

— Desigur. Nu doresc să te forţez să-ţi trădezi secretul. Dar când pregăteam ieri scena, un slujbaş de rang înalt din Casa Absolută – cred că era un agamet, şi cei de soiul ăsta sunt mereu aproape de urechea autorităţilor – a venit să-ntrebe dacă trupa noastră este aceea în care joci tu, şi dacă eşti cu noi. Tu şi Jolenta vă făcuserăţi nevăzuţi, dar am răspuns că într-adevăr aşa e. A întrebat apoi cât primeşti din ce câştigăm şi, când i-am spus, a zis că a primit instrucţiuni să ne plătească pe loc pentru spectacolul de seară. Şi chiar că am avut noroc, pentru că netotul ăsta cât un munte a pornit la atac în publicul nostru.

A fost una din puţinele dăţi când mi s-a părut că Baldanders se simte afectat de măscările doctorului său. Cu toate că era limpede că-i pricinuia o mare suferinţă, şi-a răsucit matahala de trup până a ajuns cu spatele la noi.

Dorcas îmi spusese că, atunci când dormisem în cortul Doctorului Talos, dormisem singur. Acum am avut impresia că aşa se simţea uriaşul; că, pentru el, în luminişul acela nu se găseau decât el şi nişte vietăţi mici, nişte animale de companie, care începeau să-l obosească.

— A plătit pentru nesocotinţa lui, am zis eu. Arată ars rău.

Doctorul a încuviinţat din cap:

— De fapt, Baldanders a avut noroc. Hierodulii şi-au îndreptat în jos razele şi-au încercat să-l întoarcă din drum, nu să-l omoare. Trăieşte acum datorită îngăduinţei lor şi o să se regenereze.

— Adică o să se vindece? a murmurat Dorcas. Sper să se

întâmple astfel. Mi-e atât de milă de el, cum nu pot spune.

— Eşti bună! Poate prea bună. Dar Baldanders creşte încă, iar copiii care cresc au mare putere de recuperare.

— Creşte încă? m-am mirat eu. Părul îi e pe jumătate încărunţit

Doctorul a izbucnit în râs:

— Poate că îi creşte cărunţeala. Dar acum, dragi prieteni – s-a ridicat şi şi-a scuturat pantalonii de colb –, acum am ajuns, şi bine a spus poetul, în locul unde destinaţiile lor îi despart pe oameni. Ne-am oprit aici, Severian, nu numai din pricină că eram sleiţi, ci din pricină că aici se desparte drumul spre Thrax, unde te îndrepţi tu, de acela care duce la Lacul Diuturna şi în ţara noastră. Mi-era nu ştiu cum să trec de punctul ăsta, ultimul unde trăgeam nădejde să te văd, fără să fi făcut o împărţeală dreaptă a câştigului nostru – dar acum asta s-a înfăptuit. De-o fi să mai stai la taclale cu binefăcătorii tăi din Casa Absolută, vrei te rog să le spui că ai fost plătit cu dreptate?

Grămada de chrisoşi se mai afla încă pe pământ, în faţa mea.

— Aici se află de o sută de ori mai mulţi bani decât m-am aşteptat vreodată să primesc, am spus eu. Da. De bună seamă.

Am cules monedele şi le-am vârât în sabretaş.

Jolenta şi Dorcas au schimbat o privire scurtă, iar Dorcas a spus:

— Eu mă duc la Thrax împreună cu Severian, dacă el într-acolo se îndreaptă.

Jolenta şi-a ridicat o mână către doctor, aşteptându-se de bună seamă s-o ajute să se ridice.

— Baldanders şi cu mine vom călători singuri, a spus el, şi vom merge toată noaptea. O să ne fie dor de voi toţi, dar a sosit vremea să ne despărţim. Dorcas, copila mea, sunt încântat că vei avea un protector. (Mâna Jolentei se găsea, în acel moment, pe coapsa lui.) Vino, Baldanders, trebuie s-o luăm din loc.

Uriaşul s-a ridicat cu greu în picioare şi, cu toate că nu a gemut, vedeam limpede că suferea îngrozitor. Bandajele îi erau ude şi mânjite de sudoare amestecată cu sânge. Ştiam

ce am de făcut, şi am spus:

— Am ceva de vorbit cu Baldanders, între patru ochi. Pot să vă rog pe toţi să vă depărtaţi vreo sută de paşi?

Femeile s-au urnit din loc, să-mi îndeplinească rugămintea, Dorcas luând-o pe o potecă, iar Jolenta (ajutată de Dorcas să se ridice), pe cealaltă; dar Doctorul Talos a rămas neclintit, obligându-mă să-mi repet rugămintea.

— Vrei să plec şi eu? N-are rost. Baldanders îmi va spune tot ce-i zici, de cum vom fi numai noi doi. Jolenta! Vino-ncoa, drăguţă.

— S-a îndepărtat pentru că am rugat-o eu, aşa cum te-am rugat şi pe tine.

— Da, numai că merge în direcţia greşită, şi nu pot să admit aşa ceva. Jolenta!

— Doctore, nu vreau decât să-l ajut pe prietenul tău – sau pe sclavul tău, sau ce-o fi.

Pe neaşteptate, vocea adâncă a lui Baldanders a răzbit prin turbanul de bandaje:

— Eu sunt stăpânul lui.

— Întocmai, a spus doctorul, în timp ce culegea de pe pământ grămada de chrisoşi pe care o împinsese spre Baldanders şi o lăsa să cadă în buzunarul pantalonilor uriaşului.

Jolenta se întorsese şchiopătând, lacrimile îi brăzdau chipul minunat.

— Doctore, nu pot merge cu voi?

— De bună seamă că nu, a răspuns el rece, ca unui copil care cere o a doua porţie de tort.

Jolenta s-a prăbuşit la picioarele lui.

Eu m-am uitat în sus, la uriaş.

— Baldanders, te pot ajuta. Cu ceva timp în urmă, un prieten de-al meu a fost ars la fel de rău ca şi tine, şi am putut să-l ajut. Dar pe tine n-am să te ajut dacă Doctorul Talos şi Jolenta se uită. Vrei să vii cu mine puţin mai încolo, înapoi pe poteca spre Casa Absolută?

Încet, capul uriaşului s-a clătinat dintr-o parte în alta.

— Ştie ce lenitiv îi oferi, a râs Doctorul Talos. El însuşi l-a oferit multora, dar iubeşte viaţa prea mult

— Eu ofer viaţă… nu moarte.

— Serios? a ridicat doctorul o sprânceană. Unde ţi-e prietenul?

Uriaşul apucase mânerele roabei lui.

— Baldanders, ştii cine a fost Conciliatorul?

— Asta a fost demult, a răspuns Baldanders. N-are importanţă.

Şi a pornit-o pe poteca nealeasă de Dorcas. Doctorul Talos a făcut câţiva paşi în urma lui, cu Jolenta agăţată de braţul său, apoi s-a oprit.

— Severian, ai păzit mulţi prizonieri, cel puţin aşa mi-ai spus. Dacă Baldanders ar mai da un chrisos dintr-ai săi, ai vrea s-o ţii pe creatura asta până vom fi plecat de-aici?

Încă mă chinuia gândul la suferinţa uriaşului şi la eşecul meu; dar am izbutit să spun:

— Ca membru al ghildei mele, pot accepta însărcinări numai de la autorităţile constituite legal.

— Atunci o s-o omorâm după ce nu ne vei mai vedea.

— Asta vă priveşte pe voi şi pe ea, am spus, pornind după Dorcas.

Abia am ajuns-o din urmă, când am auzit ţipetele Jolentei. Dorcas s-a oprit şi mi-a strâns şi mai mult mâna, întrebându-mă ce erau zgomotele acelea; i-am spus despre ameninţarea doctorului.

— Şi ai lăsat-o pe mâinile lor?

— N-am crezut că vorbeşte serios.

În timp ce spuneam acestea, am şi făcut stânga-mprejur, luând-o înapoi pe drum. Am apucat să facem vreo doisprezece paşi, când ţipetele au fost urmate de o tăcere atât de adâncă, încât am auzit foşnetul unei frunze veştede. Am grăbit pasul; dar încă înainte să ajungem la răscruce, am fost sigur că era prea târziu, încât, dacă e să spun adevărul, mă grăbeam doar pentru că aş fi dezamăgit-o pe Dorcas dacă n-aş fi făcut-o.

Am greşit crezând că Jolenta murise. După un cot al potecii, am văzut-o alergând spre noi, cu genunchii lipiţi, ca şi când picioarele i-ar fi fost împiedicate de coapsele ei generoase, iar braţele îi erau încrucişate peste sâni, ca să-i împiedice să salte. Părul ei glorios, auriu-roşcat, îi cădea în ochi, iar cămaşa subţire de organdi pe care o purta fusese

ruptă în fâşii. A leşinat când Dorcas a îmbrăţişat-o.

— Demonii ăia au bătut-o, a zis Dorcas.

— Acum o clipă ne-am temut că or s-o omoare. M-am uitat la urmele de lovituri de pe spatele frumoasei femei şi am spus: Cred că astea-s urmele bastonului doctorului. A avut noroc că doctorul nu l-a asmuţit pe Baldanders asupra ei.

— Dar ce putem face?

— Putem să încercăm cu asta. Am pescuit Gheara din tureatcă şi i-am arătat-o lui Dorcas. Îţi aminteşti obiectul găsit în sabretaşul meu? Despre care ai spus că nu e o nestemată adevărată? Asta era şi, uneori, pare să-i ajute pe răniţi. Am vrut s-o folosesc şi asupra lui Baldanders, dar nu m-a lăsat.

Am ţinut Gheara deasupra capului Jolentei, apoi am purtat-o peste rănile de pe spatele ei, însă gema nu-şi sporea luminozitatea, iar Jolenta nu părea să-şi vină în fire.

— Nu are efect, am spus eu. Voi fi nevoit s-o duc în braţe.

— Mai bine ţi-o aburci peste umeri, ca să n-o ţii tocmai de unde a fost rănită mai rău.

Dorcas a luat spada, iar eu am făcut aşa cum îmi spusese, descoperind că Jolenta era aproape la fel de grea ca un bărbat. Şi astfel ne-am târât o bună bucată de drum, pe sub baldachinul verde al frunzelor, înainte ca Jolenta să deschidă ochii. Dar chiar şi atunci, abia se putea ţine pe picioare fără să fie ajutată, şi nu era în stare nici măcar să-şi treacă degetele prin părul acela formidabil, ca să şi-l ridice de pe faţă şi să-i vedem mai bine ovalul mânjit de lacrimi.

— Doctorul nu m-a lăsat să mă duc cu el, a zis ea.

Dorcas a încuviinţat din cap:

— Aşa se pare.

Parcă se adresa cuiva cu mult mai tânăr decât ea.

— O să fiu distrusă.

Am întrebat-o de ce spune asta, dar ea doar a clătinat din cap. După o vreme, a spus:

— Pot să merg cu tine, Severian? N-am nici un ban. Baldanders mi-a luat tot ce-mi dăduse doctorul. I-a aruncat lui Dorcas o căutătură piezişă. Şi ea are bani... mai mulţi decât am primit eu. Cam tot atâţia cât ţi-a dat ţie doctorul.

— Ştie, a răspuns Dorcas. Şi ştie şi că toţi banii pe care-i am sunt ai lui dacă are nevoie de ei.

— Poate ar trebui să ştiţi amândouă, am schimbat eu vorba, că eu s-ar putea să nu mă îndrept spre Thrax, sau cel puţin nu direct. Trebuie să descopăr pe unde se află ordinul Pelerinelor.

Jolenta s-a uitat la mine ca la un nebun:

— Din câte-am auzit, hălăduiesc peste tot în lume. În plus, nu primesc în rândul lor decât femei.

— Nu vreau să mă alătur lor, doar să le găsesc. Ultima oară când mi s-a spus de ele, se îndreptau spre miazănoapte. Dar dacă reuşesc să aflu unde sunt, va trebui să mă duc după ele. Chiar dacă asta înseamnă să o apuc din nou spre miazăzi.

— Eu merg oriunde mergi tu, a declarat Dorcas. Chiar dacă nu la Thrax.

— Eu nu mă duc nicăieri, a oftat Jolenta.

Când n-a mai fost nevoie s-o sprijinim pe Jolenta, m-am îndepărtat puţin de ea împreună cu Dorcas. După ce-am mers o vreme, m-am răsucit să mă uit la Jolenta. Nu mai plângea, dar aproape că nu mai recunoşteam frumuseţea care-l însoţise înainte pe Doctorul Talos. Îşi ţinuse capul cu mândrie, chiar aroganţă. Umerii îi fuseseră traşi spre spate, ochii ei magnifici scăpăraseră ca smaragdul. Acum umerii îi atârnau istoviţi, privirile îi erau aplecate în pământ.

— Despre ce-ai vorbit cu doctorul şi uriaşul? m-a întrebat Dorcas în timp ce mergeam.

— Ţi-am spus.

— O dată ai strigat atât de tare, încât te-am auzit şi eu. Ai strigat: „Ştii cine a fost Conciliatorul?” Dar nu mi-am dat seama dacă nici tu nu ştiai, sau doar voiai să afli dacă ei ştiau.

— Ştiu foarte puţine – de fapt, mai nimic. Am văzut portrete care, din cât se spune, l-ar înfăţişa pe el, dar sunt atât de diferite unul de altul, încât îmi vine greu să cred că reprezintă acelaşi om.

— Există legende.

— Multe din cele auzite sunt de-a dreptul caraghioase. Ce-aş vrea să fie Jonas aici! El ar avea grijă de Jolenta şi ar şti multe despre Conciliator. Jonas era omul pe care l-am întâlnit la Poarta Îndurătoare, cel care călărea pe mericip. O vreme mi-a fost prieten bun.

— Unde-i acum?

— Asta a vrut să ştie Doctorul Talos. N-am habar şi nu vreau să vorbesc despre asta. Spune-mi despre Conciliator, dacă vrei neapărat să spui ceva.

Fără doar şi poate că era o prostie, dar de cum am pomenit numele, am simţit tăcerea pădurii ca pe o greutate. Suspinul unei pale de vânt oareundeva, printre ramurile cele mai înalte, putea fi suspinul unui bolnav; verdele pal al frunzelor flămânde după lumină mă făcea să mă gândesc la chipurile palide ale copiilor lihniţi.

— Nimeni nu ştie prea multe despre el, a început Dorcas, iar eu ştiu poate mai puţin decât tine. Nu-mi amintesc acum nici măcar cum am aflat tot ce ştiu. Sunt însă unii care spun că era un băieţel. Alţii spun că nu era fiinţă umană – nu era cacogen, ci gândul, tangibil pentru noi, al unei inteligenţe uriaşe pentru care existenţa noastră nu e mai reală decât teatrele de hârtie pentru vânzătorii de jucării. Se povesteşte că odată a luat de mână o femeie muribundă, iar în cealaltă mână a luat o stea, şi de atunci are puterea să împace universul cu spiţa omenească, şi spiţa omenească s-o apropie de univers, punând capăt străvechii rupturi. Are un fel al său de-a dispărea şi de-a reapărea când toată lumea l-a crezut mort – reapare la un anumit timp după ce-a fost îngropat. Poate fi întâlnit sub forma unui animal, vorbind cu grai omenesc, iar unei femei pioase i-a apărut sub formă de trandafiri.

Mi-am amintit de ziua în care mi s-a pus masca pentru prima oară.

— Cred că Sfintei Katharine, când a fost executată.

— Sunt şi alte legende, mai sumbre.

— Spune-mi-le.

— Mă înspăimântau, a spus Dorcas. Acum nici nu mi le mai aduc aminte. Cărţulia aia cafenie pe care-o porţi cu tine nu-l pomeneşte?

Am scos-o şi am văzut că-l pomenea, dar pentru că nu puteam citi cum trebuie în timp ce mergeam, am pus-o la loc în sabretaş, hotărând să parcurg acel capitol după ce ne vom fi găsit un adăpost pentru noapte, ceea ce trebuia să facem curând.

XXVII

Spre Thrax

Poteca noastră a continuat să străbată pădurea muribundă până la ultima rază de lumină; se lăsase întunericul de vreun rond când am ajuns la malul unui râu mai îngust şi mai iute decât Gyollul, şi în lumina lunii am văzut pe malul celălalt câmpuri întinse cultivate cu trestie, unduindu-se în suflarea vântului. La un moment dat, Jolenta începuse să plângă de oboseală, aşa că am hotărât cu Dorcas să ne oprim. N-aş fi riscat niciodată să încerc tăişul ascuţit al lui *Terminus Est* pe ramurile grele ale copacilor din pădure, drept care am fi avut puţine lemne de foc acolo; vreascurile peste care dădusem pe drum erau jilăvite de umezeală şi înmuiate de putreziciune. Malul râului era însă plin de beţe răsucite, tari, uşoare, uscate.

Apucasem să rupem o mulţime şi să potrivim focul, înainte să-mi amintesc că nu mai aveam oţelul, îl lăsasem la Autocrat, cel care, fără doar şi poate, fusese „slujbaşul de rang înalt” care-i umpluse Doctorului Talos mâinile de chrisoşi. Avea în schimb Dorcas şi cremene, şi o bucată de oţel, şi iască printre puţinele lucruri din bocceaua ei, astfel că în curând ne încălzeam la flăcările vuitoare. Jolenta se temea de sălbăticiuni, cu toate că mă străduisem să-i explic că era

puţin probabil ca soldaţii să lase sălbăticiuni primejdioase să trăiască într-o pădure ce se întindea până la grădinile Casei Absolute. De hatârul ei am pus pe foc capetele a trei ramuri groase, încât, dacă ar fi fost nevoie, le-am fi scos de-ndată din foc şi am fi ameninţat creaturile de care se temea ea.

Fiare nu s-au ivit, focul nostru a alungat ţânţarii, iar noi ne-am întins pe spate şi am privit cum urcă scânteile spre cer. Mult mai în înalt, luminile navetelor treceau dintr-o parte în alta, umplând cerul, preţ de-o clipă sau două, de zori fantomatici amăgitori, ceea ce însemna că miniştrii şi generalii Autocratului se întorceau în Casa Absolută sau plecau la război. Încercam cu Dorcas să ghicim ce puteau gândi când se uitau în jos – doar o clipă, înainte de a se îndepărta – şi zăreau steaua noastră roşie; probabil, ne-am zis în cele din urmă, şi ei îşi puneau întrebări legate de noi, aşa cum ne întrebam şi noi despre ei, neştiind cine am putea fi şi încotro ne îndreptăm, şi de ce. Dorcas mi-a cântat un cântec, despre o fată care se plimbă într-un crâng la vreme de primăvară, neavând pe altcineva drept companie decât prietenii de cu un an înainte, frunzele căzute.

Jolenta se întinsese între foc şi apă, poate pentru că se simţea mai în siguranţă acolo. Eu stăteam cu Dorcas de partea cealaltă a focului, nu numai pentru că, pe cât posibil, nu voiam să fim văzuţi de ea, ci şi pentru că lui Dorcas, după cum îmi spusese, nu-i plăceau priveliştea şi sunetul pârâului întunecat şi rece care curgea la vale.

— E ca un vierme, a zis ea. Un şarpe mare, de abanos, care acum nu e flămând, dar ştie unde suntem şi ne va hăpăi curând. Nu te temi de şerpi, Severian?

Thecla se temuse de şerpi; am simţit umbra fricii ei tresărind la auzul întrebării şi am încuviinţat din cap.

— Am auzit că, în pădurile calde de la miazănoapte, Autocratul Tuturor Şerpilor este Uroboros, fratele lui Abaia, şi că vânătorii care-i descoperă vizuina cred că au dat peste un tunel pe sub mare şi, coborând prin el, intră în gura lui şi, neştiutori fiind cu toţii, pătrund în gâtlejul lui, încât sunt morţi în timp ce încă mai cred că sunt vii; alţii însă spun că Uroboros este doar râul cel mare ce curge spre propriul lui izvor, sau marea însăşi care-şi devorează propriile ei obârşii.

Dorcas s-a tras mai aproape în timp ce-şi amintea aceste lucruri, iar eu am cupnns-o cu braţul, ştiind că dorea să fac dragoste cu ea, deşi nu puteam fi siguri că Jolenta adormise de partea cealaltă a focului. Într-adevăr, din timp în timp se mişca, iar coapsele ei pline, talia subţire şi părul înfoiat o făceau să pară că se unduieşte ca un şarpe. Dorcas şi-a ridicat spre mine chipul mic şi înduioşător de nevinovat, iar eu am sărutat-o şi am simţit-o lipindu-se de mine, tremurând de dorinţă.

— Mi-e atât de frig, a şoptit ea.

Era goală, deşi n-o văzusem dezbrăcându-se. Când am înfăşurat-o cu mantia mea, pielea îi era încinsă – ca şi a mea – de la căldura focului. Mâinile ei mici s-au furişat sub hainele mele, mângâindu-mă.

— Ce bine, a spus ea. Atât de netedă. Şi-apoi (deşi ne împreunasem şi înainte) m-a întrebat, cu glas ca de copil: N-o să fiu prea mică?

Când m-am trezit, luna (aproape de necrezut că era aceeaşi lună care mă călăuzise prin grădinile Casei Absolute) fusese aproape înghiţită de orizontul apusean care se înălţa. Lumina de beriliu se revărsa pe râu la vale, dând fiecărei unde umbra neagră a unui val.

Aveam o stare de nelinişte, nu ştiam de ce. Teama de sălbăticiuni a Jolentei nu mai părea atât de prostească, încât m-am ridicat şi, după ce m-am asigurat că ea şi Dorcas erau în siguranţă, m-am dus să mai strâng lemne pentru foc. Mi-am amintit de notuli, despre care Jonas îmi spusese că erau adesea trimişi noaptea, şi de ceea ce intrase în antecameră. Pe deasupra capului planau păsări de noapte – nu numai bufniţe, din care aveam o mulţime cuibărind în turnurile ruinate ale Citadelei, păsări pe care le recunoşteai după capetele rotunde şi aripile scurte, late, neauzite, dar şi alte soiuri de păsări, având cozi despicate în două şi în trei, păsări care plonjau în apă şi ciripeau în zbor. Din când în când, fluturi de noapte cu mult mai mari decât orice văzusem în viaţa mea treceau dintr-un copac în altul. Aveau aripi însemnate cu chipuri şi largi cât braţele unui om, şi vorbeau între ele, la fel ca oamenii, dar cu glasuri aproape prea

ascuţite ca să fie prinse de ureche omenească.

După ce-am aţâţat focul, mi-am pus spada la îndemână şi am privit o vreme la chipul inocent al lui Dorcas, cu genele ei lungi şi moi închise în somn; apoi m-am întins din nou ca să mă uit la păsările ce călătoreau printre constelaţii şi să pătrund încă o dată în acea lume a memoriei care, oricât ar fi de dulce ori de amară, nu este niciodată pe deplin închisă pentru mine.

Am căutat să trezesc la viaţă sărbătoarea din ziua Sfintei Katharine, din anul ce urmase înălţării mele la rangul de căpitan al ucenicilor; dar abia începuseră pregătirile pentru banchet, când alte amintiri s-au bulucit nestăvilite în jurul primei. În bucătăria noastră mi-am dus la buze o cupă de vin furat – şi m-am pomenit transformându-se într-un sân cu lapte cald. Era sânul mamei mele şi cu greu mi-am stăpânit extazul (care ar fi putut şterge cu totul amintirea) că reuşisem să mă întorc atât de departe în timp, până la ea, după atât de multe încercări nereuşite. Braţele mele au încercat s-o cuprindă şi, dacă aş fi putut, mi-aş fi înălţat ochii, să-i văd chipul. Fără îndoială era mama, întrucât copiii pe care-i iau torţionarii nu cunosc sânul. Înseamnă că acel cenuşiu de la marginea câmpului meu vizual era metalul peretelui de la celula ei. Curând avea să fie dusă de-acolo, ca să ţipe în Aparat sau să gâfâie în Colanul lui Allowin. Am încercat s-o reţin, ca să marchez momentul şi să mă-ntorc la el ori de câte ori vreau; dar ea a pălit în timp ce căutam s-o leg de mine, risipindu-se precum ceaţa atunci când vântul prinde putere.

Eram din nou copil... copilă... Thecla. Mă găseam într-o cameră magnifică, ale cărei ferestre erau oglinzi, oglinzi care luminau şi totodată reflectau. În jurul meu erau femei frumoase, de două ori mai înalte sau chiar mai mult, unele mai dezbrăcate decât altele. Aerul era greu de parfum. Căutam pe cineva, dar, uitându-mă la feţele boite ale femeilor înalte, minunate, într-adevăr desăvârşite, am început să mă îndoiesc că voi reuşi s-o recunosc. Lacrimi mi se rostogoleau pe obraji. Trei femei s-au repezit la mine, iar eu am privit de la una la alta. Şi-n timp ce făceam asta, ochii li s-au micşorat la două puncte de lumină şi o aluniţă în formă de inimă, lângă buzele celei mai apropiate, a întins nişte aripi palmate.

— *Severian.*

M-am ridicat în capul oaselor, nesigur de momentul în care amintirea se transformase în vis. Vocea aceasta era dulce, dar foarte adâncă, şi, deşi eram conştient că o mai auzisem, nu mi-am putut aminti pe loc unde anume. Luna era acum aproape în spatele orizontului apusean, iar focul nostru murea a doua oară. Dorcas aruncase deoparte acoperământul zdrenţuit, încât dormea cu trupul ei subţire neferit de aerul nopţii. Văzând-o astfel, cu pielea ei palidă încă şi mai palidă în lumina pierindă a lunii, în afară de locul unde lucirea tăciundor o făceau să apară roşie, am fost cuprins de o asemenea dorinţă cum nu mai simţisem niciodată – nici când o strânsesem la piept pe Agia pe Treptele Adamniene, nici când o văzusem întâiaşi dată pe Jolenta pe scena Doctorului Talos, nici măcar în numeroasele împrejurări când mă grăbisem să mă duc la Thecla, în celula ei. Dar nu pe Dorcas o doream; abia mă bucurasem de ea cu puţin timp în urmă şi, cu toate că eram pe deplin încredinţat că mă iubea, nu puteam fi sigur că mi s-ar fi dat cu deplină încuviinţare dacă ar fi avut cea mai mică bănuială că o pătrunsesem pe Jolenta în după-amiaza dinaintea piesei şi dacă ar fi crezut că Jolenta ne urmărea din partea cealaltă a focului.

Nici pe Jolenta n-o doream, care zăcea pe-o parte şi sforăia. Ci le voiam pe amândouă, şi pe Thecla, şi pe meretricea fără nume care se dăduse drept Thecla în Casa Azurie, şi pe prietena ei care se dăduse drept Thea, femeia pe care o văzusem pe scară, în Casa Absolută. Şi pe Agia, Valeria, Morwenna, şi pe o mie de altele. Îmi aminteam de vrăjitoare, de nebunia lor şi de dansul lor dezlănţuit în Curtea Veche, în nopţile ploioase; de frumuseţea rece, virginală a Pelerinelor cu robe roşii.

— *Severian.*

Nu era vis. Păsări pe jumătate adormite, cocoţate pe crengi, la marginea pădurii, tresăriseră la auzul acelei chemări. Am scos-o pe *Terminus Est* şi am mânuit-o astfel ca tăişul ei să prindă lumina rece a zorilor, încât oricine ar fi vorbit să ştie că eram înarmat.

Apoi s-a lăsat din nou tăcerea – mai adâncă acum decât oricând în timpul nopţii. Am aşteptat, întorcându-mi încet

capul în încercarea de a localiza fiinţa care mă strigase pe nume, deşi eram conştient că ar fi fost mai bine dacă aş fi dat de înţeles că descoperisem direcţia corectă. Dorcas s-a mişcat şi a gemut, dar nu s-a trezit, şi nici Jolenta; nu era nici un alt zgomot, decât trosnetul focului, vântul din zori printre frunze, clipocitul apei.

— Unde eşti? am şoptit eu, dar n-am primit răspuns.

Un peşte a sărit cu un plescăit argintiu, şi iar tăcere.

— *Severian.*

Oricât de adâncă era vocea, aparţinea unei femei, palpitând de pasiune, umezită de dorinţă; mi-am amintit de Agia şi n-am vârât spada înapoi în teacă.

— *Bancul de nisip...*

Deşi mă temeam că era doar un vicleşug pentru a mă face să mă întorc cu spatele la copaci, am cercetat cu ochii râul până l-am văzut, la vreo două sute de paşi de focul nostru.

— *Vino la mine.*

Nu era vicleşug, sau cel puţin nu vicleşugul de care mă temusem la început. Vocea îmi vorbea din josul râului.

— *Vino. Te rog. Nu te aud de acolo de unde eşti.*

— Nu am vorbit, am spus eu, dar n-a urmat nici un răspuns.

Am aşteptat, nevrând să le las singure pe Dorcas şi Jolenta.

— *Te rog. Când soarele o să atingă această apă, trebuie să plec. S-ar putea să nu mai fie nici o altă şansă.*

Micul râu era mai lat la bancul de nisip decât mai jos ori mai sus de el, şi puteam să merg pe banc fără să mă ud, până aproape de mijlocul apei. În stânga, apa verzuie se îngusta şi se adâncea treptat. În dreapta se găsea un ochi adânc, de vreo douăzeci de paşi lăţime, din care apa curgea iute însă lin. M-am oprit pe nisip, strângând cu amândouă mâinile spada şi ţinând-o cu vârful în muchii drepte înfipt între labele picioarelor.

— Sunt aici, am spus. Unde eşti? Acum mă poţi auzi?

Ca şi când râul însuşi îmi răspundea, trei peşti au sărit odată din apă şi iar au sărit, stârnind o serie de explozii domoale la suprafaţa undelor. Un mocasin de apă, cu spinarea sa neagră însemnată de inele înlănţuite de auriu şi

negru, a alunecat până aproape de vârfurile cizmelor mele, s-a răsucit ca pentru a ameninţa peştii săltăreţi şi a scos un fel de sâsâit, apoi a intrat în vad prin partea de sus a bancului şi s-a îndepărtat înotând cu unduiri prelungi. La trup era la fel de gros ca antebraţul meu.

— *Nu te teme. Priveşte. Uită-te la mine. Să ştii că n-am să-ţi fac nici un rău.*

Apa din verde se făcuse şi mai verde. O mie de tentacule de jad se frământau acolo, fără să străpungă suprafaţa. În timp ce priveam, prea fascinat ca să-mi fie teamă, printre tentacule, la vreo trei paşi distanţă, s-a ivit un disc alb, ridicându-se încet spre suprafaţă.

Abia când a ajuns la câteva degete de micile creţuri am înţeles ce era – şi atunci doar pentru că a deschis ochii. Un chip mă privea prin apă, chipul unei femei care l-ar fi putut legăna pe Baldanders ca pe-o jucărie. Ochii îi erau stacojii, gura avea buze pline, de un roşu atât de închis încât în prima clipă nici nu am crezut că sunt buze. La adăpostul lor, o armie de dinţi ascuţiţi; tentaculele verzi ce-i încadrau chipul erau părul ei plutitor.

— *Am venit după tine, Severian,* a zis ea*. Nu, nu visezi*.

XXVIII

Odalisca lui Abaia

Am spus:

— Te-am visat o dată.

Îi zăream vag trupul gol în apă, imens, lucitor.

— *L-am urmărit pe uriaş, şi aşa te-am găsit. Vai, te-am pierdut prea curând, apoi voi doi v-aţi despărţit. Ai crezut atunci că erai urât, fără să ştii cât de mult erai iubit. Mările întregii lumi s-au cutremurat de jalea noastră după tine, valurile au plâns cu lacrimi de sare şi s-au aruncat disperate pe stânci.*

— Şi ce vrei de la mine*?*

— *Doar iubirea ta. Doar iubirea ta.*

În timp ce vorbea, mâna ei dreaptă a ieşit la suprafaţă şi a plutit acolo asemenea unei plute din cinci buşteni albi. Cu adevărat aceea era mâna căpcăunului, care avea pe buricul degetului harta moşiei sale.

— *Nu sunt frumoasă? Unde-ai mai văzut piele mai limpede ca a mea sau buze mai roşii?*

— Eşti ameţitoare, am zis şi nu minţeam. Dar pot să te întreb de ce erai cu ochii pe Baldanders când l-am întâlnit eu? Şi de ce nu erai cu ochii pe mine, deşi, din cât se pare, asta voiai?

— *Îl urmărim pe uriaş pentru că el creşte. În privinţa asta ni se aseamănă şi seamănă cu tatăl-soţul nostru Abaia. Va veni vremea când va trebui să coboare în apă, când pământul nu-l va mai putea duce. Dar tu poţi veni acum, dacă vrei. Vei respira – noi îţi dăm darul acesta – la fel de uşor precum respiri vântul subţire şi slab de-aici, şi oricând vrei te poţi întoarce pe uscat, să-ţi iei coroana. Râul ăsta, Cephissus, se varsă în Gyoll, şi Gyollul în marea cea liniştită. Acolo poţi călări pe delfini prin câmpurile de corali şi perle, prin care trec curenţii. Surorile mele şi cu mine o să-ţi arătăm uitatele oraşe construite în străvechime unde o sută de generaţii de-ale seminţiei tale s-au înmulţit şi au murit întemniţate, date uitării de voi, cei de deasupra.*

— Nu am nici o coroană de luat, am spus eu. Mă iei drept altcineva.

— *Toate vom fi ale tale acolo, în adâncurile roşii şi albe, unde se adună peştii-leu.*

În timp ce vorbea, ondina şi-a înălţat încet bărbia, lăsându-şi capul pe spate, până când toată întinderea chipului s-a aflat la aceeaşi adâncime şi chiar sub oglinda apei. Capul i-a fost urmat de grumazul alb, iar sânii cu sfârcuri de culoarea carminului au spart oglinda, astfel că vălurele săltăreţe le mângâiau laturile. O mie de bulbuci scăpărau în apă. Abia de-am tras de câteva ori aer în piept, că ea se întinsese în râu cât era de lungă, cel puţin patruzeci de coţi de la labele de alabastru la părul încâlcit.

Nimeni din cei care citesc aceste pagini nu va înţelege cum de puteam fi atras de ceva atât de monstruos; şi totuşi voiam s-o cred, să mă duc împreună cu ea, aşa cum un om care se îneacă vrea să tragă aer în plămâni. Dacă m-aş fi încrezut pe deplin în făgăduielile ei, m-aş fi aruncat în vâltoare în acea clipă, dând orice altceva uitării.

— *Ai o coroană, cu toate că nu ştii nimic despre asta. Îţi închipui tu că noi, care înotăm în atâtea ape – chiar printre stele – nu vedem decât o clipă? Am văzut ce vei deveni şi ce ai fost. Nu mai departe de ieri zăceai în căuşul palmei mele şi te-am înălţat deasupra buruienilor încâlcite, ca să nu te îneci în Gyoll, şi te-am salvat pentru această clipă.*

— Dă-mi puterea să respir în apă, am spus, şi lasă-mă s-o

încerc de partea cealaltă a bancului. Dacă descopăr că ai vorbit adevărul, voi merge cu tine.

Am văzut cum se despart buzele acelea uriaşe. Nu pot să spun câte de tare vorbea în apă, încât s-o aud eu de-afară; dar încă o dată peştii au săltat la vorbele ei.

— Asta nu se face atât de uşor. Trebuie să vii cu mine, să ai încredere în mine, chiar dacă nu-ţi ia decât o clipă. Vino.

Şi-a întins mâna spre mine, dar tocmai atunci am auzit vocea chinuită a lui Dorcas strigând după ajutor.

M-am răsucit să fug la ea. Şi totuşi, dacă ondina ar fi aşteptat, nu ştiu dacă nu m-aş fi întors la ea. Dar nu m-a aşteptat. Râul însuşi a părut să-şi iasă din matcă cu un muget ca de brizanţi care se sparg. Parcă un întreg lac îmi căzuse în cap – m-a lovit ca o piatră şi m-a răsucit în învolburarea sa ca pe-un băţ. O clipă mai târziu, când s-a retras, m-am pomenit departe pe mal, ud tot, plin de vânătăi, fără spadă. Cincizeci de paşi mai încolo, trupul alb al ondinei se înălţa pe jumătate din râu. Fără sprijinul apei, carnea i se fleşcăise pe oasele care păreau să plesnească sub greutatea ei, iar părul îi atârna lins pe nisipul ud. În timp ce-o priveam, din nări îi curgea apă amestecată cu sânge.

Am fugit şi, când am ajuns la Dorcas, la focul nostru, ondina dispăruse, rămăsese doar un vârtej de mâl care întuneca apa mai jos de bancul de nisip.

Chipul lui Dorcas era palid ca nisipul.

— Ce-a fost asta? a întrebat ea. Unde ai fost?

— Ai văzut-o, prin urmare. M-am temut că...

— Ce îngrozitor. Dorcas s-a aruncat în braţele mele, lipindu-şi trupul de-al meu. Îngrozitor.

— Dar nu de-asta ai strigat, nu-i aşa? N-ai fi putut s-o vezi de-aici, până nu a ieşit din vâltoare.

Fără un cuvânt, Dorcas a arătat spre cealaltă parte a focului şi am văzut că pământul pe care zăcea Jolenta era îmbibat cu sânge.

La încheietura mâinii stângi avea două tăieturi fine, fiecare cam de lungimea degetului meu mare; şi cu toate că le-am atins cu Gheara, sângele care curgea din ele nu se închega. După ce-am mânjit mai multe bandaje rupte din puţinele haine pe care le avea Dorcas, am pus la fiert aţă şi

ac într-o crăticioară – luate tot din bocceaua lui Dorcas – şi am suturat tăieturile. Jolenta aproape leşinase; din când în când deschidea ochii, dar ei se închideau singuri aproape imediat şi privirea sa nu arăta ca şi când ar fi recunoscut ceva. A vorbit doar o dată, spunând:

— Eh, vezi, cel pe care-l adulezi drept divinitatea ta îngăduie şi sprijină tot ce ţi-am propus eu. Înainte să răsară Soarele Nou, hai s-o luăm de la-nceput noi doi.

La vremea respectivă, n-am recunoscut replica ei din piesă.

După ce rana a încetat să mai sângereze şi am mutat-o pe Jolenta pe pământ curat şi am spălat-o, m-am reîntors la locul unde mă aflasem când se retrăsese apa şi, după ce am căutat o vreme, am descoperit-o pe *Terminus Est*, din care ieşeau din pământul umed numai măciulia şi o parte din plăsele, cât de două degete.

Am curăţat lama şi am uns-o cu ulei, apoi am vorbit cu Dorcas despre ce-ar trebui să facem. I-am povestit visul meu din noaptea dinainte de a-i cunoaşte pe Baldanders şi pe Doctorul Talos, apoi despre cum auzisem vocea ondinei în timp ce ea şi Jolenta dormeau şi ce anume îmi spusese.

— Crezi că mai e acolo? Te-ai dus până în acel loc atunci când ţi-ai găsit spada. Crezi că ai fi putut s-o vezi prin apă, dacă ar fi zăcut pe fundul ei?

Am clătinat din cap:

— Nu cred că mai e. S-a rănit cumva când a încercat să iasă din râu ca să mă oprească şi, judecând după paloarea pielii ei, mă îndoiesc să stea prea mult într-o apă mai puţin adâncă decât Gyollul, când străluceşte soarele într-o zi senină. Dar nu cred că aş fi zărit-o dacă ar fi fost acolo – apa era prea răscolită.

Dorcas, care nicicând nu arătase mai fermecătoare ca în acel moment – aşa cum şedea pe pământ, cu bărbia sprijinită de un genunchi –, a tăcut o vreme, părând a urmări norii de la răsărit, pictaţi în cireşiu şi purpuriu de eterna şi misterioasa speranţă a zorilor. Într-un târziu, a spus:

— Cumplit trebuie să te fi dorit.

— Ca să iasă aşa din apă? Fără doar şi poate că a trăit pe uscat înainte să crească într-atât de mult, şi o clipă a uitat că

n-o mai putea face.

— Dar înainte de asta a înotat în susul apelor murdare ale Gyollului şi apoi în susul râuşorului ăstuia îngust. Probabil spera să te prindă când aveam să traversăm, dar a descoperit că nu poate trece de bancul de nisip, aşa că te-a chemat la ea. Oricum, nu cred că a fost o călătorie plăcută pentru cineva obişnuit să înoate printre stele.

— Înseamnă că o crezi?

— Când am rămas cu Doctorul Talos, după ce tu dispăruseşi, el şi Jolenta îmi spuneau că sunt prostuţă pentru că dădeam crezare oamenilor pe care-i întâlneam pe drum, şi celor spuse de Baldanders şi chiar şi celor spuse de ei. Aşa o fi, dar eu gândesc că până şi cei despre care se zice că sunt mincinoşi spun mult mai adesea adevărul decât minciuni. E mult mai uşor! Dacă povestea aceea despre salvarea ta n-a fost adevărată, de ce s-o spună? N-ar putea decât să te înspăimânte dacă te gândeşti în urmă la ea. Şi dacă ea *nu* înoată printre stele, n-ar avea rost s-o spună. Dar e ceva ce nu-ţi dă pace. Ce-i?

N-am vrut să-i descriu amănunţit întâlnirea cu Autocratul, aşa că am zis:

— Nu cu mult timp în urmă, am văzut o ilustraţie – într-o carte – înfăţişând o fiinţă care trăieşte în golf. Avea aripi. Nu ca ale păsărilor, ci nişte suprafeţe enorme, dintr-o singură bucată de material subţire, pigmentat. Aripi ce acopereau lumina stelelor atunci când băteau.

Dorcas a părut interesată:

— E în cărţulia cafenie?

— Nu, într-o altă carte. N-o am la mine.

— Nu contează, dar mi-am amintit că voiam să ne uităm ce spune cărţulia ta despre Conciliator. O ai la tine?

O aveam. Am scos-o din sabretaş. Se udase şi ea odată cu mine, aşa că am deschis-o şi am pus-o pe pământ acolo unde soarele putea să-i mângâie paginile, iar adierile ce se stârniseră când faţa Urth-ului privise din nou spre a Soarelui să se zbenguie peste ele. În timp ce vorbeam cu Dorcas, paginile se întorceau singure, prinzându-mi privirile, printre vorbe, cu imagini de bărbaţi şi femei şi monştri, astfel că se întipăreau în mintea mea, şi încă şi azi mai sunt acolo. Din

când în când, propoziţii şi chiar scurte fragmente străluminau şi păleau când lumina prindea şi apoi elibera lucirea cernelii metalice: „războinic fără suflet!”, „galben luminos”, „prin înecare colectivă”. Mai încolo: „Aceste vremuri sunt cele străvechi, când lumea e străveche.” Şi: „Iadul nu are stavile şi nu are hotare; căci acolo unde ne aflăm este Iadul, şi unde se află Iadul, trebuie să fim şi noi.”

— Nu vrei s-o citeşti acum? a întrebat Dorcas.

— Nu. Vreau să aud ce s-a întâmplat cu Jolenta.

— Nu ştiu. Dormeam şi visam ce... ce visez eu îndeobşte. Intram într-o prăvălie de jucării. Erau rafturi de-a lungul peretelui, pline cu păpuşi, şi o fântână în mijlocul podelei, pe ghizdul căreia erau aşezate alte păpuşi. Îmi amintesc că-mi spuneam în gând că pruncul meu era prea mic pentru păpuşi, dar erau atât de drăgălaşe, iar eu nu mai avusesem păpuşi de când fusesem mică, aşa că voiam să cumpăr una, s-o păstrez pentru pruncul meu, şi până atunci aveam s-o scot din când în când, să mă uit la ea şi poate să o fac să stea în picioare în faţa oglinzii din camera mea. Am arătat spre cea mai frumoasă, una din cele de pe ghizd, şi când vânzătorul a ridicat-o pentru mine, am văzut că era Jolenta, şi a alunecat din mâinile lui. Am văzut-o căzând departe, spre apa neagră. Atunci m-am trezit. Bineînţeles că m-am uitat să văd dacă se întâmplase ceva cu Jolenta...

— Şi ai văzut-o sângerând?

Dorcas a încuviinţat din cap; părul ei auriu lucea în lumină.

— Aşa că te-am strigat – de două ori – şi apoi te-am văzut acolo, lângă bancul de nisip, şi arătarea aia a ieşit din apă după tine.

— N-ai de ce să fii atât de palidă, i-am spus eu. Jolenta a fost muşcată de-un animal, e limpede. Habar n-am de ce soi, muşcătura arată că a fost un animal mic, şi n-ai de ce te teme de el mai mult decât de orice alt animal mic, cu dinţi ascuţiţi şi ţâfnos.

— Severian, îmi aduc aminte că mi s-a spus odată că departe, la miazănoapte, ar exista lilieci vampiri. Când eram mică, cineva mă speria povestindu-mi despre liliecii ăştia. După ce-am mai crescut, a intrat odată un liliac în casă. L-a

omorât cineva, iar eu l-am întrebat pe tata dacă era un vampir şi dacă într-adevăr existau asemenea lilieci. El mi-a spus că existau, într-adevăr, dar trăiau la miazănoapte, în pădurile aburinde din mijlocul lumii. Muşcau oameni care dormeau şi animale care păşteau noaptea, iar saliva lor era otrăvitoare, făcând ca rănile lăsate de colţii lor să nu se mai oprească din sângerat. Dorcas s-a oprit din vorbit şi şi-a ridicat privirile spre copaci. Apoi a continuat: Tata spunea că, de când există, oraşul s-a tot întins încet spre miazănoapte, de-a lungul râului, după ce la început a fost un sătuc de băştinaşi, la locul de vărsare a Gyollului în mare, şi va fi îngrozitor atunci când va ajunge în ţinuturile în care zboară liliecii vampiri, care s-ar putea aciua în clădirile dărăpănate. Probabil că pentru oamenii din Casa Absolută este cumplit încă de pe-acum. Nu pot să cred că ne-am şi depărtat de ea atât de mult.

— Îl compătimesc pe Autocrat, am spus eu. Dar parcă nu te-am mai auzit vorbind atât de mult despre trecutul din viaţa ta. Îţi aminteşti acum de tatăl tău şi de casa în care a fost omorât liliacul?

S-a ridicat; încerca să pară curajoasă, însă tremura toată.

— În fiecare dimineaţă, după ce visez, îmi amintesc tot mai mult. Dar, Severian, trebuie să plecăm acum. Jolenta îşi pierde puterile. Are nevoie de hrană şi de apă curată de băut. Nu putem rămâne aici.

Eu însumi eram rupt de foame. Am pus cărţulia cafenie înapoi în sabretaş şi am vârât în teacă tăişul proaspăt uns al lui *Terminus Est*. Dorcas şi-a strâns puţinele lucruri în legăturica ei.

Şi astfel am pornit din nou la drum, traversând râul mult mai sus de bancul de nisip. Jolenta nu era în stare să meargă singură; trebuia s-o sprijinim noi, de-o parte şi de alta. Chipul îi era supt şi, cu toate că-şi recăpătase cunoştinţa când o ridicasem în picioare, abia dacă vorbea. Iar când o făcea, rostea doar un cuvânt sau două. Acum, pentru prima oară, vedeam cât de subţiri îi erau buzele, iar cea de jos îşi pierduse fermitatea şi atârna, dezvelindu-i dinţii şi gingia lividă. Parcă tot corpul ei, ieri atât de opulent, se înmuiase asemenea cerii, încât în loc să arate ca o femeie (aşa cum

arătase înainte) în comparaţie cu trupul de copil al lui Dorcas, părea ca o floare de mult trecută, o ultimă rămăşiţă a verii faţă de primăvara lui Dorcas.

Mergeam noi astfel de-a lungul unei poteci înguste, colbuite, printre trestii de zahăr crescute mai înalte decât mine, şi deodată m-am pomenit frământat de gândul că o dorisem pe Jolenta cu atâta intensitate în scurtul timp de când o cunoşteam. Memoria, perfectă şi vie, mai îmbătătoare decât orice drog, îmi înfăţişa femeia aşa cum credeam că o văzusem prima oară, când ieşisem cu Dorcas noaptea dintr-un crâng şi dădusem peste scena Doctorului Talos, strălucind de lumini, în mijlocul unui colnic. Ce ciudat mi se păruse atunci s-o văd în lumina zilei, la fel de perfectă ca în lucirea linguşitoare a făcliilor de cu o noapte înainte. Acea dimineaţă, când pornisem spre miazănoapte, a fost cea mai glorioasă din tot ce-mi amintesc.

Se spune că iubirea şi dorinţa nu-s mai mult decât verişoare, şi aşa crezusem şi eu, până când am fost nevoit să merg cu un braţ fleşcăit al Jolentei în jurul gâtului meu. Dar nu e chiar aşa. Mai degrabă aş zice că iubirea pentru femei era partea întunecată a unui ideal feminin pe care mi-l făurisem, în mintea mea, visând la Valeria şi Thecla, şi Agia, la Dorcas şi Jolenta, şi la ibovnica lui Vodalus, cea cu faţa în formă de inimă şi voce gângurită, femeia despre care ştiam acum că era Thea, sora vitregă a Theclei. Astfel că, în timp ce ne târâm cu greu printre pereţii de trestie, când dorinţa dispăruse cu totul şi mă uitam la Jolenta doar cu milă, am descoperit că, deşi crezusem că nu-mi păsa decât de cărnurile ademenitoare, rozalii, şi de graţia stângace a mişcărilor ei, de fapt o iubeam.

XXIX

Păstorii

Am mers pe drumul acela prin trestiiş aproape toată dimineaţa, fără să întâlnim nici un alt suflet. Jolenta nu-şi recăpăta puterile, dar, din câte-mi dădeam seama, nu era nici mai vlăguită; în schimb, îmi făcea impresia că foamea şi oboseala pricinuită de faptul că trebuia s-o sprijin, ca şi strălucirea nemiloasă a soarelui îşi spuneau cuvântul asupra mea, căci de două sau trei ori, privind-o pe Jolenta cu coada ochiului, parcă n-o vedeam pe ea, ci o altă făptură, o femeie de care-mi aminteam dar pe care n-o puteam recunoaşte. Atunci când îmi întorceam capul s-o privesc, impresia aceasta (foarte vagă, de fiecare dată) dispărea cu desăvârşire.

Astfel ne-am continuat drumul, abia vorbind din când în când. Şi pentru prima oară de când o primisem pe *Terminus Est* de la Maestrul Palaemon, simţeam spada ca pe-o povară. Cureaua de care atârna îmi făcuse rană pe umăr.

Am tăiat nişte trestie ca să mâncăm şi am ros tulpinile, sugându-le seva dulce. Jolentei îi era tot timpul sete şi, pentru că nu putea merge decât cu ajutorul nostru şi nu avea vlagă nici să-şi roadă tulpina de trestie în timpul mersului, eram nevoiţi să ne oprim adesea. Era ciudat să vezi cât de nefolositoare erau picioarele acelea lungi, atât de minunat

modelate, cu glezne zvelte şi coapse împlinite.

Ne-a luat o zi să ajungem la capătul lanului de trestie, unde începea pampa, marea de iarbă. Se mai zăreau câţiva copaci, dar atât de îndepărtaţi unii de alţii încât nu se vedeau decât doi, cel mult trei odată. De fiecare trunchi era ţintuit corpul unei fiare de pradă, legat cu fâşii de piele netăbăcită, cu mădularele dinainte răscrăcănate ca nişte braţe deschise. Erau mai cu seamă tigri tărcaţi, fiare ce sălăşluiau pe acel meleag al ţării; dar am zărit şi nişte atrocşi, cu păr ca al oamenilor, şi smilodoni ai căror colţi semănau cu săbiile. Din cei mai mulţi nu mai rămăseseră decât oasele, dar unii mai erau încă vii şi scoteau zgomotele acelea care, după cum cred oamenii, au menirea să sperie alţi tigri, atrocşi şi smilodoni ce ar ataca vitele dacă nu s-ar înspăimânta.

Vitele însă reprezentau, pentru noi, o primejdie mult mai mare decât felinele. Taurii cirezilor atacă tot ce se apropie de ele, încât am fost nevoiţi să păstrăm faţă de cirezile pe care le întâlneam în cale o distanţă suficient de mare ca ochii lor cu vederea slabă să nu ne zărească, şi să ne mişcăm tot timpul cu vântul din pupa lor, cum s-ar zice, ca să nu ne adulmece. În atare împrejurări, n-aveam încotro şi-o lăsam pe Dorcas să sprijine trupul greu al Jolentei cât putea ea de bine, pentru ca eu s-o iau înaintea lor şi oarecum mai aproape de animale. Odată a trebuit să sar în lături şi să retez căpăţâna unui taur care se repezise la mine. Apoi am făcut un foc şi am rumenit câteva hălci de carne.

A doua oară când s-a întâmplat să fiu atacat, mi-am amintit de Gheară şi cum pusese aceasta capăt atacului oamenilor-maimuţă. Prin urmare am scos-o şi fiorosul taur negru s-a apropiat încet şi mi-a adulmecat mâna. Am pus-o pe Jolenta pe spinarea lui, Dorcas s-a urcat şi ea, ca s-o sprijine, iar eu am mers lângă capul dobitocului, ţinând gema astfel ca el să-i vadă lumina albastră.

De următorul copac la care am ajuns – care părea să fie şi ultimul – era legat un smilodon viu, iar eu m-am temut să nu-l înspăimânte pe taur. Dar când am trecut prin dreptul lui, parcă i-am simţit ochii în spate, ochi galbeni la fel de mari ca ouăle de porumbel. Limba părea să mi se fi umflat de setea fiarei. I-am dat lui Dorcas gema s-o ţină, m-am întors şi i-am

tăiat smilodonului legăturile, gândindu-mă tot timpul că mă va ataca. A căzut la pământ, prea slăbit să se ţină pe picioare, iar eu, cum nu aveam apă să-i dau să bea, mi-am văzut de drum.

Abia trecuse de amiază, când am zărit un hoitar zburând roată în înalt, deasupra noastră. Se zice că păsările astea adulmecă moartea, şi-mi amintesc că o dată sau de două ori, când calfele îşi vedeau de treaba lor în camera de interogatoriu, noi, ucenicii, trebuiserăm să ieşim şi să aruncăm cu pietre în hoitarii ce se aşezaseră pe dărâmăturile curtinei, ca să nu strice şi mai mult proasta reputaţie de care se bucura Citadela. Mă înfiora gândul că Jolenta ar fi putut muri, şi aş fi dat orice să am un arc şi să ochesc pasărea în zbor; dar n-aveam de unde să fac rost de-unul, aşa că nu-mi rămânea decât dorinţa.

După un timp ce mi s-a părut nesfârşit de lung, acelei prime păsări i s-au alăturat altele două ceva mai mici; judecând după penajul viu colorat de pe capetele lor, pe care-l zăream când şi când chiar şi de la o asemenea distanţă, am ştiut că sunt catartide. Prima, aşadar, ale cărei aripi, când se întindeau, erau de trei ori mai mari decât ale celorlalte două, era teratornisul-de-munte, specia despre care se spune că-i atacă pe căţărători, zgâriindu-le feţele cu gheare otrăvitoare şi lovindu-i cu încheieturile de la vârfurile aripilor lor uriaşe, până când bieţii oameni se prăbuşesc în hău. Când ceilalţi doi hoitari se apropiau prea mult de primul, acesta se năpustea asupra lor. Şi-atunci auzeam un ţipăt ascuţit ce se prăvălea de pe meterezele castelului lor de văzduh. Aflându-mă într-o dispoziţie funestă, chiar le-am făcut semn păsărilor să ni se alăture. Toate trei au plonjat în jos, iar eu mi-am rotit spada în direcţia lor, după care nu le-am mai făcut nici un semn.

Când orizontul apusean a urcat până aproape de soare, am ajuns la o casă scundă, mai curând o colibă, făcută din brazde de iarbă. Un bărbat vânos, îmbrăcat în pantaloni de piele strâmţi pe trup, şedea pe o bancă în faţa ei, bea maté şi se prefăcea că admiră culorile norilor. Dar în fapt el trebuie să ne fi văzut cu mult înainte de a-l fi văzut noi pe el, pentru că era mic de statură, cu pielea cafenie, aproape

confundându-se cu mica lui cocioabă cafenie, câtă vreme siluetele noastre se desenaseră pe fundalul cerului.

Am ascuns Gheara de cum am dat ochii cu păstorul, cu toate că n-aveam habar ce-o să facă taurul când n-o va mai vedea. Dar animalul n-a făcut nimic, a mers înainte, cu pas mărunt, cu cele două femei pe spinarea lui. Am ajuns astfel la casa de iarbă, le-am coborât pe femei pe pământ, animalul şi-a înălţat botul şi a adulmecat aerul, apoi s-a uitat la mine cu un singur ochi. Eu am arătat cu mâna iarba unduitoare, ca să-i dau de înţeles că nu mai aveam nevoie de el şi ca să-i arăt că mâna mi-era goală. El a făcut cale-ntoarsă şi s-a depărtat cu paşi mărunţi.

Păstorul şi-a scos dintre buze pipa de cositor.

— Ala era un bou, a spus el.

Am încuviinţat din cap.

— Am avut nevoie de el ca s-o duc pe biată femeia asta, care e bolnavă, aşa că l-am împrumutat. E al dumitale? Trag nădejde că nu te-ai supărat şi, la urma urmei, nu i-am făcut nici un rău.

— Nu, nu. Păstorul a făcut un gest vag dezaprobator. Am zis-o doar pentru că atunci când l-am văzut întâi am crezut că-i destrier. Ochii nu-mi mai sunt la fel de buni ca pe vremuri. Ne-a spus cât de buni îi fuseseră ochii odată, şi-ntr-adevăr îi fuseseră buni. Dar, cum ziceaţi şi voi, era bou, a mai spus el.

De această dată, a încuviinţat şi Dorcas din cap.

— Vedeţi ce-nseamnă să îmbătrâneşti? Aş fi lins lama cuţitului ăstuia – a bătut cu palma plăselele de metal ce ieşeau deasupra brâului lat – şi aş fi îndreptat-o spre soare ca să jur că am văzut ceva între picioarele boului. Dar dacă n-aş fi atât de nătâng, aş şti că nimeni nu poate călări buhaii pampei. Pantera roşie o face, dar se ţine cu ghearele, şi chiar şi ea moare uneori. Fără îndoială că era un uger moştenit de la maică-sa. O ştiam pe maică-sa, şi ea avea unul.

I-am spus că eu eram orăşean, cu totul neştiutor de tot ce e legat de vite.

— Aha, a zis el şi a sorbit din mate. Sunt un om şi mai neştiutor decât tine. În afară de mine, toţi de pe-aici sunt nişte eclectici neştiutori. Îi ştii pe ăştia cărora li se spune

eclectici? Ăştia n-au habar de nimic – cum poate un om să-nveţe ceva cu asemenea vecini?

— Te rog, a spus Dorcas, ne laşi s-o ducem pe femeia asta înăuntru, ca să se poată întinde? Mă tem că e pe moarte.

— V-am zis că nu ştiu nimic. Ar trebui să-l întrebi pe omul ăsta de-aici – el poate duce un bou – mai c-am zis buhai – ca pe-un câine.

— Dar el n-o poate ajuta! Doar tu poţi.

Păstorul mi-a făcut cu ochiul, iar eu am priceput că trăsese concluzia lămuritoare pentru el că nu Dorcas, ci eu eram acela care îmblânzise taurul.

— Îmi pare foarte rău pentru prietena ta, a zis el, văd că a fost o femeie frumoasă odată. Dar chiar dacă şed aici şi mă ţin de glume cu voi, am şi eu un prieten, şi tocmai acum zace înăuntru. Te temi că-ţi moare prietena. Eu ştiu că al meu moare şi vreau să-l las să se stingă fără să fie tulburat de nimeni.

— Înţelegem, dar n-o să-l tulburăm. Poate chiar îl putem ajuta.

Păstorul şi-a trecut privirile de la Dorcas la mine şi înapoi la Dorcas.

— Ciudaţi mai sunteţi – da' ce ştiu eu? La fel de mult ca şi eclecticii ăia ignoranţi. Intraţi, atunci. Dar să nu faceţi zgomot şi nu uitaţi că sunteţi oaspeţii mei.

S-a ridicat şi a deschis uşa, care era atât de scundă încât a trebuit să mă aplec pentru a putea trece. Casa avea o singură încăpere, întunecată, mirosind a fum. Un bărbat mult mai tânăr şi, am bănuit eu, mult mai înalt decât gazda noastră zăcea pe o saltea de paie, în faţa focului. Avea aceeaşi piele cafenie, dar sub pigment nu era urmă de sânge; obrajii şi fruntea îi păreau mânjite cu noroi. Nu se zărea nici un alt culcuş în afară de acela pe care zăcea bolnavul, dar noi am întins pe podeaua de lut pătura zdrenţuită a lui Dorcas şi acolo am culcat-o pe Jolenta. Preţ de o clipă ochii i s-au deschis. Nu arătau ca şi când şi-ar fi dat seama de ceva, iar verdele lor limpede de odinioară pălise asemenea unei cârpe lăsate în soare.

Gazda noastră a clătinat din cap şi a şoptit:

— N-o să trăiască mai mult decât eclecticul ăsta neştiutor,

Manahen. Poate nici atât.

— Are nevoie de apă, i-a spus Dorcas.

— Am în spatele casei un butoi. Aduc eu.

Am auzit uşa închizându-se în urma lui şi atunci am scos Gheara. De data asta a scăpărat cu o flamă albastră atât de intensă, încât m-am temut că o să treacă prin pereţi. Tânărul care zăcea pe salteaua de paie a tras adânc aer în piept, apoi a dat aerul afară cu un suspin. Am ascuns Gheara de îndată.

— Pe ea n-a ajutat-o, a spus Dorcas.

— Poate o s-o ajute apa. A pierdut mult sânge.

Dorcas s-a aplecat spre Jolenta, să o mângâie pe păr. Probabil cădea, aşa cum se întâmplă îndeobşte cu părul bătrânelor şi al celor care suferă de fierbinţeală mare; atât de multe fire s-au lipit de palma umedă a lui Dorcas încât le vedeam cu limpezime, chiar şi în întunericul din încăpere.

— Cred că întotdeauna a fost bolnavă, a şoptit Dorcas. De când o ştiu eu. Doctorul Talos i-a dat ceva care a întremat-o o vreme, dar acum a alungat-o – Jolenta a fost tot timpul o sclifosită, şi i-a venit lui vremea să se răzbune.

— Nu pot să cred că a vrut într-adevăr să fie atât de aspru.

— Nici mie nu-mi vine să cred. Severian, ascultă: el şi Baldanders se vor opri cu siguranţă să joace piesa şi să cerceteze terenul. Poate dăm de ei.

— Să cerceteze terenul?

Probabil că pe chipul meu s-a răsfrânt uluiala pe care o resimţeam.

— Aşa mi s-a părut mie cel puţin, că pribegeau nu numai ca să câştige bani, ci şi să descopere ce se petrece în lume, iar o dată Doctorul Talos aproape că a recunoscut asta, cu toate că n-am reuşit să aflu ce anume căutau.

Păstorul a intrat cu o tidvă plină cu apă. Am ridicat-o pe Jolenta în capul oaselor, iar Dorcas i-a dus tidva la buze. Apa s-a scurs, a udat cămaşa zdrenţuită a Jolentei, dar ceva-ceva tot i-a ajuns în gâtlej, iar după ce tidva s-a golit şi păstorul a umplut-o la loc, Jolenta a reuşit să şi înghită. L-am întrebat pe păstor dacă ştia unde se află Lacul Diuturna.

— Sunt un neştiutor, a zis el. N-am călărit niciodată atât de departe. Mi s-a spus – şi a arătat cu degetul – că s-ar afla

la miazănoapte şi la apus. Într-acolo vreţi să mergeţi?

Am încuviinţat din cap.

— Atunci va trebui să treceţi printr-un loc rău. Poate că vor fi mai multe locuri rele, dar negreşit veţi trece prin oraşul de piatră.

— Să înţeleg că pe-aici prin apropiere se află un oraş?

— Da, e un oraş, dar nu şi locuitori. Eclecticii ignoranţi care sălăşluiesc în preajma lui cred că ori încotro s-ar îndrepta un om, oraşul de piatră se mişcă şi i se pune în cale. Păstorul a râs uşor, apoi şi-a dres glasul: Dar nu e adevărat. Totuşi, oraşul de piatră coteşte după cum înaintează calul omului, încât omul se pomeneşte cu oraşul în faţa lui când, de fapt, el crede că-i dă ocol. Înţelegi? Nu cred că înţelegi.

Mi-am amintit de Grădinile Botanice şi am încuviinţat din cap:

— Înţeleg. Continuă.

— Dar dacă mergeţi spre miazănoapte şi spre apus, trebuie oricum să treceţi prin oraşul de piatră. Nici nu va trebui să cotească după drumul pe care o veţi apuca. Unii nu găsesc acolo decât ziduri năruite. Am auzit că alţii găsesc comori. Sunt şi din cei care se întorc cu poveşti proaspete, dar şi din cei care nu se mai întorc defel. Nici una din femeile astea nu-i virgină, nu-i aşa?

Dorcas a rămas cu gura căscată. Eu am scuturat din cap.

— Bine. Mai cu seamă ele nu se mai întorc. Încercaţi să treceţi pe-acolo în timpul zilei, cu soarele deasupra umărului drept dimineaţa, iar mai târziu în ochiul stâng. Dacă vă prinde noaptea, nu vă opriţi şi nu vă abateţi din drum. Aveţi grijă ca stelele lui Ihuaivulu să se afle înaintea voastră atunci când încep să strălucească.

Am încuviinţat din cap şi tocmai voiam să-l mai întreb una-alta, când bolnavul a deschis ochii şi s-a ridicat în capul oaselor. Pătura i-a alunecat într-o parte şi atunci am văzut că pieptul lui era înfăşurat într-un bandaj pătat de sânge. Tânărul a tresărit, s-a holbat la mine şi a strigat ceva. În clipa următoare, am simţit la gât tăişul rece al cuţitului păstorului.

— N-o să-ţi facă nici un rău, i-a spus el bolnavului. Vorbise în acelaşi dialect ca şi tânărul, dar mai rar, încât l-am putut pricepe. Nu cred că ştie cine eşti, a continuat el.

— Tată, crede-mă, este noul lictor din Thrax. Au cerut să li se trimită unul, iar clavigerii spun că e pe drum. Omoară-l! Altfel o să-i omoare el pe toţi cei care încă n-au murit.

Am fost uimit să-l aud pomenind de Thrax, care încă se afla atât de departe, şi am vrut să-l întreb despre asta. Cred că aş fi putut sta de vorbă cu el şi tatăl său şi să liniştesc lucrurile, dar Dorcas l-a izbit pe păstorul mai bătrân cu tidva peste ureche – o lovitură zadarnică, muierească, al cărei rezultat a fost spargerea tidvei şi pricinuirea unei iluzii de durere. Păstorul însă şi-a repezit spre ea cuţitul cu două muchii – am apucat să-l prind de braţ şi să i-l rup, apoi am frânt şi cuţitul sub călcâiul cizmei. Fiul său, Manahen, a încercat să se ridice de pe jos; dar dacă Gheara îl readusese la viaţă, nu-i dăduse şi puteri, aşa că Dorcas l-a împins înapoi pe saltea.

— O să murim de foame, a zis păstorul.

Chipul lui cafeniu era schimonosit de efortul de a nu urla de durere.

— Te-ai îngrijit de fiul tău, i-am spus eu. În curând o să fie din nou în puteri cât să se îngrijească de tine. Ce-a făcut?

Nici unul dintre ei n-a scos un cuvânt.

Am fixat oasele la locul lor, am prins braţul în atele, iar Dorcas şi cu mine am mâncat şi am dormit afară în acea noapte, după ce le-am spus tatălui şi fiului că-i voi omorî dacă îndrăznesc până şi să deschidă uşa ori dacă Jolenta păţeşte ceva. A doua zi dimineaţa, cât încă dormeau, am atins cu Gheara braţul rupt al păstorului. În apropierea casei era priponit un destrier – am încălecat şi, după puţină căutare, am mai găsit unul pentru Dorcas şi Jolenta. În timp ce mă întorceam cu destrierii, am băgat de seamă că pereţii de iarbă deveniseră verzi peste noapte.

XXX

Din nou Viezurele

În ciuda celor spuse de păstor, trăgeam nădejde să găsesc vreun loc asemenea satului Saltus, unde să fie apă curată, iar de câţiva aeşi să ne putem cumpăra de-ale gurii şi un culcuş peste noapte. Ceea ce-am găsit în realitate erau doar rămăşiţele unui oraş. Iarbă aspră crescuse printre pietrele nepieritoare care alcătuiseră odată caldarâmul, încât de la distanţă nu se prea deosebea de pampa înconjurătoare. Coloane prăbuşite zăceau în iarba aceasta asemenea trunchiurilor copacilor într-o pădure devastată de-o furtună dezlănţuită; câteva coloane rămăseseră în picioare, sparte şi dureros de albe în lumina soarelui. Şopârle cu ochi negri scăpărători şi spinări zimţuite zăceau împietrite în soare. Clădirile erau simple movile pe care încă şi mai multă iarbă răsărea din ţărâna adusă de vânt.

N-aveam nici un motiv să ne abatem de la drumul nostru, încât am mers mai departe spre nord-vest, îmboldindu-ne destrierii s-o ia la galop. Pentru prima oară îmi dădeam seama că în faţa noastră se găseau munţii. Încadraţi în ruinele unui arc, nu erau mai mult decât o linie palidă de albastru la orizont; dar erau o prezenţă, aşa cum în turnul nostru clienţii nebuni de la al treilea nivel din oubliette erau o

prezenţă, cu toate că nu urcaseră o singură treaptă, nici măcar nu ieşiseră din celule. Lacul Diuturna se găsea undeva în acei munţi. La fel şi Thraxul; iar Pelerinele, din câte reuşisem şi descopăr, rătăceau undeva printre piscurile şi hăurile lor, îngrjindu-i pe răniţii din războiul fără sfârşit împotriva ascienilor. Şi acesta se petrecea tot în munţi. Acolo piereau sute de mii doar pentru o trecătoare.

Dar acum ajunsesem la un oraş unde nu răsuna nici o voce în afară de-a corbului. Cu toate că luasem cu noi apă în burdufuri de piele de la casa păstorului, aproape nu aveam deloc. Jolenta era tot mai slăbită, încât şi Dorcas şi eu eram aproape siguri că, dacă nu mai găseam apă până la miezul nopţii, Jolenta va muri. Când Urth a început să se rostogolească peste faţa soarelui, am ajuns la o masă sacrificială spartă, al cărei rezervor încă mai păstra apa de ploaie. Apa era stătută, puţea, dar eram atât de disperaţi, încât i-am dat Jolentei să bea câteva înghiţituri pe care le-a vomitat aproape imediat. Răsucirea Urth-ului a scos la iveală luna, care nu mai era de mult plină, astfel că ne-am ales cu lucirea ei verzulie palidă după dispariţia luminii soarelui.

Ar fi fost un adevărat miracol să dăm peste un simplu foc sub cerul liber. Ceea ce am văzut de fapt era mai ciudat, dar mai puţin surprinzător. Dorcas a arătat spre stânga. M-am uitat şi, în clipa următoare, am zărit un meteorit – asta am crezut că este.

— O stea căzătoare, am spus cu. N-ai văzut nici una până acum? Uneori plouă cu stele.

— Nu, e o clădire – n-o vezi? Uită-te la pata aia neagră pe cer. Probabil că are un acoperiş plat şi e cineva acolo sus care are cremene şi amnar.

Am dat să-i spun că îşi imagina prea multe, când o lucire de un roşu stins, nu mai mare decât gămălia unui ac, a apărut acolo unde căzuseră scânteile. Încă două respiraţii şi s-a zărit o mică limbă de foc.

Nu era departe, dar pietrele întunecate şi sparte peste care treceam o făceau să pară astfel, şi până am ajuns la clădire, focul lumina destul cât să vedem trei siluete ghemuite în jurul lui.

— Avem nevoie de ajutorul vostru, am strigat eu. Femeia

asta e pe moarte.

Siluetele şi-au înălţat capetele şi o voce ascuţită de hârcă a întrebat:

— Cine vorbeşte? Aud voce de bărbat, dar nu văd nici un bărbat. Cine eşti?

— Aici, am strigat şi mi-am dat la o parte mantia fuliginoasă şi gluga. În stânga ta. Am haine negre, asta-i tot.

— Cu adevărat... cu adevărat. Cine-i pe moarte? Nu-i păr deschis şi firav... e roşu-auriu, bogat. Avem vin aici, şi un foc, leacuri ba. Dă colţul, acolo-s scările.

Am dus animalele după colţul clădirii, cum îmi spusese femeia. Zidurile de piatră au acoperit luna aflată aproape de orizont, lăsându-ne în beznă cu totul, dar eu am dat peste nişte trepte nefinisate, făcute probabil din pietre luate din structuri prăbuşite şi puse unele peste altele lângă zidul clădirii. După ce-am priponit picioarele destrierilor, am luat-o pe Jolenta în braţe şi am început să urc, Dorcas pornind înainte ca să încerce drumul şi să mă avertizeze asupra pericolelor.

Când am ajuns sus, am constatat că acoperişul nu era plat, ci destul de înclinat ca să mă tem de cădere la fiecare pas. Suprafaţa dură, neregulată, părea făcută din ţigle – la un moment dat, una s-a desprins şi am auzit-o hârşâind şi clămpănind peste celelalte până a căzut peste margine şi s-a spart de lespezile neregulate de jos.

Pe vremea când eram ucenic şi prea tânăr să mi se încredinţeze alte sarcini decât cele mai simple, mi s-a dat o scrisoare pe care urma s-o duc în turnul vrăjitoarelor, aflat în Curtea Veche, vizavi de-al nostru. (Mult mai târziu mi s-a spus că exista un motiv întemeiat pentru a alege doar băieţi neajunşi încă la vârsta pubertăţii, ca să ducă mesaje vecinelor noastre vrăjitoare.) Acum, când cunosc groaza pe care-o trezea turnul ghildei mele nu numai în oamenii din cartierul nostru, ci, într-o măsură egală sau chiar mai mare, şi în ceilalţi locuitori ai Citadelei înseşi, recunosc o undă de naivitate caraghioasă în propria mea spaimă ce mi-a rămas în amintire; dar era foarte reală, pentru băieţaşul neatrăgător care eram atunci. Auzisem poveşti cumplite de la ucenicii mai

mari în vârstă şi văzusem spaima ce-i stăpânea pe băieţi mult mai curajoşi decât mine. În cel mai înfricoşător dintre miriadele de turnuri ale Citadelei, noaptea luceau lumini ciudat colorate. Ţipetele pe care le auzeam prin ferestruicile dormitorului nostru nu veneau din vreo cameră de interogatoriu ca ale noastre, ci de la etajele superioare; şi ştiam că vrăjitoarele înseşi erau cele care ţipau astfel, nu clienţii lor, căci ele nu aveau clienţi în sensul în care foloseam noi acest cuvânt. Şi nici nu erau urlete de lunatici sau zbierete de agonie, ca acelea de la noi.

Mi se ceruse să mă spăl pe mâini, ca să nu pătez plicul, şi eram foarte conştient de jilăveala şi roşeaţa mâinilor mele, în timp ce ocoleam băltoacele aproape îngheţate, presărate prin curte. Mintea mea imagina o vrăjitoare extraordinar de distinsă, în faţa căreia să simt că intru în pământ de ruşine, care nu s-ar feri să mă pedepsească într-un fel odios pentru că am îndrăznit să-i aduc o scrisoare cu mâinile mele roşii, şi m-ar trimite înapoi la Maestrul Malrubius cu vorbe batjocoritoare la adresa mea.

Trebuie să fi fost într-adevăr foarte mic: am fost nevoit să sar ca să ajung la ciocănaşul uşii. Pocnetul scos de tălpile subţiri ale pantofilor mei când au atins pragul foarte tocit al vrăjitoarelor îmi stăruie şi acum în minte.

— Da?

Chipul aflat în faţa mea era aproape la aceeaşi înălţime cu al meu. Un chip – cu totul deosebit în felul său de sutele de mii de chipuri văzute de mine în viaţa mea – din cele care te fac să te gândeşti la frumuseţe şi boală totodată. Vrăjitoarea căreia îi aparţinea chipul îmi părea bătrână, deşi avea doar vreo douăzeci de ani, poate chiar mai puţin; dar nu era înaltă şi mai umbla şi îndoită de spate, cum merg femeile foarte bătrâne. Chipul ei era atât de drăgălaş şi de palid, încât putea fi o mască cioplită în fildeş de un maestru sculptor.

Mut, i-am întins scrisoarea.

— Vino cu mine, a spus ea.

De acele cuvinte mă temusem, iar acum, când fuseseră rostite, îmi păreau la fel de inevitabile ca şi perindarea anotimpurilor.

Am intrat într-un turn foarte diferit de al nostru. Al nostru

avea o soliditate apăsătoare, fiind făcut din plăci de metal atât de apropiat fixate una de alta încât, cu evuri în urmă, se contopiseră între ele, devenind o singură suprafaţă, iar etajele inferioare ale turnului erau calde şi jilăveala se scurgea pe pereţi. Nimic nu părea solid în turnul vrăjitoarelor şi, cu adevărat, puţine lucruri erau. Mult mai târziu, Maestrul Palaemon avea să-mi explice că era mai vechi decât aproape tot, ce exista în Citadelă, fusese construit când alcătuirea turnurilor era doar ceva mai mult decât imitarea în materiale lipsite de viaţă a fiziologiei umane, încât scheletele de oţel erau folosite pentru a susţine o ţesătură de substanţe netrainice. Cu trecerea secolelor, scheletul acela se corodase aproape cu totul – până când structura căreia odată îi conferise rigiditate se mai ţinea în picioare doar datorită reparaţiilor pe bucăţi făcute de generaţiile trecute. Încăperi uriaşe erau despărţite de pereţi groşi doar cât o draperie; nici duşumelele şi nici scările nu erau drepte; fiecare balustradă şi fiecare parapet pe care le atingeam păreau să se desprindă din locul lor. Desene gnostice în alb, verde şi purpuriu fuseseră trasate cu creta pe pereţi, mobilă însă nu exista aproape deloc şi parcă era mai frig înăuntru decât afară.

După ce am urcat câteva trepte şi o scară de lemn încropită din ramurile nedecojite ale unui copac aromat, am fost dus în faţa unei femei bătrâne care şedea pe singurul scaun pe care-l văzusem până atunci în acel turn, privind printr-o tăblie de sticlă la ceea ce părea să fie un peisaj artificial populat de nişte animale fără păr şi oloage. I-am dat scrisoarea şi am fost condus afară; dar preţ de-o clipă ea se uitase la mine, iar chipul ei, ca şi cel al femeii tinere-bătrâne care mă adusese la ea, a rămas, de bună seamă, întipărit în mintea mea.

Amintesc de toate acestea acum deoarece am avut impresia, în timp ce o întindeam pe Jolenta pe ţigle, lângă foc, că femeile care stăteau ghemuite acolo erau aceleaşi. Ceea ce era cu neputinţă; bătrâna căreia îi dădusem scrisoarea murise, fără doar şi poate, iar tânăra (dacă mai trăia) trebuie să fi devenit de nerecunoscut, aşa cum devenisem şi eu. Şi totuşi, chipurile care s-au răsucit spre mine erau aceleaşi pe

care mi le aminteam. Sau te pomeneşti că pe lume sunt doar două vrăjitoare care se nasc şi se renasc mereu.

— Ce-a păţit? a întrebat femeia mai tânără, iar Dorcas şi cu mine i-am explicat cum ne-am priceput mai bine.

Cu mult înainte să isprăvim noi de povestit, bătrâna luase capul Jolentei în poala ei şi îi turna cu de-a sila pe gât vin dintr-o butelcă de lut.

— I-ar face rău dacă ar fi atât de tare încât să facă rău, a zis ea. Dar pe trei sferturi e apă curată. Şi cum nu vreţi s-o vedeţi murind, veţi fi avut noroc că aţi nimerit la noi. Dar nu pot spune dacă şi ea va avea noroc.

I-am mulţumit şi am întrebat-o unde se dusese a treia persoană care stătuse cu ele la foc.

Bătrâna a oftat, s-a uitat scurt la mine, apoi şi-a întors atenţia la Jolenta.

— N-am fost decât noi două, a spus tânăra. Ai văzut trei?

— Cu limpezime, în lumina focului. Bunica ta – dacă bunică îţi e – şi-a ridicat privirea la mine şi mi-a vorbit. Tu şi cine mai era cu voi v-aţi înălţat capetele, apoi le-aţi lăsat din nou în jos.

— Ea e Cumaeana.

Mai auzisem cuvântul, dar pe loc nu mi-am amintit unde, iar chipul femeii mai tinere, imobil precum al unei oreade, într-un tablou, nu mă ajuta cu nimic.

— Vizionara, m-a lămurit Dorcas. Apoi, către femeie: Iar tu cine eşti?

— Acolita ei. Numele meu este Merryn. Are poate un tâlc faptul că voi, care sunteţi trei, aţi văzut că eram trei la foc, în vreme ce noi, care suntem două, am văzut la început doar pe doi dintre voi.

S-a uitat la Cumaeană ca pentru a i se întări spusele, apoi, ca şi când i-ar fi fost adeverite, şi-a întors ochii spre noi, cu toate că nu văzusem nici un schimb de priviri între ele.

— Sunt sigur că am văzut o a treia persoană, mai mare la trup decât oricare dintre voi, am spus eu.

— E o seară ciudată aceasta şi sunt făpturi care călăresc pe aerul nopţii şi uneori îşi aleg o înfăţişare omenească. Întrebarea e de ce-ar dori o asemenea putere să ţi se înfăţişeze ţie.

Efectul ochilor ei negri şi al chipului senin era atât de mare, încât poate că m-aş fi încrezut în vorbele ei dacă n-ar fi fost Dorcas, care mi-a dat de înţeles, cu o mişcare abia perceptibilă a capului, că al treilea membru al grupului din jurul focului ar fi putut să se ferească de noi traversând acoperişul şi ascunzându-se pe marginea lui îndepărtată.

— S-ar putea să trăiască, a spus Cumaeana, fără să-şi ridice privirile de pe chipul Jolentei. Cu toate că nu şi-o doreşte.

— E bine pentru ea că voi două aveţi atâta vin, am spus eu.

Bătrâna n-a muşcat din momeală, spunând doar:

— Da, aşa e. Pentru voi şi poate chiar şi pentru ea.

Merryn a cules de pe jos un băţ şi a zgândărit focul.

— Nu există moarte.

Am râs uşor, mai mult, cred, din pricină că nu mai eram chiar atât de îngrijorat pentru soarta Jolentei.

— Cei care au profesia mea gândesc altfel.

— Cei care au profesia ta greşesc.

Jolenta a murmurat:

— *Doctore?*

În acea dimineaţă era prima oară că vorbea.

— Nu ai nevoie de tămăduitor acum, a spus Merryn. Aici se află cineva mult mai bun.

Cumaeana a şoptit:

— Îşi caută iubitul.

— Care nu e acest bărbat în fuligin, Mamă? Mi s-a părut mie că e prea de rând pentru ea.

— E doar un torţionar. Ea caută unul mai rău.

Merryn a încuviinţat din cap ca pentru sine, apoi mi s-a adresat:

— Poate că nu vreţi s-o mişcaţi de-aici în noaptea asta, dar trebuie să vă rugăm s-o faceţi. O să găsiţi o sută de locuri mai bune de popas de partea cealaltă a ruinelor, aici s-ar putea să fie primejdios să rămâneţi.

— Primejdie de moarte? am întrebat eu. Dar mi-ai spus că nu există moarte – prin urmare, dacă te cred, de ce să mă tem? Şi dacă nu te pot crede, de ce te-aş crede acum?

M-am ridicat totuşi în picioare.

Cumaeana şi-a înălţat privirile.

— Are dreptate, a croncănit ea. Deşi nu ştie şi vorbeşte fără să se gândească, aşa cum cârâie un graur în colivie. Moartea nu e nimic, şi din această pricină trebuie să te temi de ea. De ce altceva să te temi?

Am râs din nou.

— Nu mă pot încontra cu cineva atât de înţelept ca tine. Şi pentru că ne-ai ajutat cum ai putut, vom pleca acum, pentru că aşa vrei.

Cumaeana mi-a îngăduit s-o iau pe Jolenta din braţele ei, dar a spus:

— Nu aşa vreau. Acolita mea încă mai crede că universul este al ei şi-l poate stăpâni, că e o tablă pe care poate muta piesele pentru a alcătui orice model îşi doreşte ea. Magii găsesc potrivit să mă numere printre ei atunci când îşi scriu scurta lor listă, şi mi-aş pierde locul de pe ea dacă n-aş şti că oamenii ca noi sunt doar nişte peşti mici care trebuie să înoate în unde nevăzute dacă nu vor să piară din lipsă de hrană. Acum trebuie să înveleşti făptura asta nenorocită în mantia ta şi s-o pui aici, lângă focul meu. Când locul ăsta va ieşi din umbra Urth-ului, o să mă uit din nou la rana ei.

Am rămas în picioare, ţinând-o pe Jolenta în braţe, neştiind dacă trebuia să plecăm sau să rămânem. Cumaeana părea să aibă gânduri prieteneşti, dar metafora ei îmi trezise în minte neplăcuta amintire a ondinei; şi, privind atent la chipul ei, am început să mă îndoiesc de faptul că era o bătrână şi să-mi amintesc cu prea mare claritate de chipurile hidoase ale cacogenilor care-şi scoseseră măştile când se repezise Baldanders printre ei.

— Mă faci să mă ruşinez, Mamă, a zis Merryn. Să-l chem?

— Ne-a auzit. Va veni fără să-l chemi.

Avea dreptate. Apucasem să aud scrâşnetul cizmelor pe ţiglele din partea cealaltă a acoperişului.

— Te-a apucat frica. N-ar fi mai bine s-o pui jos pe femeie, aşa cum te-am instruit, ca să-ţi poţi apuca spada şi să-ţi aperi metresa? Dar nu va fi nevoie.

Până să termine ea de vorbit, zărisem o pălărie înaltă, un cap mare şi nişte umeri laţi desenându-se pe cerul nopţii. Am întins-o pe Jolenta lângă Dorcas şi am tras-o pe *Terminus Est*

din teacă.

— N-ai nevoie de ea, a zis o voce adâncă. Nu-i deloc nevoie, tinere. M-aş fi ivit mai devreme ca să reînnoiesc cunoştinţa noastră, dar nu ştiam dacă Chatelaine doreşte asta. Stăpânul meu – şi-al tău – îţi trimite salutări.

Era Hildegrin.

XXXI

Purificarea

— Poţi să-i spui stăpânului tău că i-am transmis mesajul, am zis eu.

Hildegrin a zâmbit:

— Şi ai vreun mesaj în schimb, armigerule? Adu-ţi aminte că eu sunt din altarul de stejar.

— Nu. Nici unul.

Dorcas şi-a ridicat privirile:

— Am eu unul. O persoană pe care am întâlnit-o în grădinile Casei Absolute mi-a zis că îmi va ieşi în cale cineva care va rosti aceste cuvinte, iar eu va trebui să-i spun: „Când frunzele vor fi crescut, pădurea va porni spre miazănoapte.

Hddegrin şi-a dus un deget lângă nas.

— *Toată* pădurea? Asta a zis?

— Nu, doar cuvintele pe care ţi le-am spus adineaori, nimic altceva.

— Dorcas, mie de ce nu mi-ai spus? am întrebat-o eu.

— N-am prea avut ocazia să vorbesc cu tine între patru ochi de când ne-am întâlnit la răscruce. Pe lângă asta, mi-am dat seama că ceea ce aflasem era ceva primejdios. Şi nu vedeam de ce să te pun şi pe tine în primejdie. Cel care mi-a

spus aceste cuvinte era acelaşi om care i-a dat Doctorului Talos toţi banii ăia. Dar nu i-a transmis şi mesajul – ştiu asta pentru că i-am ascultat vorbind. N-a zis decât că e prieten cu tine, apoi mi le-a zis mie.

— Şi ţi-a spus să mi le transmiţi mie.

Dorcas a clătinat din cap.

Chicotul gutural al lui Hildegrin părea să vină din adâncul pământului:

— Mă rog, nu mai are importanţă acum, nu-i aşa? A fost transmis şi, în ce mă priveşte, nu m-ar fi deranjat dacă mai aşteptai niţel. Dar aici suntem printre prieteni, în afară doar de fata asta bolnavă, care nu cred că aude ce vorbim sau că ar putea pricepe tâlcul vorbelor noastre. Cum ziceai că se numeşte? Nu te-am auzit prea bine din partea cealaltă a acoperişului.

— Asta pentru că nu i-am rostit numele, am răspuns eu. O cheamă Jolenta.

Cum am pronunţat *Jolenta*, m-am uitat la ea şi, văzând-o în lumina focului, mi-am dat seama că nu mai era Jolenta – în chipul acela supt nu mai rămăsese nimic din femeia frumoasă pe care-o iubise Jonas.

— Şi zici că o muşcătură de liliac e pricina? Înseamnă că în ultima vreme au devenit neobişnuit de puternici. Şi eu am fost muşcat de două ori.

L-am săgetat pe Hildegrin cu privirea, iar el a adăugat:

— O, da, am mai văzut-o pe femeia asta, tinere Sieur, ca şi pe tine, şi pe mica Dorcas. Doar nu ţi-ai imaginat că v-am lăsat pe voi şi pe cealaltă femeiuşcă să părăsiţi Grădinile Botanice singuri-singurei? Mai cu seamă după ce mi-ai spus că te-ndrepţi spre miazănoapte şi că urmează să te lupţi cu un ofiţer de-al Septentrionilor. Te-am văzut luptând şi te-am văzut cum l-ai scurtat de cap pe omul ăla – că veni vorba, am dat o mână de ajutor la prinderea lui, pentru că am crezut că, în adevăr, era unul de la Casa Absolută – şi am stat în spatele oamenilor care te-au urmărit pe scenă în noaptea aia. Nu te-am pierdut din ochi până la întâmplarea de la poartă, a doua zi. V-am văzut pe voi şi am văzut-o şi pe ea, cu toate că n-a mai rămas mare lucru din ea acum, doar părul, şi cred că şi ăsta s-a schimbat.

— Să le spun, Mamă? a întrebat-o Merryn pe Cumaeană.

Bătrâna a încuviinţat din cap:

— Dacă poţi, copilă.

— A fost îmbibată cu un farmec care a făcut-o să fie frumoasă. Acum frumuseţea asta păleşte din pricina sângelui pe care l-a pierdut şi din pricină că a făcut prea multă mişcare. Până mâine-dimineaţă abia de vor mai rămâne nişte urme.

Dorcas s-a dat un pas îndărăt:

— Vrajă, adică?

— Nu-i vrajă. Doar ştiinţă, mai mult sau mai puţin ocultă.

Hddegrin se uita ţintă la Jolenta, cu o expresie gânditoare pe chip.

— Nu ştiam că înfăţişarea poate fi schimbată atât demult. Ceva ce chiar ar putea fi de folos. Stăpâna ta e în stare să facă aşa ceva?

— Ar fi în stare de şi mai multe, numai să vrea.

Dorcas a şoptit:

— Dar cum a fost cu putinţă?

— E vorba de nişte substanţe extrase din glandele fiarelor, care i-au fost injectate în sânge, ca să schimbe tiparul în care i-a fost depusă carnea. Substanţele acestea i-au subţiat talia, i-au făcut sânii ca nişte pepeni şi aşa mai departe. Se prea poate să i se fi adăugat şi nişte carne de viţel la picioare, cum se obişnuieşte uneori. Curăţarea şi aplicarea pe piele a unor fierturi de însănătoşire i-au împrospătat chipul. Dinţii i-au fost şi ei curăţaţi, unii i-au fost piliţi şi au fost îmbrăcaţi cu coroane false – dacă vă uitaţi, o să vedeţi că una a şi căzut. Părul i-a fost vopsit şi îndesit prin coaserea unor fire de mătase colorată de pielea capului. Fără îndoială că a fost distrusă o mare parte a părului de pe corp şi cel puţin asta aşa va rămâne. Mai mult, i s-a promis frumuseţe în timp ce se afla în stare de transă. Încrederea în asemenea promisiuni este mult mai mare decât a oricărui copil, iar încrederea ei v-a făcut şi pe voi să credeţi.

— Nu se poate face nimic pentru ea? a întrebat Dorcas.

— Eu una nu pot, iar Cumaeana nu s-ar apuca de-o asemenea treabă decât la mare ananghie.

— Dar va trăi?

— Cum v-a spus Mama – doar că ea nu-şi doreşte asta.

Hildegrin şi-a dres glasul şi a scuipat peste marginea acoperişului.

— Asta e, prin urmare. Am făcut tot ce-am putut pentru ea şi e tot ce putem face. Aşa că eu zic să continuăm ceea ce am venit să facem. Cum spuneai, Cumaeană, e bine că au venit ăştialalţi. Am primit mesajul pe care trebuia să-l primesc, iar ei sunt prieteni cu Liege al Frunzelor, la fel ca mine. Armigerul aici de faţă mă poate ajuta să isprăvesc cu Apu-Punchau ăsta, şi cum tovarăşii mei au fost ucişi pe drum, mă bucur că-l am pe el aici. Aşa că ce ne împiedică să continuăm?

— Nimic, a murmurat Cumaeana. Steaua este în ascendent.

— Dacă e să vă ajutăm cu ceva, n-ar trebui să ştim despre ce e vorba? a întrebat Dorcas.

— Despre aducerea înapoi a trecutului, i-a răspuns Hildegrin pe un ton înfumurat. Despre scufundarea în vremurile de măreţie ale bătrânului Urth. A locuit cineva chiar aici, în casa asta pe care stăm noi acum, care ştia lucruri ce ar putea schimba multe. Am de gând să-l aduc aici. Va fi punctul cel mai înalt, dacă pot să spun aşa, al unei cariere care este şi acum privită ca spectaculoasă în cercurile de cunoscători.

— Adică ai să deschizi mormântul? am întrebat eu. Păi, chiar şi alzaboul…

Cumaeana şi-a întins mâna ca s-o mângâie pe Jolenta pe frunte.

— Putem să-l numim mormânt, dar nu mormânt i-a fost, a spus ea. Ci mai curând casă.

— Înţelegi, a început Hildegrin să explice, muncind eu atât de aproape de ea, într-un fel i-am făcut acestei Chatelaine câte o favoare din când în când. Mai mult de una, îndrăznesc să spun, şi mai mult de două. Ei, am socotit că a venit vremea să-mi încasez răsplata. I-am vorbit de micul meu plan Stăpânului Pădurii, fii sigur de asta. Şi iată-ne.

— Din câte mi s-a dat de înţeles, am spus eu, Cumaeana îl slujea pe Părintele Inire.

— Ea îşi plăteşte datoriile, s-a umflat în pene Hildegrin. Cei de calitate aşa fac. Şi nu trebuie să fii femeie înţeleaptă

ca să ştii că ar fi înţelept să ai câţiva prieteni în tabăra cealaltă, dacă se întâmplă ca acea tabără să câştige.

Dorcas a întrebat-o pe Cumaeană:

— Cine a fost acest Apu-Punchau, şi de ce palatul lui încă este în picioare, în vreme ce restul oraşului e doar piatră prăvălită?

Bătrâna nu a răspuns, aşa că Merryn a zis:

— N-a fost chiar o legendă, pentru că nici măcar învăţaţii nu-şi mai amintesc povestea lui. Mama ne-a spus că numele lui înseamnă Capul Zilei. În eonii de început, apărea în mijlocul oamenilor de aici şi-i învăţa multe taine minunate. Dispărea adeseori, dar se întorcea de fiecare dată. În cele din urmă nu s-a mai întors, iar invadatorii au pustiit oraşele lui. Acum se va întoarce pentru ultima oară.

— Aha. Fără magie?

Cumaeana şi-a ridicat privirile spre Dorcas, cu ochi ce păreau la fel de luminoşi ca şi stelele:

— Cuvintele sunt simboluri. Merryn preferă să delimiteze o asemenea magie care nu există, prin urmare fără magie. Dacă voi vreţi să numiţi magie ceea ce urmează să facem aici, înseamnă că magia se manifestă în timp ce noi facem ce facem. În zilele de demult, pe un tărâm foarte îndepărtat, existau două imperii, despărţite de munţi. Un imperiu îşi îmbrăca soldaţii în galben, celălalt, în verde. Timp de o sută de generaţii s-au luptat între ele. Văd că bărbatul care e cu tine cunoaşte povestea.

— Şi după o sută de generaţii, am continuat eu, a venit un eremit în mijlocul lor şi l-a sfătuit pe împăratul armatei galbene să-şi îmbrace soldaţii în verde, iar pe stăpânul verzilor să-şi îmbrace soldaţii în galben. Dar bătălia a continuat ca şi înainte. În sabretaşul meu am o carte numită *Minunile de pe Urth şi din Cer* şi-acolo e spusă povestea asta.

— Cartea aceea este cea mai înţeleaptă dintre cărţile oamenilor, a spus Cumaeana. Dar sunt puţini cei care au vreun câştig citind-o. Copilo, explică-i bărbatului acestuia, care cu timpul va ajunge un mare înţelept, ce facem noi în noaptea asta.

Vrăjitoarea cea tânără a încuviinţat din cap.

— Timpul există în întregul său. Acesta este adevărul din

spatele legendelor spuse de epopţi. Dacă viitorul n-ar exista acum, cum am putea călători spre el? Iarăşi, dacă trecutul n-ar exista, cum l-am putea lăsa în urmă? În somn, mintea este încercuită de propriul ei timp, şi din această pricină atât de adesea auzim acolo vocile morţilor şi primim informaţii despre lucruri ce se vor petrece. Aceia care, asemenea Mamei, au învăţat să intre în aceeaşi stare în timp ce sunt treji, trăiesc înconjuraţi de propriile lor vieţi, la fel cum Abraxas percepe timpul în întregul său ca pe o clipă eternă.

În noaptea aceea vântul nu prea suflase, dar am băgat de seamă că acel vânt, oricât de slab ar fi fost, încetase cu totul, în văzduh atârna o asemenea linişte, încât, în ciuda vocii stinse a lui Dorcas, vorbele ei păreau să răsune:

— Asta o să facă femeia pe care o numiţi Cumaeana? O să intre în acea stare şi o să vorbească aici cu vocea morţilor ca să-i spună omului ăstuia ceea ce el doreşte să afle?

— Ea nu poate. Este foarte bătrână, dar acest oraş a fost devastat cu multe evuri înainte ca ea să vină pe lume. Doar timpul ei o încercuieşte, pentru că mintea ei doar acest timp îl înţelege prin cunoaştere directă. Pentru a reconstrui oraşul, trebuie să folosim o minte care a existat când oraşul a fost întreg.

— Şi e cineva pe lume atât de bătrân?

Cumaeana a clătinat din cap:

— În lume? Nu. Dar există o asemenea minte. Uită-te în direcţia pe care o arăt eu, copilo, chiar deasupra norilor. Steaua aceea roşie de acolo se numeşte Gura Peştelui, şi pe singura lume a ei care a supravieţuit trăieşte o minte străveche şi pătrunzătoare. Merryn, ia-mă de mână, şi tu, Viezure, ia-mă de cealaltă. Torţionarule, ia mâna dreaptă a prietenei tale bolnave şi pe a lui Hildegrin. Metresa ta s-o ia de cealaltă mână pe femeia bolnavă, şi pe a lui Merryn... Acum suntem uniţi, bărbaţii de o parte, femeile de cealaltă.

— Şi ar fi bine să trecem iute la treabă, a bodogănit Hildegrin. Îmi pare că vine furtuna.

— O să trecem la treabă cât se poate de iute. Acum trebuie să mă folosesc de toate minţile voastre, şi chiar şi a femeii ăsteia ne va ajuta puţin. O să simţiţi că vă călăuzesc gândurile. Faceţi aşa cum vă spun eu.

Dând drumul pentru o clipă mâinii lui Merryn, femeia bătrână (dacă într-adevăr era femeie) şi-a băgat mâna în corsaj şi a scos o vergea ale cărei vârfuri au dispărut în noapte, ca şi când se aflau la marginde câmpului meu vizual, cu toate că vergeaua era cu puţin mai lungă decât un pumnal. Bătrâna şi-a deschis gura, am crezut că voia să ţină vergeaua între dinţi, dar ea a înghiţit-o. O clipă mai târziu, am putut să-i întrevăd imaginea luminiscentă, stinsă, cu o nuanţă de purpuriu, sub pielea atârnândă a gâtului ei.

— Închideţi ochii, toţi... E o femeie aici pe care n-o cunosc, o femeie de rang înalt, înlănţuită... nu contează, Torţionarule, acum ştiu cine e. Nu te retrage din mâna mea...

În letargia ce urmase după banchetul lui Vodalus, descoperisem ce înseamnă să-mi împart mintea cu altcineva. Dar acum era cu totul altfel. Cumaeana nu apărea aşa cum o văzusem eu, ori ca o versiune tânără a ei înseşi, ori ca orice altceva (aşa cum mi-a părut mie). Ci mai curând, m-am pomenit că gândul meu este împresurat de-al ei, aşa cum un peşte într-un bol pluteşte printre bulbuci de apă invizibilă. Thecla era acolo cu mine, dar pe ea n-o vedeam întreagă; era ca şi când ea stătea în picioare în spatele meu şi, la un moment dat, i-am văzut mâna peste umărul meu şi, în clipa următoare, i-am simţit răsuflarea pe obraz.

Apoi a dispărut şi ea cu totul. Mi-am simţit mintea smulsă afară în noapte, pierzându-se printre ruine.

*

Când mi-am venit în fire, zăceam pe ţigle, lângă foc. Gura îmi era udă de spuma salivei mele amestecate cu propriul meu sânge, căci îmi muşcasem buzele şi limba. Picioarele îmi erau prea vlăguite ca să mă ţină, dar m-am ridicat în capul oaselor.

La început, am crezut că ceilalţi muriseră. Acoperişul era solid sub mine, dar ceilalţi deveniseră, în faţa ochilor mei, la fel de aburoşi precum fantomele. O fantomă Hildegrin era răstignită în dreapta mea – mi-am vârât mâna în pieptul lui şi i-am simţit inima bătând lipită de mâna mea, asemenea unui fluture de noapte care se lupta să scape. Jolenta era cea mai

puţin vizibilă, aproape că nu mai era prezentă. Mult mai multe se făcuseră asupra trupului ei decât bănuise Merryn; am văzut sârme şi benzi de metal sub carnea ei, deşi chiar şi acestea erau nedesluşite. Apoi m-am uitat la mine, la picioarele şi labele mele, şi am descoperit că vedeam Gheara arzând ca o flamă albastră prin pielea cizmei mele. Am apucat-o, dar degetele mele nu aveau putere; n-am izbutit s-o scot.

Dorcas zăcea ca adormită. Pe buze nu avea nici urmă de spumă şi era mult mai vizibilă decât Hildegrin. Merryn se prăbuşise, arăta ca o păpuşă îmbrăcată în negru, atât de subţire şi de firavă, încât mlădia Dorcas părea robustă pe lângă ea. Acum că inteligenţa nu mai anima acea mască ivorie, am văzut că nu era decât pergament întins pe oase.

După cum bănuisem, Cumaeana nu era câtuşi de puţin femeie; dar nu era nici una din ororile pe care le văzusem în grădinile Casei Absolute. Ceva ca o reptilă lucioasă se încolăcise în jurul vergelei luminiscente. Am căutat din priviri capul, dar nu l-am găsit, cu toate că fiecare dintre desenele de pe spinarea reptilei era un chip, şi ochii fiecărui chip păreau pierduţi în extaz.

Dorcas s-a trezit în timp ce eu priveam de la unul la altul.

— Ce s-a întâmplat cu noi? a întrebat ea.

Hildegrin se mişca şi el.

— Cred că ne vedem dintr-o perspectivă mai lungă decât aceea a unei singure clipe.

Gura ei s-a deschis, dar ţipătul n-a izbucnit.

Cu toate că norii ameninţători nu aduseseră nici o pală de vânt, praful se învârtejea pe străzile de sub noi. Nu ştiu cum să descriu ce se întâmpla decât spunând că părea ca şi când o armată fără de număr de insecte minuscule, de o sută de ori mai mici decât musculiţele, stătuse ascunsă în crăpăturde caldarâmului hârtopit, iar acum era atrasă de lumina lunii să-şi execute zborul nupţial. Nu se auzea mei un sunet, şi în mişcărde armatei zburătoare nu era nici o regularitate, dar după o vreme masa aceea amorfă s-a alcătuit în roiuri care se mişcau încoace şi-ncolo, crescând tot mai mari şi mai dense, ca până la urmă să se lase din nou pe pietrele crăpate.

Atunci mi s-a părut că insectele nu mai zburau, ci se târau

unele peste altele, fiecare încercând să ajungă în mijlocul roiului.

— Sunt vii, am spus eu.

— Ba sunt moarte, a şoptit Dorcas.

Avea dreptate. Roiurile care clocotiseră de viaţă cu o clipă înainte arătau acum ca nişte coaste descărnate; firele de praf, unindu-se între ele – aşa cum fac savanţii când împreunează cioburi de sticlă străveche, ca să recreeze pentru noi o fereastră colorată spartă cu mii de ani în urmă –, alcătuiau cranii ce luceau verzi în lumina lunii. Sălbăticiuni – aelurodoni, spelaeae greoaie şi forme furişânde pe care nu ştiam cum să le numesc, toate mai nelămurite decât noi, care le priveam de pe acoperiş – se mişcau printre cadavre.

Unul câte unul, cadavrele s-au ridicat în picioare şi sălbăticiunile s-au făcut nevăzute. La început timid, cadavrele au început să-şi reconstruiască oraşul; pietrele au fost ridicate din nou, bârne plămădite din cenuşă au fost fixate în găurile din zidurile reclădite. Oamenii, care păruseră cu puţin mai mult decât nişte leşuri umblătoare atunci când se ridicaseră de jos, prindeau puteri chiar în timp ce trudeau, devenind o seminţie cu picioare crăcănate, cu mers clătinat, ca al marinarilor, şi rostogoleau bolovani ciclopici cu forţa umerilor lor laţi. Oraşul a fost reconstruit în întregime, iar noi am aşteptat să vedem ce urmează să se întâmple.

Tobe au spart tăcerea nopţii; după sunetul lor, am ştiut că atunci când răsunaseră ultima oară, oraşul fusese înconjurat de o pădure, pentru că reverberau aşa cum reverberează sunetele printre trunchiurile marilor copaci. Un şaman cu ţeasta rasă mărşăluia pe stradă, în pielea goală, vopsit pe trup cu pictograme dintr-o scriere pe care n-o mai văzusem niciodată, atât de expresivă încât simplele forme ale cuvintelor păreau să-şi urle înţelesurile.

În urma lui veneau dănţuitorii, o sută sau mai mulţi, mişcându-se toţi odată, într-un singur şir, fiecare ţinându-şi mâna pe creştetul dansatorului din faţa lui. Chipurile le erau ridicate, făcându-mă să mă întreb (şi încă o mai fac şi acum) dacă nu cumva dansul lor imita şarpele cu o sută de ochi pe care noi îl numeam Cumaeana. Se încolăceau, şerpuiau în susul şi-n josul străzii, în jurul şamanului şi înapoi, până când,

în cele din urmă, au ajuns la intrarea în casa de pe care îi priveam noi. Cu o bubuitură ca de tunet, lespedea de piatră a uşii s-a prăbuşit. Văzduhul s-a umplut de o mireasmă ca de mir şi trandafiri.

Un om a ieşit să-i întâmpine pe dănţuitori. Nici dacă ar fi avut o sută de braţe şi şi-ar fi dus capul pe mâini n-aş fi fost atât de uimit, căci chipul lui îmi era cunoscut din copilărie, chipul bronzului funerar din mausoleul unde mă jucam ca băietan. Pe braţe purta brăţări de aur masive, brăţări bătute cu hiacinte şi opale, carneole şi smaragde scăpărătoare. Cu paşi măsuraţi, el a înaintat până a ajuns în centrul procesiunii, iar dănţuitorii se legănau în jurul lui. Apoi s-a întors spre noi şi şi-a ridicat privirile. Se uita la noi, şi atunci am ştiut că el, singurul dintre sutele care se aflau acolo, ne-a văzut cu adevărat.

Fusesem atât de vrăjit de spectacolul de jos, din stradă, încât nu băgasem de seamă că Hildegrin părăsise acoperişul. Acum s-a repezit – dacă despre un om atât de masiv se poate spune că se repede – în mulţime şi l-a înşfăcat pe Apu-Punchau.

Ceea ce a urmat zău că nu ştiu cum să descriu. Într-un fel era ca mica dramă din casa de lemn galben din Grădinile Botanice; în fapt, era mult mai ciudat, măcar pentru că atunci ştiusem că femeia şi fratele ei şi sălbaticul se găseau intt-o stare de transă. Iar acum aveam impresia că Hildegrin, Dorcas şi cu mine eram învăluiţi în vrajă. Sunt sigur că dănţuitorii nu-l vedeau pe Hildegrin; dar îşi dădeau oarecum seama de prezenţa lui şi huiduiau, loveau aerul cu măciuci cu ţinte de piatră.

Şi mai eram sigur că Apu-Punchau îl *vedea*, aşa cum ne văzusem şi pe noi pe acoperiş, şi aşa cum Isangoma ne văzuse pe Agia şi pe mine. Dar nu cred că-l vedea pe Hildegrin aşa cum îl vedeam eu, şi se prea poate că ceea ce vedea i se părea la fel de ciudat cum mi se păruse Cumaeana mie. Hildegrin îl ţinea, dar nu-l putea supune. Apu-Punchau se lupta, dar nu se putea elibera. Hildegrin şi-a ridicat privirile spre mine şi a strigat după ajutor.

Nu ştiu de ce i-am răspuns. Cu siguranţă nu mai voiam, în mod conştient, să-i slujesc pe Vodalus şi scopurile sale. O fi

fost efectul prelungit al alzaboului sau doar amintirea legată de cum ne traversase Hildegrin pe Dorcas şi pe mine Lacul Păsărilor în barca lui.

Am încercat să-i împing la o parte pe oamenii crăcănaţi, dar una din loviturile lor întâmplătoare m-a nimerit în cap dintr-o parte, prăbuşindu-mă în genunchi. Când m-am ridicat din nou în picioare, parcă nu l-am mai zărit pe Apu-Punchau printre dănţuitorii care ţopăiau şi ţipau. În schimb, erau doi Hildegrini, unul care se încleştase în luptă cu mine, şi unul care se lupta cu cineva invizibil. Cu un efort sălbatic, am scăpat de primul şi am încercat să vin în ajutorul celui de-al doilea.

*

— Severian!

Ploaia ce-mi biciuia chipul ridicat în sus m-a trezit – stropi mari de ploaie rece care înţepau ca grindina. Tunetul se rostogolea peste pampă. Preţ de o clipă am crezut că orbisem; apoi, o scăpărare de fulger mi-a adus în faţa ochilor iarba culcată de vânt şi pietre rostogolite.

— Severian!

Era Dorcas. Am dat să mă ridic şi mâna mea a atins o ţesătură şi noroi. Am apucat ţesătura şi am tras-o din noroi – o fâşie lungă, îngustă de mătase, cu ciucuri la capete.

— Severian!

În strigătul ei desluşeam groaza.

— Aici! am strigat eu. Sunt aici jos!

Un alt fulger mi-a arătat clădirea şi silueta disperată a lui Dorcas decupată pe acoperiş. Am dat ocol pereţilor orbi şi am găsit treptele. Caii noştri dispăruseră. Dispăruseră şi vrăjitoarele de pe acoperiş; nu mai era decât Dorcas, aplecată peste trupul Jolentei. La lumina fulgerului am văzut faţa moartă a chelneriţei care ne servise pe Doctorul Talos, Baldanders şi pe mine la cafeneaua din Nessus. Nu mai avea nici o urmă din frumuseţea dinainte. Când tragi linie, nu rămâne decât iubirea, numai această divinitate. Faptul că suntem capabili doar de a fi ceea ce suntem rămâne păcatul nostru de neiertat.

Aici mă opresc din nou, după ce te-am purtat, cititorule, din loc în loc – din Saltus, micul sat de mineri, până în dezolantul oraş de piatră al cărui nume s-a pierdut de mult prin anii învârtejiţi. Saltus a fost pentru mine poarta spre lumea de dincolo de Oraşul Nepieritor. Iar oraşul de piatră a fost, la rândul său, o poartă, poarta spre munţii pe care-i zărisem prin arcele sale ruinate. Multă vreme după aceea aveam să călătoresc prin defileurile şi printre bastioanele lor, printre ochii orbi şi chipurile lor gânditoare.

Mă opresc aici. Dacă nu vrei să mă însoţeşti mai departe, cititorule, nu te condamn. Nu e un drum uşor.

Anexe

Relaţii sociale în Commonwealth

Una dintre cele mai dificile sarcini ale traducătorului este redarea corectă a problemei privind castele şi rangurile în termeni pe înţelesul societăţii sale. În cazul *Cărţii Soarelui Nou*, lipsa unui material ajutător face această sarcina de două ori mai dificilă, iar în cele ce urmează nu e oferită decât o schiţă.

Din cât se poate deduce din manuscrise, societatea Commonwealth-ului este compusă din şapte grupe de bază. Dintre acestea, cel puţin una pare complet închisă. O femeie sau un bărbat trebuie să se nască *exultant* şi, daca se naşte astfel, ramâne exultant toata viaţa. Deşi e posibil să existe gradaţii în aceasta clasă, manuscrisele nu indică nici una. Femeile sunt denumite „Chatelaine”, iar bărbaţii prin varii titluri. În afara oraşului pe care am hotărât sa-l numesc Nessus, această clasă administrează treburile de zi cu zi. Preluarea ereditară a puterii este în contradicţie profundă cu spiritul Commonwealth-ului şi explică suficient tensiunea evidentă între exultanţi şi autocraţie; totuşi, e greu de văzut cum ar putea guvernarea locală sa se desfăşoare mai bine în condiţiile date – democraţia ar degenera inevitabil în ciorovăieli, iar o birocraţie desemnată nu e posibilă fără un

grup suficient de numeros de executivi educaţi şi relativ neremuneraţi, care să-i ocupe posturile. În orice caz, înţelepciunea autocraţilor include fără îndoială principiul că ataşamentul total faţă de clasa conducătoare este cea mai mortală boală a statului. În manuscrise, Thecla, Thea şi Vodalus sunt fără îndoială exultanţi.

Armigerii par asemănători cu exultanţii, doar că pe o treaptă mai jos. Numele indică o clasă de luptători, dar nu sunt arătaţi că ar fi monopolizat rolurile majore în armată; fără îndoială că poziţia lor poate fi asemănată cu aceea a samurailor care îl slujeau pe daimio în Japonia feudală. Lomer, Nicarete, Racho şi Valeria sunt armigeri.

Optimaţii sunt negustorii mai mult sau mai puţin bogaţi. Dintre cele şapte grupe, ei apar cel mai puţin în manuscrise, deşi există câteva indicii că Dorcas a aparţinut la origine acestei clase.

Ca în orice societate, există şi *gloata*. În general mulţumiţi de condiţia lor, ignoranţi pentru că naţiunea lor e prea săracă să-i poată educa, membrii ei detestă aroganţa exultanţilor şi-l venerează pe Autocrat, care este, totuşi, în ultimă instanţă, idealul lor deificat. Jolenta, Hildegrin şi sătenii din Saltus aparţin toţi acestei clase, la fel şi nenumarate alte personaje ce apar în manuscrise.

În jurul Autocratului – care, din cât se pare, nu are încredere în exultanţi, şi fără îndoială cu deplină justificare – se găsesc *slujitorii tronului*. Aceştia sunt administratorii şi consilierii Autocratului, atât în viaţa militară, cât şi în cea civilă. Provin din rândul gloatei şi trebuie notat că pun preţ pe bruma de educaţie pe care o capătă. (Vezi, în schimb, atitudinea Theclei, care respinge o asemenea educaţie.) Se poate spune că Severian însuşi şi ceilalţi locuitori ai Citadelei, cu excepţia lui Ultan, aparţin acestei clase.

Religioşii sunt aproape la fel de enigmatici ca şi zeul pe care-l slujesc, un zeu care pare fundamental solar, dar nu şi apollinian. (Deoarece Conciliatorului i se dă o Gheară, există tentaţia de a face asociaţia, cea mai la îndemână, cu vulturul lui Iov şi soarele; totuşi, e o asociaţie neconvingătoare.) Asemenea clericilor romano-catolici din zilele noastre, ei par să fie membri ai mai multor ordine, dar, spre deosebire de

aceştia, nu se supun nici unei autorităţi unificatoare. Uneori, ordinul lor aminteşte de hinduism, în ciuda monoteismului evident. Pelerinele, care în manuscrise joaca un rol mai important decât orice altă comunitate sfântă, pot fi considerate surate ale preoteselor şi sunt însoţite de servitori înarmaţi (aşa cum şi trebuie să fie un grup atât de rătăcitor, la vremea lor şi pe acele meleaguri).

În sfârşit, *cacogenii* reprezintă, într-un fel pe care-l putem doar intui, acel element străin care, tocmai prin caracterul său străin, este cel mai universal cu putinţă, existând în aproape orice societate care ne este cunoscută. Numele lor are o componentă vulgară şi pare să indice faptul că sunt temuţi sau cel puţin detestaţi de gloată. Prezenţa lor la festivalul Autocratului se doreşte un semn că sunt acceptaşi la curte (poate din constrângere). Deşi populaţia din vremea lui Severian îi consideră, aparent, ca formând un grup omogen, mai curând s-ar zice că sunt foarte diverşi. În manuscrise, Cumaeana şi Părintele Inire reprezintă acest element.

Titlul pe care l-am tradus prin *Sieur* ar putea părea propriu numai claselor de sus, dar este de multe ori folosit peiorativ şi la nivelurile inferioare ale societăţii. *Gospodar* înseamnă proprietarul unei gospodării, nimic altceva.

Bani, unităţi de măsură şi timpul

Mi-a fost imposibil să găsesc echivalenţe exacte ale valorilor monedelor menţionate în textul original al *Cărţii Soarelui Nou*. Lipsind orice certitudine în aceasta privinţă, am folosit *chrisos* pentru a desemna orice piesă de aur ştantaţă cu profilul unui autocrat; deşi diferă oarecum în greutate şi puritate, se pare că toate au cam aceeaşi valoare.

Monedele de argint ale perioadei, mult mai variate, au fost reunite sub termenul de *asimi*.

Monedele mari de aramă (care, din cât se deduce din manuscrise, reprezintă mijlocul principal de schimb al oamenilor obişnuiti) sunt desemnate prin termenul *oricalcuri*.

Miriadele de monede mici din bronz şi piesele de cupru (bătute nu de guvernul central, ci de arhonţii locali, ori de câte ori e nevoie, şi menite să circule doar în provincie) le-am numit aeşi. Cu un aes cumperi un ou; cu un oricalc plăteşti ziua de muncă a unui muncitor obişnuit; cu un asimi – o haină bine croită pentru un optimat; un chrisos valorează un cal bun.

E important să ţineti minte că unităţile de măsură pentru lungime sau distanţă nu sunt măsurabile în sensul strict al cuvântului, în această carte, *leghe* desemnează o distanţă de aproximativ trei mile; este măsura corectă pentru distanţele între oraşe şi în cadrul oraşelor mari, cum e Nessus.

Palma este distanţa dintre degetul mare întins şi degetul arătător – aproximativ 20 de centimetri. Un *lanţ* este lungimea unui lanţ de măsurat format din 100 de inele, în care fiecare inel măsoară o palmă; prin urmare, are 20 de metri.

Un *cot* reprezintă lungimea tradiţională a săgeţii militare: cinci palme sau aproximativ 1 metru.

Pasul, aşa cum e folosit aici, indică un singur pas, sau aproximativ 75 de centimetri. Un *pas mare* e format din doi paşi normali.

Cea mai obişnuită unitate de măsură dintre toate este distanţa de la cotul braţului până la vârful degetului mijlociu (aproximativ 45 de centimetri), redat în carte prin cuvântul *cubit* (de remarcat că pe parcursul întregii mele traduceri am preferat termeni moderni care să poată fi înţeleşi de orice cititor, în încercarea de a reproduce – cu alfabetul latin – termenii originali.)

Termeni indicând durata apar arareori în manuscrise; uneori poţi intui că sentimentul, al autorului şi al societăţii căreia îi aparţine, de trecere a timpului a fost tocit ca urmare a relaţiilor cu inteligenţe care au fost supuse paradoxului einsteinian al timpului sau care au depăşit acest paradox. Acolo unde totuşi apar aceşti termeni, un *ciliad* desemnează 1.000 de ani. Un *ev* este intervalul între epuizarea unui mineral sau a altei resurse în forma sa naturală (de exemplu sulful) şi următoarea epuizare a altui mineral. *Luna* (cea de atunci) corespunde revoluţiei Lunii, adică 28 de zile, iar

săptămâna este astfel egală cu a noastră: un sfert de lună – de revoluţie a lunii – sau şapte zile. Un rond reprezintă perioada în care o santinelă face de serviciu: a zecea parte dintr o noapte, sau aproximativ o oră şi 15 minute.

G. W.

Glosar

ABAIA – unul dintre marii monştri de pe Urth, o creatură acvatică malefică

ABRAXAS – zeu din Asia Mică, stăpân al celor 365 de duhuri cu însuşiri diferite, care reprezentau zilele anului; identificat cu Mithra şi Iehovah, numit „Tatăl Nostru” în creştinismul timpuriu, şi stăpân suprem al cerurilor şi al eonilor, zeu al numerologiei

AELURODON – panteră asemănătoare cu lupul, strămoş comun al canidelor şi felidelor

AES – moneda mică de alamă, bronz sau cupru, folosită în Commonwealth

AGAMET – fiinţă asexuată

AGUTI – animal mic asemănător iepurelui

ALCALDE – magistratul unui oraş, şerif

ALFANGE – cuţit sau pumnal

ALGOFIL – persoană care găseşte plăcere în durerea proprie sau a altei persoane

ALOUATTE – maimuţă urlătoare din America de Sud

ALZABO – animal de origine extraterestră care împrumută personalitatea prăzii pe care o devorează

ANALEPTIC – fortifiant, reconfortant

ARBORIUM – casă construită în copac

ARCTOTHER – creatură folosită pentru jocuri sângeroase în Turnul Ursului; la origine, cuvântul desemnează o specie preistorică de urşi

ARGOSIE – corabie

ARHONTE – magistratul suprem al unui oraş, desemnat de Autocrat

ARMIGER – membru al unei caste de războinici, inferioare celei a exultanţilor şi superioare celei a optimaţilor

ASCIENI – invadatori dinspre nord ai Commonwealth-ului

ATHAME – sabie folosită pentru ritualuri magice

ATROX (pl. atrocşi) – felină de dimensiuni mari, care trăieşte în pampa Commonwealth-ului

AURIPIGMENT – sulfură naturală de arsen, de culoare galbenă

AUTOCRAT – cârmuitorul suprem al Commonwealth-ului

BALUCITER – fiară asemănătoare cu elefantul, folosit în Commonwealth pentru transportarea poverilor

BRIGANDINA – za, cămaşă de zale

CACOGEN – fiinţă degenerată, de etnie incertă

CARNIFEX – călău

CASA ABSOLUTĂ – locul din care Autocratul cârmuieşte Commonwealth-ul

CALOGER – călugar

CARONADĂ – vechi tun naval scurt

CARYOTĂ – un soi de palmier

CATARTIDE – familia vulturilor din America

CENOBIT – călugar care trăieşte în mânăstire

CHATELAINE – titlu purtat de femeile care aparţin castei exultanţilor

CHILIARH – comandant a o mie de militari

CHRISOS – monedă de aur folosită în Commonwealth

CLAVIGER – ostaş din corpul de gardă

COMMONWEALTH – naţiunea de pe Urth

CONCILIATORUL – figură mesianică din istoria Commonwealth-ului

CULTELARI – asasini

CUMAEANA – un cacogen sau extrasolarian care sălăşluieşte pe Urth, o reptilă cu o sută de ochi, care şi-a luat forma unei vrăjitoare bătrâne

DESTRIER – cal de tracţiune de talie foarte mare

DIMARHI („cei care luptă în doua feluri”) – poliţia şi totodată trupele de lupta ale arhontelui

ECLECTICI – autohtoni şi descendenţi din rase amestecate ai coloniştilor din sudul Commonwealth-ului

EREBUS – demon de gheaţă, unul din Marii Stăpâni care se opun Soarelui Nou

ERENTARII – ostaşi din infanteria uşoară

EXULTANT – membru al celei mai înalte şi mai vechi caste sociale dintre cele şapte ale Commonwealth-ului

GOSPORT – dispozitiv de comunicare între punţile unei corăbii

HASTARII – suliţaşi

HELIOTROP – nuanţe de violet până la purpuriu

HETAIRĂ – curtezană

HIERODULI – reprezentanţi ai unei rase create de fiinţe ale unui univers superior

HIPOGEUL APOTROPAIC – o aripă a Casei Absolute

HOWDAH – scaun prevăzut cu baldachin, fixat pe spinarea unui elefant

HYPETRALA – o încăpere în Casa Absolută, unde se găsesc multe plante şi care nu are tavan

IHUAIVULU – constelaţie care apare la orizontul nordic în timpul verii

INCREATUL – unul dintre numele sub care este cunoscută Puterea Supremă; alte nume sub care apare: Numen, Pan-creator, Judecător Suprem

INDANTREN – nuanţă de albastru

JAVELINĂ – lance, suliţă

KAIBITĂ – clona unei concubine a Autocratului, creată pentru a o înlocui pe aceasta în dormitoarele Casei Absolute

KELAU – ostaş din infanteria uşoară, înarmat cu praştie şi proiectile incendiare

LLANERO – cowboy

LICTOR – subofiţer, subordonat arhontelui, care administrează tribunalul penal şi este superiorul clavigerilor

LIEGE („Senior”) – formulă de adresare

MAHAGONI – arbore tropical

MEGATERIU – animal de talie mare întâlnit uneori în Commonwealth

MERETRICE – prostituată

MERICIP – specie de cal de talie mică, folosit pentru călărie în Commonwealth

NENUFAR – nufăr albastru din apele râului Gyoll

NOCTILUCENT – referitor la fosforescenţa marină, derivat din *noctiluca*, un protozoar marin fosforescent

NOTULI – creaturi folosite pe o altă planetă pentru asasinări ritualice, numite astfel pentru ca de obicei îşi fac apariţia după lăsarea întunericului

OREADĂ- nimfă

ORICALC – monedă de alamă folosită în Commonwealth

OUBLIETTE – temniţă din subteranele Turnului Matachin

PELAGIC – marin, oceanic

PEONI – membri ai unei subclase a ţărănimii

PETAS – pălărie rotundă cu boruri largi

PHILOMAT – erudit

PHORUSRACOS – o specie de păsări nezburătoare gigantice care au trăit în Miocen în Patagonia

PICHENARI – suliţaşi

PRETORIENI – ostaşi din garda Casei Absolute

ROND – unitate de măsură a timpului, echivalent cu perioada în care o santinelă face de serviciu: a zecea parte dintr-o noapte, sau aproximativ o oră şi 15 minute

SABRETAŞ – geantă de piele atârnată de centiron

SARBACANĂ – puşcoci

SCYLLA – unul din duşmanii principali ai Soarelui Nou, alături de Abaia şi Erebus

SIEUR – formulă de adresare

SMILODON – un fel de tigru ce populează pampa Commonwealth-ului

SPAHII – călăreţi

SPELAEAE – creaturi care trăiesc în grote

SUCUB – demon cu aspect feminin

TEOLOGUMENON – enunţteologic despre teologie

TERATOID – un semn asemănător cu o hieroglifă

THIAS – petrecere

THYLACODON – oposum primitiv

TRIBADĂ – lesbiană

TYRIAN – purpuriu

ULANI – trupă de patrulare în Commonwealth

UNAU – leneş

UPANGA – instrument muzical asemănător cu flautul

UROBOROS – în Commonwealth: 1) ecuator; 2) râu sau mare la ecuator; 3) monstru ecuatorial

URTH – numele lumii în care au loc evenimentele cărţii de faţă, planeta ale cărei origini se pierd în trecut

VINGTNER – ostaş al unei unităţi de infanterie (formată din douăzeci de ostaşi)

VIS – armă de origine stelară

VODALUS – Senior al Pădurii, exultant revoluţionar care urmăreşte înlăturarea Autocratului

Unităţi de măsură

Palmă – 20 cm
Cubit – 45 cm
Pas – 75 cm
Cot – 1 m
Lanţ- 20 m
Leghe – 3 mile (4,8 km)

În adâncurile întunecate ale unui viitor fantastic, torționarul Severian își continuă călătoria de exilat către cetatea Thrax. Poartă cu el vechea spadă *Terminus Est* și Gheara Conciliatorului, o superbă gemă înzestrată cu o putere extraterestră. Într-o lume de frumuseți magice și amenințări cumplite, Severian se îndreaptă, pe un drum plin de primejdii, către propriul său destin.

„Cartea Soarelui Nou *este* Ulysses *a SF-ului*."
– Peter Wright

FANTASY

ISBN: 978-973-102-223-9

www.ledabooks.ro
www.edituracorint.ro

LEDA, *imprint al* GRUPULUI EDITORIAL CORINT

Designul copertei: Andreea Apostol
Imaginea copertei © Bruce Pennington